

עברית

או ההתחלה

החדש

חלק ב'

שלומית חייט-שרה ישראל: הילה קובלינר.

לְמַדְתִּי אֶת הַבְּרָכָה הָעִבְרִית שֶׁבֶטֶרֶם אֲכִילָת לֶחֶם,

הָאֵין בְּרָכָה שֶׁבֶטֶרֶם קְרִיאַת הָעִבְרִית?

צירלס רוניקוף

תרגום: משה דור

ציור של ילדי בית הספר בקיבוץ הרדוף - האות א'

1. אין התחלה אחת

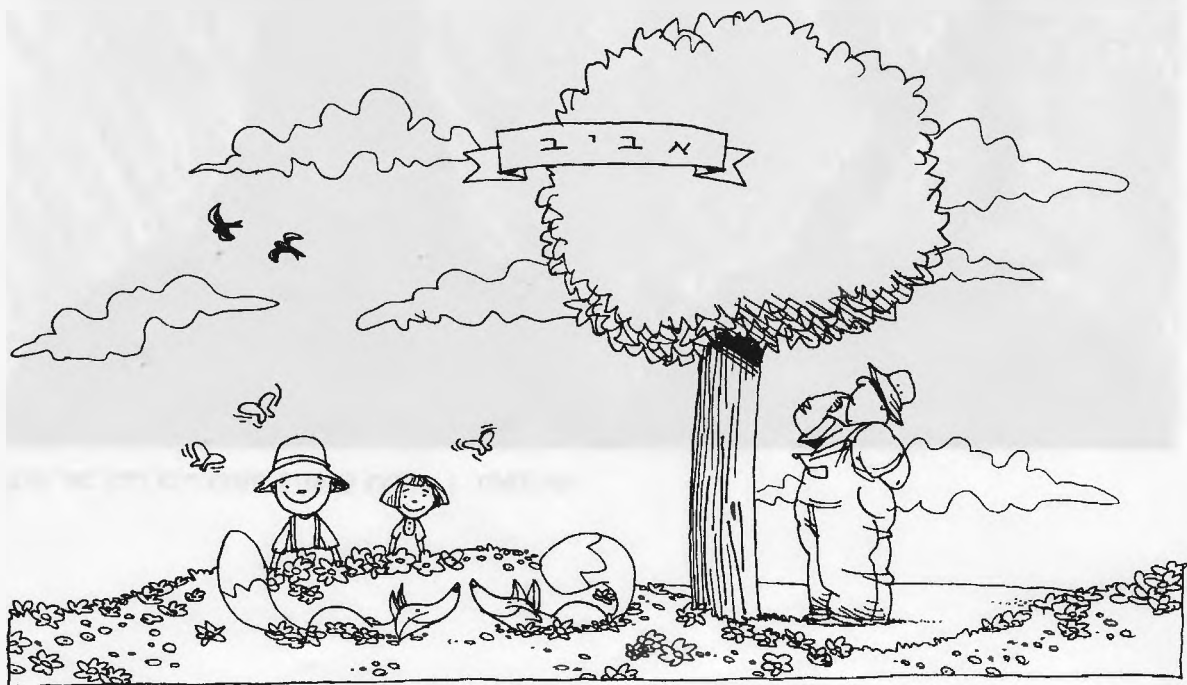
מתקופת עזרא ונחמיה ראש השנה היהודי הוא בסתיו, בחודש העברי תשרי (אמצע או סוף ספטמבר). במסורת היהודית היה עוד לוח שנה עתיק יותר. לפי הלוח הזה ראש השנה היה באביב, בחודש ניסן, (חודש אפריל). שני הלוחות האלה, גם לוח הסתיו וגם לוח האביב, הם לוחות חקלאיים.

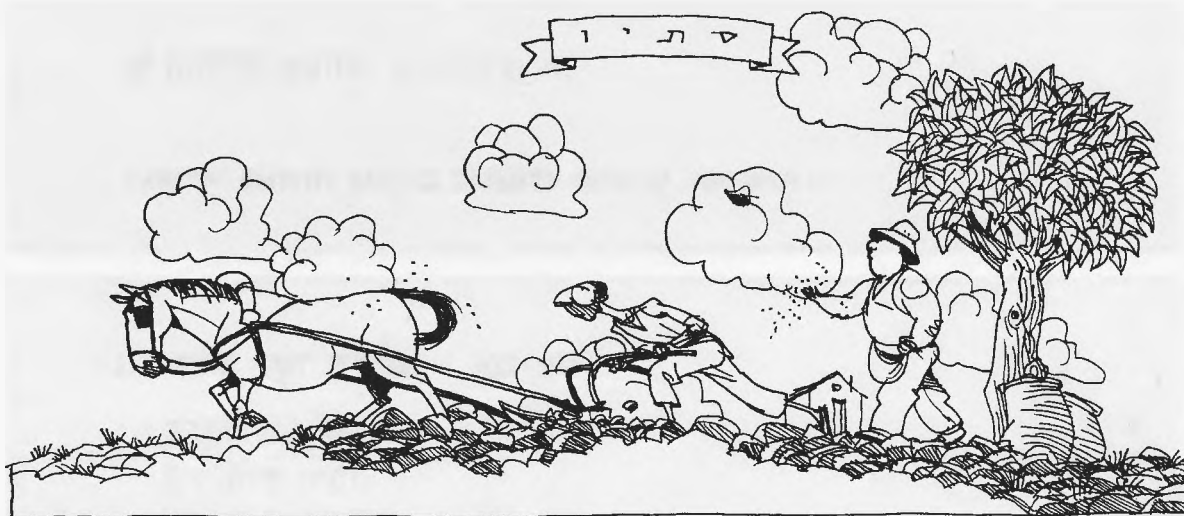
למה להתחיל את השנה באביב? בעונת האביב הכול גדל. הכול ירוק, חדש וצעיר. באביב החקלאים כבר יודעים אם אפשר לשמוח על פירות וירקות הקיץ, או להצטער שאין מספיק פירות וירקות.

אפשר להבין גם למה התחילו את השנה בסתיו: בחודש תשרי, אחרי הקיץ החם, יש הרבה עבודה בחקלאות. החקלאים עובדים מבוקר עד ערב. הם רוצים לגמור את כל העבודה לפני הגשם. בסתיו אנשים עובדים קשה, חולמים ומתפללים לשנה עם הרבה גשם, שנת ברכה והצלחה. אולי ראש השנה היהודי הוא בסתיו, כי הסתיו הוא זמן לאמונה ולתפילה.

יש שני זמנים להתחיל את השנה, ויש גם שני זמנים להתחיל את היום. אפשר להתחיל את היום בבוקר: השמש עולה, רואים את הכול ומתחילים לעבוד. היום מתחיל אחרי החלומות והפחדים של הלילה. דרך שנייה היא להתחיל את היום בערב, לפני הלילה. בערב, אחרי סוף היום, חושבים לאט על המחר; מחליטים ובונים תוכניות ליום החדש. היום היהודי מתחיל בערב כמו בספר בראשית פרק א': "ויהי ערב, ויהי בוקר, יום..." ערב שבת וערב חג הם ההתחלה של השבת ושל החג. הסתיו הוא כמו ערב השנה, התחלת השנה החדשה.

(לפי דבריו של דייר יוחנן ברויאר, מן האוניברסיטה העברית בירושלים, ערב ראש השנה תשנ"ט)

Compare the two Jewish calanders:

(א) השוו בין שני לוחות השנה היהודיים.

לוח שנה ב'

לוח שנה א'

זמן בשנה

החקלאים

פסק זמן

1

עברית מן ההתחלה

(ב) מה אתם חושבים: מה יותר נכון, להתחיל את השנה באביב או בסתיו?
להתחיל את היום בערב או בבוקר?

(ג) כתבו על לוח השנה בארץ שלכם.

כָּל הַתַּחֲלוֹת קְשׁוֹת! (מכילתא סב ב)

הַמֵּתַחִיל בַּמִּצְוָה אוֹמְרִים לוֹ גְּמוּר! (ירושלמי ראש השנה נו ג)

2. שְׁנֵים עָשָׂר יְרָחִים / נְעָמִי שְׁמֹר

בְּתִשְׁרֵי נִתַּן הַדֶּקֶל
פְּרֵי שְׁחוּם נִחְמָד,
בְּחֶשְׁוֹן יָרַד יוֹרֵה
וְעַל גִּי רָקַד.
בְּכֶסֶלֹ נִרְקִיס הוֹפִיעַ,
בְּטַבַּת בָּרַד,
וּבְשֶׁבֶט חֲמָה הִפְצִיעָה
לְיוֹם אֶחָד.

בְּאֶדָר עָלָה גִּיחוּחַ
מִן הַפְּרִדְסִים,
בְּנִיסָן הוֹנֵפוּ בְּכוֹחַ
כָּל הַחֶרְמָשִׁים.
בְּאֵיִר הַכּוֹל צָמַח,
בְּסִינּוֹן הַבִּבִּיר,
בְּתַמּוּז וָאֵב שְׁמַחְנוּ
אֶחָד קָצִיר.

תִּשְׁרֵי, חֶשְׁוֹן, כֶּסֶלֹ, טַבַּת
חֲלָפוּ עֲבְרוּ בִיעָף.
גַּם שֶׁבֶט, אֶדָר, נִיסָן, אֵיִיר,
סִינּוֹן, תַּמּוּז וָאֵב.
וּבְבוֹא אֱלוֹל אֲלִינוּ
רֵיחַ סִתְיוֹ עָלָה,
וְהִתְחַלְנוּ אֶת שִׁירָנוּ
מִהִתְחַלָּה.

פסק זמן

1

עברית מן ההתחלה

3. תרגיל סוף והתחלה

לפניכם תרגיל "בחינה עצמית". מטרת התרגיל היא לוודא שאכן החומר הנלמד בספר **עברית מן ההתחלה החדש, חלק א'** ידוע ומוכר לכם. פריטי אוצר המילים, המבנים והצורות הדקדוקיות ערוכים לפי סדר ההתקדמות בשיעורים בחלק א'.

The following exercise is a review "self test". The goal of this exercise is to ensure that the material learned in Book 'A' is known and familiar to you - the vocabulary, as well as the grammatical structures and forms. The items are arranged more or less in the same order as the lessons in **עברית מן ההתחלה חלק א'**.

(1) --- סטודנט או מורה?

(את / היא / אתה)

(2) אני לא --- לונדון.

(מ... / ל... / מי)

(3) --- דניאל בבית.

(ה... / Ø / ב...)

(4) - חנה --- את?

- אני מתל אביב.

(איפה / מאין / מי)

(5) זה הבית --- רינה ואברהם.

(את / עם / של)

(6) --- יין מישראל.

(Ø / ה... / מ...)

(7) זאת --- בכיתה א'.

(תלמיד / לומד / תלמידה)

(8) היא אוכלת --- מסעדה.

(ל... / ב... / ה...)

(9) - הם פה?

- לא, הם ---.

(ים / שם / גם)

(10) - מה אתם --- , עברית או אנגלית?

(לומדים / גרים / שותים)

(11) - אתה --- תה או קפה?

- תה, בבקשה.

(שר / רוצה / מדבר)

(12) אני גר בדירה --- שני סטודנטים.

(על / עם / ל...)

(13) - אני רוצה סלט.

- --- סלט, אבל יש סנדוויץ'.

(לא / יש / אין)

(14) - מה השעה?

- אני לא ---.

(כותב / יודע / לומד)

(15) עכשיו לא שבע. עכשיו כבר ---.

(שמונה / ורבע / שש)

(16) - את מהולנד? את מדברת ---?

(הולנדי / הולנדיה / הולנדית)

(17) כל בוקר אנחנו --- באוטובוס לאוניברסיטה.

(שומעים / עובדים / נוסעים)

(18) - מה אתן ---?

- אנחנו לומדות עכשיו.

(עושות / לומדות / גרות)

(19) בישראל עכשיו יום שני, חמש בבוקר. בקליפורניה יום ראשון, שבע ---.

(בצהריים / בשבת / בערב)

(20) אני קונה לחם וחלב ב--- הקטנה.

(ספרייה / חנות / חברה)

(21) הבנק --- הסופרמרקט; הבנק ברחוב יפו 30, והסופרמרקט ברחוב יפו 23.

(על / ליד / של)

(22) - ---?

- טוב, תודה. הכול בסדר.

(מה שלומך? / איפה אתה? / מאין אתה?)

פסק זמן

1

עברית מן ההתחלה

(23) אני בא --- ספרייה, והולך --- קפטריה.

(ב... - ב... / מה... - ל... / עם - על)

(24) - הינה מספר הטלפון : 03-5975681. אתה כותב?

- כן. אפס, שלוש, חמש, תשע, שבע, ---, שש, שמונה, אחת.

(עשר / שלוש / חמש)

(25) אנחנו גרים בדירה --- ברחוב הרצל.

(חדשים / חדשה / חדש)

(26) במלון יש שני חדרים אחד גדול ואחד ---.

(נחמד / קטן / עתיק)

(27) - --- ספר אתה קורא?

- ספר חדש על החיים בעולם המודרני.

(מתי / איזה / איך)

(28) למה --- ליד החלון ולא ליד השולחן?

(המיטה קטנה / המיטה הקטנה / מיטה קטנה)

(29) אני לא אוהב ציורים ---. אני אוהב רק ציורים ישנים וקלסיים.

(מודרניים / טובים / יפים)

(30) - סליחה, מה את מחפשת?

- אני מחפשת את --- החדש של אברהם כוהן.

(הספרים / הספר / הספרייה)

(31) - למה אתן לא שואלות --- רותי?

(ה... / Ø / את)

(32) היום יום שני. --- יום שלישי.

(אתמול / שבוע / מחר)

(33) אין לי הרבה כסף. אני קונה רק דברים ---.

(זולים / מעניינים / אחרים)

(34) - לאן את רצה?

- אני רצה לקפטינה. אני רוצה --- משהו לפני השיעור.

(לחשוב / לאכול / לאהוב)

(35) אתן שרות כל כך יפה. בבקשה, אנחנו רוצים --- עוד שיר אחד.

(לשאול / לשמוע / לשבת)

(36) היא קוראת --- מאוד. היא קוראת שני ספרים ביום.
(בשקט / לאט / מהר)

(37) --- אנשים יש בכיתה?

- עשרים אנשים בערך.
(איזה / למה / כמה)

(38) אני הולכת לספרייה בשש ו --- הביתה בשמונה.
(רוקדת / נותנת / חוזרת)

(39) אנחנו רוצים --- בכפר ולא בעיר.
(לבוא / לגור / לקום)

(40) - אתם עובדים --- ?

- לא. רק ביום שני וביום חמישי.
(כל היום / כל יום / ביום)

(41) - אתה רוצה --- ?

- כן. אני מחפש מילון עברי-רוסי.
(משהו / מה / משהו)

(42) - את רוצה --- בסופרמרקט או בשוק?
(לבנות / לקנות / לעלות)

(43) - למה הן לא באות למסיבה?

- --- הן עובדות בערב במסעדה.
(די / אבל / כי)

(44) די! אני רוצה ללכת הביתה. הסרט ---!
(משעמם / שקט / חשוב)

(45) הן גם עובדות ו--- לומדות באוניברסיטה.
(ורק / ואז / וגם)

(46) - בן כמה הוא?

- --- שבע וחצי.
(בת / בן / כמה)

(47) - יוסי, אתה --- את חנה במשרד היום?

- לא. אני לא הולך היום למשרד.
(פוגש / מכיר / מבין)

(48) - כמה זה עולה?
 - ארבעים שקלים. איך אתה רוצה --- ?
 - בצ'ק.
 (לקבל / לטייל / לשלם)

(49) כל המשפחה --- ליום ההולדת של סבא.
 (באים / באה / באות)

(50) - דינה, אני רוצה --- אותך לארוחת ערב.
 - תודה רבה.
 (להרגיש / להתחיל / להזמין)

(51) - מה קרה? למה את לא --- ללמוד?
 (ממשיכה / להמשיך / ממשיכות)

(52) כל התלמידים --- בבחינות, כי הם לומדים מצוין.
 (להצליח / מצליח / מצליחים)

(53) בדואר --- מכתבים.
 (עומדים / שולחים / מתחילים)

(54) - למה היא --- ?
 - כי יש לה הרבה בעיות.
 (שמחה / עצובה / פשוטה)

(55) - היום יש --- כיתה.
 - מה עושים במסיבה?
 - מדברים, שרים ואוכלים.
 (מסיבה / המסיבה / מסיבת)

(56) היא עובדת --- שבע בבוקר --- ארבע אחרי הצהריים.
 (לפני - / ב... - ל... / מ... - עד)

(57) הוא בן 70, אבל הוא עובד קשה כמו איש ---.
 (צעיר / מבוגר / דתי)

(58) - חנה, למה את --- כל כך?
 - אני מתחתנת מחר.
 (מתרגשת / מתלבשת / מתכתבת)

(59) יש פה שלוש חברות קיבוץ ---.

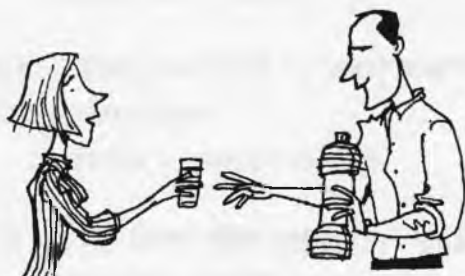
(צעירות / צעירים / צעירה)

(60) - דני, למה לא --- אתמול לשיעור?

(בא / באתי / באת)

(61) יש פה שני מרכזי קניות. איפה מרכז הקניות --- ?

(קטן / הקטן / קטנות)

(62) - חנה, את רוצה לשתות?

- כן. תן --- מים קרים, בבקשה.

(לה / לך / לי)

(63) אני מחפש את ספרי --- הישנים שלי.

(היסטוריה / ההיסטוריה / והיסטוריה)

(64) - יוסי ואבי, יש --- מילון טוב בבית?

(לכם / לך / להם)

(65) אנחנו מצטערים, --- לנו זמן היום.

(לא / אין / בלי)

(66) אני אוהב את ה---: סגול, ירוק וחום.

(אבנים / צבעים / צמחים)

(67) אברהם ושרה לא --- לנו שום דבר.

(אמרו / אמרת / אמרנו)

(68) - חנה ויוסי, מה נשמע? כבר הרבה זמן לא --- לנו.

- לא כתבנו לכם, כי לא ידענו את הכתובת החדשה שלכם.

(כתבתם / כתבנו / כתבת)

(69) זה סבא דניאל, וזאת חנה, האישה ---.

(שלה / שלך / שלו)

(70) - אני רוצה לבקר אתכם עם דודה חנה.

- מי זאת דודה חנה?

- היא דודה --- אבא שלי.

(שלו / של / שלי)

(71) - אתה קצת חולה. אתה --- תה חם ושקט.

(יודע / צריך / אומר)

פסק זמן

1

עברית מן ההתחלה

(72) אני --- ללמוד אבל אין לי כוח.

(שומע / צריך / מוצא)

(73) הלכנו לסרט בשבע בערב, ו --- רקדנו בדיסקוטק עד הבוקר.

(לפני / אחר כך / עוד מעט)

(74) זאת קבוצת --- מבית הספר שלי.

(תלמידי / תלמידה / תלמידים)

(75) - יוסי, מה נשמע?

- אימא, הטלפון לא בסדר. אני לא שומע ---.

(אותי / אותה / אותך)

(76) - למה אתם לא באים לבקר ---?

(לנו / שלנו / אותנו)

(77) --- גשם.

(קורה / יורד / עולה)

(78) באיזה אוטובוס אני --- להגיע לבית שלכם?

(חשוב / רוצה / יכול)

(79) יש פה מכתב בגרמנית, אבל היא לא יכולה --- אותו, כי היא לא מבינה את השפה.

(לגמור / לקרוא / לראות)

(80) אנחנו לא גרים פה. אנחנו --- פה אף אחד.

(לא מכירים / לא נוסעים / לא הולכים)

(81) השמלה שלה --- יפה מאוד ומיוחדת.

(היו / הייתה / היה)

(82) הוא היה חולה, --- הוא לא בא אתמול לעבודה.

(ולכן / אבל / אולי)

(83) - שמעתי שהטיול היה יפה.

- באמת?! אני לא יודעת. גם אני לא --- בטיול.

(הייתה / הייתי / היה)

(84) זה הר גבוה מאוד. אף פעם לא --- על ההר הזה.

(רצינו / עלינו / שתינו)

85 - למה לא באת אתמול לקונצרט?

--- לי כאב ראש נורא.

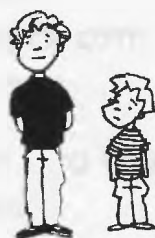
(הייתי / היינו / היה)

86 אתמול לא --- לנו כוח ללכת לסרט, כי עבדנו כל היום.

(היינו / היית / היה)

87 בשנה שעברה הייתי מורה ו --- ילדים קטנים.

(למדתי / לימדתי / ללמד)

88 ביקשתי --- הילדים לשחק בשקט.

(מ... / ל... / ב...)

89 מיכאל הוא הילד --- גבוה בכיתה.

(הכי / עוד / את)

90 - סליחה, --- לשבת פה?

- כן. אתם יכולים לשבת פה.

(צריך / אפשר / אסור)

91 המורה הזאת מסבירה מצוין את הבעיות במתמטיקה.

--- להבין אותה.

(יותר / קל / נעים)

92 למה אתה מעשן באוטובוס? אתה לא יודע שאסור --- פה?

(מעשן / לעשן / מעשנים)

93 שמעתי שלא --- לצאת לטיול, כי היה חם.

(הרגשת / הסכמת / האמנת)

94 הוא שמע את השיר, אבל הוא לא --- למילים.

(הסביר / המשיך / הקשיב)

95 דיברתי עם חנה והחלטתי --- איזו מתנה לקנות.

(איתו / איתה / איתי)

96 אני לא משתמש --- מכונית החדשה שלי.

(ל... / ב... / מ...)

97 הפרופסור --- כמו סטודנט צעיר: מכנסיים קצרים וחולצה פשוטה.

(התרחץ / התאהב / התלבש)

98) הוא התחתן --- בקיץ.

(לה / איתה / אותה)

99) איזה יופי! עוד משפט אחד ואנחנו גומרים את התרגיל. אני כבר ---.

(עייף / אורח / ארוך)

100) זה --- התרגיל! אתם יודעים עברית! ברוכים הבאים לספר השני!

(התחלת / אמצע / סוף)

4. איש אחד ביום ראשון

רצה ביום שני

והחליט ביום שלישי

לנסוע לחיפה ביום רביעי

ביום חמישי הוא ראה

שמחר כבר יום שישי

אז מה, הוא משוגע לנסוע בשבת?!

(שיר רחוב)

1) מתי האיש נסע לחיפה?

2) האיש הזה לא יודע מהי התחלה. למה?

1. זה אותו דבר?

ברוכים הבאים לחלק השני של הספר עברית מן ההתחלה!

זה השיעור הראשון של הספר השני.

זה לא אותו הספר. אלה לא אותם התרגילים וגם לא אותם הקטעים.

אולי גם לא אותם תלמידים לומדים את הספר. לא אותן מורות, ולא אותם מורים מלמדים את הספר.

בקיצור - זה לא אותו דבר, אבל זו אותה שפה, אותה העברית!

אותו + (ה) ש"ע

ז.ג.	אותו	(ה)ספר
נ.ג.	אותה	(ה)שפה
ז.ר.	אותם	(ה)סטודנטים
נ.ר.	אותן	(ה)מורות

הצורה **אותו, אותה, אותם, אותן** כשלאחריה שם עצם, מסמנת שתי משמעויות:

The form may indicate two different meanings:

1. The thing itself. הדבר עצמו, הוא ולא אחר. (1)

יש לו אותה חברה כבר חמש שנים. **אותה**

2. A similar or identical thing. דבר אחר, דומה או זהה לדבר עצמו. (2)

רינה ואני קנינו אותה שמלה. **אותה**

2.

השלימו את השיחות בעזרת: אותו, אותה, אותם, אותן.

יוסי: הי חנה, הצבע של הסוודר שלי בדיוק כמו

הצבע של החולצה שלך.

חנה: לא נכון. זה לא אלו! הצבע.

או: אלו! הצבע

(1) דודה לאה: כדאי לך לאכול את העוגה. זאת עוגה כמו של אימא.

מרים: מה פתאום?! זאת לא ---. אין כמו העוגה

של אימא שלי!

(2) טל: חן, יש לך חולצה כמו שלי.

חן: כן, אני חושבת שזאת ---. קנית אותה ב"בגד - ליי", נכון?

(3) דני: אני לומד פילוסופיה בשיעור של פרופסור כוהן ובשיעור של פרופסור לוי.

יוסי: מעניין, למורים שלי קוראים גדי ואבי. אתה חושב שאלה ---?

דני: אם הם צעירים ונחמדים - כן!

(4) פרופסור לוי: קראתי בספר הזה על שיטות מעניינות וחדשות ללמוד שפה.

פרופסור כוהן: אלה אולי שיטות מעניינות אבל הן לא חדשות. בספר שלי כבר

כתבתי על ---.

(5) שושי: פנינה, אני כל כך מתגעגעת לימים היפים שלנו בשכונה ובבית הספר.

פנינה: כן, גם אני. גרנו באמת ב---, אבל אני חושבת שלא למדנו ב---.

(6) חנה: רותי, שמעתי שאת עושה "בייבי סיטר" לילדים של משפחת כוהן.

רותי: נכון. ואני שמעתי שלפני שלוש שנים את טיפלת ב---.

חנה: כן. הם כל כך מתוקים!

(7) מיכל: בשנה שעברה היה עץ דקל באמצע הגינה שלנו, אבל הוא מת.

אין שום דבר במקום הזה עכשיו, זה כל כך עצוב.

תמר: אז למה סיפרתם לנו שיש עץ אגס ב---?

מיכל: היה, וגם הוא מת.

(8) רחל: איזה אוטובוס את צריכה?

דינה: מספר שמונה.

רחל: יופי. גם אני מחכה ל---, אז יש לנו זמן לדבר.

(9) שרון: מה את מנגנת הערב?

טל: את הקונצ'רטו לפסנתר של בטהובן.

שרון: אבל גם בשנה שעברה ניגנת ---, לא?

טל: כן, אבל זה אף פעם לא אותו דבר.

(10) חגית: איתן הוא בחור נהדר!

אורית: אוי! אני רואה שהתאהבנו ב---!

3. זה לא אותו הבחור

היא: פעם אהבתי אותו, אבל שנים לא פגשתי אותו.
פתאום היום ראיתי אותו הולך ברחוב. אבל זה לא
אותו בחור. אין לו אותן שערות. אין לו אותו אף.
אין לו אותו פה, ואין לו אותו יופי. נשאר לו רק
אותו שם. אני כבר לא אוהבת אותו. אני מרגישה
שזה לא אותו אדם. ואולי גם אני לא אותה הבחורה...

מה אתם חושבים: הוא ראה אותה ברחוב.
מה הוא אמר?

4. (א) מה הוא קיבוץ

הקיבוץ הוא דרך חיים מיוחדת בישראל. העבודה והחיים בקיבוץ משותפים. כל חבר בקיבוץ
עובד כפי שהוא יכול, ומקבל מן הקיבוץ מה שהוא צריך.

דגניה, הקיבוץ הראשון, קם ב-1909 עם עשרה חברים וחברות.

בקיבוצים הראשונים החברים עבדו בחקלאות אבל לאט לאט עברו לעבודות אחרות. כולם
אכלו בחדר אוכל משותף, וגרו באותם בתים קטנים ופשוטים. בימים הראשונים כולם לבשו
אותם בגדים ואכלו אותו אוכל. ברוב הקיבוצים הילדים לא גרו עם ההורים. הם גרו בבתי
ילדים, ושם הם גם ישנו. היום החיים בקיבוץ שונים מהחיים בקיבוץ בשנים הראשונות.
למשל, מסוף שנות השבעים הילדים בקיבוצים כבר לא ישנים בבתי הילדים. הם באים לשם
בבוקר, וחוזרים לבית ההורים אחרי הצהריים.

בחורות עובדות בחקלאות

חדר אוכל בקיבוץ

שיעור

1

עברית מן ההתחלה

- (1) פעם הילדים וההורים ישנו באותו בית. נכון/לא נכון
- (2) היום כל החברים עובדים באותה עבודה. נכון/לא נכון
- (3) פעם כל חבר קיבל אותם דברים. נכון/לא נכון
- (4) פעם כל החברים אכלו באותו חדר אוכל. נכון/לא נכון
- (5) גם היום הילדים ממשיכים לישון באותו בית ילדים. נכון/לא נכון

5. אז יאללה, ב"!

באותו קיבוץ?

לפניכם שלושה משפטים שנאמרו בשלוש שיחות שונות של חברי קיבוץ עם מזכיר הקיבוץ.

המחיצה את השיחות.

טוב, שמעתי, שמעתי. תמיד איתו דיפור:
אין לך כח לעבוד כי אתה חולה...

רוצים או לא רוצים - אנחנו באותה סירה וצריך להמשיך יחד.

6. דגניה 1910: הימים הראשונים של הקיבוץ

בקיץ קמנו לעבודה עם השמש, ובחורף קמנו באמצע הלילה ושמענו את הקולות של המים בירדן ושל עצי האקליפטוס, ויצאנו לעבודה. חלק מן החברים עבדו במישים וחלק עבדו בשדות. גם חלק מן החברות עבדו בעבודות החקלאיות. חצות אחרות גישלו במטבח או טיפלו בילדים הראשונים של הקבוצה.

כל יום לבשנו אותם בגדים. פעם בשבוע קיבלנו בגדים נקיים. הבגדים היו של כולם. גם הנעליים היו של כולם. לפעמים למישהו "נגמרו" הנעליים, והוא הלך לשדה בלי נעליים. לא תמיד מצאו כסף לקנות עוד זוג נעליים לקיבוץ. את ארוחת הצהריים אכלנו בשדה. זאת הייתה שעה יפה של שיחות שקטות.

בשעות הערב באו כולם לחדר האוכל, ישבו במשך שעות עם כל החברים ודיברו על בעיות העולם והקיבוץ. בערב שבת קראו פרק בתנ"ך, קראו שירים או אגדה יפה ושרו. אחרי הארוחה רקדו הורה ופולקה עד אמצע הלילה, ואז יצאו לטייל על חוף הכינרת בקבוצה או זוגות - זוגות.

הילדים היו הילדים של כולם, הם היו חשובים יותר מכול. כל החברים דאגו להם ושמרו עליהם. החברים אפילו החליטו על שמות הילדים. הילדים למדו בבית הספר, אבל היה להם הרבה זמן חופשי. הם היו ילדי טבע: הם טיילו בשדות, בנו בתים בין העצים והתחבאו שם; הם התרחצו בבריכת המים או בכינרת, ישבו בערב שעות ארוכות ושמעו סיפורים של חברי הקיבוץ.

(לפי סיפורים של ראשוני דגניה)

דגניה אז והיום

שיעור

1

עברית מן ההתחלה

- 1 ? במה עבדו החברים והחברות של דגניה בימים הראשונים של הקיבוץ, ומה הם עשו אחרי שעות העבודה?
- 2 מה היה היחס של חברי קיבוץ דגניה לילדים?

Habitual Action

הפועל להיות בעבר + פועל בהווה

7. פעולה הרגלית

באגדה: כל שנה בקיץ היינו נוסעים לדודים בקיבוץ. אני הייתי משחק עם בני הדודים שלי, ואבא ואימא היו יושבים ומדברים עם הדודים.

ספרו את כל הקטע "הימים הראשונים של הקיבוץ" בגוף שלישי, בעזרת הפועל להיות בעבר + פועל בהווה.

Tell the entire passage 6 in the third person, using the verb להיות in past tense + a present tense verb.

באגדה: בקיץ הקיבוץ היה קאמפ אצל אבא, ובחורף הקיבוץ היה קאמפ אצל אבא...

8. כתבו את המשפטים הבאים בפעולה הרגלית:

באגדה: הרבה לילות הייתי חולף על סבא שלי. (לחלום, אני)

1 --- לשדה כל בוקר. (לבוא, אנחנו)

2 בימי ההולדת שלי סבא תמיד --- לי מתנות. (לתת, הוא)

3 כל ערב סבתא --- לי סיפורים יפים. (לספר)

4 בשבתות --- מאוחר. (לקום, אני)

5 תמיד --- בימי ההולדת במשפחה. (להתרגש, אתם)

6 כל שנה היא --- לאנגליה. (לנסוע)

7 הדודה שלי תמיד --- לאנשים ו--- בילדים קטנים ובזקנים. (לעזור, לטפל)

8 היינו הרבה ילדים במשפחה. בבוקר אימא --- לחם, ובצהריים הוא כבר לא היה. (לקנות)

9. קצת יחס, בבקשה!

נטיית מילת היחס - על

ז.	ז. / נ.	נ.
י.	עליי	עלייך עליו עליה
ר.	עלינו	עליכם עליהם עליכן עליהן

באנחות:

שלום עליכם מלאכי השרת. (מתפילת השבת)

הבאנו שלום עליכם. (שיר עממי)

על מי לכתוב עבודה?

פרופסור מזרחי: שלום גלי. טוב שאני פוגש אותך.
אתמול בישיבת המורים דיברנו
עליכם.

גלי: עלינו? מי זה עלינו?

פרופסור מזרחי: עליכם - על התלמידים והתלמידות
בשיעור שלי.

גלי: דיברתם גם עליי?

פרופסור מזרחי: לא בדיוק עלייך. דיברנו על העבודה הגדולה שלך.
אני מבין שאת מחפשת על מה או על מי לכתוב עבודה.

גלי: כן. חשבתי לכתוב על השיטות הפילוסופיות של אריסטו ושל
הרמב"ם; כבר התחלתי לאסוף אינפורמציה עליהם.

פרופסור מזרחי: את יכולה לכתוב עליהם, אבל אולי כדאי לך לכתוב רק על פילוסוף
אחד כמו אפלטון, למשל.

גלי: אבל עליו כבר כתבו המון.

פרופסור מזרחי: כן, אבל אפשר תמיד למצוא רעיונות חדשים.

מה גלי לומדת?

שיעור

1

עברית מן ההתחלה

הבחורה חולמת **על** הבחור. היא חולמת **עליו** ורוצה לפגוש אותו.

- (1) החברים והחברות בקיבוץ דיברו --- בעיות הקיבוץ. הם דיברו --- כל השבוע.
- (2) רינה, אני חושבת --- הרבה. גם את חושבת --- לפעמים?
- (3) אתה איש מפורסם. שמעתי --- מהרבה אנשים.
- (4) פרופסור רבינוביץ' כתבה --- רופאה מפורסמת בירושלים. היא כתבה --- ספר מעניין.
- (5) סיפרו לנו שאתם מרכלים --- כל הזמן. אנחנו באמת כל כך מעניינים?!
- (6) בשנים האחרונות יש תאוריות חדשות --- האידאולוגיות הקיבוציות. כתבו --- בעיתונים ובספרים רבים.
- (7) במשך שנים לא ידעו בישראל הרבה --- יהודי אֶתִּיּוֹפִיָּה. רק בשנים האחרונות אנחנו שומעים --- יותר ויותר ולומדים להכיר אותם.
- (8) פעם הילדים בקיבוץ לא גרו עם ההורים. הם היו גרים בבתי ילדים, והמטפלות היו שומרות --- ביום ובלילה.

באגות:

- מה כדאי לעשות בירושלים? כדאי לטייל בעיר העתיקה.
- היה קר! למה לא לקחנו סנודר? כדאי היה ללבוש משהו חם יותר.
- עכשיו המכונית הזאת נוסעת טוב ואין איתה בעיות. אבל בעוד חמש שנים כדאי יהיה למכור אותה ולקנות חדשה.

12. (א) איך אפשר יהיה לשמור על הקיבוץ?

פעם החיים בקיבוץ היו חיים של חברה אידיאליסטית ואינטימית מאוד. החברים קיבלו הכול מהקיבוץ וכולם קיבלו אותה דבר. גם הכסף היה של כולם ולאף אחד לא היה כסף משלו.

תנאי החיים היו קשים: העבודה הייתה רבה והאוכל היה מעט ופשוט. לפעמים אנשים קיבלו חבילות מבני משפחה או מחברים. בחבילות היו דברים יקרים כמו: שוקולד, סיגריות או אפילו רדיו. אסור היה לשמור את הדברים הטובים האלה בבית. צריך היה לתת הכול לכולם. את הילדים היה צריך לשלוח לבית ילדים, למטפלת, ואי אפשר היה לטפל בילדים בבית.

היום החיים בקיבוץ שונים. היום כמעט אין דברים משותפים לחברים - רק האדמה והבתים משותפים. קיבוצים רבים מצאו, שכדאי יותר לפתוח מסעדה לחברים ולא לבשל ארוחות לכולם. וכך גם כדאי לשלוח את החברים לקניות בעיר, במקום לקנות לכולם אותם בגדים. בדרך זאת לומדים החברים לשמור על הכסף, ועוזרים לקיבוץ "לעמוד על הרגליים".

היום אי אפשר להמשיך ולחשוב ש"הקיבוץ משלם". לכל חבר יש חשבון בנק והוא או היא, לא יכולים לקבל שום דבר מהקיבוץ - את הכול צריך לקנות: אוכל, בגדים, ספרים ורהיטים.

ומה בעתיד? היום יודעים שבקיבוץ של העתיד יהיה מותר לעבוד גם מחוץ לקיבוץ, כי רק כך אפשר יהיה להמשיך את החיים הקיבוציים. אי אפשר יהיה לבקש מן הצעירים להיות בקיבוץ בלי עבודה מעניינת, בלי סיבה לעבוד קשה ובלי חופש ללמוד או לנסוע בעולם.

עמוס עוז, סופר ישראלי מפורסם, חי הרבה שנים בקיבוץ חולדה. באחד הספרים האחרונים שלו "כל התקוות" הוא כתב, שאי אפשר יהיה לשמור על הקיבוץ בלי להיות קצת יותר רכים. הוא חושב שצריך יהיה להקשיב לכל אחד, צריך יהיה להבין שאנשים שונים זה מזה. רק אז אפשר יהיה לחזור לאהבה של הקבוצה האֵינְטִימִית ולהמשיך את החיים המשותפים בקיבוץ.

במה שונים החיים בקיבוץ היום מהחיים בקיבוץ פעם?

(ב) הוסיפו למשפטים: פעם או בעתיד 1- היה או יהיה לפי הקטע.

צאונה: פצק צריך היה לתת את כל הכסף לקיבוץ.

- (1) --- אסור --- לעבוד מחוץ לקיבוץ.
- (2) --- אפשר --- לאכול במסעדת הקיבוץ או בבית.
- (3) --- אי אפשר --- בקיבוץ ללמוד אֶסְטְרוֹנוֹמִיָה, תַּאֲטְרוֹן או אומנות.
- (4) --- כדאי --- לתת לכל אחד לעשות מה שהוא רוצה עם הכסף שלו.
- (5) --- לא צריך --- לקנות אותם הדברים לכל החברים.
- (6) --- מותר --- לעבוד רק בקיבוץ.
- (7) --- אסור --- לנסוע לחוץ לארץ לטיול.
- (8) --- צריך --- למצוא לכל אחד עבודה מעניינת.
- (9) --- כדאי --- למכור כל דבר לחברים, ולא לתת להם דברים בלי כסף.

(ג) כתבו: 1) במה דומים החיים בקיבוץ לחיים שלך ובמה הם שונים?

2) אתה/את רוצה להיות חבר/חברת קיבוץ? למה?

13. אמרו את המשפטים הסתמיים בעבר או בעתיד. השתמשו במילים היה או יהיה.

- (1) היינו בסיני בחורף. אפשר --- לשחות שם כל הזמן.
- (2) שומרי הגן סגרו את המערה באבנים. מעכשיו אי אפשר --- להתחבא שם.
- (3) חבל שעד עכשיו לא טיפלו בחולה בשיטות רפואה אֶלְטֶרְנָטִיבִיות. לפני שבועיים עוד אפשר --- לעזור לו מחוץ לבית החולים.
- (4) נסעתי לשנה, אבל חזרתי אחרי חצי שנה. לא קל --- להיות לבד בחו"ל, כי התגעגעתי למשפחה.
- (5) לא אכלנו כל היום, כי אי אפשר --- למצוא מסעדה זולה.
- (6) בעתיד צריך --- ללמוד שיטות עבודה חדשות ומודרניות.
- (7) עכשיו קשה, אבל בעתיד --- כִּיף להיזכר בהתחלה.
- (8) הוא כעס ואני שתקתי. חשבתי שכדאי --- לענות לו, אבל לא אמרתי שום דבר.

שיעור

1

עברית מן ההתחלה

לנו, לילדי הקיבוצים הראשונים, לא היו אבא ואימא משלנו.

לאדם החדש, לקיבוצניק הסוציאליסטי, לא היה יכול להיות "אבא" בורגני רגיל, והחברה שלו לחיים לא יכולה הייתה להיות רק "אימא". ולכן לנו, הילדים, לא היו אבא ואימא, היו לנו רק השמות שלהם: לי היו שולמית ובנימין, לאמנון ולמירה היו דודיק וחונה. ליוסף היו פבל וברטה, ולאיתן ולראובן היו פניה וסאשה.

גם ההורים לא היו מאושרים מהרעיון הזה - לקרוא להם בשמות, אבל למי היה אז זמן לחשוב? כל היום הם עבדו בשדה.

לאט-לאט חזרו לאימא ולאבא. לא כולם. לא מייד. זה התחיל עם הילד השני. אני, הילד הראשון במשפחה, המשכתי לקרוא לאימא שלי שולמית, ולאבא - בנימין. האח הקטן שלי כבר קרא לשולמית - אימא, והאח השלישי כבר קרא גם לבנימין - אבא. אבל אני - לא!

יום אחד, ואני כבר איש בין אנשים, וכבר לא חבר קיבוץ, באה שולמית לבקר אותי. הרגשתי שהיא רוצה להגיד לי משהו, וקשה לה. היא אמרה כמה מילים ולא הבנתי. שאלתי שוב, ואז היא אמרה בשקט: "אני רוצה להיות אימא. אני לא רוצה יותר להיות שולמית."

לא עניתי. נזכרתי כמה פעמים רציתי לקרוא לה אימא ולא שולמית, אבל לא דיברתי - שתקתי. ואחר כך אמרתי: "עכשיו, שולמית, אני חושב שכבר מאוחר."

(לפי: תכלת וקוצים)

מה אתם חושבים על הרעיון לקרוא לאבא ואימא בשמות שלהם?

הקיבוצים ליד הכינרת

15. (א) קראו את מכתב האהבה בלי ללמוד ולשנן את המילים והמבנים החדשים, התרשמו מהאווירה ומהרגשות החזקים. במכתב יש חלקים משירים של רחל שתלמדו בהמשך.
שימו לב: האיורים ליד המכתב וליד השירים הם של רחל.

Read the love letter without learning and memorizing the new words and structures.
Instead, try to understand the general atmosphere and the strong feelings expressed in it. In the letter you will find parts of poems which you will meet later.
The illustrations next to the poems were done by רחל.

מכתב אהבה

אהוב שלי,

השמש יורדת ושקט בחוץ. כל החברים בחדר האוכל ואני לבד. חזרתי מהעבודה בבית הילדים. אני עצובה. אולי אני צריכה לקבל את הרע כקבל את הטוב. אני יושבת בחדר על יד השולחן - שם הכינרת, הושט היד וגע בה. אבל הכול כל כך רחוק. אין לי פה אף אחד. ואני כל כך רוצה להיות איתך. אני מתגעגעת וחושבת - כל המחשבות שלי הן לך ועליך. אבל אתה כל כך רחוק ואני כבר לא יודעת - הקייט או חלמתי חלום?!

אני חושבת וחושבת עליך. ואני לא יודעת איך אתה מרגיש ומה שלומך.

לפעמים אני חושבת שאני כבר רוצה להתחתן ואני גם רוצה להיות אימא. אמרת שלא צריך לשאול ולא צריך לענות, אבל הינה, אני עונה... בן לו היה לי... ואתה? מה אתה חושב?

לפעמים אני חושבת : למה? למה לרצות יותר? אני מאושרת אושר שלי ויש לי איש מופלא. הכול יכול להיות כל כך טוב ואז אני פוחדת: ואולי, לא היו הדברים מעולם, ואולי...?

מתי אתה בא? אני מחכה לשמחת פתאום: אתה פה! ללכת איתך אל הכינרת כמו אז... אני מחכה להניח את הראש העייף שלי עליך ולראות שוב את הכינרת כמו אז.....

שלך

חנה

נ.ב. אני אוהבת אותך!

כתבו מכתב אהבה של צעירה או של צעיר בשנות ה-2000.

שיעור

1

עברית מן ההתחלה

(ב) הטקסט שלפניכם מכיל שירים וחלקי שירים של רחל כלשונם. כל השירים הם מתוך הספר: שירת רחל. קראו את הקטע ואת השירים. נסו להבין את הרעיון העיקרי שבשירים ואת רוח השירים. אין צורך להבין כל מילה וכל מבנה בשיר.

The following passage includes poems and parts of poems by Rachel. Read the poems in order to understand their main idea and spirit. It is not necessary to understand every word or structure in the poems.

ליד הכינרת, בין עצים גדולים, יש בית קברות. שעה שקטה של אחרי הצהריים. כמה צעירים מטיילים בין הקברים ומגיעים לקבר אחד, קרוב מאוד למים. על הקבר יש שם: **רחל**. ליד הקבר יש עץ דקל ואבן גדולה. על האבן של הקבר יש חלק משיר:

כינרת

שם הרי גולן, הושט היד וגע בם! -
בדממה בולטת מצוים: עצור!
בבדידות קורנת גם חרמון הסבא
וצינה נושבת מפסגת הצחור.
שם על חוף הים יש דקל שפל צמרת,
סתור שער הדקל פתינוק שובב,
שגלש למטה ובמי כנרת
משכשך רגליו.

ת"א, תרפ"ו 1926

ציירו את התמונה בשיר. ?

ליד הקבר יש ספר. משהו לוקח את הספר, פותח וקורא שיר. סוגר את הספר ושם על האבן. הצעירים עומדים שקטים עוד כמה דקות והולכים.

הם קוראים את השם על הקבר: **רחל**. אין שם משפחה; כולם מכירים אותה בשם הזה.

מי היא רחל?

רחל בלובשטיין נולדה ברוסיה ב- 1890 למשפחה שומרת מסורת. אימא שלה מתה והיא נשארה עם אבא שלה, שתי אחיות ואח. היא למדה בבית ספר סוציאליסטי ואחר כך בגימנסיה רוסית. רחל הייתה תלמידה מצוינת: ציירה, קראה בלי סוף ואהבה לכתוב. כבר בגיל 15 היא כתבה שירים ברוסית.

רחל בלובשטיין, 1890–1931

בגיל 19 עלתה רחל לארץ עם אחת האחיות שלה. הן הגיעו לרחובות. אחרי שנה הגיעה האחות השנייה. האחיות אהבו אומנות והמשיכו לנגן ולצייר גם בארץ ישראל. רחל ציירה ואחות אחרת ניגנה בפסנתר. יום אחד הגיע הפסנתר מהבית ברוסיה ליפו. לקחו אותו על שני גמלים מיפו לרחובות. הגמלים הלכו ואחרי הגמלים רצו ילדים קטנים; הם לא ראו אף פעם פסנתר שחור וגדול!

רחל התאהבה בנופי הארץ כבר בימים הראשונים. היא לא ידעה עברית, אבל אהבה לשמוע את הילדים הקטנים מדברים בשפת התנ"ך. במשך שבועות וחודשים היא שתקה, כי החליטה לא לדבר רוסית, ועברית עוד לא ידעה. בבוקר היא הייתה הולכת לנן הילדים ברחובות כי היא רצתה ללמוד את השפה מן הילדים. השפה הפשוטה והקצרה של הילדים נשארה בשירים של רחל, והיא השפה המיוחדת לה. בערב הייתה יושבת ולומדת בלי מורה, לבד. רחל אמרה שלא צריך ללמוד עברית: "אנחנו יודעים עברית; אנחנו רק צריכים להיזכר בעברית, בשפת התנ"ך". שעות ארוכות היא הייתה קוראת בתנ"ך ויחיה עם האנשים של הסיפורים התנכ"יים. היא חשבה עליהם: על מיכל, אשת דויד, ועל רחל, על יונתן ועל איוב.

תנ"כי פתוח בספר איוב
- איש מופלא! למדנו גם אנו
לקבל את הרע כקבל את הטוב
בברכה לאל שהכנו.
לו כמוד נדע בהנהגה נהי
לפניו לשפוך את השנים,
וכמוד נבוא בחיקו האבהי
את הראש העניף להנחית.

ת"א, תרצ"א 1931

מה רחל רצתה ללמוד מאיוב?

רחל לא המשיכה בציור, כי היא רצתה ללמוד את העבודה החקלאית. היא רצתה לעבוד בחוץ, בטבע, היא רצתה לעבוד את האדמה. היא אמרה שבארץ ישראל היא צריכה "לנגן במעדר ולצייר באדמה". בימים ההם בנות החקלאים העשירים במושבות לא היו עובדות בעבודה חקלאית. הן היו מנגנות בפסנתר, לומדות צרפתית וחולמות על נסיעה לפאריס.

רחל נפגשה עם חנה מייזל. לחנה מייזל היה בית ספר חקלאי לבנות בקבוצת כינרת. רחל עברה לשם והתחילה ללמוד חקלאות. הימים בקבוצת כינרת היו הימים היפים בחיי רחל. היא הייתה קמה לעבודה בשעה מוקדמת בבוקר, יוצאת לשדה בשמחה, שרה ועובדת, עובדת ושרה. רחל הייתה מאושרת בין החברים ובנוף הנהדר של הכינרת. היא הרגישה שהיא עושה את הדבר הנכון: עובדת בידיים את אדמת ארץ ישראל!

ואולי לא היו הדברים מעולם

ואולי לא היו הדברים מעולם,
ואולי
מעולם לא השכמתי עם שחר לגן,
לעבדו בזעת אפיי?

מעולם, ביםים ארוכים ויוקדים
של קציר,
במרומי עגלה צמוסת אלמות
לא נתתי קולי בשיר?

מעולם לא טהרתי בתכלת שוקטה
ובתום
של כינרת שלי.... הו, כינרת שלי,
ההייתי, או חלמתי חלום?

תרפ"ז 1927

- 1) לפי השיר, מה היה טוב בחיים של רחל?
2) למה בסוף כל בית יש סימן שאלה?

רחל לא רק עבדה בשדות; א.ד. גורדון, אחד האנשים המרכזיים בקבוצת כינרת, השפיע עליה מאוד. הוא עלה לארץ מרוסיה, ובנה קבוצת עובדים. החברים בקבוצה שלו האמינו ב"דת העבודה". רחל האמינה ב"דת העבודה" של גורדון, וכמו גורדון חשבה שהחיים הנכונים והטובים הם בעבודת האדמה הקשה בארץ ישראל. רחל הייתה צעירה יפה ורומנטית. היא מצאה בקיבוץ חברים ואולי גם אהבה.

אושר שלו

תלולית החול שמש רוותה,
על תלולית החול - אני ואנתה,
ובלב -
אושר שלו.

מהו האושר? ?

חצאי צבעים, חצאי קולות
לא צריך לשאול, לא צריך לענות
הבט, הקשב.
העבר ידך על חלקת שערי.
בלב -
אושר שלו,
צרי.

בשנת 1913 יצאה רחל ללמוד חקלאות בצרפת. היא רצתה ללמוד שיטות חקלאיות חדשות. השנים האלה היו קשות מאוד, כי היא התגעגעה לארץ ולאנשים. מלחמת העולם הראשונה התחילה באירופה, ורחל לא הצליחה לחזור לארץ. היא נסעה לאיטליה ללמוד אומנות ומשם נסעה לרוסיה ועבדה עם ילדים חולים. הילדים היו חולים בשחפת ורחל חלתה גם היא. בימים ההם אנשים מתו משחפת, כי עוד לא מצאו את התרופה למחלה. בשנת 1919 היא חזרה לארץ ישראל, וכבר אז ידעה, שהיא לא יכולה להיות אימא.

עקרה

בן לו היה לי! ילד קטן.
שחור תלתלים ונבון.
לאחוז בידו ולפסוע לאט
בשבילי הגן.
ילד.
קטן.

אורי אקרא לו, אורי שלי.
רד וצלול הוא השם הקצר.
רסיס נהרה.
לילדי השחרחר
"אורי" - אקרא!

עוד אתמרמר כרחל האם.
עוד אתפלל כחנה בשילה.
עוד אחכה
לו.

תרפ"ח, 1928

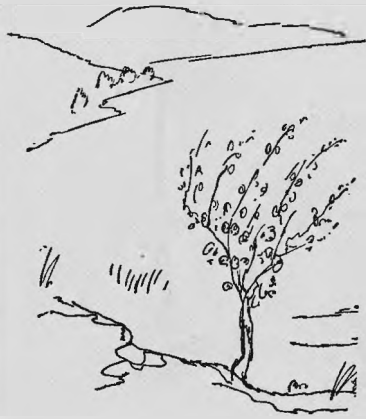

רחל מרגישה כמו שתי נשים בתנ"ך. ?

מי הנשים ולמה היא מרגישה כך?

אנשי הקיבוץ פחדו ממחלת השחפת וביקשו מרחל לעזוב. רחל עזבה מייד בלב כואב, ועברה לגור בירושלים. היא הייתה בודדה וחולה מאוד, אבל אפילו ברגעים הקשים היא מצאה קצת שמחה בטבע.

עץ אגס

יד אביב בקשר הזה... אדם מקיץ משינה
ורואה: מול חלונו
עץ אגס מלבלב:
ובן רגע: הקר זה רבץ על הלב
התפורר ואינו.

ירושלים, אביב, תרפ"ה 1925

מה אתם חושבים: איזו שמחה מצאה רחל בטבע? ?

רחל עברה לתל אביב. גם שם היא הייתה בודדה מאוד. שבועות וחודשים הייתה שוכבת במיטה, בלי כוח. חברים היו מבקרים אותה ודואגים לה, אבל הם לא היו יכולים לעזור לה; הם היו מספרים לה מחדשות העולם ומחדשות הקבוצה בכינרת. בשנים האלה כתבה רחל את רוב השירים שלה. היא הייתה שולחת את השירים לעיתון "דבר"; זה היה העיתון הסוציאליסטי הפופולרי באותם הימים. אנשים בכל הארץ היו מחכים לעיתון של יום שישי לקרוא את השירים של רחל.

כוחי הולך נדל

היה נא טוב אליי, היה נא טוב אליי!
היה לי גשר צר מעל לתהום תוהה, מעל תונת ימי.
היה נא טוב אליי, היה נא טוב אליי! היה לי נפש-מה
היה משען ללב, היה אילן מצל על פני מדבר שממה.
היה נא טוב אליי! הלילה כה ארוך, השחר כה רחוק.
היה לי אור מעט, היה שמחת פתאום,
היה לי לחם-חוק!

מה אתם חושבים: למי רחל מדברת? ?

למחלה של רחל לא הייתה תרופה, ובאביב 1931 היא מתה בת 41 שנים.

אם צו הגורל

אם צו הגורל
להיות רחוקה מגבולך -
תתניני, כינרת,
לנוח בבית קברותך.

מה רחל מבקשת? ?

ג) שירי רחל השפיעו על אנשים רבים בארץ גם ברעיונות וגם בשפה. לשירים רבים יש מנגינה וגם הצעירים שרים אותם עד היום.
מה אתם חושבים: למה שירי רחל כל כך פופולריים?

ד) חזרו למכתב האהבה ב- 15 א). המכתב הוא דוגמה למכתב 'מלא רחל'. מצאו את חלקי השירים במכתב.

Go back to the love letter at (א 15). It is an example of a letter "full of רחל".
Find the allusions to רחל's poetry in it.

ה) ספרו וכתבו על אומן שהשפיע עליכם.
Tell of an artist whose work you find particularly inspiring.

סטודנטים מהאוניברסיטה העברית ליד הקבר של רחל, אפריל 2000.

שיעור
1

עברית מן ההתחלה

16. אל יאולה, ביי!

מתנה עם הקדשה

הקדשות על הספר "שירת רחל":

אראל,

של ראל

מראל

לדינה,

תודה שנתת לי להניח את הראש העייף.

תודה שהקשבת לי.

דני

לזיפי שלי,

יד אביה בקשר הלה

ובלב - אולר של

אבי

לדוד ואלט,

אורי קוראים לו - אורי שלכם!

מזל טוב

שולה

ליוסי,

אנחנו צריכים אלמוז לקבל את

הטוב כקבל את הרצ.

לצטרפים למוז ונואבים איתך.

כל האברים

(1) איזה שירים אתם "פוגשים" בהקדשות האלה?

(2) כתבו הקדשות לספרים אחרים.

שירה

- הי, מה נשמע?
- טוב. מה קורה?
- הכול טוב, אבל אני ממש רץ.
- לאן?
- אני הולך לפסטיבל שירים.
- מי שר?
- לא שרים. קוראים.
- תגיד, זה מעניין לשבת ולשמוע אנשים קוראים את השירים שלהם?
- אני פשוט אוהב שירים! יש לי המון ספרי שירה בבית.
- אני באמת לא מבין מה אתה מוצא בשירה. אני מתחיל לקרוא את הבית הראשון של שיר, ואני לא מבין את הקשר בין מילה למילה. אני לא מבין מה הוא רוצה לומר לי. זה יותר מדיי באוויר... תגיד, אתה גם כותב?
- אה... אפשר לומר שאני משורר מתחיל.
- כל הכבוד! מאין באים לך הרעיונות? איך אתה מוצא את החרוזים?
- אין לי מושג. תגיד, גם ספרות יפה אתה לא אוהב?
- ספר זה משהו אחר. ספרים - אני קורא המון. אני מתחיל לקרוא ואני מיד מבין על מי מדברים, מה רוצים לומר. יש רעיון, יש התחלה ויש סוף.
- אתה גם כותב סיפורים?
- אה... אני אפילו לא סופר מתחיל...

המחיצה שיחה דומה על מוזיקה קלסית ופופ / על אומנות מודרנית וגרפיקה. ?

מילים:

בֵּית 3 (בשיר) • חֶלֶזֶץ 3 (בשיר) • מְשֻׁרֵר - מְשֻׁרֶרֶת נ • סִפְרֹת יָפָה נ • אֵין ל... מִשָּׁן • יוֹתֵר מִזֵּה

לכל מילה יש שם

- (א) קראו את המשפטים וציינו לאיזה חלק דיבר: שם עצם (ש"ע), שם תואר (ש"ת) או פועל (פ") שייכת המילה החסרה במשפט.

Read the sentences and think about the part of speech required to complete the sentence: noun, adjective or verb. Write it above the word.

ש"ת

נוח היה איש טוב וְיָשָׁר.

- (1) זאת התחלת החודש ולכן לא רואים את ה ---.
- (2) השוטר לא --- את האיש כי הוא רץ מהר.
- (3) "בראשית --- אלוהים את השמים ואת הארץ."
- (4) הלכנו ל--- וראינו סרט מצוין.
- (5) ה--- בין ישראל לירדן עובר ליד יריחו.
- (6) אהבה היא --- חזק.
- (7) אפשר להיכנס, הבית ---.
- (8) אבא חזר היום מחו"ל --- לילדים הרבה מתנות.
- (9) אתמול לא ירד גשם והשמים היו כחולים-כחולים. אבל היום אני כבר רואה --- אחד בשמים.
- (10) בדגל של סין יש --- אחד.
- (11) עוד לא --- פיתרון לבעיית האוזון בעולם.
- (12) זה סיפור ---. הוא קרה באמת.

(ב) א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

לפניכם 13 מילים. סדרו אותן לפי סדר אלפביתי (כולל סדר אלפביתי פנימי).

Arrange the following words in alphabetical order (including the inner-alphabetical order).

בָּרָא אֲמִיתִי רָגַשׁ פְּתוּחַ נִמְצָא גְבוּל יָרַח קוֹלָנוּעַ
כּוֹכַב תַּפֵּס דָּשָׂא צָדִיק עֶגֶן

- (ג) מצאו את משמעות המילים במילון ושבצו אותן במשפטים המתאימים (בתרגיל 18א).
שימו לב: כל המילים האלה הן המילים החדשות בשיעור הבא.

Look these words up in the dictionary and use them to complete the sentences correctly.
Please note: these are the new words of the following lesson.

Summary of Topics

האוצר הלשוני

Vocabulary

א. אוצר המילים

שמות עצם Nouns

פעלים Verbs

pear	אָפּס ז.
art	אומנות נ.
happiness / joy	אויסר ז. ר.0.
middle	אמצע ז.
cemetery	בית קברות ז.
camel	גמל ז.
palm tree	דקל ז.
dedication (on a book)	הקדשה נ.
thought	מחשבה נ.
hoe	מעדר ז.
reason	סיבה נ.
term paper	עבודה נ.
piano	פסנתר ז.
voice	קול ז. קולות
section / excerpt	קטע ז.
field	שדה ז. שדות
tuberculosis	שחפת נ.
method	שיטה נ.
poetry	שירה נ. ר.0.

שמות תואר Adjectives

lonely	בודד, בודדה
agricultural	חקלאי, חקלאית
common / shared	משותף, משותפת
soft	רך, רכה

gather	אסף, לאסוף
cook	בישל, לבשל
take care / worry	דאג, לדאוג (ל...)
to influence	השפיע, להשפיע (על)
miss ("I miss you")	התגעגע, להתגעגע (ל...)
hide	התחבא, להתחבא (ל...)
wait	חכה, לחכות (ל...)
look after/ take care of	טיפל, לטפל (ב...)
sell	מכר, למכור
end	נגמר, להיגמר
remember (something)	נזכר, להיזכר (ב...)
play (an instrument)	ניגן, לנגן (ב...)
be silent	שתק, לשתוק

שונות Miscellaneous

never	אף פעם
outside	בחוץ
instead	במקום
to sum up / in short	בקיצור
as	כפי ש...
alone	לבד תהיי
really / real	ממש
p.s.	נ.ב. (נזכרתי בדבר/בסוף)
not yet	עוד לא

שיעור

1

עברית מן ההתחלה

צורות: • נטיית מילת היחס - על

דוגמה: "על"

Habitual Action

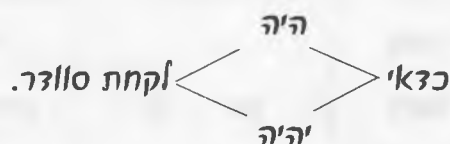
תחביר: • פעולה הרגלית

דוגמה: כל בוקר הי"ן קא"ס ב-6:00.

Impersonal Sentence

• משפטים סתמיים בהווה, בעבר ובעתיד

דוגמה:

שונות: • אותו + (ה) שי"ע

דוגמה: אלתו הסכר

Parts of Speech: noun, adjective, verb

• חלקי הדיבר - שי"ע, שי"ת, פועל

• סדר אותיות הא"ב

Grammatical notes

הערות לשוניות (ג)

(1) אפשר לשנות את מקום הפועל **היה** או **יהיה** ולומר: היה אפשר או אפשר היה, אסור יהיה או יהיה אסור, לא היה צריך או לא היה צריך, וכו'.

The location of the verbs **היה** and **יהיה** is not predetermined, it either before or after the word **אסור**, **צריך**, **אפשר** etc.; i.e. it is possible to say either **אסור יהיה** or **יהיה אסור**, **לא היה צריך** or **היה צריך**, **אפשר היה** or **היה אפשר**.

שיעור 2

Nominal Sentence - future

1. משפטים שמניים (יש / אין) בעתיד:

עבר	הווה	עתיד
(לא) היה	יש / אין	(לא) יהיה
(לא) הייתה		(לא) תהיה
(לא) יהיו		(לא) יהיו

מה־שֶׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה (קהלת א 9)

באגדה: בבניין החדש יהיה בית קפה קטן, תהיה ספרייה גדולה ויהיו כיתות יפות ונוחות.

בניין חדש באוניברסיטה העברית, ירושלים 2001

א) ארבע עונות - סתיו, חורף, אביב, קיץ

כתבו מה היא העונה לפי תיאורי מזג האוויר בארץ.

Write the name of the seasons according to the weather descriptions in Israel, mentioned below:

באזור:

היום תהיה רוח קלה. —
בערב יהיו ענני גשם. — — —
מחר יהיה מזג אוויר טוב. —

Dual Form צורת הזוגי

(1)

שָׁעָה - שְׁעָתִים
יוֹם - יוֹמִים
חוֹדֶשׁ - חוֹדָשִׁים
שָׁנָה - שָׁנָתִים

וכן:

מָחָר - מַחֲרָתִים
פֶּעַם - פְּעָמִים

(1) בעוד יומיים יהיה שלג.

הבוקר תהיה רוח חזקה.

בלילה יהיו טמפרטורות נמוכות.

(2) בשבוע הבא לא יהיו גשמים.

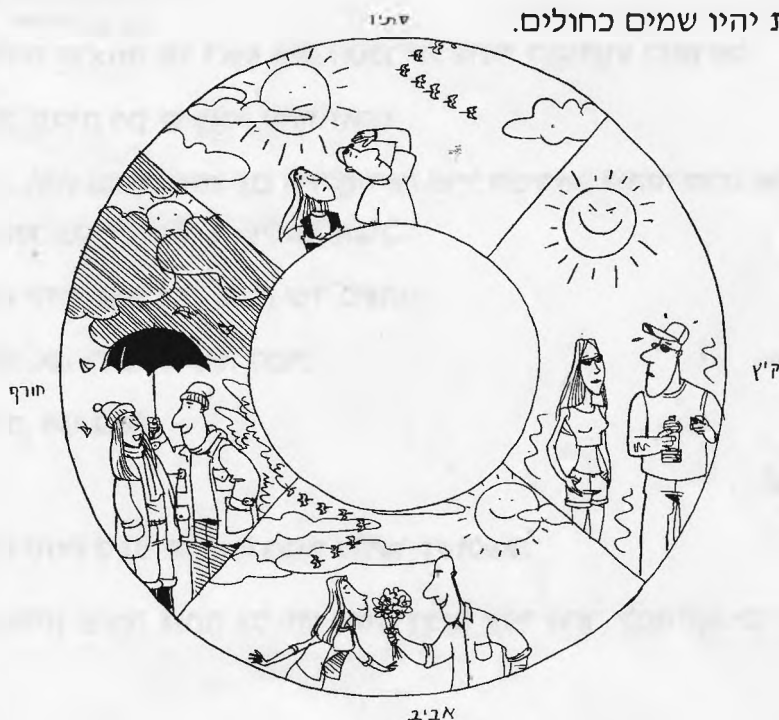
בימים הקרובים תהיה שמש נעימה.

השבוע יהיה מזג אוויר חמים.

(3) מחרתיים יהיה חֲמָסִין קשה.

הבוקר לא תהיה רוח.

בשבת יהיו שמים כחולים.

(ב) אמרו מה יהיה מזג האוויר מחר בשתי הערים לפי הנתונים האלה:

Talk about the weather in these two cities (Be'er Sheva & Rome) according to the following data:

(1) באר שבע:
טמפרטורות גבוהות / חמסין / שמש חזקה

(2) רומא:
גשם / עננים רבים / אין שמש / רוחות חזקות

(ג) כתבו משפטים דומים על ארבע עונות השנה במקום אחר בעולם.

Write similar sentences about the four seasons, in some other part of the world.

use the words: יהיו, תהיה, יהיה

אנחנו: אחר יהיה ps כל היום.

יום פתוח

2.

ירדן: נועה, אני הולכת מחר ליום פתוח בבית הספר לקולנוע.

נועה: אני לא מאמינה! החלטת שאת הולכת ללמוד שם?

ירדן: אני חושבת שכן. אולי גם את רוצה לבוא?

נועה: מה יהיה שם?

ירדן: תהיה הרצאה של ראש בית הספר על עתיד הקולנוע הישראלי.

נועה: מה, תהיה רק הרצאה אחת וזהו?

ירדן: לא. יהיו גם פגישות עם התלמידים מכל הכיתות, ויהיה סרט של תלמידי בית

הספר על חיי הלילה של תל אביב.

נועה: מה יהיה אחר כך? יהיה עוד משהו?

ירדן: זהו. אני חושבת שזה הכול.

נועה: טוב, אני באה.

(1) מה יהיה ביום הפתוח בבית הספר לקולנוע?

(2) המחיצו שיחה דומה על יום פתוח בבית ספר אחר: למוזיקה לריקוד, לציור וכו'.

שיעור

2

עברית מן ההתחלה

3. השלימו את הקטע בעזרת: יהיה, תהיה, יהיו.

ימים של שלום

הינה באים ימים של שלום. עכשיו הכול יהיה נהדר:
לא יהיו מלחמות. לא יהיה צבא. לא --- חיילים, אבל אז גם לא --- סלנג של חיילים.
ברדיו --- רק חדשות טובות, ולא --- סודות למדינות. --- גבולות פתוחים, ולכן --- יותר
מקומות יפים לטיולים. --- יותר כסף בעולם, ולכן --- יותר כסף לבתי ספר טובים;
--- הרבה אוניברסיטאות, --- יותר תרופות, ולכן אולי לא --- כל כך הרבה אנשים חולים
בעולם. --- הרבה גנים ציבוריים וחופי ים נקיים. --- יותר זמן לטייל, לשיר ולאהוב.
--- הרבה תינוקות שמחים, ואולי לא --- אנשים עצובים. תהיה שמחה גדולה, והכול יהיה
טוב!

1) מה אתם חושבים, מתי זה יהיה - מחר? מחרתיים? בשבוע הבא? בשנים הקרובות? למה?

4. הדבֿר אֲשֶׁר חָזָה יִשְׁעִיהוּ בֶן־אֲמוּץ עַל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם: וְהָיָה ׀ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה הָרַבִּית־יְהוּדָה בְּרֹאשׁ הָהָרִים וְנִשְׂאֵה מַגְבָּעוֹת וְנִהְיוּ אֵלָיו כָּל־הַגּוֹיִם: (ישעיהו ב 1)

2) כתבו קטע על ימים טובים בעתיד. Write a passage about the good days of the future.

Use the nouns: השתמשו בשמות העצם:

רחובות, תינוקות, ציפורים, עצים, פרחים, גנים, חנויות

and the adjectives: ובתארים: יפה, טוב, נהדר

בְּרֵאשִׁית בְּרָא ...

מה לברוא מתי?

5. אמרו משפטים בעזרת המילים: יהיה, תהיה, יהיו Say sentences out loud, using the words:

לַיְלָה – לַיְלֹת
יָם – יָמִים
יוֹם – יוֹמִים

אור

יום

לילה

חושך

(1) ביום הראשון

בְּאֵרֶץ: בֵּאֵר הָרֶאֱלֹן יִהְיֶה אֹר.

חושך

~~אור~~

לילה

יום

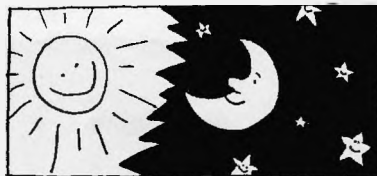
(2) ביום השני

ים גדול וכחול למטה
שמים כחולים למעלה

(3) ביום השלישי

אדמה על הארץ
ימים ליד כל ארץ
דשא ירוק
צמחים, עצים ופרחים

(4) ביום הרביעי

שמש צהובה וחמה
ירח קטן ויפה
כוכבים נחמדים בשמים
חודשי השנה, חגים ושנים

(5) ביום החמישי

דגים בים
ציפורים בשמים
חיות בטבע

(6) ביום השישי

חיות בית
אדם
אישה

שיעור

2

עברית מן ההתחלה

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת-כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה וַהֲנֵה-טוֹב מְאֹד (בראשית א 31)

(7) בשבת

אוכל טוב, שירי שבת ועיתון גדול של סוף השבוע...

6. כתבו בעתיד:

יש שביתה באוניברסיטה.

תהיה שביתה באוניברסיטה.

(1) יש שם הרבה מסעדות טובות.

(2) אין פה שקט.

(3) בספרייה אין ספרים ישנים.

(4) ליד הבית יש גן קטן, אבל אין פרחים בגן.

(5) בבית הספר החדש יש שיטה מיוחדת ללמד מוזיקה.

(6) בדיסק החדש יש שירים נהדרים, אבל חבל שאין שירים בעברית.

(7) בבית הזה יש תמיד קולות שמחה של ילדים.

(8) בשיעור היסטוריה אין בחינות, יש רק עבודות.

(9) בספר יש תרגילים מעניינים.

(10) בתאטרון יש החודש הצגות נהדרות.

(11) בבית הכנסת המרכזי יש כל ערב הרצאות על יהדות.

(12) בחיים אין הרבה סיפורים משעממים.

(13) יש סיבה למסיבה!

אמרו לפי המודעות מה יהיה, תהיה, יהיו בשבת הקרובה.

According to the ads below, say what will be יהיו, תהיה, יהיה on the following Saturday .

אירוען פסטובל סרטוי אנומזיה
סילאטק ויפה לוזאי שגב
לשכר דג לויס דשרה ביליה

קונצרט לגיטרה
שבת 21.11
בשעה 20:30
במרכז המוזיקה

חיי נצח - למי?
הגהינום וגן העדן ביהדות
משה אהרונ
בית הלל, יום שבת
ב-10:00 בבוקר

ערב עם פסיכולוג
הורים וילדים
יום חמישי 6:00
בבית הספר "שקד"

שיעור תורה : ספר בראשית
בית הכנסת "אוהל חנה" רחוב יהודה 15
המורה: הרב פרופסור ממון
כל יום שבת ב-10:30

סילוי על גומא ירושלים
בשבת בשעה 12:00
המדריך: ד"ר בן שמונה

בשבת: באוזאי שבת, בשעה שאונה וחצי בצר יהיה קונצרט לגיטרה בארכי הקהילתי.

"עבריתִזם"

בעברית יש מילים משפות אחרות: לפעמים המילים נשארות כמו שהן. (1)
לפעמים הן מקבלות סיומת עברית (2) ויש גם מילים עבריות עם סיומת לועזית. (3)

Hebrew contains several words from other languages: some retain their original form (1).
Some take Hebrew suffixes (2). Some Hebrew words have foreign suffixes (3).

אינדאליזם	-	איזם	=	ism	(1)
פסיבי	-	יווית (יבית)	=	ive	(2)
קלסי	-	י	=	ic	
דמוקרטיה	-	יה	=	y	
אינפורמציה	-	ציה	=	tion	
				קיבוצניק	(3)
				דוקאזם	

מספר המילים הלועזיות בעברית מוגבל, ואי אפשר להפוך כל מילה לועזית למילה עברית.

(א) כתבו ליד כל מילה לועזית את הקטגוריה הלשונית שהיא שייכת אליה.

Next to each foreign word write the grammatical category to which it belongs.

שם עצם=ש"ע שם תואר=ש"ת זכר=ז. נקבה=נ. יחיד=י. רבים=ר.
noun=ש"ע adjective=ש"ת masculine=ז. feminine=נ. singular=י. plural=ר.

ש"ע ז. ש"ע נ. ש"ת נ.
הקיבוץ הוא אוטופיה פנטסטית.

- בסמינר דיברו על אידיאלים סוציאליסטיים ועל אידיאות הומניסטיות.
- הקיבוצניקים האמינו בקומבינציה ציונית של קומוניזם וסוציאליזם.
- חברי הקומונה היו אנשים אידיאליסטיים וקצת נאוויים ורומנטיים.

(ב) איזה משפט (א. או ב.) מתאים יותר לנאמר במשפטים הפותחים?

Choose the alternative that best states the ideas of the sentences.

הוא בחור אגואיסטי והאינטרסים שלו אגוצנטריים.
הוא פסימי וציני הוא מאמין בניהיליזם אובייקטיבי ובשובניזם.

א. הבחור הזה מקבל הרבה קומפלימנטים.

(ב) זה בחור פרובלמטי.

(1) האינפלציה המוניטרית יחד עם הליברליזם הקפיטליסטי הם הסיבה לרגולציה הפיננסית, שהיא המודל האידאלי לסקטורים רבים.

(א) הסיטואציה הספציפית היא לא פוזיטיבית ולא קונסטרוקטיבית.

(ב) הסינתזה בין שני האלמנטים הצליחה.

(2) הסוציולוגיה והפסיכולוגיה התחילו עם הביולוגיה המודרנית והדורוויניזם הפרגמטי. יחד איתן קמו הפילוסופיה ההומניסטית והזואולוגיה המטריאליסטית.

(א) זה חלק מטקסט היסטורי.

(ב) זה חלק מתאוריה פיזיקלית.

שיעור

2

עברית מן ההתחלה

9. (א) קראו את הקטע "יהיה נייר או לא יהיה". בכל מקום שיש כוכבית הוסיפו את ההשלמה המתאימה מן הקטעים שאחריו.

Read the following passage. Wherever there is a star, use one of the completion - sentences provided after the passage.

יהיה נייר או לא יהיה?

הנייר "נולד" בסין לפני אלפיים שנה בערך. בתנ"ך אין המילה נייר כי לא היה אז נייר. אנשים כתבו על אבנים ועל פפירוסים. המילה נייר בשפות ההודו-אירופיות באה משם הצמח פפירוס*. בזמן המשנה "נולדה" בעברית המילה נייר, כי אז התחילו לכתוב על ניירות. מאז ועד היום אנשים לא הפסיקו להשתמש בנייר - בבית בעבודה ובהרבה מקומות אחרים. *

בשנות השבעים של המאה העשרים אמרו הנביאים המודרניים, שבשנת אלפיים כבר לא יהיה נייר, יהיו רק מחשבים מודרניים ובמחשבים יהיה הכול. *

אבל העתיד כבר כאן. אנחנו כבר במאה ה-21 ואנשים לא מפסיקים להשתמש בנייר; העולם ממשיך לקנות נייר. *

היום אנחנו צריכים יותר ויותר נייר, כי בעזרת המחשב אנחנו כותבים מהר יותר והרבה יותר; לכן גם בשנות ה-2000 יש בעולם יותר נייר. *

לא הפסקנו להשתמש בנייר גם בעולם של המחשבים, כי לקרוא במחשב זה לא כמו לקרוא בספר. יחד עם זה, ביותר ויותר מקומות עבודה מודרניים הפסיקו להשתמש בנייר. *

אבל גם העובדים במקומות העבודה המודרניים: בקיי-טק, באוניברסיטאות ובמקומות אחרים לא רוצים לחיות 24 שעות ביום רק עם המחשב. בערב הם רוצים לשבת בבית בשקט ולקרוא משהו*. אז עכשיו אנחנו מבינים שלא כל הדברים של הנביאים המודרניים נכונים;

הקטעים להשלמה:

- 1) קנדה, פינלנד וארצות אחרות ממשיכות להשתמש במיליוני עצים כל שנה. מהעצים האלה הן עושות נייר ושולחות אלפי טון של נייר לכל מקום בעולם.
- 2) באנגלית אומרים paper, בצרפתית אומרים papier, בספרדית papel, בגרמנית papier ובלטינית papyrus.
- 3) לא יהיו ספרים בספריות, לא יהיו מודעות פרסומת, לא יהיו פתקים על הדלת ולא יהיו מברקים ומכתבים.

4) במקומות האלה אין ניירות על השולחן, וגם לא בארונות. אנשים לא שולחים יותר מכתבים עם מעטפה ובול; הם מתכתבים רק בדואר אלקטרוני.

5) הם רוצים לקרוא עיתון או ספר ולהרגיש את הנייר. הם שמחים לקבל מכתבים ולקרוא אותם, לכתוב ולשלוח כרטיסי ברכה בדואר; כרטיסי ברכה על נייר, ולא רק ברכה וירטואלית באי-מייל.

6) פעם היו על שולחן העבודה שלושה או ארבעה מכתבים בסוף יום העבודה; היום בהרבה מקומות יש שלושים או ארבעים מכתבים על השולחן, ומאות ניירות בפח האשפה.

7) יש נייר למכתבים ונייר למתנות, נייר למחברות ונייר לספרים ולעיתונים, יש נייר לשירותים ונייר למשרדים.

Complete the following passage as you wish.

ב) השלימו כרצונכם את הקטע.

10. אל, יאללה, כ"י!

מה יהיה?

• יהיה טוב, ועוד איך!

• מה שיהיה - יהיה!

• מכל זה - משהו טוב כבר לא יהיה!

• אני באמת לא יודע מה יהיה!

• יהיה טוב! אני בטוח שמה שלא יהיה - יהיה לטובה!

• יהיה בסדר!

אמרו אילו משפטים אופטימיים ואילו פסימיים וסדרו אותם מ טוב לרע.

שיעור

2

עברית מן ההתחלה

משרד

- הי, מה נשמע? מה קרה?
את נראית נורא.

- אני עובדת כמו חמור.

- עובדת? חשבת שאת לומדת ריקוד או משהו כזה.

- לא. היו לי בעיות ברגל אז חזרתי לעבוד במשרד.

- שוב עם כל הניירות?

- לא, לא בדיוק. זה משרד של עורכי-דין. די מעניין, אבל יש המון לחץ בעבודה.

אני עובדת כל היום עם המחשב ולא רואה אנשים בכלל.

- תגידי, מה עם האח שלך? איפה הוא?

- גם הוא עובד כמו משוגע.

- מה, הוא איש מחשבים? חשבת שהוא למד משפטים.

- הוא החליט להיות עשיר, ובמקצוע כמו מחשבים עושים יותר כסף,

אז הוא מתכנת.

- איזה לחץ! מה יהיה איתכם?

- אני יודעת!! יהיה טוב...

המחיצו שיחה דומה עם בחורה שלומדת יוגה.

מילים:

• חֶקֶרֶה נ • אֶחָד • אֶקְצוֹץ • אֶקְצוֹצוֹת • מְשַׁפֵּטִים • ר. • מְתַכֵּנֶת • אֶזְרֵךְ דָּוָן • כָּאוֹ חֲמוֹר!

12. קצת יחס, בבקשה!

נטיית מילת היחס - אצל

	ז.	ז. / נ.	נ.
י.	אצלך	אצלי	אצלך
	אצלו		אצלה
ר.	אצלכם	אצלנו	אצלכן
	אצלם		אצלן

(א) אצל מי?

חנן: חנה, אולי את יודעת איפה הספר שלי?

חנה: אצלי.

חנן: אצלך?

חנה: בתיק שלי.

חנן: איזה מזל! תודה. אבל למה לא אמרת לי שהוא אצלך?

חיפשתי אותו כל הבוקר.

חנה: אה...

חנן: תגידי, מה נשמע אצל רינה?

חנה: יופי! הכול בסדר אצלה. למה אתה שואל?

חנן: כי הזמנתי אותה למסיבה אצלי, והיא אמרה שהיא לא יכולה לבוא.

חנה: לא סיפרת לי שיש אצלך מסיבה.

חנן: אז עכשיו אני מספר לך: מחר בשמונה אצלי בבית.

חנה: אתה מזמין אותי למסיבה, או רק מספר לי עליה?

חנן: בטח שאני מזמין אותך! יהיה כיף!

חנה: בסדר, בסדר - במסיבות אצלך תמיד כיף! מה להביא?

חנן: ...

סיימו את השיחה. ?

(ב) ענו לפי השיחה:

(1) איפה הספר של חנן?

(2) מה שלום רינה?

(3) מה חנה עושה מחר בשמונה בערב?

(ג) המחיצו שיחה בין חנה לבין רינה יום אחרי המסיבה. רינה לא הייתה במסיבה.

רינה: טילפנתי אתמול כל הערב ולא הייתה אצלך תשובה.

חנה: כן. הייתי במסיבה.

רינה: אצל מי?

13. כמו תמיד

השלימו את השיחות בעזרת המילה אצל בנפרד או בנטייה:

(1) - איפה הייתם כל הערב? חיפשנו אתכם בלי סוף.

- היינו --- משפחת כוהן.

- מה עשיתם ---?

- כמו תמיד. דיברנו על המצב.

(2) - רותי, אולי המעיל שלי ---?

- לא, הוא לא ---. אבל אולי הוא --- דני? אולי שכחת אותו בבית שלו.

- לא, המעיל לא ---, כבר שאלתי אותו. כמו תמיד הוא אמר שהוא לא יודע.

(3) - שרה ורחל, מה קורה --- כל ערב? כל ערב יש --- קונצרט? אני לא יכול לישון!

- לא חשבנו ששומעים --- את המוזיקה שלנו. באמת סליחה, יוסי, אנחנו ממש

מצטערות.

- כמו תמיד...

(4) - אני לא יכול לנסוע להרצאה באוניברסיטה, כי המכונית לא ---.

- איפה היא?

- --- יעקב, הבן שלי.

- כמו תמיד...

(5) - חנה, מה נשמע ---?

- --- הכל בסדר.

- את באה למסיבה?

- --- מי יש מסיבה?

- --- רוני. כמו תמיד.

רק אנחנו מכונסי ג'ינס ב-100 ש"ח!

רוצה ללמוד לנגן - רק אצלנו במוזיקלכל!

אצל שבתאי - אוכל ישראלי אמיתי!

אצל אילן בשר
כל חזאי שבר
שירי ארץ ישראל הישנה

כתבו עוד שתי פרסומות לחנות או למלון. השתמשו ב- אצל בנפרד ובנטייה.

Write two more ads for a store or a hotel. Use the word **אצל** as it is, or in declension.

לְעוֹלָם יֵהָא אָדָם יוֹדֵעַ אֶצֶל מִי הוּא יוֹשֵׁב, וְאֶצֶל מִי הוּא עוֹמֵד, וְאֶצֶל מִי הוּא
מֵסֵב, וְאֶצֶל מִי הוּא מְסִיחַ, וְאֶצֶל מִי הוּא חוֹתֵם שְׁטְרוֹתָיו.

(דרך ארץ זוטא ה)

(לא) יהיה ל...	או:	ל... (לא) יהיה
(לא) תהיה ל...		ל... (לא) תהיה
(לא) יהיו ל...		ל... (לא) יהיו

א) בית החלומות

בבית החלומות שלי יהיו לי המון כלבים. תהיה לי עץ בחצר.
יהיו לי שם כמה תרנגולות ויהיה לי גם תרנגול אחד.
לכל החיות יהיו אצלי חיים נהדרים!

1) של מי בית החלומות הזה ומה יהיה אצלו? ?

2) ספרו וכתבו מה יהיה בבית החלומות שלכם.

Make up at least six sentences from the following table.

ב) אמרו לפחות שישה משפטים מן הטבלה.

חיים טובים	לי	
סיבה להיות שמח	לך	
שכנים נחמדים	לך	
קול חזק	לו	(לא) יהיה
אהבה גדולה	לה	
עבודה מעניינת	לנו	
אושר אמיתי	לכם	(לא) תהיה
הרבה כסף	לכן	
חיים נהדרים	להם	
גינה ליד הבית	להן	(לא) יהיו
בעיות קשות	למשה	
בית גדול	לשולה ולשלומית	
כרטיס לקונצרט	למשפחת מזרחי	
חיות בבית	ל...	

באגדה: למשפחת מזרחי יהיו שכנים נחמדים.

(א) כתבו מה אומרים נשיא האוניברסיטה, ראש הממשלה וראש העיר.

Write down what the President of the University, the Prime Minister and the Mayor are saying.

(1) מה רוצים סטודנטים באוניברסיטה?

שיעורים מעניינים. מורים טובים.
ספרייה גדולה. בחינות קלות.
שיעורים רק מ-10:00 בבוקר. כיתות לא גדולות.

המשיכו את דבריו של נשיא האוניברסיטה.

פתחו אוניברסיטה חדשה. נשיא האוניברסיטה החדשה מדבר עם הסטודנטים ומבטיח להם ש...:

אני מבטיח שיהיו לכם שיעורים מעניינים.

(2) מה רוצה עולה חדש?

עבודה טובה. מקום טוב לגור.
שכנים נחמדים. קשרים עם ישראלים.
רדיו וטלוויזיה בבית.

המשיכו את דבריו של ראש הממשלה.

ראש הממשלה החדש מבקר אצל משפחות של עולים חדשים. הוא אומר: אני בטוח ש...:

אני בטוח שכל עולה תהיה עבודה טובה.

(3) מה רוצים אנשים בעיר?

בתי ספר טובים. מרכז ספורט חדש.
רחובות שקטים ונקיים. מקומות עבודה טובים.
ספרייה גדולה לילדים. דשא ופרחים בגנים הציבוריים.

המשיכו את דבריו של ראש העיר.

ראש העיר נפגש עם האנשים בעיר ואומר להם: אתם רוצים שבשנה הבאה יהיו לכם ...

אתם רוצים שבשנה הבאה יהיו לכם בתי ספר טובים?

אין בעיה, בשנה הבאה יהיו לכם בתי ספר יותר טובים.

(ב) אתם באים לפיה מגשימת חלומות. המחזו את השיחה ביניכם לבין הפיה. אתם אומרים מה אתם רוצים ומה אתם לא רוצים והיא מבטיחה לכם להגשים את החלומות, השתמשו ב- יהיה / תהיה / יהיו ל...

Role Play: You come to a fairy who can make your dreams come true. Create the dialogue between you and the fairy. You tell her what you want, and what you don't want and she promises to fulfill your dreams. use: יהיה / תהיה / יהיו ל...

בגאמה: - אני רוצה אכאנית יפה ויקרה.

- תהיה לך אכאנית יפה ויקרה.

17. (א) קראו את ההורוסקופים. הוסיפו בין המשפטים את המילה אבל, בכל מקום שאפשר.

בגאמה: לא יהיה לך זמן השבוע לחשוב על שום דבר כי תהיה לך הרבה מאוד עבודה. יהיו לך בעיות פיננסיות לא פשוטות, אבל ביום חמישי יהיו לך תשובות כמעט לכל הבעיות!

יהיו לך אורחים מחוץ לארץ.
לא יהיה לך זמן ולא יהיה לך כוח לטייל איתם.
יהיו לך ימים קשים בעבודה.
תהיה לך תקווה לסוף שבוע טוב ונעים.
בתיבת הדואר יהיה לך מכתב מחבר רחוק.

יהיו לך הרבה שיעורי בית,
ותהיה לך בחינה גדולה השבוע.
יהיה לך סוף שבוע נהדר!

תהיה לך פגישה חשובה השבוע.
יהיו לך בעיות בעיניים. הבעיות לא יהיו נוראות.
במשפחה יהיו לך רק מסיבות ושמחות.
ביום שלישי, בשעה שלוש, יהיו לך שלוש חדשות טובות משלושה מקומות.

יהיו לך תוכניות לטייל בסוף השבוע.
יהיו לך כאבים חזקים.
כדאי יהיה ללכת לרופא - תהיה לך שיחה חשובה איתו.
תהיה לך הודעה מיוחדת בטלפון!

יהיה לך שבוע משעמם. יהיה לך מזל גדול.
יהיו לך בעיות עם המכונית. לא כדאי למכור אותה.
בסוף השבוע יהיה לך פתאום הרבה כסף.
לא כדאי לך לקנות את כל העולם - צריך לחשוב טוב מה לעשות עם הכסף!

לא יהיה לך רגע שקט השבוע.
יהיו לך צרות גדולות עם השכנים.
יהיה לך ערב רומנטי ויפה.
לא תהיה לך בעיה לדבר על חתונה.
לא כדאי לרוץ...

יהיה לך טיול מעניין עם חברים לעבודה.
יהיו לך ויכוחים קשים עם החברים האלה.
כדאי ללכת לכל מסיבה בעיר.
באחת המסיבות תהיה לך פגישה עם בחורה מיוחדת!

(ב) בואו נאמר שאלה היו הורוסקופים של "השבוע האחרון".... קראו שוב בזוגות את ההורוסקופים ואמרו אם ההורוסקופ היה "נכון או לא נכון".

Let's say that these were this week's horoscope forecasts. Read the horoscope with another student and say if they are (true or false) נכון/לא נכון.

תלמיד א': יהיו לך הרבה אלאז שיעורי בית השבוע.

תלמיד ב': לא נכון. לא היו לי הרבה שיעורי בית.

א: נכון. באמת היו לי הרבה שיעורי בית.

(ג) כתבו עוד שלושה "הורוסקופים" לשלושה חברים בכיתה, לקרובי משפחה או לאנשים מפורסמים.

בדתות רבות מוצאים את הרעיון של העולם הבא - העולם אחרי המוות. בתקופת התנ"ך האמינו, שהעולם הבא הוא עולם שחור ונורא, והעולם הזה, עולם החיים, הוא העולם הטוב.

אחרי תקופת התנ"ך, בתקופת בית המקדש השני, האמינו, שאחרי המוות יש חיים יותר טובים. אז התחילה התקווה לחיים אידאליים אחרי המוות. החיים האלה יהיו כמו החיים של אדם וחווה בגן עדן. מאז התחילו להאמין שרק לאנשים הטובים ולצדיקים יהיה מקום בגן עדן. יהיה שם אור כל הזמן, אור אלוהים. לצדיקים יהיה מקום קרוב לאלוהים, למשה ולתורה. לרשעים יהיה מקום אחר - הגיהנום. בגיהנום יהיו חיים נוראים, ותהיה שם אש חזקה כל הזמן.

יחד עם האמונה בגן עדן ובגיהנום היו גם אמונות על הימים הטובים לעתיד לבוא. כבר בתנ"ך אנחנו קוראים שבעתיד לא יהיו עמים, לא יהיו מדינות ולא יהיו מלחמות; יהיה שלום בין כל האנשים ובין כל החיות.

במשנה ובתלמוד יש סיפורים ואגדות על הימים האלה: לצדיקים יהיה בית מיוחד, סוכה גדולה ויפה. בסוכה יהיו תמיד ארוחות גדולות עם לחם, בשר ויין. גם המים יהיו מיוחדים; אלה יהיו מי רפואה מירושלים. על כל העצים יהיו פירות מתוקים וטובים כל יום ויום בשנה. לכל אישה יהיה תינוק חדש כל יום. בעתיד לבוא לא יהיה מוות, ולאנשים יהיו חיי נצח אידאליים.

גיהנום לרשעים גן עדן לצדיקים (עירובין, י"ט ע"א)

גיהנום

גן עדן

19. אל יאללה, ב"!

גן עדן או גיהנום

(א) ענו על השאלות בעזרת הביטוי גן עדן (= נהדר, פנטסטי, מצוין) או בעזרת הביטוי גיהנום (=נורא, רע מאוד, קטסטרופלי) והסבירו את התשובות.

שאלות:

- איך הייתה החופשה?
- איך היה המלון?
- איך בעבודה החדשה?
- איך בבית החדש?
- איך זה לגור עם עוד שני סטודנטים בדירה אחת?
- איך החיים?

ביאור: - איך pe?

- גן עדן. יש פה נופים לא מהצולם הזה. וכל האנשים ממש צדיקים.
הם מסבירים לך כל דבר ואזכרים לך תמיד. אני חושב שאני נשאר פה לנצח!
או:

- איך pe?

- פשוט נורא פה. בחיים שלי לא הייתי מאמין שיכול להיות מקום כל כך נורא.
אין מים. אין פירות טרשים. אלף אחז לא רוצה לדבר איתך. אני מוכן לחזור
הביתה בכל רגע. גיהנום זה גן עדן ליד המקום הזה!

(ב) הוסיפו עוד שאלות כרצונכם, שאלו חברים בכיתה ובקשו מהם לענות עליהן.

Add more questions, ask the other students in the class and ask them to answer the questions.

כל הילדים כבר הלכו מזמן לישון, ורק אני לא הסכמתי ללכת לישון. לא רציתי אפילו ללבוש את הפיג'מה ולשכב במיטה. למה? אף אחד לא הצליח להבין למה. לא שוקה המטפלת, אימא של יעל, לא רבקה, אימא של אורי ואפילו לא בנימין, אבא שלי. אבא שלי אף פעם לא הבין דברים כאלה. אז קראו לחברה הטובה שלי, לחנוה, אימא של מִיכָה ואֶמָנון. איתה יכולתי לדבר על הכול, והיא לא הייתה אומרת כמו אבא שלי: זה שום דבר!

באה חווה ושאלה :

"הילל שלי, מה זה? למה אנחנו לא רוצים ללכת לישון? מה?"

"לא יכולים." הסברתי לה.

"למה לא יכולים?" שאלה.

"את רואה חווה, שאני לא יכול ללבוש את הפיג'מה, כי היד שלי סגורה."

"כן, אני רואה. אבל מי סגר לך את היד?"

"אני סגרת." הסברתי לה בסבלנות.

"אתה סגרת יפה. ולמה סגרת?"

"כי תפסתי ענן והוא כל הזמן רוצה לצאת מהיד שלי. אבל אני צריך אותו אצלי."

חשבה חווה וחשבה, ואז אמרה: "יש לי רעיון. אתה יכול לשים את הענן בארון. שם הוא יכול

לישון בשקט. ואז גם אתה יכול ללכת למיטה."

"טוב," אמרתי "אבל את צריכה לסגור את הארון חזק-חזק."

"בסדר." אמרה חווה.

"אבל עם מפתח." אמרתי.

"טוב." אמרה חווה.

פתחתי את היד והיא לקחה את הענן לאט...לאט...הלכה לארון, שמה אותו שם, וסגרה את

הארון במפתח. "לילה טוב, ענן." אמרתי לו, לבשתי פיג'מה והלכתי לישון מאושר.

בבוקר עמדה חווה ליד המיטה שלי ואמרה: "יש לי משהו חשוב להילל שלי."

"אני יודע מה, ענן!"

"הינה הענן," - אמרה - "אבל אתה צריך לשמור על הענן טוב טוב, כי הוא כל הזמן רוצה לחזור

לעננים, החברים שלו בשמים."

"בטח!" אמרתי.

לקחתי את הענן וסגרתי את היד. זה היה קצת קשה להיות עם יד סגורה כל הזמן, והיד קצת

כאבה לי. אחר כך קראו לנו לארוחת בוקר. אכלתי לחם ושתיתי קקאז עם סוכר, הדבר הכי

טוב בעולם. שתיתי ושתיתי עוד ועוד. ולא הרגשתי איך הענן יצא לי מהיד והלך לו...

(לפי: תכלת וקוצים)

כתבו שיר על הענן שהלך. ?

Summary of Topics

האוצר הלשוני

Vocabulary

א. אוצר המילים

שמות עצם Nouns

פעלים Verbs

fire	אֵשׁ נ. אֲשִׁים
border	גְּבוּל ז. גְּבוּלוֹת
hell	גֵּיהִנוֹם ז. גֵּהֶנּוֹם
grass	דָּשָׁא ז.
notice	הוֹדָעָה נ.
lecture	הֶרְצָאָה נ.
heat wave	חֲמָסִין ז.
yard	חֶצֶר נ. חֲצֵרוֹת
moon	יָרֵחַ ז.
star	כּוֹכֵב ז.
billboard / notice board	לוח מודעות ז.
guide	מְדַרְיֵךְ ז. מְדִרְיָה נ.
death	מָוֶת ז. מוֹת
key	מִפְתָּח ז. מִפְתָּחוֹת
paper	נָיִיר ז. נְיִירוֹת
eternity	נֶצַח ז.
secret	סוּד ז. סוּדוֹת
tabernacle, Succa, booth,	סוּכָה נ.
people / nation	עַם ז.
cloud	עָנָן ז.
garbage can	פֶּחַ אֲשָׁפָה ז.
righteous person/"saint"	צַדִּיק ז. צְדִיקָה נ.
bird	צִיפור נ. צִיפּוֹרִים
cinema	קוֹלנוֹעַ ז. קוֹנוֹ
feeling	רֶגֶשׁ ז. רִגְשׁוֹת
wind	רוּחַ נ.
wicked	רָשָׁע ז.
baby	תִּינוּק ז. תִּינוּקוֹת
hope	תְּקוּוּהָ נ.

שמות תואר Adjectives

create	בָּרָא, לְבָרָא
bring	הָבִיא, לְהָבִיא
be found	נִמְצָא, לְהִימָצֵא
catch	תָּפַס, לְתַפּוֹס
real	אֲמִיתִי, אֲמִיתִית
a bit warm	חֲמִים, חֲמִימָה
closed	סָגוּר, סָגוּרָה
open	פְּתוּחַ, פְּתוּחָה

שונות Miscellaneous

at	אֶצֶל
in the next (year, week)	הַבָּא/הַבָּאָה/הַבָּאִים/הַבָּאוֹת
such	כָּזֶה, כָּזֵאת, כָּאֵלֶּה
down	לְמַטָּה
Saturday evening	מוֹצָאֵי שַׁבָּת
(the end of the Sabbath)	
the day after tomorrow	מָחָרְתָּיִם

- צורות: • נטיית מילת היחס - אצל
צִגְיוֹנָה: אֶלַי
- Dual Form • צורת הזוגי
צִגְיוֹנָה: יֵאָסֶה
- Nominal Sentence - future תחביר: • משפטים שמניים (יש/אין) בעתיד
צִגְיוֹנָה: בָּעֶרְבַּ יִהְיֶה שֶׁלֹא.
- Possessive ('have') Sentence - future • משפטי שייכות בעתיד
צִגְיוֹנָה: יִהְיֶה לָנוּ שְׂכֵנִים טַבִּים.
- Foreign words in Hebrew מילון: • "עבריתזם" - לועזית בעברית

Grammatical notes

ג. הערות לשוניות

- 1) הזוגי בעברית קיים בעיקר באיברי גוף: ידיים, רגליים, שיניים, וכו'.
יש גם צורת זוגי, במילות זמן כמו: יומיים, שבועיים, שנתיים. כמו כן קיים הזוגי בכמה מילים נוספות, כמו: נעליים ומכנסיים. אי אפשר לבנות אותו אוטומטית מכל שם עצם.
- The dual form exists in Hebrew mainly in names of body parts such as: ידיים, רגליים, שיניים
The dual form also appears in words indicating time, such as: יומיים, שבועיים, שנתיים
and a few other words such as: נעליים ומכנסיים
This form cannot be derived automatically from every noun.

Relative Clause

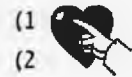
משפטי לוואי 1.

(א) **הבחורות** מטיילות ברחוב. (ב) **הבחורות** עובדות בספרייה.
הבחורות, שמטיילות ברחוב, עובדות בספרייה.

(א) אני מסתכל ב**ילדים**. (ב) **הילדים** משחקים ברחוב.
אני מסתכל ב**ילדים**, שמשחקים ברחוב.

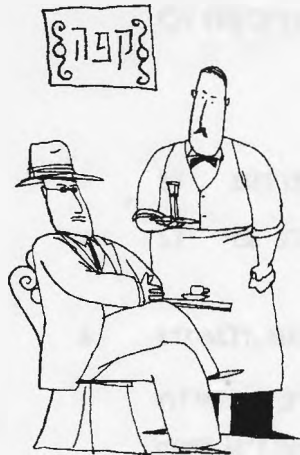
השם הזה מושמט בפסוקית הלוואי.

במשפט מורכב כותבים פסיק בין המשפט הראשי ובין המשפט הטפל.

- 1) The identical noun is omitted in the relative clause.
- 2) There is a comma between the main and subordinate clauses in a complex sentence.

(א) הרכלן בבית קפה

דני: אתה רואה את הבחור שאוכל עוגה?

חנן: מי? הצעיר שמדבר עם הבלונדינית?

דני: לא, הבחור שלובש מכנסיים קצרים וחולצה לבנה.

חנן: הוא יושב על יד האיש שקורא עיתון?

דני: כן, ואתה רואה את הבחורה שיושבת על יד החלון?

חנן: האישה שכותבת משהו?

דני: לא, על יד האישה שכותבת, יושבת בחורה ששותה קפה. נכון?

חנן: כן. אני רואה.

דני: אז הבחורה ליד החלון, זאת ששותה קפה, והבחור שיושב שם, זה עם המכנסיים

הקצרים, היו פעם חברים.

חנן: באמת?! מה אתה אומר?!

כמה אנשים יש בבית הקפה?

(ב) ספרו על האנשים שיושבים בבית הקפה.

בחר אחד לובש מכנסיים קצרים וחולצה לבנה.

(ג) המחזיו דיאלוג דומה על התלמידים בכיתה.

מכתבי תודה

2.

קראו את מכתבי התודה וענו על השאלות:

א. חיה, תודה רבה על סל השוקולד ששלחת לי! אין כמו השוקולד שעושים בשוויץ!
עוד לא שמעתי על הפגישה, שהייתה ביום שני אצלכם בבית.
אני "מת" לדבר איתך.
להתי,

חי

(1) מה חיה שלחה לחי?

(2) איפה עושים את השוקולד הטוב?

(3) איפה ומתי הייתה הפגישה?

ב. מיכל, תודה רבה! אני כל כך מאושר עם הסוודר החדש שקנית לי. הבחורות,
שלומדות איתי כבר אמרו לי שהן עוד לא ראו סוודר כל כך יפה, ואני יודע שהן
לא משקרות אף פעם. לא לכל אחד יש חברה שיודעת מה לקנות לחבר שלה!
המון נשיקות, ולהתראות בשבת,

מיכאל

(1) מה מיכל קנתה למיכאל?

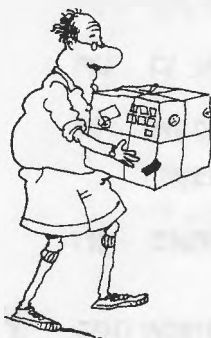
(2) מי נתן קומפלימנטים למיכאל?

ג. דניאלה, תודה ! תודה ! תודה !

הדיסק ששלחת לי ליום ההולדת פשוט נהדר! אני ממש לא יודע איך לומר לך
כמה אני שמח! אני כל כך אוהב את הסנטה לפסנתר שיש בדיסק.

מיליון תודות,

דני

(1) מה דניאלה נתנה לדני?

(2) למה היא קנתה לו מתנה?

(3) מה יש בדיסק?

כתבו שני מכתבי תודה קצרים על מתנות שקיבלתם.

שיעור

3

עברית מן ההתחלה

3. (א) אמרו את שני המשפטים כמשפט אחד, הוסיפו ש... ופסיקים (,):

Combine the two simple sentences into one complex sentence, use ש... - and add commas:

האיש יושב על יד רינה. (א) הוא גר בצפת. (ב)

האיש, שישב על יד רינה, גר בצפת.

- (1) (א) הצעירים באו למסיבה במוצאי שבת. (ב) הצעירים רקדו כל הערב.
- (2) (א) פרופסור אלו מלמד פיזיקה. (ב) הוא נתן הרצאה על הכוכבים.
- (3) (א) השכן שנא אותי בהתחלה. (ב) הוא אוהב אותי עכשיו יותר מכולם.
- (4) (א) אני רוצה לקנות את המעיל. (ב) ראיתי את המעיל בחנות הבגדים בעיר.
- (5) (א) איפה המפתח? (ב) נתת לי אתמול.
- (6) (א) אתמול המנהל נפגש עם התלמידים. (ב) התלמידים חזרו מהטיול בנגב.
- (7) (א) היום אנחנו הולכים לקולנוע. (ב) הקולנוע נמצא קרוב למרכז העיר.
- (8) (א) אפשר לקבל את הבולים? (ב) הבולים היו על המעטפה הגדולה.
- (9) (א) שמעתי את השיר החדש. (ב) השיר מספר על אהבה גדולה.
- (10) (א) אני פוחד מהכלב. (ב) הכלב יושב ליד הדלת הפתוחה.
- (11) (א) המלון נמצא בעיר העתיקה. (ב) המלון סגור עכשיו.
- (12) (א) שמתי את הנייר בפח אשפה. (ב) מצאתי את פח האשפה בחצר.
- (13) (א) הוא סיפר לי סוד. (ב) כל השנים הוא שמר את הסוד בלב.
- (14) (א) אלה סימני הגבול. (ב) הגבול היה פה בתקופת התנ"ך.

(ב) כתבו עוד שלושה זוגות משפטים וחברו כל זוג למשפט.

4. "בצלאל" של בוריס שץ

בוריס שץ, שהיה אומן יהודי מפורסם, נולד בשנת 1866 בלאטביה שבמזרח אירופה. בשנת 1906 הוא עלה לארץ ופתח בארץ ישראל בית ספר גבוה לאומנות. הוא החליט לקרוא לבית הספר שלו "בצלאל", כמו השם של בונה המשכן. בצלאל היה השם של האומן העברי הראשון, שבנה לבני ישראל מקדש במדבר, בדרך ממצרים לארץ ישראל.

שמואל בן-דוד: דף השער לסידרת גלויות, אוסף מוזאון ישראל.

ראה קראתי בשם בצלאל בן-אורי בן-חור למטה יהודה:
ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל-מלאכה:
לחשב מחשבות לעשות בזהב ובכסף ובנחשת:
ובחרשת אבן למלאות ובחרשת עץ לעשות בכל-מלאכה: (שמות לא 2)

שץ רצה לפתוח בית ספר לאנשים, שרצו ללמוד אומנות ולעבוד עם אומנים אחרים. הוא חלם גם לבנות חברה אותופית של אומנים אידאליסטים שחיפשו דרך חדשה בחיים.

בשנה הראשונה למדו בבצלאל 28 תלמידים. אלה היו צעירים, שלמדו אומנות כללית ואומנות יהודית. הם חיפשו את הסגנון העברי הארץ ישראלי. בסגנון העברי הזה אנחנו רואים גם את המזרח וגם את המערב: נופים, עצים וחיות של המזרח התיכון יחד עם טכניקות וסגנונות ציור אירופאיים. הם בנו ביחד אומנות ארץ ישראלית חדשה שעד היום קוראים לה סגנון בצלאל. בצלאל לא היה רק בית ספר, זה היה גם מקום עבודה. בבצלאל עבדו תימנים שעשו עבודות מכסף ומזהב, נשים מפרס ומכוורדיסטון שעשו שטיחים, אנשים שכתבו ספרי תורה ועוד.

בעבודות בצלאל יש הרבה סמלים יהודיים כמו מנורה, אריה, מגן דוד וספר תורה; יש ציורים של אנשים מפורסמים מסיפורי התנ"ך כמו מִשֶׁה, יַעֲקֹב וְרַחֵל, רות, דָּוִד וְגִלְיָה. יש ציורים לפי פסוקים מן התנ"ך, ויש גם ציורים של מקומות מפורסמים בארץ: הכּוֹתֵל הַמַּעֲרָבִי, חומת ירושלים, חוף יפו, קבר רחל, בתים בצפת ומקומות רבים אחרים. הרבה אנשים קנו את העבודות של בצלאל - את החנוכיות והמזוזות, את ספרי התורה והשטיחים, את הציורים ואת הכלים המיוחדים.

חנוכייה, עבודת בצלאל.

שֶׁךְ בָּנָה גַם אֶת מוֹזָאוֹן בִּצלָאֵל. הוּא אִסַּף דְּבָרֵי אוֹמְנוֹת יְהוּדִיִּים מְכֵל הָעוֹלָם, וּפָתַח בִּירוּשָׁלַיִם מוֹזָאוֹן לְאוֹמְנוֹת יְהוּדִית. מוֹזָאוֹן יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּמְצָא בִּירוּשָׁלַיִם, וְהוּא הַיּוֹם מוֹזָאוֹן גָּדוֹל וּמְפֹרָס בְּעוֹלָם, הֵתַחִיל בְּמוֹזָאוֹן בִּצלָאֵל הַקָּטָן.

כיסוי למפות, לפי רישום של רֶבֶן, עבודת בצלאל

הַיּוֹם בִּצלָאֵל הוּא בֵּית סֵפֶר גְּבוּהָ לְאוֹמְנוֹת וְאַלְפֵי סְטוּדֵנְטִים לומדים שם.

הַשֵּׁם בִּצלָאֵל הוּא שֵׁם שֶׁל מְסַפֵּר דְּבָרִים. מַה הֵם?

(א) הַשְּׁלִימוּ לִפִּי הַקָּטֵעַ עַל מִי מְדַבְּרִים.

(ב) אִמְרוּ אֶת שְׁנֵי הַמִּשְׁפָּטִים כַּמִּשְׁפָּט אֶחָד. הוֹסִיפוּ פְסִיקִים (,) ו- שֵׁשׁ....

(א) בָּאִרִּיס הָיָה אוֹמֵן יְהוּדִי מְפֹרָס. הָאֵל נולד ב-1866.

(ב) בָּאִרִּיס הָיָה אֶלֶן יְהוּדִי מְפֹרָס. נולד ב-1866.

(1) --- יְנוּלְדִי מְמוֹזִיאָן בִּצלָאֵל. הוּא הַיּוֹם מוֹזָאוֹן גָּדוֹל בִּירוּשָׁלַיִם.

(2) ה--- עָשָׂה עֲבוֹדוֹת מְכַסֵּף וּמִזְהָב. עָלוּ מִתִּימָן.

(3) הָיָה הָאוֹמֵן הָעֵבְרִי הָרִאשׁוֹן. בָּנָה מִקְדָּשׁ בַּמִּדְבָּר.

(4) הָיָה בֵּית סֵפֶר קָטָן לְאוֹמְנוֹת. הוּא הַיּוֹם בֵּית סֵפֶר גְּבוּהָ לְאוֹמְנוֹת בְּיִשְׂרָאֵל.

(5) ה--- בָּאוּ מִפָּרָס וּמִכּוֹרְדִּיסְטָן. הֵם עָשׂוּ שְׁטִיחִים.

(6) ה--- לָמְדוּ אוֹמְנוֹת כֻּלִּית וִיהוּדִית. חִיפְּשׁוּ סִגְנוֹן עֵבְרִי אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל.

שולחן עבודת דמשק, מראה מלמעלה, עבודת בצלאל

(ג) מַה אוֹמְרִים עַל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּקָטֵעַ:

(1) מְנוֹרָה, אֶרֶיָּה, מִגֵּן דָּוִד;

(2) מִשֶּׁה, יַעֲקֹב וְרַחֵל, דָּוִד וְגִלְיָה;

(3) חוֹף יָפוֹ, חוֹמַת יְרוּשָׁלַיִם, קֶבֶר רַחֵל;

(4) שְׁטִיחִים, צִיּוּרִים שֶׁל נוֹפֵי הַמִּזְרָח, כֻּלִּים מִיּוֹחָדִים;

(5) 1866, 28, 1906,

מנורה, עבודת בצלאל

5. בניית בית המקדש

הקדוש ברוך הוא אמר למשה: "לך אמור לו, לבונה המִשְׁכָּן, עשה לי משכן, ארון וכלים."

מִשְׁכָּן = מקדש

הלך משה והִפָּךְ את סדר העבודה ואמר לו: "עשה כלים, ארון ומשכן".

ענה לו בונה המשכן: משה רַבֵּנוּ, הרי מְנַהֵגוֹ של עולם הוא שאדם בונה בית, ורק אחר כך מכניס ושם לתוך הבית כלים, ואתה אומר לי עשה כלים וארון ומשכן? וכלים שאני עושה לאן אני אֶכְנִיס אותם?

אני שמעתי שהקדוש ברוך הוא אמר לך: בהתחלה עשה משכן, ורק אחרי כן עשה ארון וכלים.

אמר לו משה: אתה היית בָּצַל אֵל ושמעת וידעת מה אמר לי הקדוש ברוך הוא.

לבונה המשכן קראו בצלאל כי הוא היה בצל אל ושמע מה אמר הקדוש ברוך הוא למשה: קודם המשכן, ואחר כך הארון והכלים. (ב"ר, נ"ה)

1) איך מסבירים במדרש את השם בצלאל?

2) במדרש לא מסבירים למה משה הפך את הסדר.

מה אתם חושבים: למה משה הפך את הסדר?

6. הילד הזה הוא אני / יהודה אטלס

אֲנִישִׁים זָרִים

שָׁאֲנִי בְּכָלֵל לֹא מְכִיר -

מִמְקוֹמוֹת אַחֲרִים

וְגַם פֶּה מְהַעִיר -

הֵייתִי רוֹצֶה

שִׁדְעוּ כוֹלָם

שֵׁשׁ יָלָד

אֶחָד בְּעוֹלָם

וְהַיָּלָד הַזֶּה

הוא

אני.

1) מי זה "אני" בשיר?

2) מה אתם רוצים שכולם ידעו?

שיעור

3

עברית מן ההתחלה

7. שבצו ליד כל מילה המסומנת בכוכב את המשפט המתאים מן הרשימה למטה, הוסיפו את המילית ש... ופסיקים (,) במקומות הנכונים.

Insert the correct sentences from the list below into the following passage, next to the words marked by an asterisk. Use the prefix ש....

דגל ישראל

בשנת 1897 היה הקונגרס הציוני הראשון. מכל העולם באו לקונגרס יהודים * חברי הקונגרס והרצל * דיברו על מדינת היהודים. הם חשבו על עתיד המדינה היהודית * וגם על הדגל שלה. הרצל חשב על דגל בצבע לבן * עם שבעה כוכבים *.

דוד וולפסון * חשב שלעם היהודי יש סמל - הטלית; "היהודים מתפללים עם טלית" - אמר וולפסון - והטלית * צריכה להיות הדגל של המדינה היהודית.

חברי הקונגרס קיבלו את הרעיון שלו: דגל לבן עם שני פסים כחולים ובאמצע מגן דוד *.

(לפי: ספר הקונגרס לציון 25 שנה לקונגרס היהודי הראשון, ירושלים, תר"פ)

המשפטים להשלמה:

- (1) (הם) רצו לבנות מדינה יהודית.
- (2) (היא) תהיה בארץ ישראל.
- (3) היה אחד האנשים המרכזיים בקונגרס.
- (4) הם סמל לשבע שעות עבודה בשבוע.
- (5) גם הוא סמל יהודי עתיק.
- (6) (הוא) היה ראש הקונגרס.
- (7) היא סמל יהודי בן אלפיים שנה.
- (8) הוא סמל של תקווה לחיים החדשים.

באגדה: מכל העולם באו לקונגרס יהודים, שרצו לבנות מדינה יהודית.

? מה אתם חושבים על הדגל של ישראל? המחיצו ויכוח בין וולפסון, הרצל ומישהו שחושב על דגל אחר.

8. פרקו את משפטי הלוואי לשני משפטים לפי סדר הזמנים. 1) = קודם בזמן 2) = השני בזמן

שימו לב: במשפטי הלוואי לפעמים החלק הראשון הוא הקודם בזמן, ולפעמים החלק השני.

Break each sentence into two, keeping the time sequence:

1) = chronologically first and 2) = chronologically second.

מן העיתון

המיליונר, שמכר את התמונה במיליון ש"ח, קנה אותה במאה אלף ש"ח.

א) המיליונר קנה את התמונה במאה אלף ש"ח.

ב) המיליונר מכר את התמונה במיליון ש"ח.

(1) הצעידים, שעברו את הגבול, רצו לבקר באתרים היסטוריים בידון.

(2) הרופא, שנתן תרופה לא נכונה לחולה, לא חזר לעבודה.

(3) חברי הקיבוץ, שחזרו מטיול באפריקה, שכחו את המזוודות במלון.

(4) ראש הממשלה ביקש להיכגש עם השרים, שעזבו את הממשלה.

(5) עובדי הספארי בדמת-גן שלחו לגן החיות בלונדון את הפיל, שנולד בספארי.

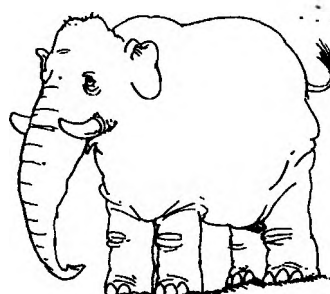
(6) שני הילדים, שיצאו מן הבית לפני שלושה ימים, הגיעו לבית סבתא בשלום.

(7) שר החוץ הנוכחי, שביקר השבוע בישראל, למד לפני עשר שנים בארץ.

(8) ד"ר לזין ופרופסור כוהן, ששכמו את מנהל בית הספר, נפגשו היום עם

עיתונאים.

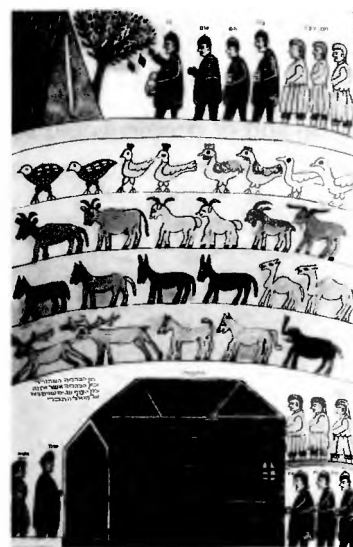
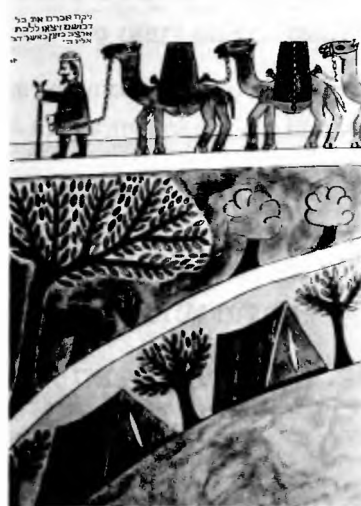
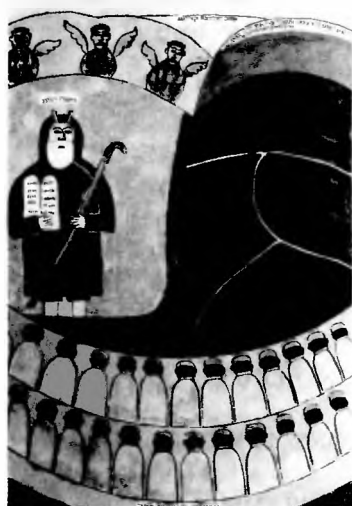
(9) הכינרת, שהייתה מלאה במים לפני שנה, הגיעה לקו האדום.

שיעור

3

עברית מן ההתחלה

ציורים של שלום מצפת

9. (א) שלום מצפת

הצייר הישראלי המפורסם יוסל ברגנר, שגר בצפת בשנות ה-60, סיפר איך הוא פגש את שלום מצפת. יום אחד הוא טייל ברחובות צפת וראה בחנויות שם צעצועי ילדים מיוחדים; על הצעצועים הקטנים היו ציורים קטנים ויפים מאוד. יוסל ברגנר רצה לדעת מי האיש שצייר על הצעצועים האלה. הוא חיפש ומצא את שלום מושקוביץ, איש צפתי שנולד בשנת 1890. שלום היה שען, ולכן כולם קראו לו: שלום זינגער-מאכער = שלום בונה השעונים. יוסל ברגנר חשב ששלום צריך להפסיק לעבוד ולהתחיל לצייר, וכך היה: שלום, שהיה כבר איש זקן, התחיל לצייר על נייר בצבעי מים, וכל הציורים שלו היו על סיפורים מן התנ"ך.

לשלום, שאהב וחי את התנ"ך, היה סגנון מיוחד: הוא צייר את האנשים כאילו הם חיים בהווה או בעבר הקרוב מאוד: כל היהודים בציורים הם כמו יהודי צפת החדשים, והנשים לובשות בגדים של התחלת המאה העשרים באירופה.

שלום מצפת לא למד אומנות ולא הכיר את סגנונות הציור בעולם. הוא צייר מהלב כמו ילד, בסגנון נאיבי ופשוט מאוד ובצבעים רבים. ליד כל אדם בציור הוא כתב את הפסוקים מהתורה שמספרים את הסיפור התנ"כי עליו. בתמונות של שלום כל הצבעים נקיים וחזקים, וצבע לא "נפגש" בצבע. שלום בנה תמונה אסתטית, שמחה ויפה, שלא שומרת על חוקים של סגנון אחד באומנות.

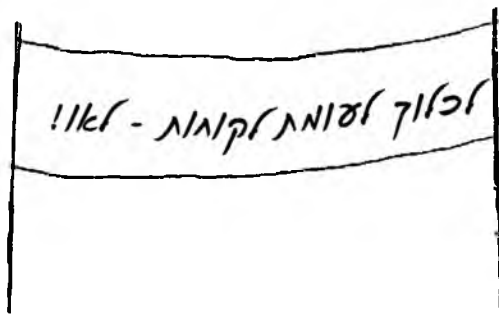
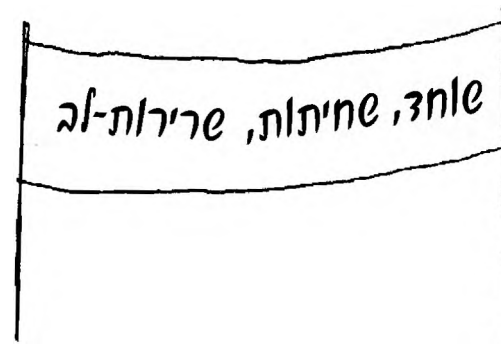
הציורים של שלום מסבירים את הסיפור התנ"כי בהומור, באהבה ובאמונה גדולה.

(1) הציורים של שלום מצפת פופולריים. למה? ?

(2) המחזו את הפגישה הראשונה בין יוסל ברגנר לבין שלום מצפת.

(ב) לפניכם שלטי הפגנה - תרגמו וציינו איך מצאתם כל מילה במילון.

Translate the following picket signs; specify how you found each word in the dictionary.

.Add a sentence of your own to each sign

(ג) הוסיפו עוד משפט משלכם לכל שלט.

11. קראו פסוקים אחדים מספר קהלת פרק א' והשוו לקהלת המודרני ב"אז יאללה, ביי":

Read several verses from the first chapter of the book of Ecclesiastes (קהלת) and compare them to the modern version.

מתוך: קהלת פרק א'

דברי קהלת בן־דוד מלך בִּירוּשָׁלַם: הִבֵּל הַבָּלִים אָמַר
קֹהֶלֶת הִבֵּל הַבָּלִים הִבֵּל הָבֵל: מִה־יִּתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל־עֲמָלוֹ
שִׁיעֵמֹל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ: דֹּד הַלֵּךְ וְדֹד בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם
עֲמֹדֶת:

כָּל־הַנַּחֲלִים הַלֵּכִים אֶל־הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנו מֵלֵא אֶל־מָקוֹם
שֶׁהַנַּחֲלִים הַלֵּכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לְלִפְתּוֹ:

מִה־שֶּׁהָיָה הוּא שִׁיחָיָה וּמִה־שֶּׁנַּעֲשָׂה הוּא שִׁיעֲשָׂה וְאֵין
כָּל־חֵדֶשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ:

אֵין זָכְרוֹן לְדָאֲשָׁנִים וְגַם לְאַחֲרָנִים שִׁיחָיו לֹא־יִהְיֶה לָהֶם
זָכְרוֹן עִם שִׁיחָיו לְאַחֲרָנָה:

12. אז יאללה, ביי!

קוהלת המודרני

גם כן חיים!

חיים... גם כן חיים... אני לא מבין למה כל זה...
למה צריך לחפש את הטוב! הכול רע. אין
תקווה! כולם באים מאותו מקום והולכים
לאותו מקום.

אנחנו באים מאיפה והולכים לאיפה... מתיש באים לעולם, ומתישו יוצאים מהעולם.
אוכלים ושותים, ואיך שהו עושים פה-שם משהו, ובינכה הכל חוזר, ואף אחד לא זוכר...
כי הכול לא משהו ובכלל לא חשוב למשהו, כי הכל או ש.. או ש.. סתם---

שיעור

3

עברית מן ההתחלה

גם כן חיים!

- גברת כהן? בוקר טוב. טלפנתם להודיע שהטלוויזיה התקלקלה. מה קרה?
- טוב שבאת. התנור התקלקל, המקרר מת וגם מכונת הכביסה לא עובדת.
- אני ממש לא יודעת מה קרה היום. כל המכשירים ביחד. איזה ייאוש!
- בואי נראה אחד-אחד. תגידי, הייתה הפסקת חשמל?
- אני לא יודעת. אולי. לא הייתי בבית רוב היום. רק בערב ראיתי שהמכשירים בבית לא בסדר.
- טוב. אני חושב שאני יודע. יכול להיות שהדלקתם יותר מדי מכשירים ביחד וזאת הייתה הבעיה. עכשין, בואי נראה מה הבעיה עם הטלוויזיה.
- אני לא מצליחה לעבור מתחנה לתחנה.
- הינה, אני רואה. פשוט כמה חלקים פה התקלקלו. תיקנתי, ואני חושב שעכשיו זה יהיה בסדר. יש עוד משהו?
- לא. באמת תודה רבה. כל הכבוד. עשית הכול כל כך מהר.
- אין בעד מה. זה התפקיד שלי, לא?
- כמה אני משלמת לך?
- מאתיים ש"ח. את תמיד יכולה לטלפן לחנות. הינה מספר הפלאפון שלנו.

המחיזו שיחה דומה בין איש מחשבים לבעל מחשב שהתקלקל.

מילים:

- אין קצו מה! • בא נראה • התקלקל, להתקלקל • יאוש • מכונת כביסה •
- מכשיר • מקרר • תנור • תיקון, לתקן •

נטיית מילת היחס - מ... / מן

כאשר שם העצם מיודע אפשר להשתמש בשתי הצורות: **מֵה**... **וּמִן** ה...

מ... יכול להיות לפני שם עצם עם או בלי ה...

ה... may precede a noun with or without מ...

דוגמאות:

- אני בא מן השיעור.
- אני בא מהשיעור של פרופסור כהן.
- אני בא משיעור מעניין.

	ז.	ז. / נ.	נ.
י.	מֵמֶךְ	מִמֶּנִּי	
	מִמֶּנּוּ		
ר.	מֵמָּכֶם	מִמֵּנּוּ (מִמֵּנּוּ)	
	מֵמָּהֶם		

(א) מַמְנָה או מִמֵּנּוּ?

היא: נו, מה אתה אומר? שמעתי ממך כל כך הרבה דברים חכמים, דוגמות מהספרות, ואני עוד לא יודעת מה אתה רוצה ממני.

הוא: הינה בקיצור מה שאני חושב: אלוהים ברא את האישה מן האדם. היא נולדה ממנו. ולכן, הנשים באות אחרי הגברים: הן נולדו מהם.

היא: זה נכון שחווה נולדה מאדם, אבל ממנה נולדו אחר כך כל בני האדם. אנחנו בונות את המשפחה, ולכן מאיתנו מתחיל הכול.

הוא: אבל בלי אדם האישה לא הייתה באה לעולם. וחוף מזה, את יודעת, היא גם הייתה קצת שקרנית.... ולכן יש אנשים שחושבים, שהנשים צריכות לקבל מאיתנו את הכול ולדעת שהן במקום השני.

היא: אני לא מסכימה עם הרעיון ואפילו שונאת אותו. אנחנו לא צריכות לשמוע לכם או לבקש מכם כל דבר, ובטח לא להרגיש שאתם תמיד הכי טובים.

הוא: אבל אנחנו דואגים לכן ושומרים עליכן, ולכן אנחנו צריכים לקבל מכן כל מה שאנחנו רוצים.

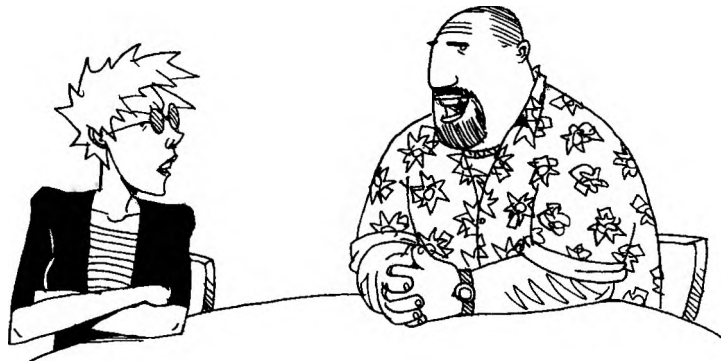
היא: מה למשל?

הוא: תה חם עם סוכר, בבקשה. אני יכול לבקש את זה ממך?

היא: בטח. ואני רוצה קפה חם בלי סוכר, בבקשה. אני יכולה לבקש את זה ממך!!

מה אתם חושבים היא נתנה לו את התה, או הוא נתן לה את הקפה, או... ?

(ב) המחיצו שיחה בין זוג שמאמין ש "זכר ונקבה ברא אותם": הנשים והגברים שווים.

15. השלימו את נטיית המילה מן בצורה הנכונה בהודעות שיונתן ורינה השאירו זה במשיבון של זה:

Complete the messages יונתן and רינה left each other on their answering machines, using the appropriate declension of the word מן.

טלפונים 'מדברים'

- (1) יונתן: הי, רינה ויוסי. מה שלומכם? רינה, יש לי משהו קטן לבקש ---
את יכולה לטלפן הערב?
- (2) יונתן: רינה, נו... לא שמעתי ---. זה ממש חשוב. בבקשה!
- (3) רינה: ביקשת --- לטלפן. אני מנסה לתפוס אותך כבר כמה שעות ואתה לא בבית. מה קורה?
- (4) יונתן: מחר בערב אני עושה מסיבה לחבריה. הזמנתי את האח שלך, אבל לא קיבלתי --- תשובה. מה זה, הוא מתחבא ---? ציאו.
- (5) רינה: מה אתה רוצה ---? מאין אני צריכה לדעת?! אני לא חושבת שהאח שלי מתחבא ---. הוא נורא אוהב מסיבות, ואוהב גם אותך. וחץ מזה - מה איתי? אתה לא מזמין גם אותי למסיבה?
- (6) יונתן: איזו שאלה?! אתם החברים הכי טובים שלי. לא חשבתי שאני צריך לבקש --- לבוא. בטח שאתם באים. מחר ב-9:00 אצלי!

Summary of Topics

האוצר הלשוני

Vocabulary

א. אוצר המילים

שמות עצם Nouns

artist	אומן ז, אומנית נ
Blessed Be His Name (God)	הקדוש ברוך הוא ז
law	חוק ז, חוקים
Star of David	מגן דוד ז
east	מזרח ז. ר. 0.
west	מערב ז. ר. 0.
manager / boss	מנהל ז
kiss	נשיקה נ
style	סגנון ז, סגנונות
basket	סל ז
literature	ספרות נ
stripe	פס ז
verse	פסוק ז
shadow	צל ז
toy	צעצוע ז
gossip	רבבן ז
liar	שקרן ז

פעלים Verbs

admitted / put in	הכניס, להכניס
lie	שיקר, לשקר
hate	שנא, לשנוא
judge	שפט, לשפוט

שונות Miscellaneous

except / apart from	חוץ מ...
as if	כאילו

שמות תואר Adjectives

pious (ultra-orthodox Jew)	חרדי, חרדית
full	מלא, מלאה

שיעור

3

עברית מן ההתחלה

- צורות: • נטיית מילת היחס - מ... / מן
צאנא: אאנא
- תחביר: • משפטי לוואי
צאנא: חסבתי כל הצרב אל הדבריק שאמרת לי.
- מילון: • אותיות השימוש (ב..., ה..., ו..., ל..., מ..., ש...)
 Particles

שיעור 4

1. אני ואתה

אם אני - אני, מפני שאני - אני, ואתה - אתה, מפני שאתה - אתה,
אז אני - אני, ואתה - אתה.

אבל אם אני - אני, מפני שאתה - אתה, ואתה - אתה, מפני שאני - אני,
אז אתה לא אתה, ואני לא אני.

(לפי: מרטין בובר, אור הגנוז)

(א) סמנו את המשפט הקרוב ביותר לדברי בובר:

- (1) צריך לאהוב כל אדם.
- (2) אין אני ואתה ; יש אנחנו.
- (3) כל אדם הוא עולם מיוחד.
- (4) אני ואתה כמו כולם.

(ב) אתם מסכימים עם הדברים של בובר? הסבירו למה כן או למה לא.

Causal Conjunction and Causal Clause

משפט + **מפני ש...** / **כי** + משפט
או:

מפני ש... + משפט + משפט

דוגמה:

אנחנו עייפים, **מפני ש**עבדנו קשה.
או:

מפני שעבדנו קשה, אנחנו עייפים.

The word **כי** does not open a causative sentence.

מילות קישור של סיבה

משפט + **בגלל** + שם עצם
או:

בגלל + שם עצם + משפט

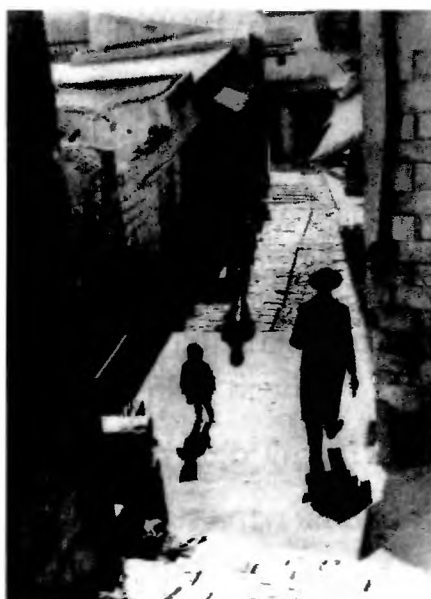
דוגמה:

אנחנו עייפים **בגלל** העבודה הקשה.
או:

בגלל העבודה הקשה אנחנו עייפים.

המילה **כי** לא יכולה להופיע בהתחלת משפט.

רחובות בצפת

2. א) צפת הכחולה

צפת, שנמצאת בצפון הארץ היא עיר עתיקה מאוד עם היסטוריה ארוכה, מעניינת ומיוחדת. כבר לפני מאות שנים עלו יהודים רבים לצפת ובנו שם קהילות דתיות ובתי כנסת. במשך השנים הייתה צפת לאחד המרכזים החשובים של המיסטיקה והקבלה היהודית. רבנים גדולים גרו בצפת ולימדו בעיר, וכתבו שם ספרות מוסר דתית.

בתקופות שונות היו בצפת קבוצות יהודיות, שהאמינו שהמשיח יבוא לצפת, אם כולם יהיו שומרי מצוות ותלמידי חכמים.

לצפת יש עוד שמות: בגלל האמונה בקבלה קוראים לצפת עיר המקובלים; מפני שהיא נמצאת בגליל, קוראים לה העיר הגלילית, ומפני שלבתיים רבים בעיר יש צבע כחול, קוראים לצפת העיר הכחולה. יש סיפורים שמסבירים למה הצבע הכחול הוא הצבע של צפת.

זקני צפת אומרים: "צפת היא עיר כחולה, מפני שהיא השער לשמים."

רופאים בצפת סיפרו שהבתיים בצפת כחולים, כי אנשי צפת לא אוהבים זבובים: "הזבובים מחפשים לכלוך, אבל בורחים מהצבע הכחול, ולכן אנשי צפת צבעו את כל הבתיים בכחול."

יש גם סיפור היסטורי-רומנטי על הצבע הכחול של צפת: שלמה מולכו היה יהודי עשיר ומפורסם מפורטוגל. הוא חי במאה ה-16. הוא הגיע לצפת ופגש שם בחורה צעירה ויפה. מולכו התאהב בבחורה, אבל היה צריך לחזור לפורטוגל. הוא שלח לה הרבה מכתבי אהבה, ובאחד מן המכתבים הוא כתב לה בגעגועים רבים: "אני רוצה לחזור לצפת בגלל שלושה דברים: בגלל השמים הכחולים של העיר, בגלל הבתיים הכחולים של העיר ובגלל העיניים הכחולות שלך!"

(לפי: דרך ארץ, עירית זהרונז)

מה הוא הצבע של צפת ולמה?

(ב) סמנו נכון/ לא נכון לפי הקטע:

1. בצפת כתבו ספרי מוסר. נכון/ לא נכון
2. לצפת קוראים העיר הכחולה בגלל צבע הבתים. נכון/ לא נכון
3. לצפת יש צבע כחול בגלל אמונה דתית. נכון/ לא נכון
4. יהודים רבים באו לצפת בגלל הצבע הכחול. נכון/ לא נכון
5. יש הרבה זבובים בצפת, מפני שהזבובים אוהבים את הצבע הכחול. נכון/ לא נכון
6. שלמה מולכו עזב את צפת, מפני שהבחורה התחתנה. נכון/ לא נכון
7. הבחורה אהבה את שלמה מולכו בגלל העיניים הכחולות שלו. נכון/ לא נכון
8. שלמה מולכו רצה לחזור לצפת בגלל הצבע הכחול. נכון/ לא נכון
9. המכתבים של שלמה מולכו היו מלאי אהבה לבחורה הצפתית. נכון/ לא נכון

3. סמנו את ההשלמה הלא הגיונית והוסיפו עוד השלמה נכונה לכל משפט:

Underline the incorrect completion and add a correct completion to every sentence.

בגלל האינפלציה:

- א. לא שומרים כסף בבנק.
- ב. מדברים כל הזמן על כסף.
- ג. יודעים בדיוק את המחירים של כל דבר.
- ד. מחפשים מה לעשות בכסף.
- ה. תמיד יש בתיק הרבה כסף.
- ו. האחזיק צ'אק צ'אק צ'אק.

(1) עכשיו קר בחוץ, ולכן

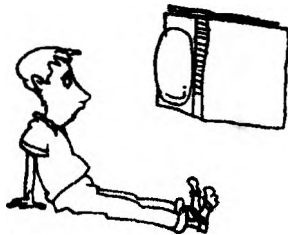
- א. כולם יושבים בבית.
- ב. מרגישים שהקיץ מגיע.
- ג. צריך לסגור חלונות.
- ד. אני לובש מעיל.
- ה. בחנויות הבגדים רואים הרבה סוודרים.

(2) **לא הלכנו להצגה, מפני ש...**

- א. שמענו שהיא מצוינת.
- ב. לא היו כרטיסים.
- ג. הייתה לנו תוכנית אחרת.
- ד. היינו חולים.
- ה. פתאום באו אורחים מחוץ לעיר.

(3) **אין חשמל, ולכן**

- א. אי אפשר לשלוח פקס.
- ב. אני לא יכול לעבוד עם המחשב.
- ג. אין מים חמים.
- ד. אנחנו מדליקים נרות.
- ה. השמש עולה כל בוקר.

(4) **בגלל הטלוויזיה**

- א. לא יוצאים מהבית.
- ב. לא מדברים עם חברים ולא מקשיבים להם.
- ג. עובדים הרבה יותר שעות ביום.
- ד. הולכים פחות לסרטים.
- ה. יודעים מה קורה בעולם.

(5) **אמרתי לה "מזל טוב", מפני ש...**

- א. היא מתקתנת.
- ב. נולד לה נכד.
- ג. יש לה בחינה גדולה היום.
- ד. היא קיבלה תפקיד חדש.
- ה. הם עברו לדירה חדשה.

(6) **בגלל השביתה**

- א. המשרד סגור.
- ב. לא לומדים.
- ג. מזג האוויר נעים.
- ד. אין הרצאות באוניברסיטה.
- ה. הפקידים לא באו לעבודה.

7) קנינו דירה בקומה העשירית והאחרונה, מפני ש...

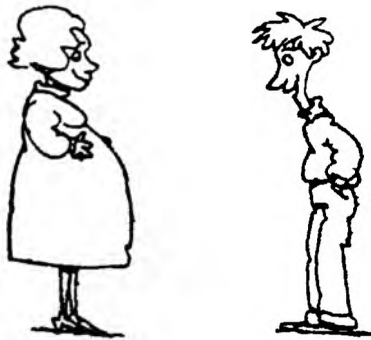
- א. רצינו לראות את הנוף היפה.
- ב. היה לנו חלום לגור בבית קטן בכפר.
- ג. לא רצינו שכנים למעלה.
- ד. הדירה שם הייתה זולה יותר.
- ה. שם לא שומעים את הרעש ולא רואים את הלכלוך.

8) אני בטוח שיהיה טוב, ולכן

- א. אני שמח.
- ב. לא צריך לדאוג.
- ג. אין תקווה.
- ד. אפשר לשיר ולרקוד.
- ה. לא כדאי להיות עצובים עכשיו.

9) הוא אמר לי "בהצלחה", כי

- א. הלכתי לבחינה.
- ב. הרגשתי לא טוב.
- ג. הלכתי לרופא ופחדתי מאוד.
- ד. חיפשתי עבודה.
- ה. התחלתי ללמוד באוניברסיטה.

10) הם שונאים אותנו, ולכן

- א. הם נותנים לנו נשיקה.
- ב. הם לא דואגים לנו.
- ג. הם מתווכחים איתנו על כל שטות.
- ד. הם רוצים לברוח מאיתנו.
- ה. הם מתחבאים מאיתנו.

איפה סוריה?
ממערב לאירן.

איפה הגליל?
בצפון ישראל.

איפה ישראל? ממערב לירדן.

3

פרחק מזרח ממערב (תהלים קי"ג 12)

(ב)

- תל אביב נמצאת מדרום ל...
- ים המלח נמצא ממזרח ל...
- באר שבע נמצאת מצפון ל...
- קרית שמונה נמצאת מצפון ל...

(3)

5

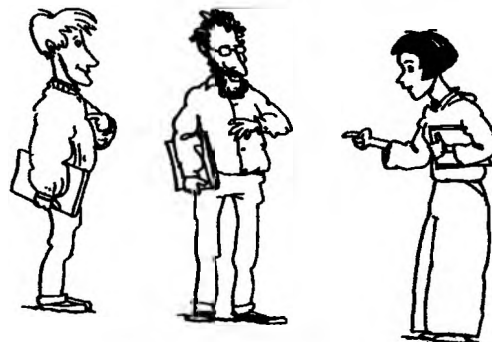
חפשו במילון את משמעות המילים האלה וחשבו מה הקשר שלהן לכיווני הרוחות.

- (1) מִצָּפוֹן ז.
- (2) מִמְּעֵרִיב ז.
- (3) זָרַח, לְזָרוּחַ פ.
- (4) אֵיבַד אֶת הַצָּפוֹן, לֹאבַד אֶת הַצָּפוֹן ס. פ.

6. קצת יחס, בבקשה!

נטיית המילה - בגלל:

ז.	ז. / נ.	נ.
י.	בגללי	בגללך בגללה
ו.	בגללנו	בגללכם בגללן

קראו "צד" אחד של שיחת הטלפון והשלימו את השאלות של ה"צד" השני.

Read this one sided telephone conversation and complete the appropriate questions of the other side.

בגלל מי?

- רצינו לטייל ביחד, אבל בסוף לא יצאנו לטיול.

בגלל מי? - בגלל אי לא יצאתם לטיול?

- בגלל מי? - אני ממש לא יודע...

- יורם? לא. זה ממש לא בגלל. הוא בא בזמן, עם סל גדול מלא דברים טובים, והסכים לקחת במכונית שלו עוד אנשים.

- בגלל שולה? לא, מה פתאום!! זה ממש לא היה בגללה. היא דאגה לאוכל ולתוכנית.

- מה קרה?

- יצאנו למכונית ומייד חזרנו הביתה עם כל האוכל. ואז התחיל ויכוח גדול, שנמשך שעה.

- אני? לא, אני לא התווכחתי. גדי ושמוליק אמרו לרינה ולחנה שהכל בגללן.

- הם אמרו להן כל מיני דברים כמו, "זה הכול בגללכן! לא עשיתן שום דבר לפני הטיול."

שיעור

4

עברית מן ההתחלה

- הן? הן ממש צחקו וחשבו שזה שטויות! "אתם ממש שקרנים" הן אמרו.

- בטח שהן גם אמרו להם: זה הכול בגללכם! הן גם אמרו, שהם בכלל לא רצו לצאת לטיול.

- גדי ושמוליק? הם רצו לגמור את הוויכוח ואמרו: אתן יודעות מה? מספיק לשפוט כל הזמן אחד את השני. אנחנו לא בסדר. הכול בגללנו. בפעם הבאה יהיה יותר טוב.

- אם אני מאמין שיהיה טוב? אני יודע?! יכול להיות שכן, ויכול להיות שלא... בדבר אחד אני בטוח: מספיק עם בגללי, בגללך ובגללם.

7. השלימו את המשפטים בעזרת המילה בגלל בנפרד ובנטייה.

(1) המלצרים פה עובדים כל כך לאט. --- לא באים הרבה אנשים למסעדה.

(2) הוא כל הזמן דיבר. --- לא יכולנו לשמוע מה אמרו בטלויזיה על מזג האוויר.

(3) אני רוצה לבקש סליחה, כי אני יודע ש--- לא הגעתם לסרט בזמן.

(4) --- הרכלן הטיפש הזה, רותי לא מדברת איתי יותר.

(5) רותי, שכחת שיש היום פגישה? --- החלטנו להיפגש הערב ולא מחר, ועכשיו את לא באה. מה קרה?

(6) דויד ואבי, מספיק להתווכח על כל דבר. --- אנחנו לא זזים.

(7) הצמחים לא גדלים --- הצל. הם צריכים אור.

(8) --- יצאנו מוקדם, כי היא אוהבת לנסוע בשעות הבוקר.

(9) חנה ורותי, --- אין לי מים חמים. התקלחתן כל כך הרבה זמן, וגמרתן את כל המים החמים.

8. כי איתך / יונה וולך

כי איתך זה רק בגלל שאני אוהבת. כי איתך זה רק בגלל שאני רוצה.
 כי איתך זה לא בגלל שאני חייבת. כי איתך זה רק בגלל שאני רוצה.
 כי איתך זה רק בגלל שאני רוצה. כי איתך זה רק בגלל שאני אוהב.
 כי איתך זה לא בגלל שאני חייב. כי איתך זה רק בגלל שאני רוצה.

(1) ? השיר של יונה וולך הוא שיר על אהבה חופשית ואמיתית. כתבו שיר הפוך - על אהבה שהיא חובה. החליפו את מקומם של "לא" ו"רק".

This poem is about a free and true love. Write the opposite poem in which love is an obligation. Interchange the words "לא" and "רק".

(2) בשיר מופיעה המילה **בגלל** ואחריה ש... + משפט. כמו בעברית מדוברת. כתבו את השיר בעברית תקנית.

In the poem after the word בגלל there is ש... + a sentence.

This is a form used in colloquial Hebrew.

Write the poem in standard Hebrew.

שיעור

4

עברית מן ההתחלה

טלפון לדודה חנה בחיפה

9.

היום *

הבוקר

הערב

הלילה

השבוע

החודש

השנה

* בעברית מדוברת:

היום בבוקר,

היום בערב ...

חנן: הלו!! דודה חנה?

חנה: שלום חנן. מה נשמע? מתי **תבוא** לבקר את הדודה שלך ולחבק אותה קצת?

חנן: אני באמת לא יודע. יש לי כל כך הרבה עבודה. אבל אולי את **תבואי** לבקר את המשפחה שלך בתל אביב?

חנה: אני באמת רוצה **לבוא** לתל אביב. אני חושבת שא**בוא** השבוע.

חנן: נו, אז **תבואי**.

חנה: זה לא **תבואי** זה **תבואו**.

חנן: **תבואו!** מצוין! גם דוד חיים **יבוא** איתך? נהדר!

חנה: כן. **נבוא** באוטובוס מחיפה.

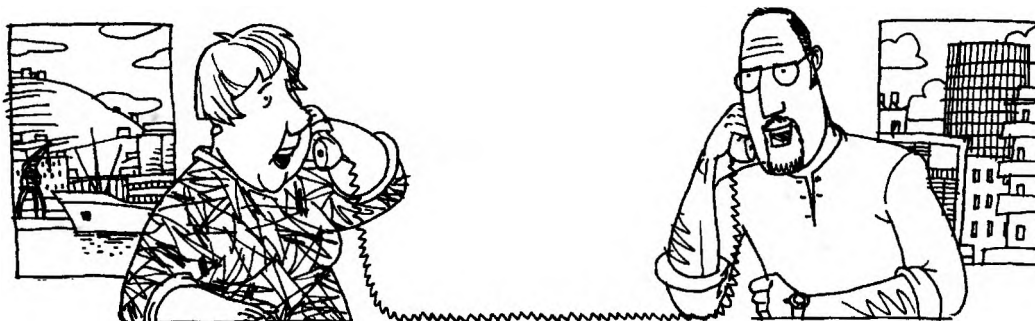
חנן: לא. מה פתאום באוטובוס? דני ורינה נוסעים לחיפה ביום רביעי, והם יכולים לקחת אתכם בערב לתל אביב.

חנה: יופי! מתי הם **יבואו** לקחת אותנו?

חנן: אני לא יודע. אני צריך לדבר איתם. יש להם שיעור שנמשך עד חמש או עד שש אחרי הצהריים. אחרי השיעור זה בסדר?

חנה: מאה אחוז! מחמש אנחנו מוכנים! תודה רבה חננציק...

מי יבוא לתל אביב? מאיין? מתי? איך?

10. כתבו את שם הגוף הנכון:

את **תבואו**. --- אבוא. --- /--- תבוא.

--- נבוא. --- תבואי. --- יבואו. --- יבוא.

שיעור

4

עברית מן ההתחלה

11. בניין קל (פֻעַל), גזרת ע"ו, זמן עתיד

לְגוֹר

	ז.	ז. / נ.	נ.
	אָגוֹר	אָגוֹר	אָגוֹר
י.	תָּגוֹר	תָּגוֹר	תָּגוֹר
	יָגוֹר	יָגוֹר	יָגוֹר
ה.	נָגוֹר	נָגוֹר	נָגוֹר
	תָּגוֹרוּ	תָּגוֹרוּ	תָּגוֹרוּ
	יָגוֹרוּ	יָגוֹרוּ	יָגוֹרוּ

וכך גם: לָקוּם, לָרוּץ, לָנוּחַ, לָזוּז, לָמוֹת

וכן: לָשִׁיר, (אָשִׁיר, תָּשִׁיר ... יִשִּׁירוּ) לָשִׁים (אָשִׁים, תָּשִׁים ... יִשִּׁימוּ)

בזמן עתיד ובזמן עבר בדרך כלל לא אומרים את שם הגוף אלא בגוף שלישי: הוא, היא, הם, הן. כאשר רוצים להדגיש את הדובר, מוסיפים את שם הגוף גם בגוף ראשון ושני.

Usually in past and future tenses only third person sing. and plural are used. First and second persons sing. and plural are used only for emphasis.

השלימו את הפועל בזמן עתיד:

בִּלְיָהּ: היום קמנו מוקדם. מחר נִקָּס מאוחר.

- 1) לא קמתי בשבע, ולכן לא באתי לשיעור. מחר --- מוקדם ו --- לשיעור.
- 2) אתמול הוא בא בערב. בשבוע הבא הוא --- בבוקר.
- 3) עד עכשיו רצנו קרוב לבית, אבל החלטנו שממחר --- מסביב לפארק.
- 4) לפני שנה טסתי כמה פעמים בלילה. בשנה הבאה --- רק ביום.
- 5) את לא נחה במשך השבוע, לכן בשבת הבאה --- הרבה.
- 6) עד עכשיו שרת עם כולם. אולי סוף-סוף --- לנו סולו?
- 7) היא בדרך כלל שמה את הפרחים על הפסנתר. אבל הערב היא --- אותם על השולחן.
- 8) אין לי מקום לעמוד. למה אתם לא זזים? אולי --- קצת ויהיה גם לי קצת מקום?
- 9) בשנה שעברה גרתם בדירה קטנה. בשנה הבאה --- בדירה גדולה.

שיעור 4

עברית מן ההתחלה

12. קראו את השיחה והשלימו את התשובות של דודה רבקה. השתמשו בפעלים המסומנים בזמן עתיד.

Read the dialogue and complete Aunt רבקה's answers. Use the underlined verbs in the future tense.

טלפון לדודה רבקה בניו יורק

חנן: הלו!! דודה רבקה?

רבקה: חנן? שלום.

חנן: דודה רבקה, שלום. מה שלומך? אני מטלפן כי בחודש הבא יהיה לרון בר מצווה, ואנחנו מזמינים אותך. נכון שאת יכולה לבוא?

רבקה: כן, בטח! אבל שבוא לפני הבר מצווה. בסדר?

חנן: בטח. את יודעת שאת יכולה לגור אצלנו, נכון?

רבקה: ---

חנן: אבל, דודה רבקה, עכשיו את צריכה לרוץ ולקנות כרטיסים לישראל, כי אין הרבה זמן עד הנסיעה.

רבקה: ---

חנן: דודה רבקה, אנחנו לא צריכים שום דבר מאמריקה. את צריכה לשים במזוודה רק את המינימום. אני חושב שאת אפילו לא צריכה לקחת מזוודה. יש הכול בארץ!

רבקה: ---

חנן: את יודעת שאת צריכה לנח לפני הטיסה. זאת טיסה ארוכה.

רבקה: ---

חנן: דודה רבקה, רק רגע, הילדים רוצים לדבר איתך. רן, רינה ורוני ורנגה ורונת ורינת ורון. ילדים, בואו לבקש מה שאתם רוצים מדודה רבקה, אבל מהר...

(1) ? מה אתם חושבים: מה ביקשו הילדים מדודה רבקה? המחזיו את סוף שיחת הטלפון.

(2) המחזיו את הפגישה בשדה התעופה בין דודה רבקה והמשפחה.

13. א) המשיח יבוא לירושלים

"בעיר הזאת אפשר להאמין שהמשיח יבוא כל רגע" - אומרים הירושלמים. אולי הם אומרים כך מפני שירושלים היא עיר קדושה וחשובה מאוד לשלוש דתות. ירושלים חשובה גם בגלל העבר וההיסטוריה שלה וגם בגלל האמונות המיסטיות בקשר לעתיד.

ביהדות, בנצרות ובאיסלם יש מסורות שמספרות שהמשיח יבוא קודם לירושלים ואחר כך לכל העולם.

הינה שלושה סיפורים על שלושה אתרים 'משיחיים' בירושלים:

מסביב לירושלים יש חומה עתיקה. בחומה יש שבעה שערים פתוחים ושער אחד סגור, "שער הרחמים". לפי האמונה הדתית, השער הזה יהיה סגור עד שהמשיח יבוא. "אז", אומרים, "יקומו המתים לתחייה והשער יהיה פתוח" לכן יש הרבה קברים מסביב לחומת העיר העתיקה וליד שער הרחמים. אנשים רבים האמינו במשיח ורצו להיות האנשים הראשונים שיקומו לתחייה.

למתים בנו קברים מסביב לחומת העיר העתיקה ולמשיח בנו בית מיוחד בתוך העיר החדשה של ירושלים. בשנת 1981 באו מבוכרה שבאסיה שני יהודים עשירים - אלישע יהודיץ וישראל חפץ. הם בנו בירושלים בית גדול ויפה בסגנון מיוחד, כמו ארמון. "לארמון הזה" - אמרו - "יבוא המשיח וכאן הוא יגור". עד היום אפשר לראות את הבית הגדול והנהדר הזה בשכונת הבוכרים, אחת השכונות הראשונות בירושלים.

בירושלים חי זוג מיוחד שעלה לישראל מארצות הברית, מיכה ושושנה הררי. הם בונים כלי נגינה תנכ"יים למשיח שיבוא. הם מאמינים שבירושלים ישירו לו שירים כמו ששרו בבית המקדש. הם בונים את כלי הנגינה לפי ציורים של כלי נגינה על מטבעות ובמזאיקות עתיקות.

ארמון המשיח בשכונת הבוכרים בירושלים

? שער, קברים, ארמון וכלי נגינה. מה הקשר שלהם למשיח?

שיעור

4

עברית מן ההתחלה

(ב) ענו על השאלות בעזרת מפני ש...

- (1) למה שער הרחמים סגור עכשיו?
- (2) למה בנו את הקברים מסביב לחומת ירושלים?
- (3) למה בנו ארמון גדול בירושלים?
- (4) למה מיכה ושושנה הררי בונים כלי נגינה שהם כמו כלי נגינה עתיקים?

(ג) כתבו לפי הקטע כותרות עיתונים על ביקור המשיח בירושלים.

שער הרחמים, ירושלים

שער הרחמים כתוח.
ילדי ירושלים ישירו שם היום.

14. מילון

ימי המשיח

(א) ציינו את הערך המילוני של כל פועל, ומצאו במילון את משמעותו.

Indicate the lexical form of each verb and find its meaning in the dictionary.

לנוס / לדון / לנום / לחול /

(ב) לפניכם מדבקות לקראת ביקור המשיח. במדבקות חסרים הפעלים.
שבצו את הפעלים במשפטים המתאימים:

These stickers are without verbs.

Complete the stickers with the appropriate verbs.

(1) כל מחלה וכל צרה --- מירושלים!

(2) אל --- על המשיח, עד שיגיע למקומו!

(3) היליה אף אחז לא --- ! המשיח מגיע!

(4) מאר --- היום הגדול - המשיח מגיע!

15.

ז.נ.	נ.נ.	ז.נ. / ז.נ.
(אתה) קום!	(את) קומי!	(אתם/ן) קומו!
□ ו □	י □ ו □	□ ו □ ו
אַל תִּקום!	אַל תִּקומי!	אַל תִּקומו!
אַל תִּ□ ו □	אַל תִּ□ ו □ י	אַל תִּ□ ו □ ו

צינוי

Impevative

צינוי שלילי

Negative

Imperative

וכך גם: זוז! רוץ! טוס! שים! בוא!

16. איש אחד אמר
אל הכלב שלו:
אתה בא או לא?
אז הוא בא או לא!
(שיר רחוב)

let's (do) = עתיד + בואו , בואי , בוא

בוא נשים את האוכל על השולחן!

בואי נשיר יחד!

בואו נזוז הביתה!

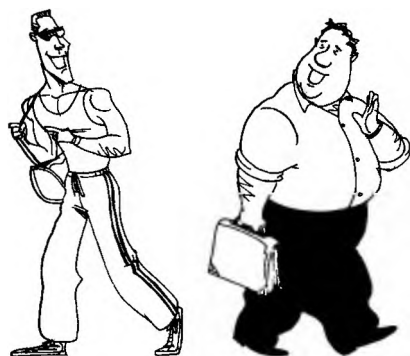

שיעור

4

עברית מן ההתחלה

17. אלז יאללה, בי!

אנלא שם, ולא בא לי להיות בריא.

(א) כתבו את הערך המילוני של כל ביטוי ואת מילת היחס המצטרפת אליו.

Write down the dictionary definition of these phrases.

- (1) אני אבוא לשחק כדורגל, רק אם יבוא לי.
- (2) אנחנו קונים לו במתנה כרטיס לבריכה. אני בטוח שהוא "ימות", על המתנה הזאת.
- (3) הוא לא ישים על מה שהרופא יאמר לו. הוא לא ישים על שום דבר.
- (4) ביום שני פותחים שוב את מרכז הטניס בשכונה. בטח כולם "יטוסו" לשם.
- (5) אוף! עד שהוא יזוז.... הוא אמר שהוא ירוץ איתי הערב מסביב לשכונה, אבל תמיד צריך לחכות לו, נו!

(ב) התאימו כל ביטוי (ב-א) להגדרה המילונית שלו.

Match the phrases (in א) with their dictionary definitions (brought below).

באמה: כא ל... = הוא רצה.

--- = הוא לא עבד מהר.

--- = הוא התרגש.

--- = הוא בא, הגיע מהר.

--- = לא אכפת ל...

בריאות

- הי, המון זמן לא ראיתי אותך. את נראית נהדר!
- תודה על המחמאה, גם את נראית יפה.
- מה את עושה, שאת נראית כל כך טוב?
- אני הולכת לחדר כושר שלוש פעמים בשבוע. אני גם הולכת כל ערב מסביב לשכונה. ככה בשביל לשמור על כושר. וזה גם טוב למצב הרוח. וחץ מזה, אני בבריכה לפחות שלוש פעמים בשבוע וגם עברתי לאוכל צמחוני. אני לא אוכלת בשר וזה פנטסטי!
- מה את אומרת?! גם אני חשבתי להפסיק לאכול את כל הזבל הזה, אבל זה נורא קשה.
- תשמעי, אני חייבת לרוץ, אבל בואי נדבר על זה פעם...

המחזיון שיחה דומה בין שני גברים. ?

מילים:

• זָבָל • חֵיב, חֵיבָת • כֹּאֶר • מְחַמֵּא • מְצַב רֹח • נִרְאָה, נִרְאִית • צִמְחֹנִי, צִמְחֹנִית • שִׁית

שיעור

4

עברית מן ההתחלה

כחול ותכלת

התכלת והכחול הם צבעים עתיקים: הם קרובים זה לזה. צבע התכלת הוא צבע כחול עם קצת צבע --- .

המילה --- לא נמצאת בתנ"ך, רק המילה תכלת. החוקרים לא יודעים בדיוק מה היה הצבע הזה. יודעים שצבע התכלת היה צבע הבגדים של אנשים --- מאוד; המלך והאנשים הקרובים לו בארמון לבשו בגדי תכלת. בתנ"ך במגילת אסתר אנחנו קוראים:

וּמִרְדֵּכָי יֵצֵא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת תְּכֵלֶת וְחֹדֶר וְעֹטָת זָהָב גְּדֹלָה (אסתר ח 15)

בצבע התכלת משתמשים עד היום לציצית, שהיא החוטים בארבעת הצדדים של הטלית:

דִּבֶּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמְרָת אֱלֹהִים וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל־כְּנָפֵי בְּגֵדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתַנּוּ

עַל־צִיצִית הַכֹּנֵף פְּתִיל תְּכֵלֶת:

(במדבר טו 38)

התכלת היא סימן למזג אוויר יפה, לצבע השמים השקטים של יום יפה בלי --- . אחד ממשרדי הפרסומת בישראל כתב פרסומת לירושלים: 3000 שנה של תכלת ב --- !

בפולקלור יש לכחול מקום חשוב; הערבים צובעים את הבתים שלהם בכחול, כי הם --- שהשטן בורח מהצבע הכחול. השטן חושב שהכחול הוא השמים, ובשמים יושב אלוהים, ולכן הוא מייד עוזב את המקום.

הצבע הכחול היה כבר בציורים עתיקים --- אלפי שנים. הכחול הוא אחד משלושת ה--- החשובים, יחד עם אדום וצהוב. בהרבה --- הצבע הכחול הוא סמל לרגשות ולמחשבות ולפעמים גם לרעיונות פילוסופיים. לפיקאסו, למשל, הייתה תקופה כחולה, ואז הוא --- הכול בכחול: בתים, אנשים, הרים ועוד.

מִן־כִּי אֶרְדּוֹן, צִייר יִשְׂרָאֵלִי מְפֹרָסִם, עלה לישראל ממזרח אירופה. הוא סיפר שבימים הראשונים שלו בארץ הוא לא --- את הצבע הכחול של הים ושל השמים. הוא חשב שזה צבע קר. הוא חיפש את הצבעים החמים של אירופה, למשל את הצבע החום של ה--- ושל ההרים. אבל לאט לאט הוא למד לאהוב את הצבע הכחול של ארץ ישראל.

אבל לא רק ב --- יש יחס מיוחד לצבע הכחול. האומן הנורווגי בִּיֶרְן אֶלְוִינס החליט לצבוע בכחול עד שנת 2003 את כל ה --- שלו, סְוֹרְטְלַנְד. הוא צובע את כל הבתים והרחובות, השערים והדלתות. רק את הים ואת השמים הוא לא צריך לצבוע. בשנת 2003 תהיה כל העיר כמו תמונת אומנות אחת גדולה, ונשאר רק לחכות לקונה.

(לפי: העיר בכחול, עיתון הארץ, דצמבר 1999)

כתבו על צבע אחר במסורת, בפולקלור ובאומנות. ?

Summary of Topics

Vocabulary

שמות עצם Nouns

bar-mitzva	בר מצווה ז.
health	בריאות נ.ר.
missing / longing	געגועים ז.ר.
south (south of)	דרום ז. (מדרום ל...)
fly	זבוב ז.
string / thread	חוט ז.
dirt / filth	לכלוך ז.ר.
morality / ethics	מוסר ז.ר.
map	מפה נ.
Cabbalist	מקובל ז.
Messiah	משיח ז.
dwelling, tabernacle	משכן ז. משכנות
musical instrument	כלי נגינה ז.
fringe (zizith)	ציצית נ.
north (north of)	צפון ז. (מצפון ל...)
Kabala	קבלה נ.ר.
grave / tomb	קבר ז.
floor	קומה נ.
compassion / pity	רחמים ז.ר.
noise	רעש ז.
devil	שטן ז.
resurrection / revival	תחייה נ.ר.

האוצר הלשוני

א. אוצר המילים

פעלים Verbs

escape	ברח, לברוח 22
argue	התנכח, להתנכח 28
hug	חיבק, לחבק 91
last	נמשך, להימשך 65
color, paint	צבע, לצבוע 22

שמות תואר Adjectives

ready	מוכן, מוכנה
former	קודם, קודמת

שונות Miscellaneous

if	אם
because of	בגלל
all saorts	כל מיני
because of	מפני ש...

שיעור

4

עברית מן ההתחלה

צורות: • נטיית המילה - בגלל

צאגמה: הגלל

פועל: • בניין קל (פֻעַל), גזרת ע"ו, זמן עתיד

צאגמה: אגלל

• בניין קל (פֻעַל) גזרת ע"ו, ציווי וציווי שלילי

Imperative & Negative Imperative

צאגמה: קס! אל תקס!

Causal Conjunction and Causal Clause

תחביר: • מילות קישור של סיבה

צאגמה: הלא שחח בגלל הצבא.

הלא שחח, מפני שיש לו צבא.

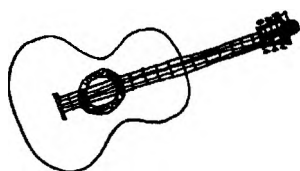
שונות: • בוא, בואי, בואו + פועל בזמן עתיד

צאגמה: בלא נשיר יחד.

מילון: • פעלים בבניין קל, גזרת ע"ו.

תרגילי אוצר מילים

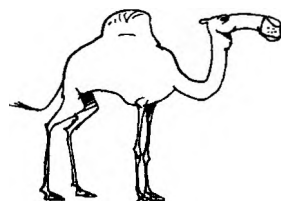
1. סמנו בעיגול מה לא שייך במשמעות. Circle the word that does not belong:

גיטרה • פסנתר • תחייה • קלינט

(1) מערב • צפון • רעש • מזרח

(2) דשא • שדה • צמח • לכלוך

(3) ציפור • זכוב • צעצוע • גמל

(4) צדיק • אגס • תפוח • דקל

(5) כוכב • ירח • שטות • ענן

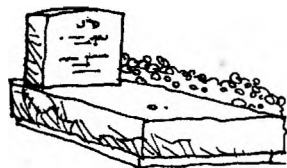
(6) חמסין • נעים • חוק • קר

(7) מפני ש... • אבל • כי • בגלל

(8) למטה • חצות • אתמול • ערב

(9) סגנון • מוסר • ציור • צבע

(10) היום הבא • מחר • לפני שבועיים • מחרתיים

(11) משכן • קבר • סוכה • שדה

(12) ירח • כוכב • ציפור • ענן

(13) חקלאי • רופא • קרוב • אומן

(14) תינוק • מורה • מדריך • מנהל

2. התאימו את המילים בצד ימין להגדרות בצד שמאל.

Match the definitions on the right with the words on the left.

1. צעצועים	א. לא בצד
2. הרצאה	ב. אלוהים
3. גיהינום	ג. איש שמדבר על אנשים אחרים
4. סגור	ד. עובד בשדה
5. רכלן	ה. נקי
6. משותף	ו. בלי אנשים אחרים
7. חקלאי	ז. בין שתי מדינות
8. לבד	ח. של כולם
9. משכן אלוהים	ט. לשם עוברים האנשים הרעים אחרי המוות
10. זמר	י. נותנים אותה לאנשים שאוהבים
11. סוד	יא. מה שמרגישים למישהו רחוק, שאוהבים אותו
12. פסנתר	יב. אדום, ירוק, כחול, חום...
13. כאילו	יג. חושבים שזה נכון אבל זה לא כך
14. שקרן	יד. לא פתוח
15. געגועים	טו. שיעור: מישהו מדבר והתלמידים מקשיבים
16. באמצע	טז. איש רע מאוד
17. מפתח	יז. מה שלא מספרים לאחרים
18. הקדוש ברוך הוא	יח. כלי נגינה
19. תקופה	יט. מקדש
20. צבעים	כ. דברים לא חכמים ולא חשובים
21. רשע	כא. המקצוע שלו - לשיר
22. בלי לכלוך	כב. איש שלא אומר אמת
23. שטויות	כג. ילדים אוהבים לשחק איתם
24. גבול	כד. פותחים איתו את הדלת
25. נשיקה	כה. זמן בהיסטוריה

Write the opposites of the following words.

3. כתבו את ההפך.

- (1) רעש ---
- (2) צל ---
- (3) אותו דבר ---
- (4) אוהב ---
- (5) אתמול ---
- (6) קריר ---
- (7) סגור ---
- (8) קרוב ---
- (9) עתיד ---
- (10) זכר ---
- (11) תמיד ---
- (12) ביחד ---
- (13) אמת ---

Make up complete sentences from these words.

4. בנו משפטים מן המילים.

- (1) אצל / הקרוב / אהיה / בשבת / חברים / בקיבוץ /
- (2) של / יצחק רבין / הקבר / נמצא / בהר הרצל /
- (3) אמצע שנות הארבעים של המאה העשרים / אומנות / לא / שהקולנוע / הוא / עד / חשבו /
- (4) והנהג / המזוודות / חיכה / את / הנוסעים / כל / לאוטובוס / הכניסו / בסבלנות /
- (5) התחבאו / האנשים / בתקופת / במערה / המלחמה / הגבול / ליד /
- (6) הרצאה / אתמול / מעניינת / סגנון / על / הציור / שמעתי / הישראלי /
- (7) חמסינים / לפני / היו / החקלאים / ולכן / עצובים / היו / שנה / קשים /
- (8) לי / אני / קרים / קר / שונאת / במים / בחורף / להתרחץ / כי /
- (9) יותר / תקווה / יש / לעתיד / לנו / טוב /

בשנים האחרונות יוצאים יותר ויותר ספרים על ספרים. הספרים האלה בודקים את האומנות בספרות. הם מדברים על האספקטים האסתטיים של הספרות, אבל הם לא מדברים על המוסר, על האמת ועל השקר בספרות. החוקרים שמדברים על האנשים בספרות הם כמו רכלנים: הם מרכלים על הרגשות של האנשים בסיפורים ועל הסודות שלהם: מי אוהב את מי, מי שונא את מי וכו'. בדרך כלל הם לא שואלים אם האנשים האלה עשו דבר נכון או לא נכון.

שאלות מוסריות בספרות הן לא שאלות פופולריות. אנחנו אוהבים יותר לדבר ולחשוב על היפה ועל הלא יפה. אנחנו פחות מוכנים לדבר על הנכון והלא נכון, על הטוב ועל הרע. בכל שיחה על מוסר שופטים את המחשבות או את הדברים שאנשים עושים או רוצים לעשות. אנחנו בדרך כלל בורחים מהשאלות האלה וחושבים שהן גדולות מדי, ושאי אפשר לענות עליהן. אבל זה לא נכון. המוסר הוא לא רק קונפליקט, שעולה במצבים דרמטיים בין משפחות, בין אנשים או בין מדינות במלחמה. הבעיה המוסרית היא תמיד בין חברים ובני משפחה, בין חברי אותה קבוצה או בין עובדים במקום אחד.

א.ב. יהושע, סופר מפורסם בישראל, חושב שהמוסר הוא חלק מהיחסים בין אנשים. הספרות מספרת על יחסים בין אנשים, ולכן היא מטפלת גם בשאלות מוסריות. א.ב. יהושע חושב שצריך לדבר על ספרים ולשפוט את האנשים בספרים. הוא לא רוצה רק להבין את האנשים. הוא רוצה גם לחשוב ולהחליט אם הם עשו דבר נכון ומוסרי, או לא. הוא מאמין שאם אנשים יהיו מוכנים לשפוט את האנשים בסיפורים, יהיה לספרות העתיקה ולספרות החדשה כוח להשפיע עלינו, ואז החברה תהיה יותר מוסרית ויותר טובה.

(לפי: א.ב. יהושע - כוחה הנורא של אשמה קטנה, 1999)

- (1) ? מה אתם חושבים על הדברים של א.ב. יהושע?
- (2) מה התפקיד של הספרות בחברה, לפי א.ב. יהושע?

6. ארבעה אנשים סיפרו על סרטים שהם ראו. קראו את דבריהם ואמרו מי דיבר על הבעיות המוסריות בסרט, ומי דיבר על האסתטיקה של הסרט?

סרטים טובים, סרטים רעים

(1) "זה סרט מצוין! אף רגע לא היה לי משעמם! התרגשתי כל כך בסרט! הדיאלוגים כל כך חזקים וכל רגע קורה שם משהו חדש. רואים נופים נהדרים ותמונות של מלחמה, כאילו זה באמת."

(2) "אני חושבת שאני מבינה למה היא לא אמרה את האמת. היא לא רצתה לספר לו שהוא מאוד חולה, אבל אני לא מסכימה עם מה שהיא עשתה. אני חושבת שצריך לומר את האמת בכל מצב, ולא לשקר כדי לעזור למישהו אחר. אתה לא יכול לדעת, מה טוב לאדם אחר."

(3) "אני דווקא לא אהבתי את האיש הזה בסרט. הוא כאילו איש טוב, אבל לא באמת. נכון שהוא שמר על החוק, אבל לא תמיד לשמור על החוק זה הדבר הנכון. האח שלו לא הצליח לצאת מהמדינה בזמן בגללו, והוא מת. אז זה איש טוב? לא אהבתי את האיש, אבל אני חושב שזה סרט מצוין - סרט עם הרבה מחשבות ורעיונות. כדאי לראות!"

(4) "הסרט הזה מספר על חיים במקום רחוק. ראיתי את הסרט והרגשתי מה זה להיות בודד בלי אנשים קרובים. גם אני עברתי ימים קשים כאלה ותקופות כאלה של געגועים. איזה סרט! זאת אומנות!"

המחיצה שני מונולוגים נוספים על אותו סרט: האחד אסתטי והשני מוסרי.

פסק זמן
2

עברית מן ההתחלה

השקר

בבית ובבית הספר לימדו אותנו, ששקר הוא דבר רע ושאסור --- יש מדרש אגדה שמסביר שהמילה אמת היא נכונה, כי סדר ה --- שלה הוא נכון: אָלף בהתחלה, מם באמצע ותיו בסוף. המילה --- לא טובה ולא נכונה, כי סדר האותיות במילה הוא לא לפי סדר האלף-בית. באלף-בית העברי 'שין' באה אחרי 'קוף' ואחרי 'ריש'.

ב--- כל האנשים משקרים. רק למשקרים כְּרוֹנִיִּים אנחנו קוראים שקרנים. פרופסור אָדיר כֶּהֶן מאוניברסיטת חיפה עשה --- רבים על השקר בארץ ובעולם, ומצא דברים מעניינים. הוא מצא למשל, שאנשים בישראל חושבים שהפוליטיקאים הם השקרנים הכי גדולים, העיתונאים קצת פחות והשופטים, לפי הישראלים, מדברים אמת.

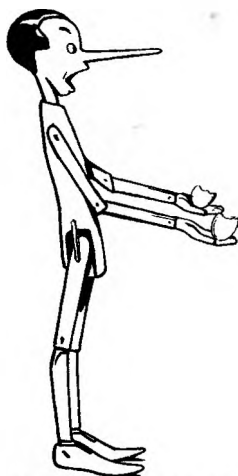
פרופסור כֶּהֶן חושב שלא כל השקרים ---. למשל, יש שקרים לְבָנִים; הוא אומר: "שקר לבן הוא שקר טוב. זה לא שקר של ממש; אנחנו משקרים שקר לבן, כי אנחנו חושבים על משהו אחר ורוצים לעזור לו להרגיש יותר טוב. זה שקר של 'שלוש' בית', ולכן אנחנו מבינים אותו ומקבלים אותו בסליחה."

פרופסור בֶּלֶבֶן, פילוסוף מאוניברסיטת חיפה, לא --- עם פרופסור כֶּהֶן. הוא חושב שאי אפשר לדבר על שקרים 'טובים' ועל שקרים 'רעים'. הוא אומר שצריך לדבר על השקרנים ולא על השקר, כי כל שקר הוא רע. יש --- מְנִיפּוּלָטִיבִּים, שמשתמשים באנשים אחרים, ויש אנשים שמשקרים כי הם רוצים --- לאנשים אחרים.

הפוליטיקאים, למשל, לא מפסיקים לשקר. הם אומרים שהם משקרים, כי הם רוצים לשמור על 'שלוש' מדינה'. לפעמים אנחנו מאמינים להם, כי הם אומרים את הדברים שגם אנחנו ---. אז הינה דילמה מוסרית:

למה לומר את ה--- ולא לשקר, אם הפוליטיקאים משקרים, וכל כך מצליחים בחברה!!

(לפי: דפנה לוי-ינוביץ, עיתון הארץ, מאי 1999)

- 1 ? הוסיפו לקטע את האמרות האלה במקומות המתאימים והוסיפו כרצונכם מילות קישור.
- א. מְדַבֵּר שֶׁקֶר תִּתְחַקֵּק. (תרחק=תלך רחוק) (שמות, כג 7)
 - ב. אֹמֵר לְרֹשַׁע צָדִיק אֵתָּה. (משלי, כ"ד 24)
 - ג. צָדִיק וְרַע לוֹ - רֹשַׁע וְטוֹב לוֹ. (על פי ברכות ע"א)
 - ד. לְשָׁקֶר אֵין רַגְלִיִּים.

איורי פינוקיו - אטיליו מוסינו

(ב) מה אתם חושבים: האם לפעמים מותר וצריך לשקר, או שתמיד אסור לשקר?

(ג) ספרו שלושה סיפורים. שניים - אמת, ואחד - שקר. בקשו מהאחרים לנחש מהו הסיפור הלא אמיתי.

Tell three stories of which two are true and one false. Ask the other students to guess which one is the false story.

8. השלימו את מילות היחס בנפרד או בנטייה.

(של)	(1)	בנימין ואני יוצאים בשבוע הבא לחופשה. אנחנו חושבים שנשים את הילדים אצל הדודה --- בתל אביב. אני יודעת, שרק כך אנחנו ממש נחים. גם בשנה שעברה הם היו ---. היא טיפלה בילדים באהבה והם היו מאושרים ---.
(אצל)	(2)	- יעקב, אתה חושב שגם בשנה הבאה נגור בירושלים --- דויד וחנה?
(אצל, בגלל)	-	אני באמת לא יודע. מצד אחד נעים לי להיות --- ו---
(את)	-	התאהבתי בעיר: הם ממש מכירים --- כמו שאתה מכיר את הבית שלך, והם יודעים --- כל כך הרבה. מצד שני אני קצת פוחד ---.
(ועל)	-	ממי? מירושלים?
(מן)	-	כן. יש בעיר הזאת משהו מיוחד, ואני לא תמיד מבין מה הוא.
(עם)	(3)	- אימא, אני בבית של יוסי. בסדר?
(עם, מן, את)	-	מה אתה עושה שם? אתה לומד ---?
(ל...)	-	אני משחק --- יוסי. הוא מתחבא ---, ואני צריך לחפש --- בכל הבית.
(ל...)	-	אבל דני, הבטחת --- לגמור את כל שיעורי הבית, אתה זוכר?
(את, של)	-	כן, אל תדאגי ---, לא שכחתי את שיעורי הבית. אנחנו רוצים לעשות --- אחרי הצהריים. אני אהיה בבית --- עד הערב ואלמד --- גם לבחינה.
(אצל)		

- (על) 4 - רינה, חלמתי --- הלילה.
- (על) - ---? מה פתאום?
- (את) - אני לא יודע. חלמתי שאני לוקח --- לטיול באפריקה ואנחנו
- (על, מ...) - מטיילים בגיונגל גדול. יש שם הרבה חיות ואני שומר ---, כי
- (את) - את קצת פוחדת ---.
- מעניין. אני דווקא ישנתי טוב ולא פחדתי משום דבר! אף חיה
- לא באה לבקר --- בלילה...

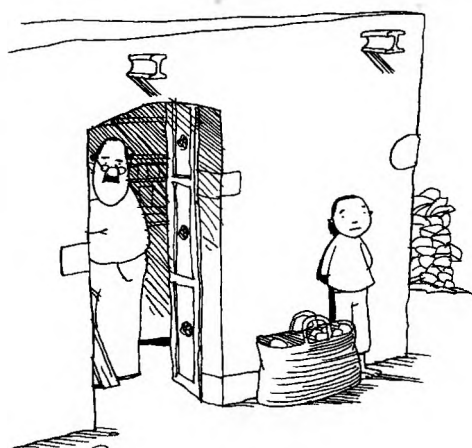

9. א) ילד / ריאד ביידס מערבית: גדעון שילה

הילד בא ועמד ליד החנות שלי. הוא שם על הארץ סל מלא תבלינים ומכר אותם. בערב הוא היה הולך, ואיש לא ידע מאין בא ולאן הוא הולך. שאלתי אותו איפה הכפר שלו, אבל הוא אמר שהוא לא יודע איפה הוא גר. שאלתי אותו על ההורים שלו, אבל הוא אמר שאין לו הורים, והוא בודד. הוא לבד בעולם הזה. שאלתי אותו על עוד ועוד דברים, אבל לא קיבלתי תשובה. ביקשתי ממנו לעמוד בצל החנות שלי, כי לא רציתי שיעמוד כל היום בשמש.

סיפרתי עליו לכל האנשים, שבאו לחנות שלי, וגם הם התחילו לקנות ממנו דברים. לאט לאט ראיתי אותו שמח יותר. כל יום ראיתי עוד ועוד סימנים של שמחה. הוא גם התחיל לברך אותי לשלום, ושאל מה שלום האישה והילדים. תמיד אמרתי לו שטוב.

בצהריים, בזמן האוכל, הייתי מזמין אותו לאכול איתי. הוא אכל, ואני הסתכלתי עליו כי רציתי לראות מה מיוחד בילד הזה. אבל לא מצאתי. הוא תמיד שתק. לאט לאט הוא גם נכנס לחנות, לא רק בזמן האוכל.

קראתי לו אָניס ואהבתי אותו מאוד. האישה שלי כעסה שאני נותן לו כל כך הרבה דברים. אבל אני הרגשתי שכך צריך וכך עשיתי.

בזמן האחרון לא הלכתי הרבה לחנות. האישה שלי הייתה הולכת, ואני הייתי נח בבית. גם הילדים שלנו באו לעזור לה. לפעמים באתי לחנות באמצע היום וראיתי שאניס עוזר לה בחנות. הסל שלו היה בחוץ, והוא היה בתוך החנות, עוזר לאישה שלי. שמחתי מאוד. גם היא הייתה מאושרת.

פחות ופחות הלכתי לחנות. בערב, האישה שלי הייתה חוזרת הביתה עייפה ושותקת. יושבת ליד השולחן ואוכלת. ערב אחד אמרה לי: "אניס כבר לא ילד." לא אמרתי דבר. היא חיכתה לשמוע ממני משהו, אבל אני שתקתי.

ערב אחד לפני סוף היום הלכתי לחנות. רוב החנויות כבר היו סגורות. ובחנות שלי, בתוך החנות, הם עמדו, קרובים זה לזה. אניס והיא. הם לא שמו לב שאני שם. אחר כך הם הסתכלו עליי, הסתכלו בשעון ואמרו שצריך לסגור את החנות ולחזור הביתה לאכול ארוחת ערב. הם יצאו, ואני נשארתי לעמוד ליד הסל.

(מתוך: קצרצרים, 1999)

נסו לתופף את הקצב של הסיפור - מהיר? איטי? ... ?

Try to drum the beat of the story - Is it fast? Slow?

ב) ספרו זה לזה מה אתם חושבים: איפה קרה הסיפור הזה, מה שמות האיש והאישה, איך הם חיו, מתי זה היה?

10. מילון

דווקא יש מילה חדשה אחת בפסק זמן זה:

דווקא !

מצאו את משמעות המילה במילון. בקשו משלושה דוברי עברית לומר לכם משפטים עם המילה "דווקא". כתבו את המשפטים.

שיעור 5

1. אין חדש!

- ❖ - מה יהיה במסיבה?
- נרקוד, נפגוש חברים, ... כמו תמיד!
- ❖ - מה יהיה בשיעור?
- נכתוב תרגילים, נבדוק תרגילים, נמסור תרגילים ... כרגיל.
- ❖ - מה יהיה בשישי - שבת?
- נסגור את השבוע, נגמור את כל העיתונים, תמיד אותו דבר, לא!!

בניין פעל, גזרת השלמים, זמן עתיד - אפעול לסגור

	ז.	ז. / נ.	נ.
	אָסְגֹר	אָסְגֹר	אָסְגֹר
י.	תִּסְגֹר	תִּסְגֹר	תִּסְגֹר
	יִסְגֹר	יִסְגֹר	יִסְגֹר
	נִסְגֹר	נִסְגֹר	נִסְגֹר
ו.	תִּסְגֹרוּ	תִּסְגֹרוּ	תִּסְגֹרוּ
	יִסְגֹרוּ	יִסְגֹרוּ	יִסְגֹרוּ

ופך גם: לִמְכּוֹר, לִזְכּוֹר, לִרְקוֹד, לִשְׁמֹר, לִמְסוֹר, לִבְדוֹק, לִגְמֹר, לִכְתּוֹב, לִשְׁקוֹל, לִפְגוֹשׁ

כתבו או אמרו את המשפט בעתיד, ואחר כך כתבו או אמרו אותו בעתיד בגופים הנתונים:

צאָנזיג: סגרתי את הדלת. אסגור את הזלת. (אתה / את / הן)

• תסגור את הזלת!

• תסגרי את הזלת!

• הן יסגרו את הזלת!

(הם / הן / את)	1) היא תמיד זוכרת את יום ההולדת שלי.
(אני / אתן / הוא)	2) המורה לא בדקה את שיעורי הבית.
(הוא / את / אנחנו)	3) היא רקדה כל הערב.
(היא / הם / אתם)	4) הערב אנחנו פוגשים חברים.
(הוא / אני / היא)	5) מסרתי למורה את העבודה.
(אנחנו / אתה / אני)	6) הוא כתב את מספר הטלפון.
(הם / אתה / היא)	7) הוא שמר לי מקום?
(היא / את / אנחנו)	8) הוא מוכר תפוזים בשוק.
(הפילה / המזוודות / הספרים)	9) הכלב הזה שוקל מאה קילו.
(אתה / הוא / הן)	10) היא מוסרת לי ד"ש מהבית.
(אתן / הוא / אנחנו)	11) גמרתי לכתוב את העבודה.
(אני / אתן / הן)	12) היא אף פעם לא מכרה צעצועים.

2. א) מי יבוא ללמוד מה?

ד"ר רוני אביךס מאוניברסיטת בן גוריון בבאר שבע חושב שהאוניברסיטאות של היום לא מתאימות לסטודנטים שבאים ללמוד. הוא מסביר: "יש באוניברסיטה שלוש קבוצות של סטודנטים ובכל קבוצה יש סטודנטים שונים: קרייזיסטים, אקדמאים ומחפשים. לכל קבוצה צריך להתאים מסלול לימודים מיוחד, והיום יש רק מסלול אחד לכולם. ד"ר אבירם מסביר איך צריך לבנות את שלושת המסלולים:

מסלול א'

בקבוצה הראשונה יהיו סטודנטים שרוצים "לעשות כסף". האוניברסיטה "תמכור" להם את התואר הראשון או השני, והם יגמרו מהר מאוד את הלימודים. בקבוצה הזאת ילמדו מקצועות כמו רפואה, כלכלה וחקלאות.

הסטודנט במסלול הזה לא יכתוב עבודות מחקר גדולות. הוא גם לא יפגוש את המורים שלו אחרי ההרצאות. הוא יזכור מה שלמד, יכתוב בבחינה מה שהמורה אמר, המורה יבדוק את הבחינה, ימסור את הציון לתלמיד - וזה הכול. מי שנכשל - יחזור על הקורס.

מהו, לפי דעתכם, השם המתאים למסלול זה: מהאוניברסיטה לאוניברסיטה / מהאוניברסיטה לחשבון הבנק / מהאוניברסיטה לחברה ולאדם / שם אחר? הסבירו למה בחרתם בשם הזה.

(ב) אמרו את הפסקה השנייה בקטע בזכר, רבים (הסטודנטים ... המורים ...).

3. בניין פעל, גזרת השלמים, פה"פ גרונית, זמן עתיד

	לְעִזּוֹר	לְחֶשֶׁב	לְהַרְג
	ז. / ז. / נ.	ז. / ז. / נ.	ז. / ז. / נ.
י.	אֶעֱזֹר תִּעֲזָרִי יִעֲזֹר תִּעֲזֹר	אֶחְשֹׁב תִּחְשְׁבִי יִחְשֹׁב תִּחְשְׁבוּ	אֶהַרְג תִּהַרְגִי יִהַרְג תִּהַרְגוּ
ו.	נֶעֱזֹר תִּעֲזָרוּ יִעֲזָרוּ	נֶחְשָׁבוּ תִּחְשְׁבוּ יִחְשְׁבוּ	נֶהַרְגוּ תִּהַרְגוּ יִהַרְגוּ

וכך גם: לְחַלּוֹם, לְחַזֵּר, לְחַקֵּר, לְעִזּוֹב, לְעַבֹּד, לְעַבֹּר, לְעַמּוֹד, לְעַצּוֹר

אמרו / כתבו את המשפטים בעתיד ואחר כך בגופים הנתונים:

- (1) תמיד חלמתי על בית בהרים. (הם / היא / את)
- (2) לא חשבנו הרבה - עזבנו, וזהו! (אני / אתן / הוא)
- (3) היא עוזרת לכולם. (אתה / את / הן)
- (4) אני עובד משש עד שש. (היא / הם / אתם)
- (5) אתם חוקרים את צמחי המדבר. (הוא / אני / היא)
- (6) אנחנו עומדים ליד הטלפון הציבורי. (את / אתם / אני)
- (7) הוא לא הורג אפילו זבוב. (הוא / את / אנחנו)
- (8) חנה, מתי חזרת הביתה? (יוסי / דויד ורותי / דינה ודן)
- (9) אני עוברת ליד החנות כל בוקר. (אנחנו / אתה / הוא)
- (10) הם עומדים שעות בתור. (אני / הן / את)
- (11) אנחנו עוצרים ליד השדות. (שושנה / אבי ודני / אימא ואבא)
- (12) היא עוזרת להם עם הילדים. (סבתא / סבא / סבא וסבתא)

4. (א) מסלול ב'

במסלול השני יהיו סטודנטים שרוצים קריירה אקדמית. המקצועות במסלול הזה יהיו מקצועות מיוחדים כמו מוזיקולוגיה, שפות עתיקות, גנטיקה או מדע הדתות. הסטודנטים יחשבו על דברים שמעניינים אותם ויחקרו אותם. המורים יעזרו לסטודנטים בקבוצות קטנות ויעבדו איתם על המחקר שלהם. התלמידים לא יעזבו את המסלול הזה אחרי התואר הראשון. הם יעברו מתואר לתואר ויגמרו את הלימודים עם תואר דוקטור.

מהו, לפי דעתכם, השם המתאים למסלול זה: מהאוניברסיטה לאוניברסיטה / מהאוניברסיטה לחשבון הבנק / מהאוניברסיטה לחברה ולאדם / או שם אחר? הסבירו למה בחרתם בשם הזה.

(ב) אמרו את הקטע בזכר יחיד (הסטודנט... המורה...).

שחזרו את ארבע שיחות הטלפון שבעקבותיהן נכתבו פתקים אלה.

Reconstruct the telephone calls from which these notes were written.

צאניה:

גלי, רן אומר שהגעו צועים 'הרגלים'
אמרו. הוא מוסר שהוא יכול לק
מכתב ארוך הערב לשהוא ימצא
מהלל בחודש הבא.
און

שיחת הטלפון: - האז אפשר לדבר עם גלי?

- היא לא בבית. אפשר למסור לה משהו?

- כן. מדבר רן. תגידי לה בבקשה שהגעו צועים 'הרגלים' אותי.

תגידי לה גם שאני אכתוב לה הערב מכתב ארוך, ואחזור

מהלל בחודש הבא. בסדר?

- כן. בסדר גמור.

גלי מוסר, שהם יסבבו היום
רק חצי יום. הוא מבקש,
שבדרך לחתונה תסבבו
בבקשה, לקחת אותו.
יוסי

דני, אמר אומרו שנסעו אצל
האלונוג בערב ושנסעו אצל אנקול
אחריהם - יש המון אלוך במלכה.
היום היא גמור לעזוב מאחרי
לוג
מאוב.

דינה, גנה מאטרונו
ירושלים מוסרה, שהם
ישמרו לך את הכרטיס
בקופה של המאטרונו עד
8:00.
ירון

דני לוין, הכוב של דני חולה, והוא
מבקש שתבדוק אותו אחר. אחי
אתה יכול? אחר הצהריים אפגוש
את דני בשיעור באוניברסיטה,
ואז אמור לו את התשובה שלי.
מיכל

לשמוע

ז.	ז. / .נ.	נ.
א	אשמע	
ת י	תשמעי	י. תשמע
ת י	תשמע	י. שמע
נ	נשמע	
ת ו	תשמעו	ר. תשמעו
י ו	ישמעו	י. ישמעו

וכן: ללמוד, ללבוש, לשכב

7. משפטי תנאי קיים בעתיד

אם + פועל בעתיד + פועל בעתיד

צוואה: אם תשלח לי את המכתב עכשיו, אפתח את המחשב ואקרא אותו מייד.

(ללבוש / לשבור / לדאוג)

השלימו את המשפטים בעזרת הפעלים בזמן עתיד.

שימו לב: הפעלים הם משתי הקבוצות: אפעול ואפעל.

(1) אם הכלה (לא) --- שמלה לבנה, והחתן

(לא) --- את הכוס, ההורים --- מאוד.

(2) אם יהיה לך מזל, (אתה) --- את הדברים

הטובים, --- את הדברים הרעים --- את

האושר בחיים.

(לזכור / לשכוח / למצוא)

(3) אם יהיה קר, (אנחנו) --- את החלונות.

ביום חם אנחנו --- אותם ולא --- סוודרים.

(לסגור / לפתוח / ללבוש)

(4) אם תהיה בחינה, (אני) --- אותה ראשון,

והמורה --- אותה מייד. אני חושב שאני ---

אם --- שהציון טוב.

(למסור / לבדוק / לשמוח / לשמוע)

(5) אם את חכמה, --- קודם מה את רוצה לומר,

--- את הדברים, ואחר כך --- לי אותם.

(לחשוב / לכתוב / לשלוח)

(6) אם הוא --- לנו את הדירה בשבוע הבא,

(אנחנו) --- לדירה בעוד שבועיים, ואז ---

לנו כיסאות ושולחנות חדשים.

(למכור / לעבור / לבחור)

(7) אם (אנחנו) --- את הצמחים האלה, (אנחנו) ---

לך את המחקר שלנו. אנחנו חושבים שאת ---

דברים מעניינים במחקר הזה.

(לחקור / לשלוח / למצוא)

(8) אם היא --- אותו בדיסקוֹטְק, היא ---

איתו כל הערב, והם --- מהעולם."

(לפגוש / לרקוד / לשכוח)

(9) אם ההורים --- את הילד, מתי הוא ---

הביתה, הוא --- מאוד!

(לשאול / לחזור / לכעוס)

(10) אם (אתה) --- בתל אביב, (אתה) ---

באוניברסיטה שם, ואני --- לך להכיר את

העיר ואת האנשים.

(ללמוד / תעבוד / לעזור)

(11) אם הצעירים בני ה-16 --- במכונית,

אנחנו --- עליהם ו--- להם מאוד.

(לנהוג / לכעוס / לדאוג)

לקבוצה השלישית יבוא הסטודנט המחפש. הסטודנט במסלול הזה ישכח שיש ציונים ובחינות. הוא ילמד ב"ראש גדול", כי הוא ישאל שאלות גדולות. הוא יפתח את הספרים הקלסיים מהתנ"ך ועד איינשטיין, ויקרא אותם שוב ושוב, כי הוא רוצה להבין ולא רק לקבל תואר. הסטודנט במסלול השלישי יבחר ללמוד מקצועות כמו מתמטיקה והיסטוריה, פיזיקה ופסיכולוגיה, דתות ומדע המדינה. הוא לא ימצא מקום עבודה עם תואר ראשון במקצועות האלה, ואולי גם לא עם תואר שני, אבל הוא ילמד לחשוב. גם פה הלימודים יהיו לפעמים במשך הרבה שנים, ובמסלול הזה לא יהיו סטודנטים נכשלים. כל סטודנט ילמד לפי הרצון שלו, לא תהיה קנאה בין הסטודנטים. זה יהיה מסלול חופשי ופתוח.

מה הוא, לפי דעתכם השם המתאים למסלול זה: מהאוניברסיטה לאוניברסיטה / מהאוניברסיטה לחשבון הבנק / מהאוניברסיטה לחברה ולאדם / או שם אחר? הסבירו למה בחרתם בשם הזה.

- (ב) אמרו את הקטע בנקבה יחיד (סטודנטית... מורה...)
- (ג) מה ימצא הסטודנט במסלול ג' שאין במסלול א' או ב'?
- (ד) כתבו: מה אתם רוצים ללמוד באוניברסיטה, באיזה מסלול ולמה.

9. אמרו לפחות שמונה משפטים הגיוניים מן הטבלה.

Use the sentence parts below - one from each column - to make up at least eight coherent sentences.

נשלח לו מתנה.	(1) אם לא תחזור בזמן,
אשבור את הדלת של הארון.	(2) אם יחקרו את האייִדס,
אולי ימצאו תרופה למחלה.	(3) אם יהיה שלום בעולם,
ההורים ידאגו לך מאוד.	(4) אם תצחק הרבה,
תלמד הרבה מילים חדשות.	(5) אם נעבור לגור בעיר הגדולה,
תהיה תמיד בריא.	(6) אם נזכור את יום ההולדת שלו,
יהיה לנו לאן ללכת כל ערב.	(7) אם נרקוד כל הלילה,
לא יהיה לנו כוח לקום בבוקר.	(8) אם תקרא כל בוקר עיתון בעברית,
לא יהיו יותר מלחמות.	(9) אם אמצא פטיש,

בזמנה: pk אכאכ פטיש, אשבור את הדלת של הארון.

The Conditional (Real Condition)

10. משפטי תנאי קיים

בזמנה: אם את רוצה לבוא איתנו, תטלפני עד 8:00 ונבוא לקחת אותך.

אם החלטת לנסוע, תזמיני כרטיסים מה שיותר מהר.

במשפטי תנאי קיים מביעים אפשרות וסיכוי בעתיד, בעבר או בהווה. הפעלים במשפטי תנאי קיים מופיעים פעמים תכופות בעתיד, אבל יש גם הרבה מקרים שאחרי המילה 'אם' יש פועל בזמן הווה או בזמן עבר, או שם פועל.

Conditional clause states a possibility or chance in the future, in the past or in the present. Real conditional clause often appear in the future tense, but in many cases after the word אם there will be infinitive, present or past tense.

Underline the alternative closest to each of the sentence.

יוסי: דני, אם נסעת לים המלח, למה לא אמרת לי?

(א) גם יוסי רצה לנסוע לים המלח.

(ב) יוסי לא רצה לנסוע לים המלח.

(1) אם אתה רוצה לעשות כסף, אתה צריך לעבוד קשה.

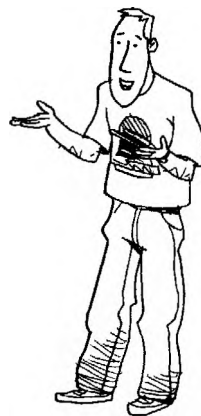
(א) אנשים עשירים עבדו קשה בחיים שלהם.

(ב) אנשים עשירים לא עבדו קשה בחיים שלהם.

(2) רינה: אבי, אם עשיתי לך משהו רע, אני מבקשת סליחה.

(א) רינה מצטערת.

(ב) רינה לא מצטערת.

(3) אם שברת, שילמת.

(א) צריך לשבור.

(ב) לא כדאי לשבור.

(4) אם למדת, תעבור את הבחינה.

(א) מי שלומד, מצליח.

(ב) מי שלא לומד, לא מצליח.

(5) אבא: דני, אם מחפשים, מוצאים.

(א) אבא: דני, לא חיפשת מספיק.

(ב) אבא: דני, לא כדאי לחפש.

(6) אם לעבוד, אז למה פה?

(א) כדאי לעבוד פה.

(ב) לא כדאי לעבוד פה.

Insert the missing verbs in the signs.

11. השלימו את הפעלים החסרים בשלט.

12. הסבירו: אם אין קמח - אין תורה, אם אין תורה - אין קמח. (אבות ג' י"ז)

13. השינה

עד המאה העשרים חשבו החוקרים שבזמן השינה אנשים לא עושים שום דבר, לא חושבים ולא מרגישים מה קורה להם.

רק לפני כשישים שנה מצאו החוקרים שגם בזמן השינה אנשים מרגישים מה קורה מסביב, ובזמן החלום העיניים זזות. חוקרים אלה חשבו שאם אדם יכול לזוז, לחלום ולהרגיש בזמן השינה, הוא יכול גם ללמוד. ובאמת יש סטודנטים, שבלילה לפני הבחינה, פותחים טייפ עם ההרצאות של המורה, ושוכבים לישון. הם מאמינים שאם הם ישמעו את הטייפ בזמן השינה, הם ילמדו טוב את כל החומר לבחינה בלי לעבוד קשה.

אבל היום יודעים שאי אפשר ללמוד בזמן השינה. הרעיון שאנשים יכולים ללמוד בזמן שינה הוא אמונה ולא אמת מדעית. אנשים אמרו שהם למדו בזמן השינה, אבל הם רק חשבו שהם ישנים; הם נחו וסגרו את העיניים, אבל הם לא ישנו באמת.

אם כך איך אפשר להסביר את האמונה שאפשר ללמוד בזמן השינה?

החוקרים בשנות ה-2000 חושבים, שאם אנחנו לומדים משהו ואחר כך הולכים לישון, אנחנו זוכרים טוב יותר, כי אין אינפורמציה אחרת שמפריעה לנו לזכור מה שלמדנו. לכן טוב ללמוד, אחר כך להפסיק ולנוח, אולי גם לישון קצת, ורק אז להתחיל ללמוד משהו חדש.

(על פי שיחות על שינה וחלימה, פרץ לביא)

אז למה הישראלים קוראים לזה טייפ ולא רשמקול?

אמרו מה נכון לפי הקטע: אפשר או אי אפשר ללמוד בזמן השינה?

שיעור

5

עברית מן ההתחלה

14. (א) אילו הצעות נכונות ואילו לא נכונות? - אמרו נכון/לא נכון לפי הקטע.

Which suggestions are correct, and which are not? Say נכון/לא נכון according to the passage.

- (1) גם אם תשימו את הספרים ואת המחברות מתחת לכרית, לא תזכרו את הכול בבחינה.
- (2) אם תלמדו לפני השינה, תשכחו הכול עד הבוקר.
- (3) אם לא תלמדו ותשכבו לישון עם טייפ, לא תזכרו שום דבר בבוקר.
- (4) אם תחשבו על הבחינה בזמן השינה, לא תחלמו.
- (5) אם תלמדו לבחינה בהיסטוריה ואחר כך תקראו ספר פילוסופיה, תשכחו חלק ממה שלמדתם בהיסטוריה.
- (6) אם תלמדו לבחינה בהיסטוריה ואחר כך תנוחו, תזכרו טוב יותר בבחינה.
- (7) אם תשמעו מוזיקה נעימה בזמן השינה, תזכרו את כל החומר לבחינה.
- (8) אם תזכרו את כל החומר בערב ותשכבו לישון, לא תשכחו את הכול בזמן השינה.
- (9) אם תחלמו חלום טוב, תכתבו בחינה טובה, ואם תחלמו חלום רע, לא כדאי לכם ללכת לבחינה...

(ב) איזו אינפורמציה אתם רוצים לזכור ולזכור בבוקר?

(א) אילו דרכים יש לכם לזכור את החומר לבחינה?

15. כתבו: (1) אם אמצא מיליון דולר ברחוב... (2) אם לא יהיו יותר בחינות...
 (3) אם תהיה בעולם רק שפה אחת... (4) אם אוהבים מישהו מכל הלב...

שיעור
5

עברית מן ההתחלה

השלימו את שם הפועל בסוף הקטע.

חוכמת תלמידים:

אם לומדים יותר - שוכחים יותר!
אם שוכחים יותר - יודעים פחות!
אם יודעים פחות - שוכחים פחות!
אם שוכחים פחות - יודעים יותר!
אז למה --- ?

כתבו על: חוכמת הורים, תוכמת מנהלים או חוכמת חיות.

.17

חוכמה

- דרכון בבקשה וכרטיסים. לאן זה?
 - לטורקיה.
 - תשימו את המזוודות כאן. כמה מזוודות יש לכם?
 - שלוש מזוודות ושני תיקים.
 - הן שוקלות יותר ממה שמותר. אתם צריכים לשלם על כל קילו.
 - טוב, אולי אפשר לקחת למטוס מזוודה אחת, את הקטנה יותר? ואולי גם את התיקים?
 - אני לא בטוחה שמותר.
 - תגידי, מתי צריך לעלות על המטוס?
 - אתם כבר תשמעו שמודיעים.
 - בינתיים אפשר ללכת לִדְיוּטִי פָּרִי. נכון?
 - כן. אין בעיה. הי, רק רגע, נדמה לי שמודיעים שאתם צריכים לעלות.
 כל הנוסעים בטיסה מספר 502 לטורקיה מתבקשים לעלות על המטוס בשער מספר שמונה.

המחיזו שיחה דומה בתחנת רכבת, בתחנת אוטובוס או בתחנת מוניות.

מילים:

בֵּיתֵי"ס • דְּרָכָן • הַדִּיצ, הַדִּיצ • מְנִית • וְדָמָה ל... ע...

Suffixes of a Noun in the Feminine

סיומות שמות עצם בנקבה

למילים בנקבה בעברית יש כמה סיומות אופייניות.

יחיד	רבים	יחיד	רבים
נשיקה ☐	נשיקות ☐	ה ☐	ות ☐
ציצית ☐	ציציות ☐	ית ☐	יות ☐
מחברת ☐	מחברות ☐	ת ☐	ות ☐
צלחת ☐	צלחות ☐	ת ☐	ות ☐
שטות ☐	שטויות ☐	ות ☐	ויות ☐

- (א) מצאו את משמעות המילים האלה.
שימו לב: המילים ברשימה מופיעות בצורת הרבים ויש לחזור לצורת היחיד כדי למצוא אותן במילון.

Find the meaning of the words in the list in the dictionary.

Please note: The words appear in their plural form.

Return to the singular to find them in the dictionary.

- תכליות • קלטות • סכנות • כריות • שפעות • רשימות • תרבויות • עוזרות • תנועות •
טעויות • מפיות • טבעות • כתובות • משמעויות • מחבתות • כפיות • ציציות

- (ב) שבצו את המילים במשפטים המתאימים ואחר כך אמרו כל משפט בצורת הרבים.
Complete the sentences with the appropriate words and say every sentence in its plural form out loud.

יהודי לא יכול להתפלל בלי **ציצית**.
יהודים לא יכולים להתפלל בלי **ציציות**.

- (1) אני לא יכול לזכור מה לקנות בלי --- של הדברים. ☐ ה ☐ ות
- (2) אתה לא יכול ללמוד לרקוד, בלי לעשות את ה --- שהמורה אומר לך.
- (3) אי אפשר לטייל בלי לשים לב ל --- שבדרך ולבדוק טוב כל מקום.
- (4) אני לא יכולה לישון בלי --- מתחת לראש.

ית ☐ — יות ☐

(5) אי אפשר לאכול את העוגה הזאת בלי --- ובלי ---.

(6) אי אפשר להחליט על דרך חיים בלי ---.

(7) אתה לא יכול לשלוח מכתב בלי --- עליו.

ת ☐ — ות ☐

(8) אני לא יכולה לסדר את הבית לבד, בלי --- שעובדת איתי.

(9) הוא לא יכול לבדוק את הווידאו בלי לשים --- ולראות שהווידאו עובד.

(10) אופי! אני לא יכולה לעבור את החורף בלי --- קשה!!

ת ☐ — ות ☐

(11) היא לא רוצה להתחתן בלי --- יקרה מזהב על היד שלה.

(12) אתה לא יכול לעשות סטייק טוב בלי --- טובה, שמן טוב ותבלינים טובים.

(13) אדם לא יכול להכיר חברה בלי להבין את ה --- שלה.

ות ☐ — ויות ☐

(14) אני לא יכול ללמוד מילה בלי להבין את ה --- שלה.

(15) אי אפשר ללמוד בלי לעשות --- קטנה. אנחנו לא מלאכים!

טעות לעולם חוזרת!

19. קצת יחס, בבקשה!

נטיית המילה - בשביל

	ז.	ז. / נ.	נ.
	בשבילי		
י.	בשבילך	בשבילך	בשבילך
	בשבילו	בשבילה	בשבילה
	בשבילנו		
ו.	בשבילכם	בשבילכן	בשבילכן
	בשבילם	בשבילן	בשבילן

הכול בשביל הילדים (א)

היא: אני אומרת לך: הם פשוט מלאכים, הורים איך אליים. יש להם ארבעה ילדים והם עושים את הכול בשבילם! הילדה הגדולה מוזיקלית מאוד אז הם חיפשו בשבילה את המורה הכי טוב בעיר. הבת הקטנה לא כל כך בריאה, ורק באמריקה יש רופא שיכול לעזור לה. הם נסעו לאמריקה רק בשבילה.

הוא: נו, טוב. גם ההורים שלי עשו בשבילי הרבה דברים, וגם ההורים שלך עשו בשבילך כל מה שהיה צריך.

היא: אולי, אבל לא כמו ההורים האלה. למשל, הבן הקטן שלהם משוגע על טרקטורים. הם נסעו לאנגליה והביאו שלושים טרקטורים שונים בצבעים נהדרים. רק בשבילו. גם הוא וגם הבן הגדול שלהם אוהבים דגים. הם בנו בשבילם אקווריום גדול מלא דגים. והבנות - הן אוהבות לקרוא. הם בנו בשבילן ספרייה - עוד לא ראית ספרייה כזאת. ההורים שלך לא עשו בשבילך דברים כאלה.

הוא: הם עשו בשבילנו מה שהם היו יכולים לעשות. לא היה להם כסף, ולכן הם לא באו כל יום ושאלו אותי מה עוד אנחנו יכולים לעשות בשבילך. אבל אני לא חושב שהם היו הורים פחות טובים...

- (1) מה אתם חושבים על ההורים האלה?
(2) המחזו שחיות בין ההורים האלה לילדים.

- (ב) כתבו: מה אתם חושבים: מה ההורים צריכים לעשות בשביל הילדים שלהם, ומה הילדים צריכים לעשות בשביל ההורים שלהם.

20. השלימו את המשפטים בעזרת המילה בשביל בנפרד או בנטייה.

- (1) - סִיגָל, הבאתי פרחים, ספרים ואהבה. הכול ---. אני מחכה כבר שעות לראות אותך. --- אני מוכן לחכות אפילו כל היום!
- (2) - מתוק שלי, סבתא קנתה את הצעצוע הזה --- ו--- האחות הקטנה שלך.
- גם הפטיש הזה --- ?
- לא. הפטיש הזה --- אבא, לעבודות הבית.
- (3) בבית החדש שלנו יש הרבה מקום. בנינו חדר מיוחד לסבא ולסבתא. בנינו --- גם שירותים מיוחדים ואמבטיה גדולה.
- (4) - למה לא לקחת את העבודה הזאת? את נולדת לתפקיד הזה.
- תעזוב, זה ממש לא ---!
- (5) המורה: כדאי לכם ללמוד לבחינה. הבחינה הזאת היא לא ---, אני כבר יודע את החומר. היא ---. חשוב מאוד לחזור על כל החומר, ובמיוחד על מילת היחס בשביל...

21. מהו יום כיפור בשבילי / דויד אבידן

אני תמיד ביום כיפור שלי.
כל עֶשֶׂר שָׁנִים צָרִיךְ אָדָם לְהִחְלִיט,
אם הוא רוצה לחיות את עֶשֶׂר הַשָּׁנִים הַבָּאוֹת.
בְּעֶצֶם, כָּל יוֹם צָרִיךְ אָדָם לְהִחְלִיט,
אם הוא רוצה לחיות את הַיּוֹם הַבָּא.
אֲפִילוֹ כָּל דְּקָה צָרִיךְ אָדָם לְהִחְלִיט,
אם הוא רוצה לחיות את הַדְּקָה הַבָּאָה.
אִזְּ מַהוּ יוֹם כִּיפּוּר בְּשִׁבְלִי?
יוֹם כִּיפּוּר הוּא כָּל יוֹם.

מהו יום כיפור בשביל דויד אבידן ומהו יום כיפור בשבילך? ?

Summary of Topics

האוצר הלשוני

Vocabulary

א. אוצר המילים

שמות עצם Nouns

bathtub	אמבטיה נ.
wisdom	חוכמה נ.
material	חומר ז.
economics	כלכלה נ.ר.
pillow	כרית נ.
angel	מלאך ז.
course / path	מסלול ז.
subject/profession	מקצועות ז.
interest	עניין ז.
hammer	פטיש ז.
grade / mark	ציון ז.
envy	קנאה נ.
will, wills	רצון ז. רצונות
sleep	שינה נ.ר.
degree / title , degrees	תואר ז. תארים

פעלים Verbs

disturb	הפריע, להפריע
smile	חיך, לחייך
give / hand	מסר, למסור
fail	נכשל, להיכשל
shout	צעק, לצעוק

שונות Miscellaneous

quickly	במהירות תה"פ
fine ("that's fine")	בסדר גמור
for	בשביל
as / like	כ...
as usual	כרגיל

שיעור

5

עברית מן ההתחלה

צורות: פועל: • בניין פֻּעַל, גזרת השלמים, זמן עתיד - אפעול

צִאָּנוּת: יִרְקָז

• בניין פֻּעַל, גזרת השלמים, פה"פ גרונית, זמן עתיד

צִאָּנוּת: יִחְסֹב

• בניין פֻּעַל, גזרת השלמים, עה"פ ו-לה"פ גרוניות, זמן עתיד - אפעל

צִאָּנוּת: יִעָּל

• נטיית מילת היחס - בשביל

צִאָּנוּת: בְּשִׁבְלִי

The Conditional (Real Condition)

• משפטי תנאי קיים תחביר:

צִאָּנוּת: אַק תבוא אַחֲרַי, הַק יִדְאָג אִי.

אַק שְׁבֵרֶת, שִׁלְמֵת.

אַק אֶלְמִדִּיק, יִדְעִיק.

Suffixes of a Noun in the Feminine

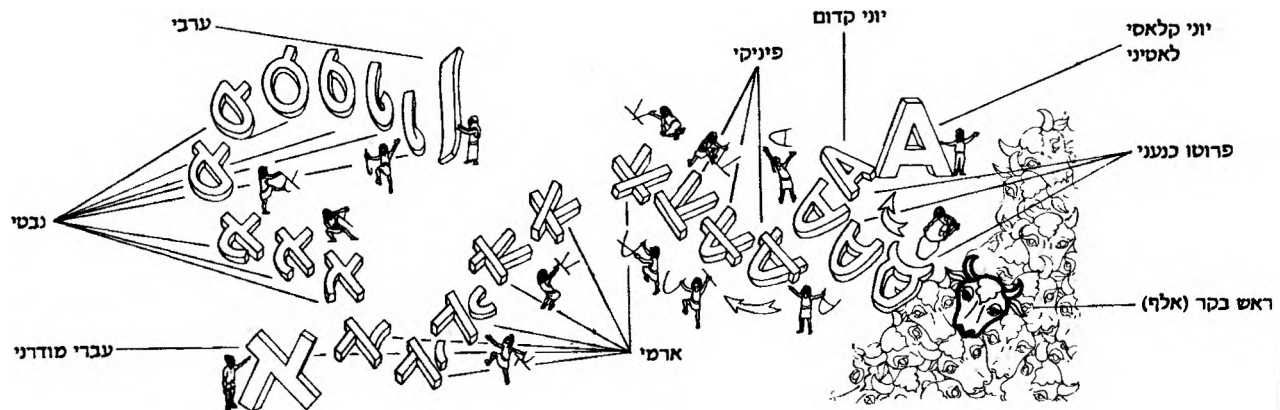
• מילון: סיומות שמות עצם בנקבה

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ: (בראשית א 1)

1. למה ברא אלוהים את העולם ב"ב"?

"ב" סגורה מאחור, סגורה למעלה, סגורה למטה ורק לפניו היא לא סגורה. כך אנחנו - אסור לנו לשאול מה למעלה, מה למטה ומה מאחור, מה היה פעם. מותר לשאול רק על מה שלפנינו, על מה שיהיה בעתיד, מן הרגע שהעולם התחיל.

שפרו מדמיונכם סיפור על אות אחרת: ש או י או ס או ...

(מתוך: הרפתקאות, ד"ר עדה ירדני)

2. האלף - בית

בעבר הרחוק כתבו בציורים על אבנים, על קירות ועל פפירוסים, למשל ציורו רגל, יד, עין או ראש. בני האדם ציירו רק מה שהם ראו - עצמים ותנועות. הם לא ידעו איך לצייר מחשבות, רעיונות ורגשות.

האלף-בית לא נולד ביום אחד. החוקרים לא יודעים בדיוק איפה ומתי התחילו להשתמש באלף-בית. הארכאולוגים שבדקו כתובות עתיקות, חושבים שההיסטוריה של האלף-בית מתחילה בכתב של הפניקים, עם שחי בצור ובצידון, (היום באזור דרום לבנון) לפני שלושת אלפים שנה ונעלם במשך השנים.

באלף-בית הפניקי כל אות הייתה ציור של דבר, שהתחיל באות הזאת. למשל האות אלף הייתה ציור של שור, כי המילה שור בפניקית מתחילה באות א'. האות בית הייתה ציור של בית, כי המילה בית בפניקית מתחילה באות ב' (כמו בעברית).

לוח גזר

העברים קיבלו את האלף-בית הפניקי וכתבו עברית באותיות פניקיות. בלוח גזר מהעיר גזר משנת 1000 לפני הספירה, יש רשימה של חודשי השנה, וליד כל חודש מה עושים החקלאים בחודש הזה. בלוח הזה המילים הן עבריות והאותיות פניקיות.

האֶרֶמִים קיבלו את האלף-בית הפניקי וכתבו ארמית באותיות פניקיות. מהכתב הזה נולדו גם הכתב הערבי וגם הכתב העברי של היום. האותיות של הכתב העברי של היום הן לא כמו הכתב העברי העתיק.

גם הַיְנוֹנִים השתמשו באלף בית הפניקי. אחרי שנים למדו אותם הרומאים מהיוונים וכך נולד הכתב הלטיני. (לפי: הרפתקאות, ד"ר עדה ירדני)

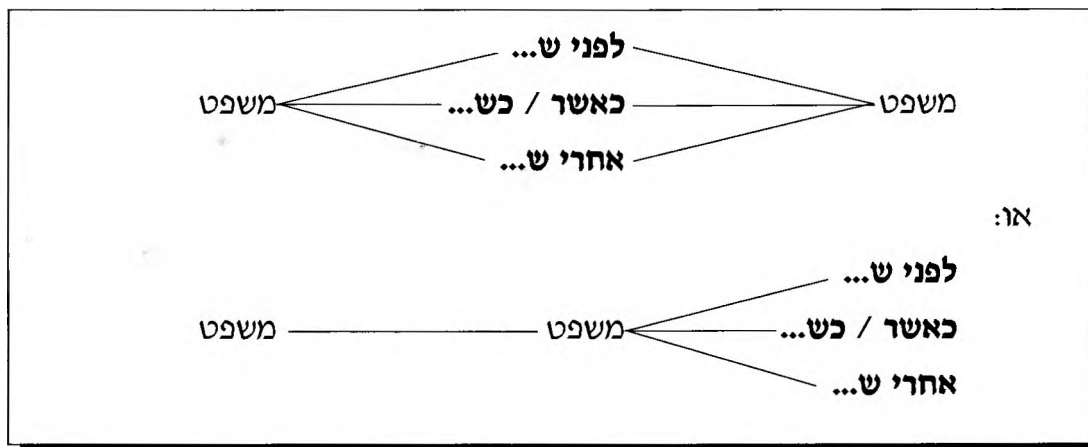
1) אמרו נכון או לא נכון:

כל האותיות של השפות האירופיות של היום נולדו מכתב הציורים הפניקי.

2) כתבו בכתב הציורים הפניקי את המילה "בא".

Temporal (time) Clause

3. משפטי זמן

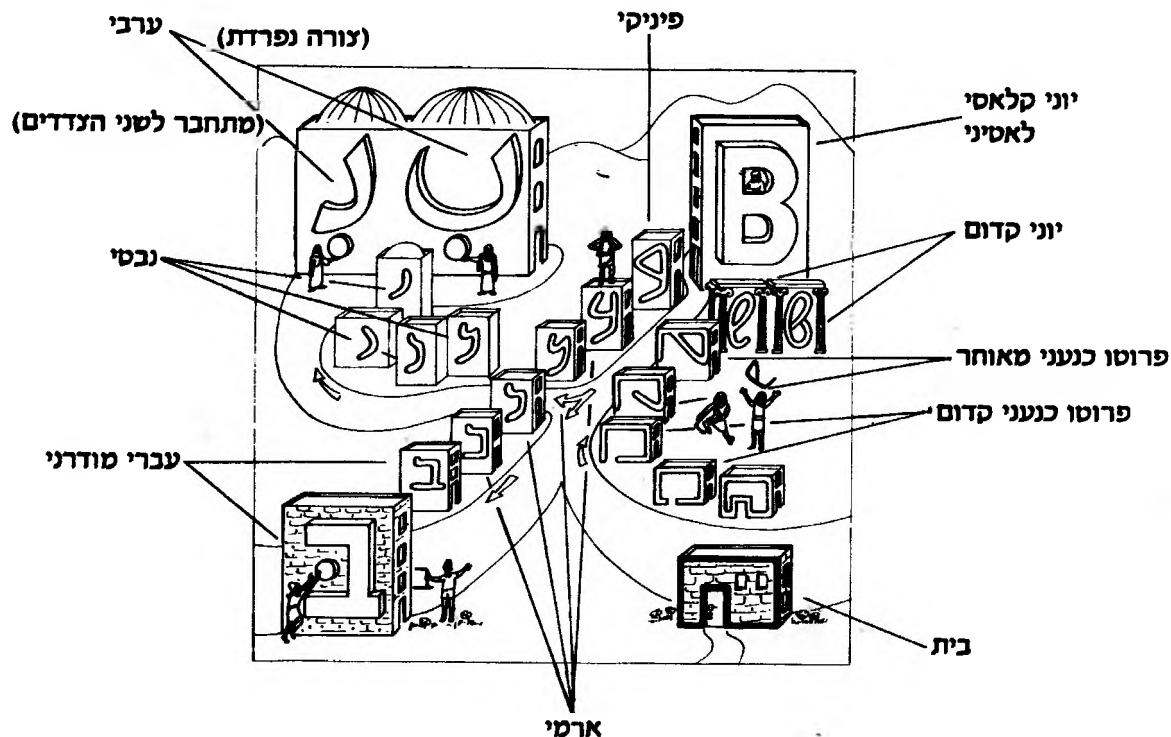

עבדתי בבנק, לפני שנסעתי לחוץ לארץ. או: לפני שנסעתי לחוץ לארץ, עבדתי בבנק.

4. לפי הקטע "האלף-בית", השלימו בעזרת המילים: לפני ש... / אחרי ש... / כש... / את המשפטים האלה:

Complete the sentences using the words: לפני ש... / אחרי ש... / כש... according to the excerpt.

- (1) אנשים כתבו בציורים על הקירות, --- ידעו את האלף-בית.
- (2) בארץ ישראל כתבו באותיות פניקיות, --- היה אלף-בית עברי.
- (3) --- אנשים התחילו להשתמש באלף-בית, הם הפסיקו לכתוב בציורים.
- (4) --- נולד האלף-בית, אנשים היו יכולים לכתוב רגשות ורעיונות.
- (5) בהתחלת ההיסטוריה של האלף-בית, --- האלף בית של היום נולד, כל אות הייתה התחלה של מילה אחרת.
- (6) אנשים כתבו על פפירוסים --- הם השתמשו באלף-בית.
- (7) --- הארכאולוגים מצאו את לוח גזר, הם ראו שבארץ ישראל השתמשו באלף-בית הפניקי לפני 3000 שנה.
- (8) הרומאים למדו את האלף-בית, --- היוונים כבר ידעו אותו.

(מתוך: הרפתקאות, ד"ר עדה ירדני)

5. תמיד / יהודה אטלס

תמיד

- בשנותנים לי סלט -
- אני רוצה מרק.
- בשנותנים לי מרק -
- אני רוצה קציצה.
- בשנותנים קציצה -
- אני רוצה תפוחי אדמה.
- רק בשנותנים לי שוקולד -
- אני רוצה שוקולד.

(מתוך: הילד הזה הוא אני)

כתבו שיר עם כש...

תמיד כשנותנים לי...

6. סמנו את המשפט החוזר על האינפורמציה של המשפט הראשון:

Underline the sentence that repeats the information given in the first sentence.

באמנה: קודם אכלנו במסעדה, ואחר כך הלכנו לסרט.

(1) כשאכלנו במסעדה, ראינו סרט.

(2) הלכנו לסרט, אחרי שאכלנו במסעדה.

(3) אחרי הסרט אכלנו במסעדה.

(4) לפני שאכלנו במסעדה, הלכנו לסרט.

(א) בקיץ 2000 טיילתי באירופה, ודויד שמר על הבית שלי.

(1) כשטיילתי באירופה, דויד שמר על הבית שלי.

(2) לפני שטיילתי באירופה, דויד שמר על הבית שלי.

(3) כשדויד טייל באירופה, שמרתי על הבית שלו.

(4) דויד שמר על הבית שלי, אחרי שהוא טייל באירופה.

(ב) בשמונה בבוקר, כשאני רץ, יש מוזיקה קלסית ברדיו.

(1) אני לא רץ, כשיש מוזיקה קלסית ברדיו.

(2) אני רץ, אחרי שיש מוזיקה קלסית ברדיו.

(3) אני גומר לרוץ, כשהמוזיקה הקלסית מתחילה.

(4) אני רץ, כאשר יש מוזיקה קלסית ברדיו.

(ג) הוא נסע לאמריקה באוגוסט וחזר הביתה ליום ההולדת שלו בספטמבר.

(1) ביום ההולדת שלו הוא נסע לאמריקה.

(2) הוא חזר מאמריקה אחרי יום ההולדת שלו.

(3) הוא נסע לאמריקה לפני יום ההולדת שלו.

(4) הוא היה באמריקה ביום ההולדת שלו.

(ד) בשנת 2000 למדתי באוניברסיטה, ובשנת 2001 כבר לימדתי שם.

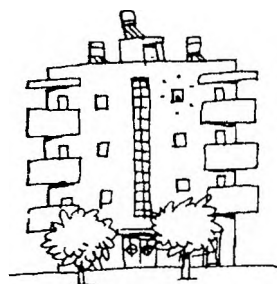
(1) ב-2001 התחלתי ללמוד באוניברסיטה.

(2) ב-2001 לימדתי באוניברסיטה, ושנה אחת קודם לימדתי שם.

(3) עשר שנים לפני שהייתי מורה, הייתי סטודנט באוניברסיטה.

(4) אחרי שלימדתי שנה, חזרתי ללמוד באוניברסיטה.

(ה) התחלתי לחפש דירה בקיץ, ורק עכשיו, בסתיו, מצאתי דירה יפה.

(1) מצאתי את הדירה כמה חודשים אחרי שהתחלתי לחפש.

(2) לפני שנה מצאתי את הדירה.

(3) גרתי בדירה מהקיץ, ועכשיו אני מחפש דירה אחרת.

(4) מהקיץ עד הסתיו לא חיפשתי דירה.

רינה: תמי, היית כל כך יפה בחתונה! מה את עושה פה? לא נסעתם לירח דבש?
תמי: מתי אתם טסים?

תמי: אחרי שנקבל את הכרטיסים.

רינה: ומתי תקבלו את הכרטיסים?

תמי: אחרי שנשלם.

רינה: ומתי תשלמו?

תמי: אחרי שנסדר את הנוקדה.

רינה: ומתי תסדרו את הוויזה?

תמי: אחרי שנדבר עם סוכן הנסיעות.

רינה: ומתי תדברו עם סוכן הנסיעות?

תמי: אחרי שתהיה לנו תוכנית ברורה לאן אנחנו רוצים לנסוע.

רינה: רגע, רגע, מתי אתם טסים?

תמי: מחר בבוקר.

מה אתם חושבים: מה אמרה רינה לתמי אחרי שהיא שמעה שהם טסים מחר?

ב. הפכו את הסיפור מן הסוף להתחלה. Turn the story over from the end to the beginning.

ב. תהיה להם תוכנית ברורה לאן הם רוצים לנסוע, לפני שהם ידברו עם סוכן הנסיעות. הם יסדרו את הוויזה...

8. בניין פיעל, גזרת השלמים, זמן עתיד

לסדר

	ז.	ז. / נ.	נ.
י.	תִּסְדֹּר	תִּסְדְּרִי	אֶסְדֹּר
ו.	יִסְדֹּר	יִסְדְּרוּ	נִסְדֹּר

וכך גם: לקבל, לבשל, לטייל, לצייר, לשלם, לחפש, לנגן, לדבר, לבקש, לשחק, לספר, לבקר, לשקר, ובשורשים בני ארבע אותיות: לטלפן, לתרגם, לצלצל

(א) השלימו את הטבלה.

אני	אתה	את	הוא	היא	אנחנו	אתם/אתן	הם/הן
אשלם	---	---	---	---	---	---	---
---	תשקר	---	---	---	---	---	---
---	---	תציירי	---	---	---	---	---
---	---	---	ינגן	---	---	---	---
---	---	---	---	תבקש	---	---	---
---	---	---	---	---	נשחק	---	---
---	---	---	---	---	---	תטייל	---
---	---	---	---	---	---	---	יתרגמו

(ב) אמרו את הפועל לפרסם בכל הגופים בעתיד ומצאו את משמעותו במילון.

9. אמרו/כתבו את המשפטים הבאים בעתיד:

- הם --- את החדר, לפני שהמשפחה --- אצלם. / לסדר / לבקר
- (את) --- את הציון בהיסטוריה, אחרי ש--- עם המורה. / לקבל / לדבר
- היא --- לארוחת הערב, לפני שכולם ---. / לבשל / לבוא
- אתם --- לה את החדשות, רק כשהיא --- להבין את המצב. / לספר / לבקש
- הצ'לן --- את הסונטה, אחרי שהוא --- מי כתב אותה ומתי. / לנגן / לספר
- (אתן) --- ליד הים, כשאנחנו --- את ארוחת הצהריים. / לטייל / לבשל
- האומן --- את הילדה ברחוב, רק אחרי שההורים שלה --- לו. / לצייר / לשלם
- היא --- מכונית, רק אחרי שהיא --- את המשכורת הראשונה שלה. / לחפש / לקבל
- לפי התוכנית של מסיבת סוף השנה אנחנו --- לפני שהיא ---. / לנגן / לדבר
- כש--- עם הפקידה, --- ממנה את מספר הטלפון של הרופא. / לבקר / לבקש
- אם האיש שגנב --- ולא --- סליחה, ישפטו אותו גם על השקר. / לשקר / לבקש

10. (א) לאן? להודו!

אימא: לאן?

חן: להודו.

אבא: למה הודו?

חן: שם לא נשלם הרבה על מקום לישון ועל אוכל. פשוט נטייל חודשים ארוכים בנופים נהדרים, נבקר במקומות מיוחדים, ונשכח מהעולם.

אימא: מתי?

חן: בעוד שבוע. אני רק אסדר ויזה, אקבל כמה כתובות חשובות מחברים. וזהו.

אבא: איך אתם יודעים לאן לנסוע? איך נוסעים באזורים האלה? ברכבת? באוטובוס?

חן: אני ממש לא יודע. החברים שהיו שם, יספרו לי לאן כדאי לנסוע, וגם איך מגיעים ממקום למקום.

אימא: איך נדבר איתך? אנחנו ינמות' מגעגועים!

חן: מה את דואגת?!

צעירים מטיילים

Continue the conversation using

the following verbs in the present tense:

(ב) המשיכו את השיחה בעזרת הפעלים בעתיד:

לבשל, לחפש, לשלם, לנגן

אבא: איפה אתם חושבים לאכול?

חן: נבשל אפה, אל תדאג!

אבא: ואיפה אתם רוצים לישון?

חן: ---

אבא: מה עם כסף? מה אתם לוקחים איתכם - דולרים? רופיות?

חן: ---

אבא: למה אתה לוקח גיטרה?

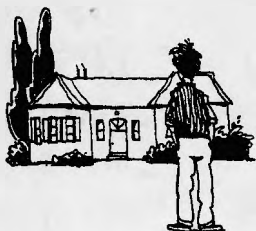
חן: ---

(ג) כתבו לפי שיחות א' וב' על התוכניות של חן לפי סדר כרונולוגי.

חן יסדר את הוויזה, - - - ובסוף הטיול הוא יחזור הביתה.

11. כמה טוב שבאת הביתה / יענקלה רוטבליט

אז, כמה טוב שבאת הביתה	כמה טוב שבאת הביתה,
כאילו שיצאת, יצאת רק אתמול.	כמה טוב לראות אותך שוב.
הכול פה נשאר אותו הדבר,	ספר מה נשמע, ספר,
אתה עכשיו יותר מבוגר.	ספר איך היה.
כן, יותר מבוגר.	למה לא שלחת גלויה?
אח, כמה שטוב אתה כאן,	כמה טוב שבאת הביתה
כמה שטוב אתה כבר כאן.	קצת רזה, אבל מה זה חשוב.
כמה טוב שבאת הביתה	עשית חיים, עשית דברים,
באמת חשבת עליי.	ראית קצת צבעים אחרים.
כמה טוב שבאת, שבאת הביתה	אח, כמה שטוב אתה כאן,
כמה טוב שבאת אליי	כמה שטוב אתה כבר כאן.
כן, שבאת אליי.	

(1) בשיר יש שלושה חלקים. על מי ואל מי כל חלק מדבר?

(2) מה אתם חושבים: איפה היה האיש, שעכשיו חזר הביתה?

שיעור

6

עברית מן ההתחלה

אפשר לפגוש את הישראלים בכל מקום בעולם: בהרי ההימלאיה, בגיונגלים של ברזיל, על הקלימנג'ירו באפריקה ובכפרים קטנים בפּינלנד. אחרי שהצעירים הישראלים גומרים את הצבא, הם מחפשים עבודה. הם עובדים קשה, עד שיש להם מספיק כסף לנסיעה. אחרי שנה הם יוצאים לעולם הגדול עם תרמיל גב קטן. בתרמיל יש כמה חולצות פשוטות, מכנסי ג'ינס, שק שינה ופנקס עם רשימת כתובות ומספרי טלפון.

אחרי חודש, כאשר ההורים כבר דואגים, הם מתחילים לקבל מכתבים עם בולי דואר מיוחדים ממקומות מעניינים. אחרי חודשיים או שלושה מקבלים ההורים גלויות קצרות עם מעט מילים והרבה רגש. אחר כך - שום דבר. רק דרישות שלום מחברים שפגשו אותם בטיול.

האופנה של טיולים ארוכים בעולם התחילה בישראל בשנות השמונים של המאה העשרים.

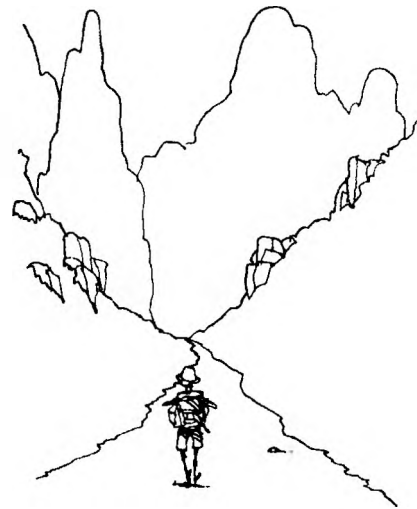
מה מחפשים הצעירים הישראלים?

צעירים רבים אומרים שהם רוצים לבקר במקומות רחוקים, מעניינים וזולים. הם מחפשים מקומות בלי תיירים, אבל גם שם הם תמיד פוגשים ישראלים אחרים שבאו כבר קודם. צעירים אחרים אומרים שהם רוצים להבין את הקשר שלהם למדינה ולמשפחה, לפני שהם בונים בית בישראל.

הפסיכולוגים חושבים שהצעירים הישראלים רוצים קצת חופש, לפני שהם מתחילים את החיים. הם רוצים אולי לברוח מה"כפר" הקטן שלהם, מישראל.

ואולי הם פשוט נוסעים, מפני שכולם נוסעים?

אחרי כמה חודשים, ולפעמים אחרי שנה או שנתיים, הם חוזרים הביתה עם הרבה סיפורים ותמונות מעולם אחר. הם חוזרים עייפים, חכמים יותר ואולי כבר לא כל כך פרובינציאליים.

מה אתם חושבים על אופנת הטיולים?

(ב) ענו על השאלות לפי הקטע:

- (1) מה עושים הצעירים הישראלים מיד אחרי הצבא?
- (2) מתי הם יוצאים לעולם הגדול?
- (3) לאן הם רוצים לנסוע, אחרי שיש להם מספיק כסף?
- (4) מה הם שמים בתרמיל, לפני שהם יוצאים?
- (5) אחרי כמה זמן מקבלים ההורים מכתב?

(6) כמה זמן מטיילים הצעירים בחוץ לארץ?

(7) אילו מקומות מחפשים הצעירים כשהם נוסעים לחוץ לארץ?

(8) מה הצעירים רוצים לעשות, לפני שהם בונים בית?

(9) את מי הם פוגשים, כשהם באים למקומות רחוקים?

(10) למה הישראלים נוסעים לחו"ל אחרי הצבא?

(ג) כתבו לפי שלוש התמונות, גלויות או מכתבים של צעיר או צעירה מהתלת הטיול, מאמצע הטיול ומסוף הטיול באחת הארצות האקזוטיים.

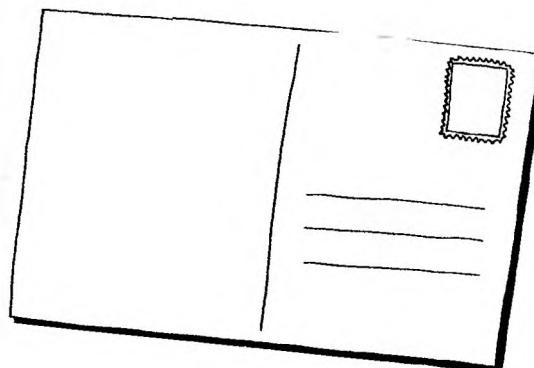
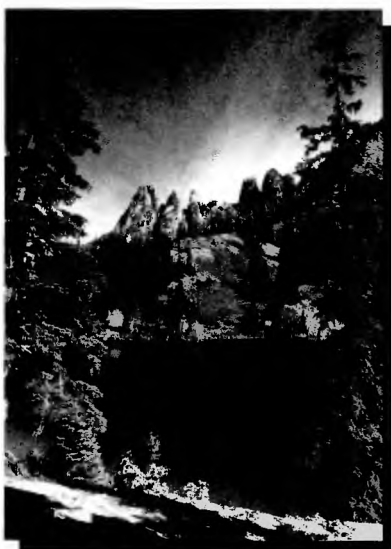
(2)

(1)

(3)

(ד) שוחחו ביניכם על עוד מקומות בעולם, שאופנתי לנסוע לשם אחרי הלימודים או אחרי הצבא. לאן? עם מי? לכמה זמן? ספרו על עצמכם או על אנשים אחרים.

Discuss other places in the world where going abroad after college or military service is a trend. Where to? With whom? For how long? Tell about yourselves or about other people.

13. תייר פנים / יהונתן גפן

קומה שלישית אצל נורית ברמת גן,
באן סוף-סוף נראה העולם כמו רמת גן.
ואל תספרו לי שבערבות הפמפס של
ארגנטינה מעניין יותר ואל תגידו
שבכפרים של תאילנד מתרועעו ילדות
יפות יותר. הייתי שנתיים באנגליה
ושבוע בפרס ואני יודע שרק בקומה
השלישית של נורית נראה העולם
כמו רמת גן.

בחרו באפשרות הנכונה לדעתכם והשלימו את המשפט:

Choose the correct answer and complete the sentence:

1. השיר אומר שטוב בבית כי...
2. השיר אומר שרע בבית כי...

14. אילון

(א) גלויות מהדרך

- (1) די - נמאס לי להיות כל כך רחוק! רציתי להיות פה שנה אבל אני חוזר מחר! הגעגועים גדולים!
- (2) זהו! זה השבוע האחרון של הטיול שלנו! אנחנו חוזרים אחרי שנה בעולם הגדול - כמו בתוכנית שלנו!
- (3) החלטתי לא לנסוע לניו-זילנד. אני עייף ואין לי כסף! כל הכסף שלי נעלם! איזה ייאוש!
- (4) היה טוב וטוב שהיה! אני ברכבת, בדרך לעיר הגדולה - והביתה!
- (5) עד עכשיו הטיול נהדר! אנחנו רואים נופים פנטסטיים. אני יושב עכשיו מול הר מלא שלג! אנחנו פוגשים אנשים נחמדים. אנחנו גרים בבתים בכפרים קטנים ואוכלים עם האנשים כאן. יש בעיה עם המים - המים פה לא נקיים ויש הרבה לכלוך. אנחנו גם חולים לפעמים. אבל לא לדאוג - אני בסדר!

(ב) פיעל עתיד

כתבו את הערך המילוני של כל פועל מהפעלים האלה ומצאו את משמעות הפעלים במילון.

Write down the dictionary entry of every one of these verbs and find its meaning.,

- יסיימו • תסכמי • נבטל • תתארו • אקצר •

המילה - תסכמי.

הערך המילוני - סיכום / סכום = summarize, sum up

(ג) התאימו את הכותרות לגלויות מהדרך (ב-14א). Write the appropriate title for every postcard.

• הוא מסכם את הטיול.

• הוא מתאר את הטיול.

• הוא מקצר את הטיול.

• הוא מבטל טיול למקום אחד.

• הוא מסיים את הטיול.

גלויה 2 - הוא מסכם את הטיול.

15. קצת יחס, בבקשה!

נטיית מילת היחס - בלי = בלעדי

	ז.	ז. / נ.	נ.
	בלעדיי		
י.	בלעדיך	בלעדייך	
	בלעדינו	בלעדיה	
	בלעדינו		
ו.	בלעדיכם	בלעדיכון	
	בלעדיהם	בלעדיהן	

שיעור
6

עברית מן ההתחלה

מה אני בלעדיכם!

חברים יקרים, תודה רבה על מסיבת יום ההולדת הנהדרת שעשיתם לי.
קודם כול, תודה רבה שחשבתם על המסיבה בשבילי - בלעדיי. איתי זה
בטח לא היה הולך! אני רוצה לומר לכל אחד ואחד תודה מיוחדת. לחנה,
אשתי, שבלעדיה אין לי שמחה בחיים - תודה רבה. תודה רבה לשני
הילדים שלי: אורית - בלעדיך אני מרגיש כמו חצי;
וגל - בלעדיך אני מרגיש כמו החצי השני... ככה זה עם
הילדים: הם אולי יכולים לחיות בלעדינו, אבל אנחנו
לא יכולים לחיות בלעדיהם. אני רוצה לומר תודה
למשה, שהוא כמו אח בשבילי. בלעדיו אני
איש בודד, ואיתו אני מרגיש מה זה חבר
אמת.

תודה רבה לכל הדודות שלי. בלעדיכן
אני צריך לחשוב על החיים כמו איש
מבוגר. איתכן אני יכול להמשיך לחשוב
שאני עדיין ילד.

ולבסוף, אני רוצה לומר תודה לאימא
ולאבא שלי: בלעדיכם לא הייתי עומד פה ואומר תודה.

(1) קראו את הטקסט ברגש רב! ?

(2) אמרו את דברי התשובה של אחד המשתתפים במסיבה.

- (1) הרבה אנשים לא באו להרצאה בזמן, והפרופסור התחיל את ההרצאה --- . כאשר הם הגיעו הם שאלו אותו: למה התחלת את ההרצאה --- ?
- הפרופסור לספרות לא כעס, הוא רק אמר בשקט: התחלתי את ההרצאה --- כי הגיע הזמן. אני מוכן להמשיך אותה איתכם. שבו בשקט, בבקשה.
- (2) ילדות שלנו,
- אנחנו בפריז. יושבים מול האֵיפֶל. כל כך יפה פה, רק חבל לנו שאנחנו פה --- . מה אתן עושות בבית --- ? אנחנו קונים לכן הרבה מתנות ושולחים עכשיו הרבה נשיקות.
- אבא ואימא.
- (3) הם לא רצו ללכת איתו לראות סרט בקולנוע, אז הוא הלך --- .
- (4) אני כל כך אוהב את רותי. אני מרגיש ש--- אין לי חיים. אבל היא אף פעם לא אמרה לי שהיא לא יכולה--- . כמה שהייתי רוצה לשמוע אותה אומרת: דניאל, אני לא יכולה --- !
- (5) הוא נכשל בתפקיד החדש, כי --- מקצוע ו--- רצון אי אפשר להצליח.
- (6) החבר של חנה נעלם, ו--- החיים שלה קשים ועצובים.
- (7) תבואו בבקשה למסיבה. --- המסיבה לא תהיה אותו דבר.
- (8) אם לא אבוא בזמן, תטוסו --- ואני אבוא מחר.
- (9) אני לא יכולה לגור בבית --- אמבטיה.

שפת הגוף

כאשר אדם מדבר לא רק ה--- זו, כל הגוף שלו זה ומדבר. אנתרופולוגים, סוציולוגים ופסיכולוגים חקרו את התנועות של האדם כאשר הוא מדבר; לתנועות האלה קוראים החוקרים שפת הגוף. שפת הגוף מספרת לנו על היחסים בין אנשים: מתי אדם רוצה להיות --- לאדם אחר, ומתי הוא רוצה להיות רחוק.

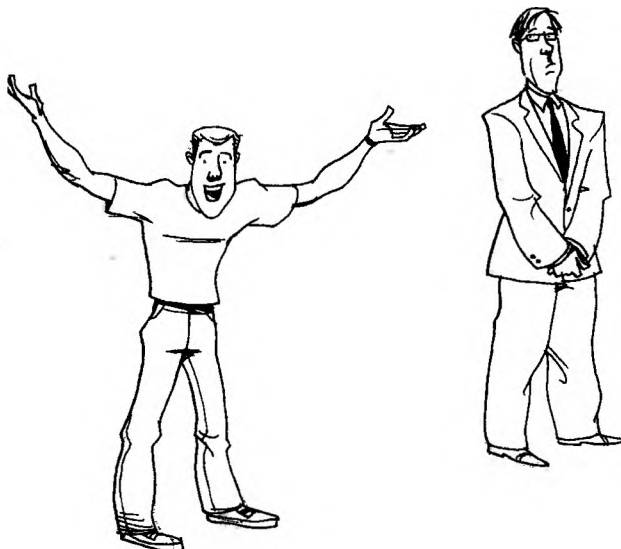
שפת הגוף אומרת לנו מה האדם באמת --- אם הוא שמח או עצוב. לפי שפת הגוף, אנחנו גם יכולים לדעת אם אדם מתרגש מאוד או פוחד. סמי מולכו מאוסטרליה חושב ששפת הגוף אומרת לנו גם מתי אדם משקר; יש סימנים לשקר ב--- הידיים והראש.

החוקרים מדברים על שפת הגוף בתרבויות שונות. למשל, איך 'מדבר' הגוף בפגישה ראשונה עם אנשים שלא --- קודם. בתרבויות המזרח הרחוק כמו ב--- וביפן אומרים 'שלום' וינעים מאודי וזזים קצת; לא עומדים קרוב ולא נוגעים אחד בשני. בדרום אמריקה אנשים מחבקים זה את זה ונותנים נשיקה כבר ב--- הראשונה.

החוקרים חושבים שכל אדם יכול ללמוד מה לעשות עם הידיים שלו, אילו תנועות לעשות עם הראש כדי להשפיע על האנשים ש--- אותו. לכן יש היום בתי ספר ומורים מיוחדים לשפת הגוף. פוליטיקאים, אנשי טלוויזיה, מנהלים ומורים שרוצים --- מה אומרת שפת הגוף שלהם, הולכים לבתי ספר לשפת הגוף. שם הם יכולים גם ללמוד איך לא לומר דבר אחד במילים, ודבר אחר ב---. אולי כדאי לכל אחד מאיתנו ללכת לבתי הספר האלה, כי לפי החוקרים שפת הגוף של אדם משפיעה על הקשרים שלו עם אחרים. אנשים מחליטים אם אדם חם או קר, ואנשים אוהבים או לא אוהבים אדם, גם לפי מה שהפה --- וגם לפי מה שה--- אומר.

(לפי: שפת הגוף, פרופ' סמי מולכו)

כתבו מכתב של משהו
שמטייל בעולם הגדול ומספר
על שפות הגוף שהוא ראה
בתרבויות שונות.

18. אז יאללה, היי!

חם וקר

מצאו את משמעות הביטויים במילון.

- קר.
- קר לי!
- מה הקור הזה!!
- איש קר.

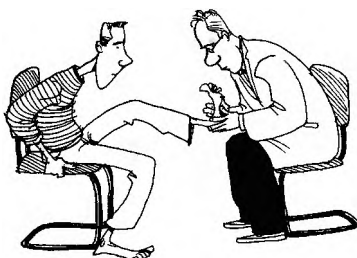

- חם.
- חם לי!
- יש לי חום!
- איש חם.

19. K-פראול

חום וקור

- שלום דוקטור.
- בוקר טוב. מה שלומך?
- ככה. אני לא יודע מה יש לי. אני כבר שבוע מצונן ולא מפסיק להתעטש.
- אתה גם משתעל?
- קצת. אבל הגרון לא כואב לי.
- אני רואה שהעיניים שלך אדומות. זה כבר הרבה זמן?
- אדומות? באמת? לא שמתי לב לעיניים. הייתי בטוח שזאת סתם שפעת, אבל זה לא עובר.
- יש לך חום?
- לא ממש. לפעמים בערב יש לי חום נמוך.
- תגיד, יש לך בבית כלב או חתול?
- כן, יש לי חתול, למה?
- אני חושב שיש לך אֶלֶרְגִּיה לחתולים.
- אז מה עושים?
- אתה צריך להחליט: או להישאר עם החתול או עם האלרגיה, תלוי את מי אתה אוהב יותר.

המחיצה שיחה אחרת אצל רופא עיניים או אצל אורתופד.
בסוף השיחה הרופא אומר: אני חושב שאתה צריך
משקפיים. / אני חושב שאתה צריך נעליים יותר נוחות.

מילים:

גֶרֶן, גֶרְנוֹת • הֶתְעַטַּע, הֶתְעַטַּע • הֶתְעַטַּע, הֶתְעַטַּע • חֶתֶל • סֶתֶק • תֶּלֶל...

שיעור

6

עברית מן ההתחלה

Particles

מיליות : ב... ה... ו... כ... כש... ל... מ... ש...

באגדה: כִּשְׁהוּא אוכל בשר, הוא אוכל רק בשר כִּשְׁר!

(א) כתבו את הערך המילוני של כל מילה ונסו להבין את המשפט.

(ב) ליד כל משפט סמנו 😊 או: ☹️

- (1) כשלנו בבית המלון בכפר, לא היו שם מים ולא שתינו. לכן, כשלנו כשטיפסנו על הר הקרח.
- (2) בחלק השני של הסימפוזיה לויולות יש מנגינה משכרת.
- (3) ורדים ורודים עם לילך מתקתק - כשי לך!
- (4) יש לו כשרון שחזור מעולה.
- (5) בלבול, שגיאות מוזרות, כישלון ודאי!

21. כִּשְׁ / מאיר ויזלטיר

כִּשְׁהייתי בן עשרים ו... כִּשְׁהייתי בן עשרים?

היית? נדאי שְׁהיית. אתה לא מאמין?

אתה היית, הוא היה והיא הייתה.

הכול היה, אתם הייתם.

כִּשְׁהייתם, הייתם.

ראיתם.

אתה זוכר, כִּשְׁראיתני... אמרת לי, תראה אני רואה...

זה היה מתי?

זה היה. היינו מטיילים, היינו אומרים.

לפני.

אז.

כִּשְׁ. אתה זוכר כִּשְׁ?

כִּשְׁמה? שום דבר. ולא חשוב מה. לא חשוב מה.

אז. כִּשְׁהיה.

כִּשְׁאמרתי.

אתה זוכר אז, כִּשְׁאמרתי

מה יהיה אני פוחדת.

אתה זוכר, כִּשְׁאמרתי, מה יהיה, אני פוחדת?

מי המדברים ועל מה הם מדברים? ?

Summary of Topics

האוצר הלשוני

Vocabulary

א. אוצר המילים

שמות עצם Nouns

trend / fashion	אופנה נ.
area	אזור ז.
honey moon	ירח דבש ז.
writing	כתב ז.
address/inscription	כתובת נ.
salary	משכורת נ.
object	עצם ז.
note pad	פנקס ז.
train	רכבת נ.
list	רשימה נ.
bull	שור ז.
sleeping bag	שק שינה ז.
backpack	תרמיל גב ז.
movement	תנועה נ.

פעלים Verbs

steal	גנב, לגנוב
touch	נגע, לגעת/לנגוע (ב...)
disappear	נעלם, להיעלם
ring, call	צלצל, לצלצל
translate	תרגם, לתרגם

שמות תואר Adjectives

clear / obvious	ברור, ברורה
-----------------	-------------

שונות Miscellaneous

without	בלעדי
when	כש... / כאשר
in front	לפנים
from behind	מאחור
fed up with...	נמאס ל...

שיעור

6

עברית מן ההתחלה

צורות: • פועל: בניין פיעל, גזרת השלמים, זמן עתיד.

באגיונה: יסדר

• נטיית מילת היחס - בלי=בלעדי

באגיונה: באצד"

Temporal (time) Clause

תחביר: • משפטי זמן

באגיונה: אהדתי, אפני שנסצתי לחו"ל.

מילון: • פעלים בבניין פיעל, זמן עתיד

Particles

• מיליות: ב..., ה..., ו..., כ..., כש..., ל..., מ..., ש...

שיעור 7

1. להיות בזמן עתיד

	ז.	ז. / ג.	ג.
י.	תהיה יהיה	אהיה	תהיי תהיה
ר.		נהיה תהיו יהיו	

אהיה אשר אהיה (שמות ג 14)

כו - - - לם יהיו שם! (א)

רות: הי, דינה, מה נשמע? תהיי מחר בערב בבית?

דינה: כן.

רות: גם חנן יהיה? כבר המון זמן לא ראינו אתכם, אז חשבנו לבוא לבקר אצלכם, בסדר?

דינה: בשמחה. עד שמונה אהיה בעבודה, ואחר כך חנן יבוא לקחת אותי הביתה. רק רגע, אני רוצה לשאול את חנן, אם הוא יהיה מחר בערב בבית.

שיעור 7

עברית מן ההתחלה

(לחנן): חנן, תהיה מחר בערב בבית?

חנן: אם אני אהיה בבית!! בטח, כל הערב. לאן יש לי ללכת!!

דינה: (לרותי) נהיה בבית מתשע בערך.

רותי: תגיד, חנן יהיה מחר בספרייה?

דינה: כן. הוא נפגש שם עם איש מחשבים שעוזר לו עם המחשב. הם יהיו בספרייה כל היום. הפגישות שלהם תמיד נמשכות שעות. למה?

רותי: אז אולי הוא יכול לקחת לי ספר מהספרייה?

דינה: כן, אין בעיה. איזה ספר את צריכה?

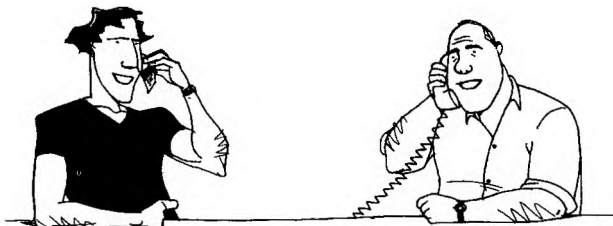
רותי: "יהיה טוב". זה ספר חדש בפסיכולוגיה.

דינה: בסדר גמור. אני מייד אומרת לו.

רותי: תודה רבה! אז תהיו בבית מ-9:00, נכון?

דינה: כן, בקיף! תבואו, נפטר, נקשקש... יהיה נחמד!

כמה אנשים יהיו בבית של חנן ודינה מחר בתשע ערב?

(ב) ספרו על היום של דינה, חנן ורותי כאילו זה היה אתמול: דינה הייתה בעבודה עד שמונה...

Tell the story of the day of דינה, חנן, רותי as if it were yesterday. דינה was at work until eight o'clock.

(ג) כתבו לפי השיחה מי הנושא בכל משפט. Write according to the dialogue who is the subject in each sentence.

רונה לחנן יהיו מחר בבית מתשע.

(1) אהיה בבית מחר כל הערב.

(2) יהיו בספרייה כל היום.

(3) תהיה בעבודה עד שמונה.

(4) יהיו בבית של חנן ודינה מחר בערב.

(ד) המחזיו את הסיפור כשהמדברים הם שני בחורים : דני וחנן.

Role play: dramatize the story with two young men - דני and חנן as the speakers.

2. אמרו או כתבו בעתיד:

הכתובת שלה תמיד בפנקס הכתובות שלי.

הכתובת שלה תהיה תמיד בפנקס הכתובות שלי.

- (1) את בריאה.
- (2) אתם במרכז העניינים.
- (3) אתה ארכאולוג מצוין.
- (4) הילדים עייפים מאוד בגלל החום.
- (5) אתם איתנו?
- (6) היא לא מורה, היא אומנית.
- (7) חשבנו שאתן בקונצרט.
- (8) המוזאון סגור כל החודש.
- (9) מתי את אצל רוני?
- (10) אני לא ראש הממשלה.
- (11) הן הסטודנטיות הכי טובות.
- (12) אני תמיד בארץ.
- (13) זה סרט פרובוקטיבי.
- (14) אתה אומן גדול ומפורסם.
- (15) כשהוא בבית, את לא עצובה.
- (16) את שלי לנצח!
- (17) כתב היד שלו אף פעם לא ברור.
- (18) בלי שק השינה ותרמיל הגב אני לא אני.
- (19) כשהוא שם, אני פה, וכשהוא פה אני שם.

שיעור

7

עברית מן ההתחלה

3. בניין פעל, גזרת ל"י, זמן עתיד

לקנות

	ז.	ז. / נ.	נ
י.	תִּקְנֶה יִקְנֶה	תִּקְנֶה יִקְנֶה	אֶקְנֶה תִּקְנֶה יִקְנֶה
ו.	נִקְנֶה תִּקְנוּ יִקְנוּ	נִקְנֶה תִּקְנוּ יִקְנוּ	נִקְנֶה תִּקְנוּ יִקְנוּ

וכך גם: לשְׁתוֹת, לִרְאוֹת, לִרְצוֹת, לִבְנוֹת

(א) אמרו או כתבו את שם הגוף.

צִיּוּן: אֲנִי אֶשְׁתֶּה.

- (1) --- יהיו.
- (2) --- תבני.
- (3) --- תראו.
- (4) --- אקנה.
- (5) --- תרצו.

(ב) השלימו את הטבלה בכל הגופים בעתיד.

אני	אתה	את	הוא	היא	אנחנו	אתם/אתן	הם/הן
אשתה	---	---	---	---	---	---	---
---	תקנה	---	---	---	---	---	---
---	---	תראי	---	---	---	---	---
---	---	---	יהיה	---	---	---	---
---	---	---	---	תרצה	---	---	---
---	---	---	---	---	נבנה	---	---
---	---	---	---	---	---	תחיו	---
---	---	---	---	---	---	---	יבכו

(ג) אמרו את כל הפעלים בתרגיל 3 ב) בצורת הערך המילוני שלהם.

אשתה = שתה

Say all the verbs in exercise (ב 3 as they would appear in the dictionary.

(ד) הפועל האחרון בתרגיל 3 ב) הוא פועל חדש. מצאו את משמעותו במילון.

The last verb in (ב 3 is a new verb. Find its meaning in the dictionary.

בניין פעל, גזרת ל"י, פה"פ גרוניות, זמן עתיד

● בפעלים המתחילים ב-ע שומעים בעתיד □□ כמו בשם הפועל, חוץ מגוף ראשון יחיד:

□□ - אֶעֱשֶׂה, תַּעֲשֶׂה...

Verbs beginning with the letter ע are conjugated with an a vowel □□ except for first person singular: □□.

● בפעלים המתחילים ב-ח שומעים בעתיד □□ או □□ - אֶחָלֶה, תַּחֲלֶה...

Verbs beginning with the letter ח are conjugated with an e vowel □□ or □□.

(ה) אמרו או כתבו בעתיד:

כל ה... כבוד!

עניתי על כל השאלות. אצנה צל כל האלות.

- (1) עשית את כל שיעורי הבית.
- (2) רצינו לקנות את כל הרהיטים שבחנות.
- (3) הם שתו את כל המיץ.
- (4) משפחה אחת בנתה את כל הבניינים באזור.
- (5) בירח הדבש ראיתם את כל המקומות באיטליה!
- (6) בתחילת הטיול הן חלו בכל המחלות שבעולם, אבל אחר כך הן היו בריאות.
- (7) הייתן בכל המסיבות בעיר.
- (8) אני קונה את כל השמלות בחנות.
- (9) הוא רואה את כל הסרטים בסינמטק.
- (10) בסוף הסימסטר כל התלמידים ברמה ב' עולים לרמה ג'.

(ו) הוסיפו כרצונכם ביטוי מתאים לכל משפט, למשל: איזה יופי! איזה ייאוש! כל הכבוד!

שיעור

7

עברית מן ההתחלה

4. בתנ"ך וגם היום - ל"י בכל מקום

מצאו בתנ"ך את הפסוקים האלה, קראו את הפרק וספרו: מי אמר למי, על מה אמרו את הדברים האלה ובאיזה הקשר הם נאמרו.

Find the following verses in the Bible, read the whole chapter and say: who said to whom, what were they talking about, and in what context were they said.

וְאֵלֹהִים לָהֶם לְאֱלֹהִים בְּאֶמֶת וּבִעֲדָקָה: (זכריה ח 8)

בְּאֵמֶת: הַנְּבִיא זָכַרְיָה אָמַר לָעָם אֵת דְּבַר־אֱלֹהִים
עַל הַיֵּאֱמָר הַטּוֹבִים וְעַתִּיד לָבֹא.

מִי־יַעֲלֶה בַּהֲרֵיהֶּהּ וּמִי־יָקֹם בְּמָקוֹם קָדְשׁוֹ: (תהילים כד 3)

אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵל בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה (שופטים יז 6)

וַיֹּאמְרוּ תִּגְדֹּלְנוּ מִיָּם וּנְשָׁתָהּ (שמות יז 2)

לֵב נָבוֹן יִקְנֶה־דַּעַת (משלי יח 15)

כִּי הָאָדָם יִרְאֶה לְעֵינָיו וַיְהִי וַיֵּרָא לִלְבָּב (שמואל א' טז 7)

וְהַכֹּסֶף יַעֲנֶה אֶת־הַכֹּל (קהלת י 19)

הישר = הנכון

נבון = חכם

בניין פעל, גזרת ל"י

(א) כתבו את הערך המילוני של כל פועל ומצאו את משמעות הפעלים.

Write down the dictionary entry of the following verbs and find out their meanings.

לדחות לשחות לטעות לצפות לתלות

(ב) שבצו את הפעלים במשפטים: Complete the sentences using the verbs:

הכול מותר - חופש לילדים!

- (1) אם הוא רוצה, הוא יכול --- בים באמצע החורף.
- (2) הוא יכול --- בחדר שלו כל תמונה וכל פוסטר שהוא רוצה.
- (3) מותר לו --- בכל סרט טלוויזיה, או בכל סרט קולנוע שהוא רוצה.
- (4) אם הוא לא רוצה לעשות היום שיעורי בית, הוא יכול --- אותם למחר.
- (5) אם הוא לא יודע, מותר לו ---. אף אחד לא מלאך.

(ג) כתבו: הכול אסור - אין חופש לילדים!

6. קצת יחס, בבקשה!

נטיית המילה - פמו

	ז.	ז. / נ.	נ.
י.	פְּמוֹךְ פְּמוֹהוּ	פְּמוֹנִי	פְּמוֹךְ פְּמוֹה
ו.	פְּמוֹכִם פְּמוֹהֶם (פְּמוֹתֶם)	פְּמוֹנוּ	פְּמוֹכֵן פְּמוֹהֵן (פְּמוֹתֵן)

אין-פמוך באלהים ואדני (תהלים פ"ו 8)

אין כמוני?

(א)

הוא לא מאושר כי הוא חושב תמיד שהדשא של השכן ירוק יותר. הוא רוצה להיות כמו משהו אחר.

יש לו שכן חכם ומוצלח, אז הוא רוצה להיות חכם ומוצלח כמוהו. לחברים שלו יש הרבה כסף, אז הוא רוצה להיות עשיר כמוהם. האישה שלו תמיד שמחה והוא אומר: "למה אני לא שמח כמוה?! למה אני לא יכול לומר לה: תלמדי אותי איך להיות מאושר כמוך. אף אחד לא עצוב כמוני" הוא אומר וכמעט בוכה.

זוג צעיר ונחמד גר ליד הבית שלו, והם תמיד צוחקים ומאושרים. הוא אומר להם: "אוי, כמה שאני רוצה להיות כמוכם."

המשיכו את הסיפור בצורת שיחה.

(ב)

Continue the story as a dialogue:

יום אחד הוא פגש איש שאמר לו:

- בוקר טוב מר "אין כמוך"!

- כמוני? אני לא מאמין...

- כן. אני רוצה להיות כמוך! ...

השלימו את המילה כמו בנפרד או בנטייה.

(א) 7.

(1) נִרְקֵיס חושב שאף אחד לא יכול להיות ---. הוא הכי יפה, הכי חכם, הכי נחמד.

(2) רינה לומדת כל נושא במהירות. גם אני ---, לומדת הכול מהר, אבל אני גם שוכחת הכול במהירות.

(3) הכתב הסיני הוא לא --- הכתב היפני.

(4) אתם מצליחים מאוד ו"עושים הרבה כסף"; כולם רוצים להיות ---.

(5) - יוסף, אתה תמיד צוחק ומאושר. קשה להיות --- מה הסוד שלך?

(6) למה הם יכולים לבחור ואנחנו לא? אנחנו רוצים להיות --- אזרחים שווים במדינה חופשית.

(7) --- באמריקה, גם בישראל, האופנה האחרונה מגיעה מפרו.

(8) - יהודית, באמת תודה על הכול. עזרת לי מאוד. אין ---!

(ב) לפניכם שני פסוקים מן התנ"ך. מצאו אותם בתנ"ך, חשבו ואמרו באילו מצבים יומיומיים אומרים אותם.

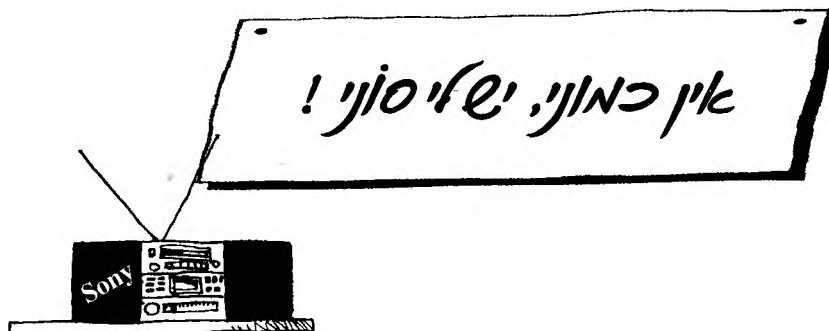
Below are two verses from the Bible. Find them in the Bible and think under what everyday circumstances we would use them.

רעך = הרע שלך = החבר שלך

וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כָּמוֹךָ (ויקרא יט, 18)

כעמך = כמו העם שלך

כָּמוֹנִי כָמוֹךָ וּכְעַמְּךָ עַמִּי (דברי הימים ב' יח, 3)

(ג)

אמרו עוד שלושה משפטים דומים כפרסומות.

שיעור
7

עברית מן ההתחלה

כזה כאילו מה - זה דירה

תשמעי קטע: אז-ככה, ראיתי מה-זה דירה! וכאילו -דיברתי עם הבעל בית -כזה - וככה - והוא אמר לי כמה הוא רוצה כאילו לחודש, והדירה מה-זה -יפה... ככה -ממש -כמו - משהו... ממש-חבל-על-הזמן-כזה... מה-אני-יגיד-לך?! אני מה-זה רוצה אותה.

(1) את מי או את מה היא רוצה?

(2) אמרו קטע דומה על דירה שאתם לא רוצים. שימו לב: אפשר להגיד בדיוק אותו דבר ולהחליף בטקסט רק את המילים: **רוצה ויפה**.

דירה

- תשמעי, איזה יאוש! אין לי איפה לגור.
- למה, לא קיבלת חדר במעונות?
- לא. אתמול טלפנו והודיעו לי שלא אקבל חדר במעונות כי להורים שלי יש דירה בעיר.
- ממש חוצפה! אבל מה אתה דואג?! יש המון דירות באזור.
- כן, אתמול כבר הייתי בשלוש דירות, אבל אף אחת לא מצאה חן בעיניי, וחוף מזה יש לי בעיה. יש לי כלב והוא עושה המון לכלוך ורעש.
- זאת באמת בעיה נורא קשה לשכור דירה, אם יש לך כלב או חתול.
- דווקא בעל בית אחד כן הסכים, אבל שכר הדירה היה בשמים.
- תשמעי, אתה יכול לגור אצלנו עד שתמצא חדר.

המחיצה שיחה בין בעל בית לסטודנט בעל כלב.

מילים:

בִּינְתִּים • בַּעַל בֵּית • חוֹצְפָה • מִצָּא חֵן בְּעֵינַי • מְצֹנֶנֶת • שְׂכָר, שְׂכָר • שְׂכָר דִּירָה

לרצות (עבר, הווה, עתיד) ש...
 לבקש (עבר, הווה, עתיד) ש...
 + משפט בעתיד

באיות:

- אוהבי הטבע **רוצים** שלא יהרגו את החיות.
- ההורים **רוצים** שהילדים יקראו יותר ספרים.
- המנהל **ביקש** שהעובדים יבואו בזמן לעבודה.
- הרופא **מבקש** שהמבקרים ישמרו על שקט בבית החולים.

אחרי פעלי רצייה כמו **לרצות** ו **לבקש**, הפועל במשפט המושא הוא בעתיד, אם הנושא במשפט המושא לא זהה לנושא במשפט העיקרי.

In object clauses following request verbs, such as **לרצות** and **לבקש**, the future tense is used.

In these sentences the subject of the clause is different from the subject of the main sentence.

באיות: אני רוצה שאתה תבוא. = אני רוצה, ואתה תבוא.

אם הנושא זהה, משתמשים בשם הפועל.

When the same person reappears, the verb in the clause is used in its infinitive form.

באיות: אני רוצה לראות את כל העולם. = אני רוצה, ואני אראה.

(א) השלימו את הפועל בצורה הנכונה:

באיות: המחנכים רוצים **שילמדו** היסטוריה יהודית - על העם ועל התרבות שלנו!

(ללמוד)

(1) המחנכים רוצים, שההורים שלנו --- לנו על ההיסטוריה של

(לספר)

המשפחות שלהם.

(2) המחנכים רוצים, שכל תלמיד --- איך לבנות עולם טוב יותר

(לחשוב)

בעתיד.

(3) המחנכים רוצים, שהחברה לא --- על השגיאות שעשו בעבר. (לחזור)

(4) המחנכים רוצים, שגם אתם --- איך חיו בעבר ואיך חיים היום. (לראות)

(5) המחנכים רוצים, שכולם --- איך עם ישראל שמר על התרבות

(ללמוד)

שלו כל השנים.

(ב) כתבו: למה ללמוד פילוסופיה, ביולוגיה או שפות אחרות?

במאי 1953, חמש שנים אחרי שקמה מדינת ישראל, החליטה הכנסת לבנות מוזאון ומוסד מדעי למחקר השואה - "יד ושם".

השם של האתר הוא לפי פסוק מספר ישעיה:

וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחֻמּוֹתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִפְּנֵים וּמִפְּנֵי שֵׁם עוֹלָם אֶתֶּן לָוּ אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת:

(ישעיהו נ"ו 5)

ראשי המדינה רצו שאזרחי ישראל והתיירים שבאים לישראל, יזכרו את ששה מיליון היהודים שנהרגו בשואה, וילמדו על הקהילות היהודיות שהיו באירופה לפני השואה.

הם רצו שיהיה בישראל מוסד שיחקור את השואה, ויאסוף אינפורמציה על יהודי הגיטאות ועל קבוצות הפרטיזנים שנלחמו בנאצים. חוקרי השואה רצו לבנות ספרייה שתאסוף את כל שמות האנשים שנהרגו בשואה ותשמור על תעודות ומכתבים שנמצאו במקומות שונים.

הם רצו גם שאנשים יספרו על "חסידי אומות העולם" - אנשים לא יהודים שעזרו ליהודים בתקופת השואה. הם ביקשו מאנשים שישלחו ל"יד ושם" כל אינפורמציה שיש להם על המלחמה ועל אנשים שהיו באירופה בשנות המלחמה.

אחת השאלות המרכזיות שעומדת עד היום לפני ראשי "יד ושם" היא איך להסביר ואיך ללמד את השואה. האם אנחנו רוצים שהצעירים ילמדו על השואה ויראו את המחנות, את הגיטאות, את הפרטיזנים ואת המתים בתמונות ובסרטים, או שאנחנו רוצים שהם גם יכירו את החיים היהודיים באירופה שהיו באירופה לפני השואה?

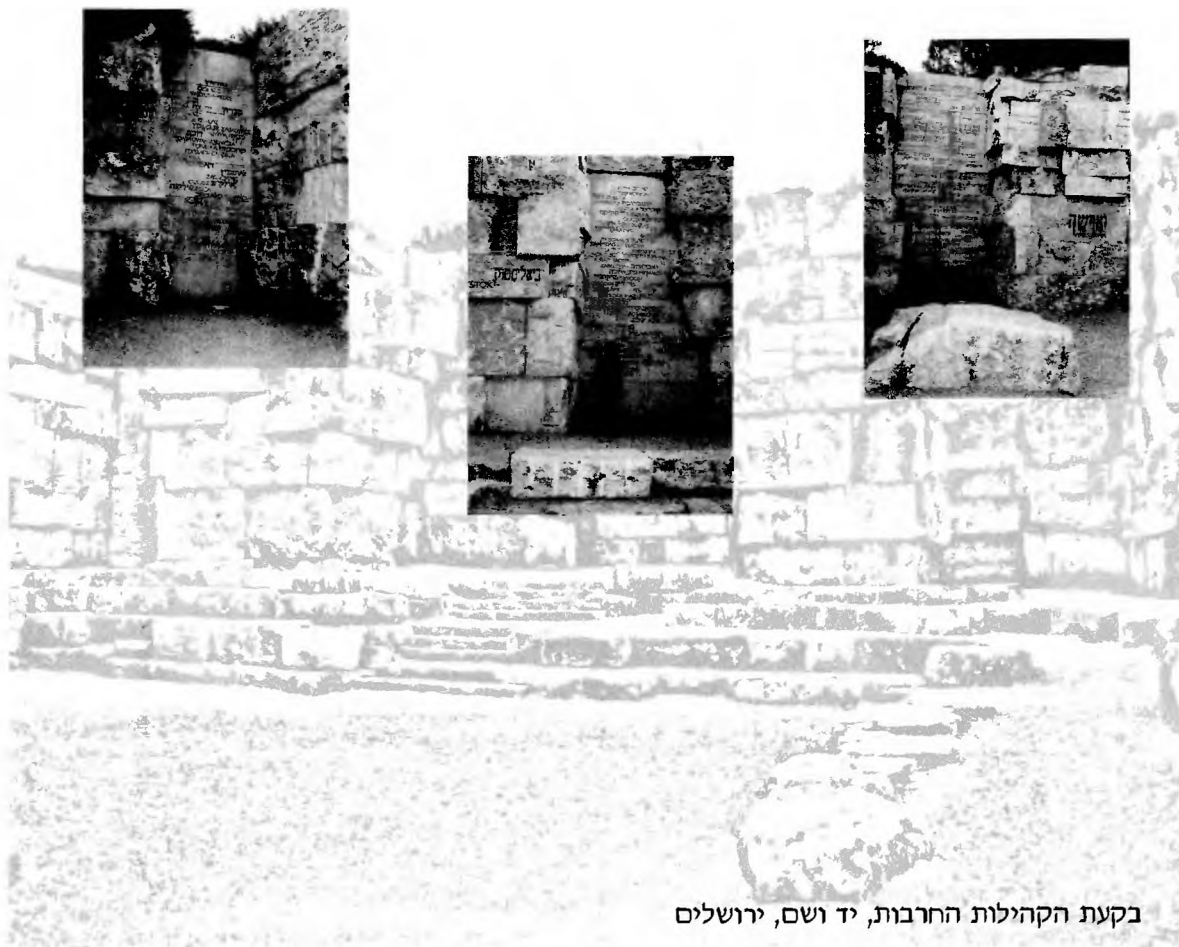
אנדרטת הקרון, משה ספדי, יד ושם, ירושלים

שאלה אחרת היא איך לבנות את הקשר בין השואה לבין מדינת ישראל. מנהלי "יד ושם" שואלים מה היא המטרה של "יד ושם": האם אנחנו רוצים שהמבקרים ב"יד ושם" יחשבו רק על המשמעות האוניברסלית והמוסרית של השואה, או שהם יחשבו גם על הציונות ועל המדינה היהודית, שקמה אחרי השואה?

ב"יד ושם" יש הרבה מאוד יצירות אומנות על השואה: סרטים, הצגות, תאטרונים, פסלים וציורים. גם כאן עולה שאלה מעניינת וחשובה - האם האומנות יכולה לספר וללמד על השואה, ואיך אפשר לבנות פסל יפה, לצייר ציור אסתטי או לכתוב הצגה ואפילו מצחיקה על נושא כל כך נורא?

(לפי: ירושלים וכל נתיבותיה בעריכת אייל מירון)

מה הן התשובות שלכם לשאלות בטקסט? ?

בקעת הקהילות החרבות, יד ושם, ירושלים

- (א) הקטע מספר על המטרות של "יד ושם": מה אנשים רצו וביקשו שיהיה ב"יד ושם" בעתיד. המוסד קם ואלפי אנשים מבקרים שם כל חודש. כתבו על "יד ושם" בהווה. אמרו בזמן הווה את כל המשפטים שהם בקטע בזמן עתיד:

This excerpt tells about the goals of "יד ושם": How did people envisage the future of "יד ושם"? Since this institution was established, thousands of people have been visiting it every month. Write about "יד ושם" in the present. Turn all future tense sentences in the excerpt into the present tense:

שורה 5: ראשי המדינה רצו שאזרחי ישראל והתיירים שבאים לישראל, יזכרו את ששה מיליון היהודים שנהרגו בשואה.

ביד אל זאכריס את ששה מיליון היהודים שנהרגו בשואה.

- (ב) כתבו את דעותיהם של אנשים שונים בקשר לתפקידים ולמטרות של "יד ושם" כמו בדוגמא:

Write down different people's opinions about the functions and the goals of "יד ושם". Use the following model:

דוגמה: - "אני חושב שא לא צריך לשים פסלים וציורים ביד אל, כי לפי דעתי אסור לספר בדרכ אומנותית ואסתטית אל השואה."

- "אני חושב שצריכים להיות הרבה פסלים ותאונות ביד אל, כי לפי דעתי האומנות היא אל דרך להבין את הטרגדיה הנוראה."

- (ד) חפשו אינפורציה בספרים או במחשב על אחד מ"חסידי אומות העולם" - אוסקר שינדלר, ראול ולנברג או מישוה אחר וכתבו עליו או עליה.

Find more information (in books or internet) about the World Righteous People - Oscar Schindler, Raoul Wallenberg or anyone else and write a few lines about him/her.

12. כתוב בעיפרון בקרון החתום / דן פגיס

מה אתם חושבים:
מה רצתה חונה לומר?

באן במשלות הזה
אני חונה
עם הקל בני
אם תראו את בני הגדול
שין בן אדם
תגידו לו שאני

13. יאנוש קורצ'אק - פרק א': על ילדים ועל חינוך

- הילד הוא אדם. צריך לכבד את האדם הטוב ואת האדם הרע.
- אם תכבד את הילד הטוב, הוא יעזור לך. אם תכבד את הילד הרע, הוא לא יהיה רע.
- כמה שעות ילד צריך לישון? כמה שהוא ישן.
- אסור למחנך לומר: "קראתי הרבה ספרים על ילדים. אני כבר יודע". ילד אי אפשר "לקרוא". אנחנו פוגשים ילד פעם אחת, שנייה, שלישית, עשירית, וגם אז אנחנו לא יודעים הרבה, כי הילד הוא עולם גדול ורחב.
- ילד אחד הוא עולם אחד גדול. שני ילדים - שלושה עולמות: עולם אחד לכל ילד ועולם שלישי של שני הילדים יחד. שלושה ילדים הם שבעה עולמות. בכולם יש שמחה ויש עצב, חברים ומשפחה, משחקים ומלחמות קטנות. כאשר יש עשרה ילדים או עשרים ילדים, הם יחד כל כך הרבה עולמות.

(מתורגם מפולנית לפי: יאנוש קורצ'אק, איך לאהוב ילדים)

1 ? מה אתם לומדים על יאנוש קורצ'אק מהדברים שהוא כתב - במה הוא מאמין?
מה הוא רוצה?

2 הסתכלו בצילום של הפסל "יאנוש קורצ'אק והילדים".
מה מן הדברים שקורצ'אק אמר אתם רואים בפסל הזה?
איזה עוד דברים אתם רואים בפסל?

יאנוש קורצ'אק והילדים, בוריס סקצאק, יד ושם, ירושלים

יאנוש קורצ'אק 1878-1942

יאנוש קורצ'אק היה רופא, סופר ומחנך. הוא נולד בשנת 1878 בוורשה שבפולין. השם שלו היה די"ר הנריק גולדשמידט, אבל בעולם מכירים אותו כיאנוש קורצ'אק, כי זה היה השם הספרותי שלו. הוא למד רפואה בוורשה וכתב ספרי ילדים ומאמרים בשאלות חינוכיות. בשנות העשרים הוא היה מנהל של בתי יתומים (=בתים לילדים שההורים שלהם מתו) לילדים יהודים ופולנים. הוא עבד אז גם כרופא וגם כמחנך, והיה גם מדריך במחנות קיץ לילדים יהודים ופולנים. הוא אהב במיוחד את עבודת החינוך ודיבר על נושאי חינוך ברדיו הפולני ובמקומות רבים בעולם. הוא היה מפורסם בפולניה וכולם ידעו מי זה "הרופא-המחנך".

באמצע שנות השלושים, כשהימין האנטישמי התחזק בפולין, התקרב יאנוש קורצ'אק לקבוצות ציוניות וגם ביקר פעמיים בארץ ישראל. הוא רצה להכיר את החינוך בישראל, ובמיוחד בקיבוצים. הוא חשב לעלות לישראל, אבל התגעגע לילדים שלו וחזר לבית היתומים בוורשה. ליאנוש קורצ'אק לא הייתה משפחה, ולא היו לו ילדים משלו; כל הילדים חשבו שהוא אבא שלהם, והיתומים שנשארו אחרי המלחמה אומרים עד היום: "אנחנו ילדי קורצ'אק".

בזמן מלחמת העולם השנייה, כשקורצ'אק ניהל בית יתומים יהודי בוורשה, הוא ידע שהנאצים רוצים לשלוח את הילדים למחנה המוות בטרבלינקה. הנאצים אמרו לו שהוא יכול להישאר בוורשה ולהמשיך לחיות שם מפני שהוא איש חשוב, ושהוא לא צריך ללכת עם הילדים אל המוות; אבל הוא לא הסכים שהילדים הקטנים יהיו לבד במחנה, והחליט ללכת איתם בדרך האחרונה אל המוות.

אף אחד לא נשאר בחיים לספר על הרגעים האחרונים של יאנוש קורצ'אק ושל הילדים שלו בטרבלינקה, אבל אנשים זוכרים את התמונה של קורצ'אק עם הילדים בדרך לתחנת הרכבת. היום יש בטרבלינקה 17,000 אבנים לכל הקהילות היהודיות שנעלמו בשואה, ועוד אבן אחת ליאנוש קורצ'אק ולילדים שלו.

(לפי: יאנוש קורצ'אק, דיוני הקונגרס הבינלאומי, במלאת מאה שנים להולדתו)

כתבו מכתב לחברים שלכם שנוסעים לבקר בפולין. אתם מבקשים מהם לצלם את האבן של יאנוש קורצ'אק בטרבלינקה. אתם מספרים להם על יאנוש קורצ'אק ולמה התמונה של האבן חשובה לכם.

Write a letter to your friends going on a visit to Poland. Ask them to photograph Yannush Korchak's memorial stone in Treblinka. Tell them about Yannush Korchak, and why the photo of the stone is important to you.

15. יאנוש קורצ'אק - פרק ג': על ילדים ועל חינוך

קורצ'אק כתב הרבה על בעיות חינוך ועל הקונפליקטים של כל מחנך. הוא כתב על התפקיד הקשה של המחנך וענה לשאלות של מורים ומחנכים, סיפר על דברים שקרו לו כשהוא עבד במחנות קיץ או בבית היתומים, ועל פגישות שהיו לו עם ילדים. הינה כמה מהרעיונות של קורצ'אק בסגנון המיוחד שלו:

- למחנך: תהיה מי שאתה. תחפש את הדרך ותלמד מי אתה, רק כשתרצה להבין את הילדים. אתה לא צריך לחשוב מה צריך להיות. אתה צריך לחשוב מה אתה יכול להיות. אתה צריך להיות דוגמה, רק בדברים שאתה יכול להיות דוגמה.
- המטרה של החינוך היא לתת לילד לגדול, להיות מבוגר. צריך לתת לילד לרצות, לבקש, ואת אלה אפשר לתת רק בחופש אבל בחופש עם גבולות.
- אנחנו רוצים שהילדים יעזרו לנו, שישמרו על השקט, שלא ישחקו כל היום, שלא ירוצו, שלא ידברו, שילמדו, שיהיו רציניים - למה? כי אנחנו יודעים מה טוב? אנחנו רוצים שהילדים יעשו מה שאנחנו אומרים להם - כי אנחנו חושבים שהם לא יודעים מה טוב. באמת כך?
- האם אנחנו רוצים שהם יהיו טובים, רק מפני שאנחנו ביקשנו, שהם יהיו כמו שאנחנו רוצים?
- יש ילד שרוצה שנדבר איתו, שנשאל אותו מה שלומו. ואחר רוצה שנעזוב אותו, שלא נתקרב, שרק נעבור ליד, לא נעצור... איך אנחנו יכולים לדעת מה הילד רוצה?

(מתורגם מפולנית לפי: כתבים פדגוגיים, זכות הילד לכבוד, איך לאהוב ילדים)

האנדרטה לזכר הנספים במחנות, ננדור גליד, יד ושם, ירושלים

(א) אמרו את המשפטים וסמנו לפי הקטע כן או לא ליד כל משפט:

מה קורצ'אק רצה?

- 1) קורצ'אק רצה שהמחנך ישמע את הילד. כן / לא
- 2) קורצ'אק רצה שהמחנך לא יאמר לילד מה לעשות. כן / לא
- 3) קורצ'אק רצה שהמחנך יהיה כמו חבר של הילד. כן / לא
- 4) קורצ'אק רצה שהמחנך יעזור לילד להבין מי הוא, ומה הוא רוצה. כן / לא
- 5) קורצ'אק רצה שהמחנך ילמד את הילד מה היא הדרך הנכונה בחיים. כן / לא
- 6) קורצ'אק רצה שהמחנך יכיר כל ילד וילד. כן / לא
- 7) קורצ'אק רצה שהמחנך יכבד את הילדים כאנשים שווים. כן / לא
- 8) קורצ'אק רצה שהמחנך יעשה מה שהילדים רוצים. כן / לא
- 9) קורצ'אק רצה שהמחנך יהיה כמו חבר של הילד. כן / לא
- 10) קורצ'אק רצה שהמחנך יהיה תמיד דוגמה נכונה וטובה לילדים. כן / לא

(ב) ספרו על מורה או על מחנך שהשפיעו על החיים שלכם.

Tell about a teacher and educator that influenced your life.

בניין פעל, גזרת פ"א, זמן עתיד

לאהוב: אוהב, תאהב, תאהבי, יאהב, תאהב, נאהב, תאהבו, יאהבו

וכך גם: לומר: אומר, תאמר, ...

לאכול: אוכל, תאכל, ...

(2) הפועל להפיר, בניין הפעיל, גזרת פ"נ

הפיר - מפיר - אפיר

(3) הפועל להבין, בניין הפעיל, גזרת ע"ו

הבין - מבין - אבין

וכך גם: להקים, להפין, להביא.

16. אנה פרנק

נולדה בגרמניה 1929. מתה באושוויץ 1944.

(א) כתבו את קורות החיים של אנה פרנק לפי אנציקלופדיות או מקורות אחרים.

Write the life story of אנה פרנק using encyclopedias and other sources.

(ב) מתוך היומן של אנה פרנק מהולנדית: ש. שניצר

כולנו חיים, אבל אנחנו לא יודעים למה ומה המטרה של החיים. כולנו חיים במטרה להיות מאושרים. איש איש חי את החיים שלו. אבל החיים שלנו דומים. אנחנו למדנו בבתי ספר טובים, אנחנו יכולים ללמוד, אנחנו יכולים להגיע למשהו. יש לנו הרבה סיבות לחשוב על אושר. אבל - אנחנו צריכים לעבוד כדי להגיע לאושר - לעשות את הטוב, לא להפסיק לעבוד. זה לא דבר קל. נעים לא לעבוד, אבל כשעובדים מרגישים טוב יותר. אני לא יכולה להבין אנשים שלא אוהבים לעבוד. פיקר הוא לא כזה, אבל הבעיה היא שאין לו מטרה בחיים. הוא חושב שהוא טיפש ושאין לו כוח להגיע למשהו. הוא לא מרגיש את האושר כשנותנים לאנשים משהו. את זה אני לא יכולה ללמד אותו.

? מה היא מטרת החיים, לפי אנה פרנק, ואיך אפשר להגיע למטרה הזאת?

רכבת משא עם אנשים, בדריק הופמן, טרזין, 1942, נרצחה ב-19 באוקטובר 1943 באושוויץ.
מתוך הספר "אין פרפרים פה"

שיעור
7

עברית מן ההתחלה

Summary of Topics

האוצר הלשוני

Vocabulary

א. אוצר המילים

שמות עצם Nouns

פעלים Verbs

citizen	אזרח ז.
pioneer	חלוץ ז.
creation / piece	יצירה נ.
warrior / fighter	לוחם ז.
article	מאמר ז.
institution / establishment	מוסד ז. מוסדות
educator	מחנך ז.
goal / objective	מטרה נ.
subject	נושא ז.
sadness	עצב ז. ר. 0.
sculpture statue	פסל ז.
Zionism	ציונות נ.ר. 0.
mistake / error	שגיאה נ.
Holocaust	שואה נ.
culture	תרבות נ.

gather strength	התחזק, להתחזק
educate	חינך, לחנך
respect	ביבד, לכבד
be killed	נהרג, להיהרג
babble	פטפט, לפטפט
prattle	קשקש, לקשקש

שמות תואר Adjectives

successful	מוצלח, מוצלחת
wide	רחב, רחבה
equal	שונה, שווה

שונות Miscellaneous

especially	במיוחד תה"פ
Is it?	האם? מילת שאלה
in my opinion	לפי דעתי, לדעתי

צורות: פועל: • הפועל להיות, זמן עתיד

צאורה: יה'ה

• בניין פֿעל, גזרת ל"י, זמן עתיד

צאורה: יקנה

• בניין פֿעל, גזרת ל"י, פה"פ גרונית, זמן עתיד

צאורה: יצשה, יחלה

• נטיית מילת היחס - כמו

צאורה: כאנ'י

Verbs in the Subjunctive

תחביר: • דרך האיווי (פעלים מודליים)

צאורה: אן'י אבקש שתה'י בסקט!

מילון: • פעלים בבניין פֿעל, גזרת ל"י

Final Adverb

1. תיאור תכלית

משפט + כדי + שם פועל

באגדות:

- שמענו חדשות כדי לדעת מה קורה בארץ ובעולם.
- שמענו בחדשות מה יהיה מזג האוויר כדי להחליט אם יוצאים מחר לטיול.
- שמענו חדשות כדי לדעת אם השביתה נגמרה.

כיפה אדומה

- סבתא, למה יש לך עיניים כל כך גדולות?
- כדי לראות אותך.
- ולמה יש לך אזניים כל כך גדולות?
- כדי לשמוע אותך.
- ולמה יש לך פה כל כך גדול?
- כדי ...

השלימו את המשפט של הסבתא ואמרו מה היא עשתה.

2. סמנו את ההשלמה הלא-נכונה, הלא-הגיונית: Underline the incorrect, illogical completion:

באגדות: אני לומד היסטוריה כדי

- (1) להבין את העבר.
- (2) לחשוב מה יהיה.
- (3) לראות מאין באנו.
- (4) ללמד פיזיקה ומתמטיקה.

(א) הדלקנו אש כדי

- (1) לבשל תפוחי אדמה ובצלים.
- (2) לצלם את השמש.
- (3) לקרוא לאנשים לעזור לנו.
- (4) להכין בשר על האש.

(ב) הילדים התקרבו לשולחן המורה כדי

- (1) לראות את הספר שלו.
- (2) להדליק אש בחוץ.
- (3) לשאול אותו שאלות.
- (4) לבקש ממנו משהו.

(ג) רק הילדים נכנסו לים. ההורים עמדו קרוב לים כדי

- (1) לראות מה קורה.
- (2) לשמור על הילדים.
- (3) להתרחץ בים.
- (4) לצלם אותם.

(ד) אספנו את כל הבגדים הישנים שלנו כדי

- (1) לתת אותם.
- (2) לזרוק אותם.
- (3) לקנות אותם.
- (4) למכור אותם.

(ה) אנחנו נוסעים לקיבוץ כדי

- (1) להשתתף בחגיגות.
- (2) לבקר את המשפחה.
- (3) להיות בטקס בר המצווה של בן הדוד שלנו.
- (4) לראות את העיר.

(ו) לקחתי את הכוס מן השולחן בשתי ידיים כדי

- (1) לקחת עוד כוס ביד השנייה.
- (2) לשמור על הכוס.
- (3) לשים את הכוס במקום אחר.
- (4) לשתות לאט לאט.

ח) חיפשתי מספריים כדי

- 1) לגזור את העיתונים.
- 2) לפתוח את המעטפה.
- 3) להדליק אש.
- 4) להכין תמונה מניירות קטנים.

3. א) בן שלוש לאותיות

חלק א' - טקס החלקה

אש גדולה, מוזיקה חסידית ואלפי גברים בבגדים שחורים ורוקדים ושרים. הנשים עומדות מרחוק ולא משתתפות בריקודים; הן מסתכלות על הגברים שרוקדים ועל האש הגדולה. גברים רבים לוקחים את הילדים על הכתפיים ורוקדים איתם. לילדים יש בגדים שחורים ויפים. לכל הילדים יש שער ארוך מאוד, ועל הראש יש להם כיפה גדולה. הילדים מסתכלים בעיניים גדולות על הרוקדים, והרבה ילדים בוכים וקוראים לאימא.

ילד בן 3 בטקס החלקה

הילדים בני השלוש באים עם ההורים לכפר מירון, שנמצא ליד צפת. הם באים בל"ג בעומר, חג של יום אחד באמצע האביב, לטקס ה"חלקה". כל ילד חרדי בן שלוש עובר את הטקס הזה. בטקס הזה גוזרים בפעם הראשונה את השער של הילד בן השלוש.

אחרי שעות ארוכות של ריקודים לוקח האב מספריים וגוזר את השער של הילד. הוא זורק את השער לאש או שומר אותו בתוך הסידור למזל טוב.

אחרי הטקס הילדים בני השלוש הם כבר לא תינוקות, ולא דומים יותר לילדות. הם כמו גברים צעירים עם פנים רציניים, שער קצר ופיאות ארוכות.

חסידים מכל הארץ מגיעים לטקס במירון. מקום הטקס הוא ליד הקבר של רבי שמעון בר יוחאי. החסידים מדליקים נרות ליד הקבר, מתפללים ומבקשים ברכה מהצדיק.

מאחד הסיפורים במשנה יכולים ללמוד על הקשר בין רבי שמעון בר יוחאי לבין טקס החלקה: לפי הסיפור, רבי שמעון בר יוחאי נכנס למערה כדי להתחבא מהרומאים; הרומאים דרשו מהיהודים לגדל את השער, לגזור את הפיאות ולהתנהג כמוהם.

חלקה - בערבית: לגזור את השער

מה עושים בטקס החלקה?

(ב) ילד מספר מה הוא זוכר מן הטקס במירון - התאם את המשפטים בעזרת המילה **כדי**.

A boy tells what he remembers of the ritual in מירון - match the sentences using the word **כדי**.

1. נסענו כל הלילה למירון	2. אבא לקח מספריים
3. כולם אספו עצים	4. כולם הלכו לקבר רבי שמעון בר יוחאי כדי להדליק את האש הגדולה.
5. אמא שלי עמדה והסתכלה	6. אבא שלי שם את השער שלי ב'סידורי
לראות מה שלומי.	לבקש ברכה ולהתפלל.
להשתתף בטקס החלקה.	לשמור עליו.
לגזור את השער שלי.	

זמנה: נסענו כל הלילה למירון כדי להשתתף בטקס החלקה.

טקס החלקה, הר מירון

4. (א) חלק ב' - פרידה מן האם

בחברות שונות בעולם יש טקסים מיוחדים כאשר אדם עובר מסטטוס לסטטוס: מתינוק שרק נולד - לילד, מילד - למבוגר, מרווק - לנשוי וגם מתי - למת. הטקסים היהודיים החשובים הם: ברית מילה, בר מצווה, חתונה ולוויה. בשלושת הטקסים הראשונים יש פרידה איטית מן האם: ברית המילה היא הטקס הראשון - הילד עדיין קטן מאוד אבל האם כבר צריכה להתחיל להיפרד ממנו. בטקס בר המצווה הוא מתחיל להתפלל עם הגברים ומעכשיו הוא כבר לא יכול לעמוד ליד האם בבית הכנסת. בחתונה הוא יוצא עם האב מן הבית, נפרד מן האם ועובר לבית חדש עם אשתו.

גם טקס החלקה שובר את היחסים המיוחדים בין האם לילד. בגיל שלוש הילד כבר מבין מה קורה. הוא מבין שמעכשיו הוא צריך להיפרד מאימא ולהתקרב לאבא. מעכשיו הוא לובש בגדים של גבר ויש לו פִּיאות. מעכשיו הוא מתחיל ללמוד ב"חדר", (כיתה לבנים שמתחילים לקרוא בתורה ולכתוב את האלף-בית). מגיל שלוש עובר הילד לעולם הגברים: לחדר, אחר כך לתלמוד-תורה, משם לשיבה קטנה ולבסוף לשיבה גדולה.

(לפי: מאמר של יורם בילו בעיתון הארץ)

1) אתם צלמים. אילו תמונות הייתם מצלמים מטקס

החלקה? - תארו חמש תמונות מרכזיות.

You are a photographer. What photos would you take of the ritual?
Describe the five main photos.

2) תארו את הרגשות בטקסים היהודיים.

Describe the feelings in the Jewish rituals.

השתמשו במילים: פוחד / עצוב / דואג / שמח /

ב) ספרו זה לזה על טקס משמעותי וחשוב בחיים שלכם.

ראובן רובין

הרוקדים במירון

משפט + כדי ש... + משפט בעתיד

הדלקנו את האור, כדי שהם יראו אותנו.

במשפטי תכלית (כדי ש...), הפועל הוא בעתיד, אם הנושא במשפט התכלית אינו זהה לנושא במשפט העיקרי. אם הנושא זהה, משתמשים בכדי + שם הפועל.

In final clauses (clauses of purpose), the verb is in the future, if the person is switched between the noun clause and the secondary clause. If the person is the same, the infinitive is used.

מצאו את ההשלמות הנכונות לפי הקטע "פרידה מן האם":

Find the correct completions according to the passage.

- (1) נותנים לילד שוקולד, היא לא תראה את הילד.
- (2) מבקשים מן האמא לעמוד מרחוק, הוא לא יבכה. כדי ש...
- (3) גוזרים לילד את השער, הוא יתחיל ללמוד תורה.
- (4) האב לוקח את הילד ל"חדר", הוא יהיה כמו גבר קטן.

6. (א) שבצו את המילה הנכונה: כדי או כדי ש...

עקדת יצחק

אלוהים אמר לאברהם לקחת את יצחק בנו וללכת לארץ המוריה --- להקריב אותו. אברהם יצא מוקדם בבוקר --- להגיע למקום הרחוק. הוא לקח איתו עצים --- להדליק אש. יצחק שאל את אברהם איפה השן ומה הם הולכים להקריב. אברהם אמר שהם יכירו את המקום ויראו אותו מרחוק. הוא אמר כך, --- יצחק לא יפחד.

אברהם ויצחק הגיעו אל המקום שאלוהים אמר לאברהם, אבל אז קרא מלאך אלוהים לאברהם שלא יהרוג את בנו.

עקדת יצחק, ג'דורה, 1866 G. Doré

מה אתם חושבים: למה אלוהים אמר לאברהם ללכת לארץ המוריה ולהקריב את יצחק?
ענו על השאלה בעזרת המילים: כדי / כדי ש...

(ב) שבצו את המילה הנכונה: מפני ש... , כדי או כדי ש...

אָדָם וְחוּוָה

אלוהים אמר לאדם ולחווה לא לאכול מעץ הדעת, --- ביום שהם יאכלו מפרי העץ הם ימותו. הנחש הבטיח לאישה שהיא לא תמות; הוא אמר לה את זה --- היא תאכל מן הפרי.

חווה אכלה מן הפרי. היא אמרה לאדם שכדאי לו לאכול מפרי עץ הדעת --- לדעת טוב ורע. היא רצתה, שגם אדם יאכל מן הפרי --- לא להיות לבד.

אדם פחד לאכול, --- אלוהים אמר לו לא לאכול מפרי העץ, אבל הוא אכל. באותו רגע ראו אדם וחווה שאין להם בגדים, ולקחו עלים --- להכין מהם בגדים. אלוהים חיפש את אדם בכל מקום, --- הוא כעס עליו. אדם וחווה ברחו והתחבאו, --- אלוהים לא ימצא אותם.

אדם וחווה בגן עדן, ציור אתיופי

אדם אמר לאלוהים שהוא אכל מן הפרי, --- האישה ביקשה ממנו לאכול; חווה אמרה שהיא אכלה --- הנחש ביקש ממנה לאכול. אחר כך היא נתנה לאדם לאכול, --- גם הוא יראה מה טוב ומה רע.

אלוהים אמר לאדם ולחווה לצאת מגן עדן, --- הם לא יאכלו גם מעץ החיים, --- מי שאוכל מעץ החיים חי לנצח.

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נָסָה אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנְנִי: וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בְּנֶךָ אֶת־
 יִחִידְךָ אֲשֶׁר־אַהֲבָתָ אֶת־יִצְחָק וּלְךָ־לֶךְ אֶל־אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה
 וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אֶחָד הַהָרִים אֲשֶׁר אָמַר אֵלֶיךָ:

(בראשית כ"ב 1-3)

עקדת יצחק, לפי ציורי קיר בכנסיית סן פאולו, רומא, המאה החמישית לספירה

7. (א) לפניכם קטעים מן המדרש על יצחק ועל שרה. חשבו על הדמיון ועל ההבדל בין טקס החלקה ובין המדרשים על הסיפור המקראי.

Below are excerpts from the מדרש about יצחק and שרה. Think about the similarities and differences between the חלקה ritual and the מדרשים about the biblical story of the the binding of Issac for sacrifice.

אחרי שאלוהים אמר לאברהם לקחת את יצחק חשב אברהם בליבו ואמר: מה אעשה? אם אני אגיד לשרה, היא לא תיתן לי לקחת את יצחק. ואם לא אספר לה, ואגנוב אותו, היא תדאג ותמות מדאגה.

מה עשה? אמר לשרה: הכיני לנו מֶאֱכָל וּמִשְׁתֶּה וּנְשַׁמַּח הַיּוֹם. אמרה לו: מה יום מְיוֹמָיִים ולמה השמחה? אמר לה: זקנים כמונו, נולד לנו בן ולא נשמח? הלכה והקינה אוכל.

בארוחה אמר לה: את יודעת, כשהייתי בן שלוש שנים הכרתי את בִּרְאִי, את אלוהים, ונער זה גדל ואני לא מחנך אותו. יש רק מקום אחד רחוק ממנו מְעֻט, ששם מחנכים את התינוקות. אני אלך איתו לשם. אמרה לו: קח אותו לשלום.

"וַיִּשְׁכֶּם אֲבִרְהָם בַּבּוֹקֶר" - ולמה בבוקר? אמר: כדי ששרה לא תחזור ממה שאמרה ותיתן לי ללכת עם יצחק. אמר: אצא כשהיא ישנה; ועוד, שלא יראו אותנו בני אדם.

(בדרך) אמר יצחק: אם בחר בי (אלוהים) -אני נותן את נַפְשִׁי לו. אבל אני מצטער על אימי.

אמר לו יצחק (לאברהם): אבא, תעשה מהר מה שאתה צריך לעשות ואת האֶפֶר תיתן לאימא. כל פעם שאימא תראה את האֶפֶר היא תחשוב: זה בני שאבא שלו שחט אותו.

אמר לו יצחק לאברהם: אבא! בבקשה, אל תספר לאימא שהרגת אותי כשהיא עומדת על בור, או כשהיא עומדת על הגג, כדי שלא תיפול ותמות.

כשאברהם עָקַד את יצחק, הלך הַשָּׁטָן לשרה, והוא כמו יצחק. כשראתה אותו אמרה לו: בני! מה עשה לך אבא? אמר לה: אבא לקח אותי על הרים, וירד איתי לַעֲמָקִים, עד שעלינו לראש הר אחד גבוה, והוא בנה מִזְבֵּחַ וסידר עצים ועָקַד אותי על המזבח ולקח סָכִין לַשְׁחוּט אותי - אבל הקדוש בָּרוּךְ הוא אמר לו: "אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ". השטן עוד לא גמר לדבר ושרה מתה.

לפי תנח" וירא)

8. מתוך: תנ"ך איתך ומדרשים אחרים / יהודה עמיחי

שלושה בנים היו לאברהם ולא רק שניים.
שלושה בנים היו לאברהם, ישמעאל, יצחק ויבכה.
אף אחד לא שמע על יבכה, כי הוא היה הקטן
והאהוב שהעלה לעולה בהר המזבח.
את ישמעאל הצילה אימו הגר, את יצחק הציל המלאך,
ואת יבכה לא הציל אף אחד. כשהיה קטן
קרא לו אביו באהבה יבכה, יבך, יבך הקטן
והחמוד שלי. אבל הוא הקריב אותו בעקדה.
ובתורה כתוב האיל, אבל זה היה יבכה.
ישמעאל לא שמע שוב על אל בכל ימיו.
יצחק שוב לא צחק בכל ימיו
ושרה צחקה רק פעם אחת ולא הוסיפה.
שלושה בנים היו לאברהם,
ישמע, יצחק, יבכה,
ישמעאל, יצחקאל יבכה-אל.

רצפת בית כנסת בבית אלפא
המאה השישית לספירה

- 1) איך י. עמיחי מסביר בשיר את
השמות: ישמעאל ויצחק?
2) מי הוא "יבכה" ולמה זה שמו?

9. ציווי - בניין פעל, גזרות פ"ו ו-פ"נ

לשבת

ז. (אתה)	ג. (את)	ר. (אתם, אתן)	ז. (אתה)	ג. (את)	ר. (אתם, אתן)
שב!	שבי!	שבו!	☐	☐ י	☐ ו

וכך גם: לצאת - צא!, לתת - תן!, לרדת - רד!
כמו במשקל אפעל: לנסוע - סע!, לדעת - דע!

יש פעלים בשורשים אחרים הנוטים באותה דרך:

ללכת - לך!, לקחת - קח! There are verbs in other roots that are conjugated in the same way:

10. א. מאז ועד היום בפ"י ובפ"נ

עברית מקראית

ללכת: לך-לך מארץך וממולדתך (בראשית יב 1)

לקחת: ויאמר קח-נא את-בנך את-יחידך אשר-אהבת את-יצחק (בראשית כב 2)

לשון חכמים

לשבת: שב ואל תעשה - עדיף ! (עירובין ק)

לדעת: דע מאין באת ולאן אתה הולך (אבות ג' א')

לצאת: כל מה שיאמר בעל הבית - עשה, חוץ מ"צא" ! (פסי פ"ו)

עברית מודרנית

לתת: תן לי - ואתן לך !

לנסוע: סע בשלום !

סלנג

לרדת: רד מזה !

ב. צוו על חברים בכיתה מה לעשות בעזרת הפעלים האלה ובדקו שהם עושים מה שביקשתם.

11. שיר ילדים / פניה ברגשטיין

בוא אליי פרפר נחמד
שב אצלי על כף היד.
שב, תנוח, אל תירא,
ותעוף בחזרה.

אמרו את השיר אל זוג פרפרים.

12. (א) בניין פֿעל, גזרת פ"י, זמן עתיד

לשבת

	ז.	ז. / נ.	נ.	ז.	ז. / נ.	נ.
י.	תִּשָּׁב	אִשָּׁב	תִּשָּׁבִי	תִּשָּׁב	אִשָּׁב	תִּשָּׁבִי
ר.	יִשָּׁב	נִשָּׁב	יִשָּׁב	נִשָּׁב	נִשָּׁב	נִשָּׁב

וכך גם: לִצָּאת, לָרֶדֶת, לִלְכֹּת, ובמשקל אפעל: לִדְעַת

(ב) בניין פֿעל, גזרת פ"נ, זמן עתיד

ליתן

	ז.	ז. / נ.	נ.	ז.	ז. / נ.	נ.
י.	תִּיתֵן	אִיתֵן	תִּיתְנִי	תִּיתֵן	אִיתֵן	תִּיתְנִי
ר.	יִיתֵן	נִיתֵן	יִיתֵנוּ	נִיתֵנוּ	נִיתֵנוּ	נִיתֵנוּ

וכך גם במשקל אפעל: לִקְחֹת, לִנְסֹעַ

(ג) אמרו את הפועל לִלְדֹת בזמן עתיד, כתבו את נטייתו ומצאו את משמעותו במילון.

(ד) אמרו את הפועל לִנְגֹעַ (לִגְעַת) בזמן עתיד, כתבו את נטייתו ומצאו את משמעותו במילון.

שיעור

8

עברית מן ההתחלה

Use the underlined verbs and write them in the future tense.

באתה: יצאתי בערב הקר לזרוק את הניירות, כדי שהיא לא ת3k בקור הזה.

- (1) - את רק בת 12. אנחנו נוסעים איתך כדי שלא --- לבד בלילה.
- (2) היא לא לקחה את העיתון מתיבת הדואר בבוקר, כדי שאני --- אותו בצהריים, כאשר אחזור מהעבודה.
- (3) היא יוצאת במהירות וסוגרת את הדלת, כדי שהכלב לא --- מהבית.
- (4) - אנחנו נותנים לך כסף, כדי ש(אתה) --- אותו לדודה חנה.
- (5) - כשאתה יורד למטה, תבדוק בבקשה אם יש דואר כדי, שאנחנו לא --- במיוחד.
- (6) אמרתי שאני לא רוצה לדעת מתי הם עושים לי מסיבה, כדי שלא --- מי בא ומי לא.
- (7) הילדים ישובו על השטיח, כדי שאימא שלהם --- על הספה.
- (8) בתשע בערב אמרתי "לילה טוב" לילדים והלכתי לישון, כדי שגם הם --- לישון מוקדם.

14. אני רוצה תמיד עיניים / נתן זך

אני רוצה תמיד עיניים כדי לראות
את יפי העולם ולהלל את היופי
המופלא הזה שאין בו דופי ולהלל
את מי שעשה אותו יפה להלל
ומלא, כל כך מלא, יופי.

ממה פוחד נתן זך ולמה?

ואינני רוצה לעולם להיות עיוור ליפי
העולם כל עוד אני חי. אני אותר
על דברים אחרים אבל לא אומר די
לראות את היופי הזה שבו אני חי
ושבו ידיי מהלכות באומץ, ולא פחות
מכן, בסבלנות, סבלנות בלי די.

ולא אחדל מהלל. כן. להלל לא אחדל.
וכשאפול, עוד אקום - ולי רק לרגע - שלא יאמרו
הוא נפל. אלא הוא קם עוד לרגע להלל
בעיניים אחרונות
את שלהלל לא יחדל.

15. שבצו את הפעלים האלה בעתיד במשפטים האלה:

לתת / לרדת / לנסוע / לצאת / לשבת / לדעת / ללכת / לקחת /

- (1) שאלנו את נהג המוניית מתי הוא יבוא לקחת אותנו, כדי שלא --- למטה לפני הזמן.
- (2) לא נכנסתי איתה לחנות. עמדתי ליד הדלת, כדי שהיא --- מהר משם.
- (3) לא סיפרנו לו שהזמנו מקומות במסעדה, כדי שהוא לא --- שמכינים לו מסיבה.
- (4) קניתי ליוסי מילון קטן, כדי שלא --- כל יום את המילון הגדול לכיתה.
- (5) קנינו דירה לא רחוק מבית הספר, כדי שהילדים --- לבית הספר ברגל.
- (6) הן יקומו, כדי שהאיש הזקן ---.
- (7) דנה צלצלה היום ליוסי, כדי שהוא --- לה את הכתובת החדשה שלו.
- (8) לקחתי את הילדים במהירות לתחנת האוטובוס, כדי שהם --- באוטובוס הראשון.

16. קצת יחס, בבקשה!

נטיית מילת היחס - ב...

	ז.	ז. / נ.	נ.
י.	בָּךְ בוֹ	בִּי	בָּךְ בָּהּ
ו.	בָּכֶם בָּהֶם	בָּנוּ	בָּכֶן בָּחֹן

- היא הסתכלה בי ואני הסתכלתי בה - ו...
- כשאני עובר ליד הגן, אני תמיד נזכר בך.

שיעור

8

עברית מן ההתחלה

פרופסור מורלי ראה בסטודנטים שלו את עתיד הפילוסופיה והמוסר. הוא האמין בהם והיה מוכן לשבת איתם הרבה שעות ביום. לפעמים שמעו אותו אומר לסטודנט, שקיבל ציון מצוין בבחינה: "אני רואה בך פרופסור כבר עכשיו!"

הרבה שנים אחרי שהסטודנטים גמרו ללמוד אצלו, הם נזכרו בו שוב ושוב. הם ראו בו לא רק מורה. הם ראו בו גם מחנך וגם מדריך מוסרי, והיו באים לבקר אותו. הבית שלו היה מיוחד במהו. זה היה בית קטן, של שני חדרים והיו בהם ספרים על כל הקירות.

ליד הבית הייתה גינה קטנה. הרבה פעמים ישבו בה הסטודנטים, ופרופסור מורלי היה מדבר איתם. "כולנו בני אדם" - הוא היה אומר - "לי אסור להשתמש בכס, ולכם אסור להשתמש בי. אנחנו רק יכולים להשפיע זה על זה. וזה מה שאני עושה כשאני מלמד ומחנך."

מה היה בו, בפרופסור מורלי,
שכולם אהבו אותו?

17. השלימו את המשפטים בעזרת מילת היחס ב... בנפרד או בנטייה.

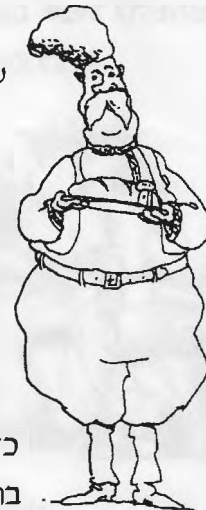
- (1) שלמה אהוב על כולם, ואני לא מבינה מה יש ---, שכולם אוהבים אותו.
- (2) ברגע שרומיאו ראה את יוליה, הוא התאהב --- והיא התאהבה ---.
- (3) רצינו להיות בוועדת הטיולים והספורט, אבל אף אחד לא בחר ---.
- (4) הם נכשלו בכל הבחינות, אני חושבת שהם נכשלו ---, כי הם לא מבינים את שיטת הבחינה הזאת.
- (5) האנשים שנשארו בארץ אחרי חורבן בית המקדש השני, התחבאו במערות רחוקות ליד ירושלים. הם לפעמים גרו --- כמה שנים.
- (6) המכונה הזאת לא בסדר. אסור להשתמש --- !
- (7) מחנך טוב לא נלחם --- תלמידים שלו, הוא מאמין --- ו--- כוחות שלהם.
- (8) אני נזכר --- ימים היפים של הטיול המשותף שלנו.
- (9) אף פעם לא הבנתי אותה, אבל היה --- משהו מיוחד.

מה היא תרבות (א. 18)

פרופסור אָסא קָשֶׁר, שמלמד פילוסופיה באוניברסיטת תל אביב, דיבר עם עיתונאים על תרבות יהודית ועל תרבויות אחרות.

הוא הסביר את הקשר בין תרבות לבין דרך חיים. לפי דעתו יש שתי דרכים להיכנס לתרבות. דרך אחת היא הדרך הקלה: אדם נולד בתרבות ולומד אותה, כמו שהוא לומד את השפה מההורים, מהמשפחה ומהמורים שלו. בדרך השנייה, הקשה, אדם עובר מתרבות אחת לתרבות אחרת. אז הוא לומד אותה לאט בעבודה רבה, כמו שלומדים שפה חדשה.

כדי להיות בן-תרבות צריך ללמוד, להכיר ולדעת ארבעה דברים ראשוניים בתרבות:

א. מנהגים - כל אדם רואה את המנהגים בתרבות שלו ומבין את המשמעות שלהם. אדם מתרבות אחרת לא תמיד מבין את המשמעות של המנהגים האלה. "למשל" - מספר פרופסור קשר - "לפני שנה הייתי בכפר קטן ביוגוסלביה. כשבאנו לכפר, האנשים נתנו לנו לחם ומלח; אכלנו את הלחם עם המלח, אבל לא ידענו מה המשמעות של המנהג הזה."

ב. פילוסופיה - לכל תרבות יש פילוסופיית חיים מיוחדת. כל אדם רואה את העולם דרך הימשקפיים של התרבות שלו. למשל, לכל תרבות יש יחס שונה לחיים ולמוות.

ג. ערכים - לכל תרבות יש ערכים פחות חשובים וערכים יותר חשובים. האדם לומד ומכיר את הערכים של התרבות שלו. למשל, בתרבות המערבית החופש הוא ערך חשוב מאוד; אבל בתרבויות אחרות יש סדר ערכים שונה והחופש הוא לא בראש הרשימה.

ד. מסורת - כשבני אדם חיים בתרבות אחת, הם בונים יחד את המנהגים, את היחס שלהם לעולם ואת הערכים החשובים להם; זאת המסורת התרבותית. כל בן-תרבות יודע שהוא חלק ממסורת עם עבר, הווה ועתיד, והוא מקווה שגם הילדים שלו יגדלו במסורת הזאת.

(לפי עיתון ירושלים, ערב ראש השנה תשמ"ט, 1988)

תנו דוגמות לארבעת ה"דברים הראשוניים" בתרבות שאתם מכירים.

שיעור

8

עברית מן ההתחלה

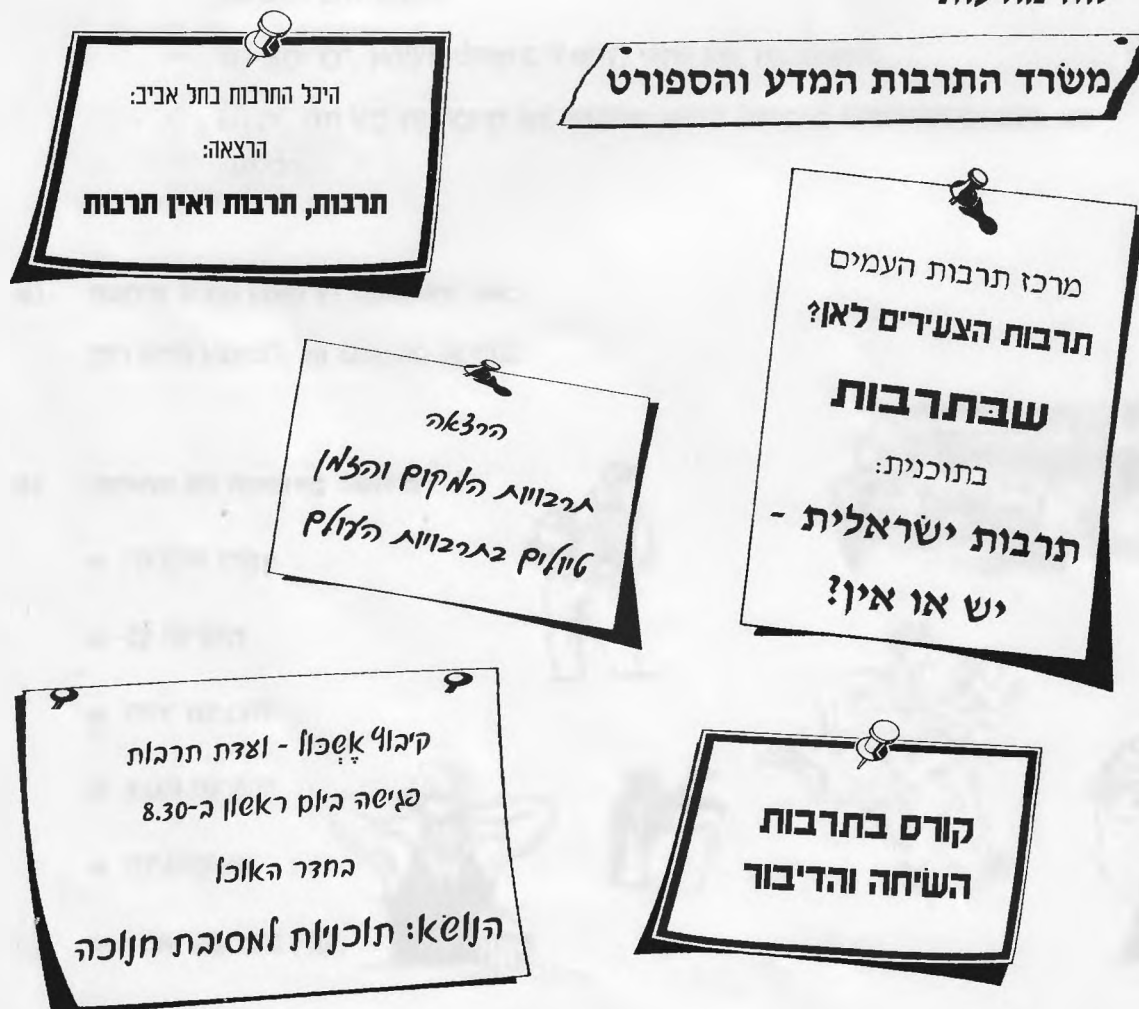

(ב) סמנו נכון/לא נכון לפי הקטע:

- 1 אדם שנולד לתוך תרבות לומד אותה כמו שלומדים שפה חדשה. נכון / לא נכון
- 2 אנשי הכפר ביוגוסלביה נתנו לחם ומלח בלי להבין את המשמעות של המנהג. נכון / לא נכון
- 3 היחס למתים ולמוות הוא חלק מפילוסופיית החיים המיוחדת בכל תרבות. נכון / לא נכון
- 4 החופש הוא ערך חשוב מאוד בכל התרבויות. נכון / לא נכון
- 5 לפי פרופסור אָסָא בָּשֶׁר, בכל תרבות הילדים בונים מסורת חדשה. נכון / לא נכון
- 6 הערכים החשובים משותפים לבני אותה תרבות. נכון / לא נכון

(ג) תארו את טקס החלקה לפי "ארבעת הדברים הראשוניים בכל תרבות."

19. לוח מודעות

ערב תרבותי

- חברה, ועדת תרבות החליטה שהערב מְדַסְקָסִים מה זה תרבות.
- מזיתומרת!! כל אחד והתרבות שלו.
- לא בדיוק. יש אנשים שיש להם תרבות, ויש אנשים שאין להם שום תרבות.
- הם חיים ברחוב, והם ממש לא תרבותיים.
- אז למה אומרים תרבות רחוב?
- אני לא יודע. לפי דעתי ברחוב לא יכולה להיות תרבות.
- חברה, תראו כמה אתם אין לכם תרבות. סתם צועקים ומקשקשים - זאת תרבות זאת!!
- מי שמדבר. אפשר לחשוב שאתה יודע מה זה תרבות.
- נו, די. מה עם התוכנית של הערב? אנחנו צריכים לדבר על תרבות. אז - יאללה...

(א) המחזיון שיחה דומה על נושא אחר כמו:

מה היא אמונה, או מה הם ערכים.

(ב) התאימו את הביטויים לאיורים:

• תרבות הגוף

• בן תרבות

• חדר תרבות

• צמח תרבות

• תרבותניק

• יצא לתרבות רעה

תרבות

- לאן מתחשק לך לצאת לבלות הערב?
- לא יודעת. מה בא לך?
- אולי לקולנוע? אומרים שיש סרט הונגרי חדש עם שחקנים מצוינים.
- מאה אחוז.
- אני רץ לקנות כרטיסים. ניפגש בקופה.

◆ ◆ ◆

- שני כרטיסים רחוק ובאמצע, בבקשה.
- מצטער, נגמרו הכרטיסים. יש לי רק בצד, בשורה שישית.
- טוב, נו. אם באנו כבר באנו... אומרים שזה סרט מצוין.

- נו, החלטתם?
- אפשר לשלם בוויזה או בצ'ק?
- לא, רק במזומן.
- טוב, אז כמה עולים שני כרטיסים?
- שבעים שקלים.
- הינה, תודה.

המחיזו שיחה דומה על מקום בילוי אחר.

מילים:

• בִּילִי, לְבָאוֹת • הִתְחַשְׁק, לְהִתְחַשֵּׁק ל... • מְלֻאָן • קָפָה • שְׂרָה •

סמיכות - או לא סמיכות?

ז.	ז.ר.	נ.	נ.ר.
חתול	חתולי	חתולת	חתולות
☐ 0	☐ י	☐ ת	☐ ות
סמיכות:			
אבל:	כלי	בית	ספרות

(א) כתבו מתחת לכל מילה מסומנת את הערך המילוני שלה ותרגמו את כל המשפט.

(ב) סמנו את המסקנה הנכונה א או ב.

a) Write the dictionary entry below each underlined word and translate the sentence.

b) Circle the correct conclusion א or ב.

(1) התפתחות הקשרים בין האנשים בכפרים הקטנים פתרה את בעיית הבדידות

של אנשים שגרים באזורים הרחוקים.

א. הייתה להם בעיה, ועכשיו אין להם בעיה.

ב. לא הייתה להם בעיה, ועכשיו יש להם בעיה.

(2) בגלל סכנת המלחמה אנשים לא יצאו לעבודות התנדבות.

א. הם לא עובדים כי הם פוחדים.

ב. הם לא עובדים כי הם לא אוהבים לעבוד.

(3) שינויי מזג האוויר משפיעים על אנשים

ועל ההתקשרויות החברתיות בין האנשים.

א. מזג האוויר יכול להיות סיבה להתנהגות אנשים.

ב. אין קשר בין מזג האוויר להתנהגות האנשים.

(4) מעורבות חברתית ואכפתיות עוזרות להתקדמות הכלכלה.

א. לאנשים לא אכפת מה מצב הכלכלה.

ב. הכלכלה מתקדמת כשאנשים מעורבים.

(5) עזרת המשפחה במציאת פתרונות לבעיות שונות חשובה בכל גיל.

א. המשפחה יכולה לעזור פעמים רבות.

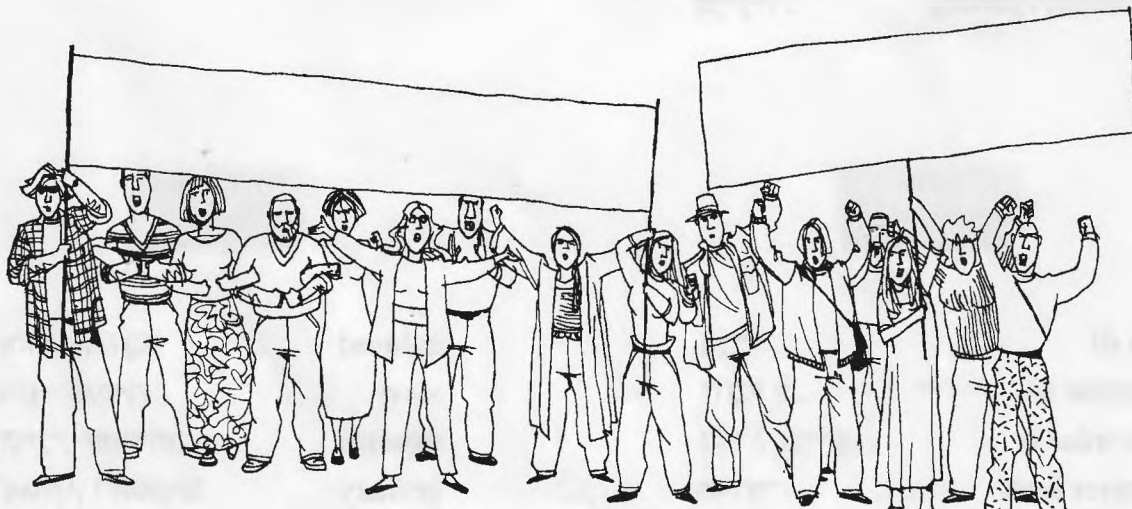
ב. המשפחה אף פעם לא יכולה לעזור.

- (6) הוא התגרש מאשתו, והצטרף לקהילת מאמינים בחיים משותפים:
הכול שייך לכולם.
א. הוא חי בקומונה.
ב. היא חיה בקומונה.

- (7) כלכלני המדינה המזדקנים עוד לא התרגלו למצב החדש, והם מתגעגעים לימים שעברו.
א. הכלכלנים חושבים שהמצב הישן היה טוב יותר.
ב. הכלכלנים מאמינים שהמצב החדש טוב.

שימו לב: המילים החדשות בתרגיל מופיעות באוצר המילים החדש של השיעור הבא, שיעור 9!

The new words in the exercise are in the vocabulary list of the next lesson, lesson 9!

Summary of Topics

האוצר הלשוני

Vocabulary

א. אוצר המילים

שמות עצם Nouns

committee	ועדה נ.
glass	כוס נ. כוסות
cap / skull cap	כיפה נ.
shoulder	כתף נ. כתפיים
funeral	לוויה נ.
scissors	מספריים ז.ר.
meaning	משמעות נ.
glasses	משקפיים ז.ר.
snake	נחש ז.
leaf	עלה ז. עלים
order	סדר ז.
value	ערך ז. ערכים
side lock	פיאה נ.
face	פנים ז.ר.
farewell / parting	פרידה נ.

פעלים Verbs

cry	בכה, לבכות
cut	גזר, לגזור
demand	דרש, לדרוש
prepare	הכין, להכין
sacrifice	הקריב, להקריב
participate	השתתף, להשתתף (ב...)
behave	התנהג, להתנהג
approach	התקרב, להתקרב (ל...)
throw	זרק, לזרוק
part from	נפרד, להיפרד (מ...)
photograph	צילם, לצלם
hope	קיווה, לקוות
brake	שבר, לשבור

שונות Miscellaneous

at all	בכלל
similar to	דומה ל...
in order to	כדי / כדי ש...
prayer book	סידור

שמות תואר Adjectives

beloved	אהוב, אהובה
slow	איטי, איטית
hassidic	חסיד, חסידית
primary	ראשוני, ראשונית

שיעור

8

עברית מן ההתחלה

צורות: פועל: • בניין פֻּעַל, גזרות פִּי"י ופִּי"נ, ציווי

בִּלְמַחָה: שֶׁ! סֵעַ!

• בניין פֻּעַל, גזרת פִּי"י, זמן עתיד

בִּלְמַחָה: אֵשׁ

• בניין פֻּעַל, גזרת פִּי"י, זמן עתיד

בִּלְמַחָה: אֵתָן

• נטיית מילת היחס - ב...

בִּלְמַחָה: בִּי

Final Adverb

תחביר: • תיאור תכלית

בִּלְמַחָה: שֶׁאֶצְנָה חֲדָשָׁת כִּדִּי לִדְעַת אֵה קֹרֶה בְּצֹלֶק.

Final Clause

• משפטי תכלית

בִּלְמַחָה: הִזְלַקְנָה אֶת הָאֹר, כִּדִּי שִׂירָא אֶתְנָה.

Construct State

• מילון: צירוף סמיכות

תרגילי אוצר מילים

1. מצאו את ההשלמה המתאימה לכל משפט מתוך רשימת המילים.

שמות עצם: אָזר / אַספּר״ס / אַדריק / אַחנך / אַשקנ״ס / פּרידה / אָחס /
א״יס / זָג / חֹכמה / אַשרה / אַסלֹאס / פּרק / צ״ניס / שׂינה /

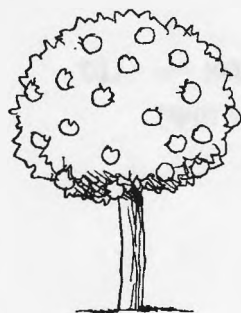
פעלים: נאַס / ח״ק / בכּה / ק״וה אָטב / נכּס /

שמות תואר: א״י / שׂנה /

מילת שאלה: אַתּי /

- (1) מורה ללימודים, כמו --- למוסר.
- (2) מסיבת כיתה לתלמידים, כמו ירח דבש ל---
- (3) --- לארץ, כמו חדר לדירה.
- (4) --- לטיול, כמו מורה לשיעור.
- (5) כיתה לתלמיד, כמו מלחמה ל---
- (6) מהיר ל---, כמו גבוה לנמוך.
- (7) הרצאה לקורס, כמו --- לספר.
- (8) עבודה ליום, כמו --- ללילה.
- (9) --- לעיניים, כמו נעליים לרגליים.
- (10) נזכר בגעגועים לעבר, כמו --- לעתיד.
- (11) --- להצליח, כמו עלה לירד.
- (12) נסע לחזר, כמו --- לפגישה.
- (13) --- לרגש, כמו ראש ללב.
- (14) עצוב לשמח, כמו --- לצחק.
- (15) --- לכביש גדול, כמו שורות לעמוד בספר.
- (16) אין ליש, כמו --- לנמצא.

- (17) דומה ל---, כמו למעלה ללמטה.
 (18) גזר ל---, כמו סגר למפתח.
 (19) כתב ל---, כמו צייר לצבעים.
 (20) האם לכן או לא, כמו --- להיום, אתמול, מחר, או....
 (21) --- לצחק, כמו דיבר לצעק.
 (22) --- לכדי, כמו סיבה לכי.
 (23) פירות לעץ, כמו --- לבחינה.

2. בחרו בהשלמה הנכונה ושבצו אותה.

- (1) הוא עדיין לא יודע --- במילון.
 (להתקרב / להתנהג / להשתמש / להתלבש)
 (2) ילדים קטנים אוהבים לשבת על --- אבא.
 שם הם מרגישים בטוחים ורואים את העולם ---.
 (כתפי / משקפי / אוזני / שיני) (מצד לצד / מלמעלה למטה / מלפנים לאחור / משמאל לימין)
 (3) קין הרג את הָבֵל בגלל ---.
 (מחשבה / תנועה / אהבה / קנאה)
 (4) --- המילה מוסר לא תמיד ברורה.
 (שגיאה / משמעות / ציונות / דוגמה)
 (5) --- מאדם אהוב תמיד קשה.
 (שינה / פרידה / אמבטיה / פיאה)
 (6) קרובי המשפחה מחו"ל --- לפגוש את בני הדודים באביב הבא.
 (הרגו / התאימו / זרקו / קיוו)
 (7) היא בחורה --- . היא עושה כל עבודה, ואפילו הכי פשוטה, במשך שעות.
 (כרית / חסידית / חקלאית / איטית)
 (8) הכלב --- ואף אחד לא יודע איפה הוא.
 אנחנו מקווים שהוא לא ---, ושהוא עדיין חי.
 (נמשך / נמצא / נכנס / נעלם) (נהרג / נפגש / נדלק / נשאר)

(9) בגלל המחלה שלו לא היה לו כוח אפילו לקום מן המיטה, אבל אחר כך הוא --- וחזר לעבודה.
(הפריע / תרגם / הכין / התחזק)

(10) --- אמרו לך פעם, שיש לך עיניים מיוחדות?
(איזה / האם / לאן / ממי)

3. מצאו את המשפט הקרוב ביותר למשפט הראשון.

(1) יש לו תפקיד לא מעניין.

- א. העבודה שלו משעממת.
- ב. העבודה שלו מיוחדת.
- ג. העבודה שלו מוצלחת.
- ד. העבודה שלו לא מוסרית.

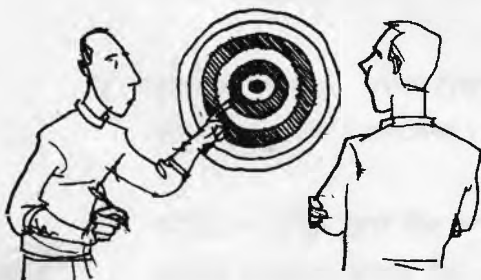

(2) במאמר שלו יש הרבה שגיאות.

- א. בדברים שהוא כתב יש דברים לא רציניים.
- ב. בדברים שהוא כתב יש דברים לא ברורים.
- ג. בדברים שהוא כתב יש דברים לא נכונים.
- ד. בדברים שהוא כתב יש דברים לא חכמים.

(3) הוא נכשל בכל המקצועות בבית הספר.

- א. הוא היה התלמיד הכי טוב.
- ב. הוא אף פעם לא היה תלמיד רע.
- ג. הוא לא הצליח בשום דבר.
- ד. הוא קיבל ציונים גבוהים בבית הספר.

(4) המטרה שלנו דומה למטרה שלכם.

- א. יש לנו מטרות שונות.
- ב. יש לנו אותה מטרה.
- ג. יש לנו מטרה אחת משותפת.
- ד. המטרה שלנו שווה יותר.

(5) **התפקיד שקיבלתי לא היה ברור.**

- א. קיבלתי את התפקיד שרציתי.
- ב. לא הבנתי בדיוק מה התפקיד שלי.
- ג. לא ידעתי למה קיבלתי את התפקיד.
- ד. התפקיד שקיבלתי לא היה מתאים לי.

(6) **סיפור: מעשה בשני אוהבים, שגרו לפני הרבה שנים בארץ רחוקה.**

- א. זאת התחלה של אגדה.
- ב. כך מתחיל מאמר בעיתון.
- ג. כך מתחיל קטע מדעי.
- ד. כך מתחילות החדשות ברדיו.

(7) **הייתה שם אהבה, אבל נמאס לה מהקנאה שלו.**

- א. היא רצתה להמשיך את הקשר איתו, אבל לו נמאס ממנה.
- ב. בגלל הקנאה שלו היא לא רצתה להמשיך להיפגש איתו.
- ג. הקנאה שלו הייתה קשורה ליחסים שלה עם החבר שלו.
- ד. הסיבה ליחסים הרעים בין בני הזוג הייתה הקנאה שלה.

(8) **אחרי שהוא נפרד מהאהובה שלו, הוא בכה כי הפרידה הייתה כואבת.**

- א. הוא בכה, לכן היא נפרדה ממנו.
- ב. הוא נפרד מהחברה שלו, אחרי שהוא בכה.
- ג. הוא בכה, מפני שהוא נפרד מהחברה שלו.
- ד. הוא בכה, כי האהובה שלו בכתה.

(9) **היא נעלמה, אבל הוא המשיך לצלצל אליה, כי היה לו קשה בלעדיה.**

הוא קיווה שהיא תחזור להיות החברה שלו.

- א. הוא הפסיק לצלצל כשהוא הבין שהיא נעלמה.
- ב. הוא אף פעם לא האמין שהם שוב יהיו ביחד.
- ג. הוא חשב שהיא תחזור אליו, כשהיא תשמע שהיה לו קשה.
- ד. היה לו קשה, כי היא צלצלה שוב ושוב.

(10) **הם חזרו לחיות ביחד.**

- א. הם לא נפגשו יותר.
- ב. הם החליטו שאין עתיד ליחסים ביניהם.
- ג. היא עזבה אותו.
- ד. הם שוב חברים.

(11) **כתבו שלושה משפטים לא נכונים ומשפט אחד נכון למשפט הזה:
ואם הם לא מתו הם חיים עד היום באושר.**

שְׁנִיר המטייל וחרמוןה המדריכה.

שְׁנִיר: חרמונה, תגידי, אני רואה נכון? מה זה הכתף הלבנה שאנחנו רואים שם?

חרמונה: זה הר החרמון.

שְׁנִיר: אני רואה נכון? שלג בישראל באמצע חודש אפריל?

חרמונה: כן, זה הר גבוה מאוד: 4222 מטר, אז למה שלא יהיה למעלה שלג כל הזמן?

שְׁנִיר: רגע, רגע, איפה אנחנו? אני צריך לעשות קצת "סדר" בגאוגרפיה שלי.

חרמונה: אנחנו בצפת, והחרמון נמצא מצפון מזרח לנו, בצפון רמת הגולן.

שְׁנִיר: תגידי, אפשר להמשיך ממנו צפונה?

חרמונה: אפשר, אבל אסור, כי קרוב לראש ההר עובר הגבול בין ישראל, לבנון וסוריה.

כל האזור שם הוא גבול בין שלוש מדינות. יש שם הרבה חיילים.

שְׁנִיר: אני מבין, אבל מי יודע? אולי בעוד שנה או שנתיים נראה על ההר גם תיירים.

את יודעת, כאלה כמו בשווייץ, עם תרמילי גב, שהולכים לסקי בחורף ולטיולים בקיץ.

חרמונה: אמן!

שְׁנִיר: תגידי, זה ממש מתאים לסקי? או שזה רק בגלל הקנאה של הישראלים

בשווייצרים, שמישהו החליט לעשות פה אתר סקי?

חרמונה: מה פתאום? זה ממש אתר סקי! בחורף רגיל יש מספיק שלג, ואפשר לעשות

שם סקי אמיתי. ברור שזה לא כמו באירופה, אבל גם פה אפשר להגיע בחורף

טוב לכמה מטרים של שלג.

שְׁנִיר: בטח יש משם נוף לא רגיל.

חרמונה: משהו-משהו. עולים לשם ברכבל, שזאת רכבת כבלים, ואתה ב"צייק- ציק"

למעלה. כדאי לך! יש שם למעלה פרחים בצבעים נהדרים. זה משהו לא רגיל.

חלום של מקום.

שְׁנִיר: שמעתי שהישראלים אוהבים מאוד את החרמון. אני לא מבין מה כל כך מיוחד

בו?

חרמונה: תראה, הרבה מהמים של ישראל באים מההר הזה. אתה מבין, בישראל מים

זה דבר יקר וחשוב. השלגים האלה נותנים כל כך הרבה מים.

שְׁנִיר: תגידי, גם סוריה מקבלת מים מהשלגים של החרמון?

חרמונה: כן. בטח. הישראלים קוראים לחרמון העיניים של המדינה.

חרמונה: לא. כי הוא גבוה. אפשר לראות ממנו את שלוש המדינות. גם ב-1967 וגם ב-1973 נלחמו קשה על המקום הזה.

חרמונה: סוריה וישראל.

חרמונה: בתנ"ך יש לו עוד שמות: שריון, שיאון וגם - תשמע טוב: שניר.

שניר: שניר? מה את אומרת?! מעניין למה ההורים שלי החליטו לקרוא לי כך.

חרמונה: בערבית קוראים לו גם ההר הזקן וגם הר השלג. כי עם כל השלג הוא כמו סבא זקן, טוב וחכם.

שניר: וגם כמו שניר יפה וצעיר!

אֶתִּי מִלְכָּנוֹן כְּלָה אֶתִּי מִלְכָּנוֹן תְּבוּאֵי תְּשׁוּרֵי מֶרֶאֶשׁ אִמְנָה
מֶרֶאֶשׁ שְׁנִיר וְתִרְמוֹן מִמַּעֲנוֹת אֶרֶץ מְהֻרָּרִים גְּמֻרִים:

(שיר השירים ד 8)

כתבו לפי השיחה קטע אינפורמטיבי של כחמישה עשר משפטים על החרמון.

Write a fifteen sentence long informative passage about the חרמון according to the dialogue.

הר חרמון ומפת האזור

5. קראו את הקטע והשלימו את המילים החסרות לפי ההקשר.

אִישׁ יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוֹשָׁן (אסתר ב 5)

הפסוק בספר אסתר "איש יהודי היה בשושן ושמו מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש איש ימיני" (= איש ימיני = איש משבט בנימין) לא היה יכול להיות בספר מתקופת בית המקדש ה---. באותה תקופה, בימי בית ראשון, יהודי היה בן למשפחת יהודה או איש משבט יהודה, ולכן לא היה יכול להיות איש יהודי, שהוא משבט אחר למשל, משבט ---, כמו בפסוק בספר אסתר.

אחרי תקופת בית המקדש הראשון קיבלה המילה עוד --- : כל איש מבני ישראל היה יהודי, ולא חשוב מאיזה --- הוא.

בסוף תקופת הבית השני שוב "זזה" המילה וקיבלה עוד משמעות: לא רק ה---, השבט והעם. המילה יהודי היא מאז גם הדת והאמונה. מעכשיו יהודי הוא מי שנולד ל--- ולדת.

בספר אסתר היה גם פועל בבניין התפעל, שבא מן השורש י.ה.ד. שם הפועל הוא: ---. משמעות הפועל הייתה לעבור מעם אחר לעם ה---.

היום משתמשים ב--- אחרת. אומרים "להתגייר" כשרוצים לומר שמישהו עובר אל הדת היהודית. (לפי: פרופסור בר-אשר, לשוננו לעם טבת-שבט, תשנ"ט)

- 1) ? מה אתם חושבים: האם ההיסטוריה של המילה יהודי קשורה לויכוח מיהו יהודי.
- 2) ספרו על מילה אחרת שיזהי ממשמעות למשמעות למשל - ישראל / תורה / חוקר.

מגילת אסתר עם ציורים, פירארה, איטליה, 1616

אבא לא הסכים לקנות לי בובה של בארט סימפסון. אמא כן רצתה, אבל אבא לא הסכים לי, אמר שלא צריך לעשות כל מה שאני רוצה ושאיין לי כבוד לכסף, ושם אני לא אלמד את זה כשאני קטן אז מתי אני כן אלמד?

"ילדים שקונים להם בובות של בארט סימפסון גדלים אחר כך להיות 'פושטקים' שגונבים", ולכן הוא קנה לי חזיר לא יפה מפּוֹרְצָלָן, ובגב שמים לו את הכסף. ועכשיו אני אגדל להיות בסדר ולא אגנוב.

פּוֹשְׁטָק = (מרוסית) ילד רחוב

כל בוקר אני צריך עכשיו לשתות שוקו, ואם אני שותה אני מקבל שקל, ואני מכניס את הכסף לגב של החזיר. כשלוקחים אותו שומעים את המטבעות של הכסף. כשבחזיר יהיו הרבה מטבעות והוא יהיה מלא, אז אני אקבל בובה של בארט על סְקִיטבוֹרְד. אבא אומר שזה מחנך.

החזיר דווקא נחמד. האף שלו קר כשנוגעים בו, והוא מחייך כשמכניסים את השקל וגם כשמכניסים רק חצי שקל. נתתי לו גם שם: אני קורא לו פֶּסְחִזוֹן על שם איש אחד, שפעם גר בתיבת הדואר שלנו, ואבא לא הצליח להוריד את השם שלו מהתיבה.

פסחזון הוא לא כמו הצעצועים האחרים שלי. הוא יותר שקט בלי אורות ובֶטְרִיות. אני צריך לשמור עליו שלא ייפול מהשולחן למטה. "פסחזון, תזכור שאתה מפורצלן" אני אומר לו, כשאני רואה שהוא מסתכל למטה. והוא מחייך ומחכה שאני אוריד אותו מהשולחן. רק בשבילו אני שותה את השוקו כל בוקר, ואז אני מכניס את החצי שקל בגב שלו.

"אני אוהב אותך פסחזון" אני אומר לו אחרי זה, "פִּיר, אני אוהב אותך יותר מאבא ואמא. ואני גם יאהב אותך תמיד, לא חשוב מה, אבל אל תיפול".

אתמול אבא בא, לקח את פסחזון מהשולחן והתחיל לשחק איתו. "לא, אבא", אמרתי "אתה עושה לפסחזון כאב בטן". אבל אבא המשיך: "הוא לא עושה רעש, אתה יודע מה זה אומר, יואבי? שמחר תקבל בארט סימפסון על סקייטבורד".

"יופי, אבא" אמרתי "רק בבקשה, אל תעשה כך. הוא לא מרגיש טוב".

אבא שם את פסחזון במקום והלך לקרוא לאמא. אחרי דקה הוא חזר עם אימא ביד אחת ועם פטיש ביד השנייה. "את רואה, ככה הוא למד להבין מה זה כסף, נכון יואבי?"

"בטח שאני יודע", אמרתי " אבל בשביל מה פטיש?" "זה בשבילך" אמר אבא ושם לי את הפטיש ביד. "אבל לאט-לאט" אמר אבא. אחרי כמה דקות נמאס לאבא והוא אמר: "נו, תשבור כבר את החזיר". "מה?" שאלתי "את פסחזון?" "כן, כן, את פסחזון, נו תשבור. עבדת קשה בשביל הבארט סימפסון".

פסחזון העצוב חיך כמו חזיר מחרסינה שמבין שזה הסוף שלו. "לא רוצה בארט סימפסון. מספיק לי הפסחזון." אמרתי.

"זה באמת בסדר. אני אשבור אותו בשבילך". אמר אבא ולקח ממני את הפטיש. הסתכלתי על העיניים של אימא ועל פסחזון המחייך וידעתי שהכול עליי, אם אני לא אעשה משהו הוא ימות. "אבא" קראתי, לפני שהוא הוריד את הפטיש על פסחזון. "מה יואבי?" שאל עם הפטיש באוויר, "אני רוצה עוד שקל בבקשה. תן לי עוד שקל ואני אשים בגב שלו. מחר, אחרי השוק, ואז לשבור, מחר, אני מבטיח". "עוד שקל" אמר אבא "את רואה, הינה, הילד מבין".

אחרי שהם יצאו מהחדר לקחתי את פסחזון ובכיתי ובכיתי. ופסחזון לא אמר שום דבר רק זו קצת בידיים שלי. "אל תדאג. אני אשמור עליך".

בלילה, חיכיתי שאבא יגמור לראות טלוויזיה בסלון וילך לישון. ואז קמתי בשקט, בשקט עם פסחזון והלכנו והלכנו עד שהגענו לשדה. "חזירים מתים על שדות". אמרתי לפסחזון כששמתיו אותו על האדמה. "יהיה לך טוב כאן". כשנגעתי באף שלו לשלום, הוא רק הסתכל, עצוב. הוא ידע שלא יראה אותי יותר.

(מתוך: געגועיי לקסינג'ר)

1 ? הסיפור מספר בשקט על כאב גדול. מה הוא?

2 כתבו את הסיפור כאילו מישוהו אחר מספר את הסיפור: פסחזון, האח של יואב או אימא של יואב.

1. להיות בן למשפחה גדולה

מה זה אומר להיות בן/בת למשפחה גדולה?

- להשתתף בשיחות של כולם על כולם.
- להתרגש מן החדשות הטובות של כולם.
- לשמוע על הבעיות של כולם ולהצטער.
- להתחתן ולהזמין את כולם לחתונה.
- להסתכל באלבומי התמונות, ולנסות לזכור את השמות של כולם.
- להתקשר לכל אחד ביום ההולדת, ולומר מזל טוב.
- להשתתף כמעט כל חודש בשמחות, ולהצטרף למתנה המשותפת.
- להתנדב לבקר את החולים, ולעזור למי שצריך עזרה.
- להזדקן עם כל תינוק חדש, ולהרגיש שאתה מתקרב לגיל של הדודות שלך.

הוסיפו משפטים לפי המשפחה שלכם. Add sentences according to your own family.

(א) אמרו מה זה אומר להיות בן למשפחה קטנה.

(ב) המשיכו את דבריו של בן המשפחה הגדולה ב-1. ש"ברח לאי בודד".
השתמשו בפעלים בעתיד:

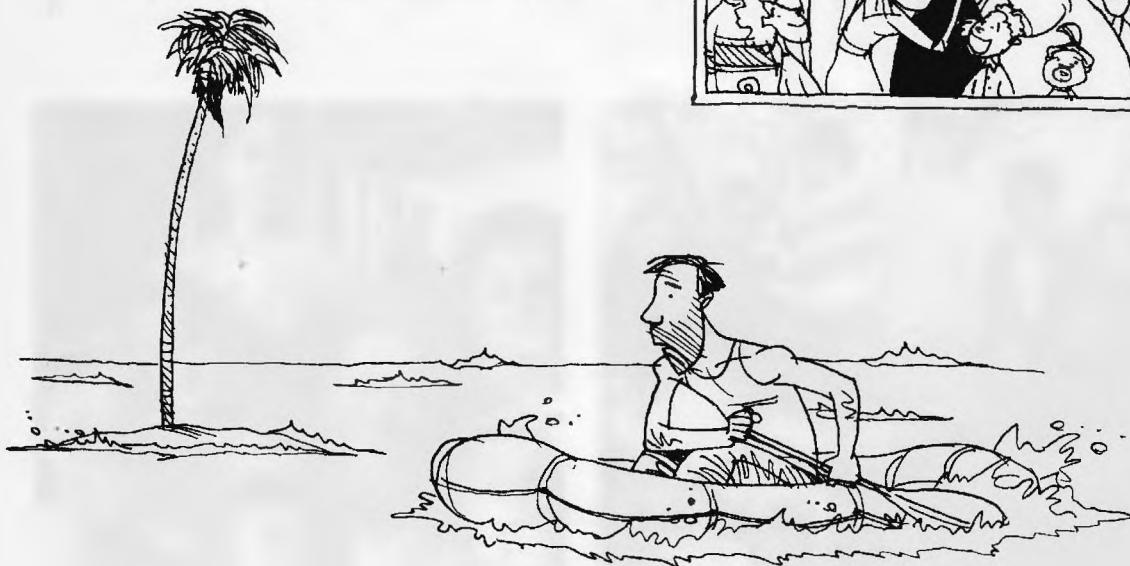
- a) Tell how it feels to be a member of a small family.
b) Continue what member of the big family who "escaped to a desert island" said as in 1. Use the verbs in their future form.

באגדה: די, נמאס לי להכיר את כולם וכולם מכירים אותי.

אני בורח לאי בודד. עס לא תהיה לי משפחה.

עס אני לא אשתף בשיחות עס כולם עס כולם.

עס אני לא ... את ☐ ☐ ☐

שיעור

9

עברית מן ההתחלה

2. בניין התפעל, גזרת השלמים, זמן עתיד

להתרגש

	ז.	ז. / נ.	נ.
י.	תִּתְרַגֵּשׁ תִּתְרַגֵּשׁ תִּתְרַגֵּשׁ	אֶתְרַגֵּשׁ תִּתְרַגֵּשׁ תִּתְרַגֵּשׁ	תִּתְרַגֵּשׁ תִּתְרַגֵּשׁ תִּתְרַגֵּשׁ
ו.	תִּתְרַגֵּשׁ תִּתְרַגֵּשׁ תִּתְרַגֵּשׁ	נִתְרַגֵּשׁ תִּתְרַגֵּשׁ תִּתְרַגֵּשׁ	תִּתְרַגֵּשׁ תִּתְרַגֵּשׁ תִּתְרַגֵּשׁ

וכך גם: לְהִתְפַּלֵּל, לְהִתְחַתֵּן (עם), לְהִתְקַשֵּׁר (עם), (ל...), לְהִתְנַדֵּב (ל...), לְהִתְרַגֵּשׁ (ל...),
לְהִתְפַּתֵּחַ, לְהִתְגַּרֵּשׁ (מ...), לְהִתְקַרֵּב (ל...), לְהִתְרַחֵץ, לְהִתְנַהֵּג, לְהִתְלַכֵּץ, לְהִתְחַזֵּק
וכן גם: לְהִתְעַגֵּעַ (ל...)

בבניין התפעל יש לפעמים חילופי אותיות ושינויים באותיות:

In the התפעל construction sometimes letters switch places or there other changes.
i.e.:

א. כשהאות הראשונה של השורש היא **ש** או **שׁ**:
הַשְׁתַּמֵּשׁ, מִשְׁתַּמֵּשׁ, יִשְׁתַּמֵּשׁ, לְהִשְׁתַּמֵּשׁ. וכך גם: לְהִשְׁתַּתֵּף.

ב. כשהאות הראשונה של השורש היא **צ** הנטייה היא:
When the first root-letter is **צ** the conjugation is:
הִצְטַרֵּף, מִצְטַרֵּף, יִצְטַרֵּף, לְהִצְטַרֵּף. וכך גם: לְהִצְטַרֵּף.

ג. כשהאות הראשונה של השורש היא **ס** הנטייה היא:
When the first root-letter is **ס** the conjugation is:
הִסְתַּכֵּל, מִסְתַּכֵּל, יִסְתַּכֵּל, לְהִסְתַּכֵּל.

ד. כשהאות הראשונה של השורש היא **ז** הנטייה היא:
When the first root-letter is **ז** the conjugation is:
הִזְדַּקֵּן, מִזְדַּקֵּן, יִזְדַּקֵּן, לְהִזְדַּקֵּן.

3. (א) השלימו את הטבלה בעתיד:

אני	אתה	את	הוא	היא	אנחנו	אתם/אתן	הם/הן
אתרגש	---	---	---	---	---	---	---
---	תתחתן	---	---	---	---	---	---
---	---	תתנדבי	---	---	---	---	---
---	---	---	יתרגל	---	---	---	---
---	---	---	---	תתפתח	---	---	---
---	---	---	---	---	נסתכל	---	---
---	---	---	---	---	---	תשתמשו	---
---	---	---	---	---	---	---	יצטערו

(ב) אמרו את הפעלים להתחבק, להתנשק בזמן עתיד ונחשו את המשמעות של הפעלים.

4. קראו את הקטע הבא והשלימו את הפעלים בעתיד:

נסיעה מחו"ל לישראל ופגישה עם ה"משפוחה"

(להצטרף)	כשתיסע ל"משפוחה" בישראל (אתה) --- מייד לחיי היומיום המלאים של כל
(להצטרף)	בני המשפחה. יזמינו אותך לכל ארוחה גדולה ולכל השמחות. סבתא --- אם
(להתקשר)	לא תבוא לארוחת שבת אצלה. הדודות --- כל יומיים לדעת מה שלומך.
(להתחתן)	הדוד ישאל אותך כל שבוע, מתי כבר (אתה) --- עם החברה שלך. בת הדודה
(להסתכל)	הקטנה, תבקש (אתה) --- איתה על כל המחברות של בית הספר, כל פעם
(להשתתף, להתקרב)	ש(אתה) --- בארוחה משפחתית אצלם. לאט לאט (אתה) --- לכל בני המשפחה
(להתרגל)	ו--- (אתה) לסגנון השיחה שלהם.
(להתרגל, להתגעגע)	אחרי שנה, כשתחזור לחו"ל, (אתה) --- שוב לחיים שם, אבל (אתה) --- מאוד
	לסגנון החיים ול"משפוחה" שלך בישראל.

החליפו כל "אתה" ב"את" וקראו שוב את כל הקטע.

פרופסור פאטנס מאוניברסיטת הָנוֹרְד הוא פילוסוף מפורסם. הוא כתב על הקשר בין היחסים החברתיים והאכפתיות של אנשים בחברה, לבין ההתפתחות הכלכלית של המדינה. לדעתו, כשאין קשרים חברתיים, וכשאנשים לא מעורבים במה שקורה במדינה, הכלכלה לא יכולה להתקדם ולהתפתח.

היום ברוב המדינות המערביות בעולם פחות ופחות אנשים משתתפים בבחירות, ולא אכפת להם מה קורה בממשלה או בעיר שלהם; הם לא מצטרפים לארגונים קהילתיים, לא מתנדבים לפעולות חברתיות ולא משתתפים בחיי הקהילה.

לפי מחקרים, אנשים פחות ופחות נפגשים עם שכנים ועם קרובי משפחה; אין להם שיחות ארוכות עם חברים, והם פותרים את רוב הבעיות שלהם לבד או עם אנשי מקצוע. במחקרים נמצא, שאנשים בעולם המודרני גם לא מאמינים לאנשים אחרים. בעולם לא חברתי כזה קשה יותר לפתור בעיות חברתיות, פוליטיות או כלכליות.

פרופסור פאטנס ביקש לדעת למה לרוב האנשים אין קשרים חברתיים. הוא מצא שיש לכך שתי סיבות חשובות: סיבה אחת היא הטלוויזיה: אנשים במערב מסתכלים בטלוויזיה ב-40% מן הזמן החופשי שלהם. סיבה אחרת היא שהמשפחה פחות חזקה בעולם המודרני: צעירים רבים לא מתחתנים ולא בונים משפחה. הרבה זוגות לא ממשיכים לחיות יחד ומתגרשים. אנשים שחיים לבד לא מעורבים בחיי החברה, ופחות אכפת להם מה קורה בחברה הגדולה.

פרופסור פאטנס אומר, שחשוב להיות מעורבים בחיי החברה: "אנחנו צריכים להתרגל לשינויים שקורים בעולם המודרני; אנחנו צריכים למצוא דרכים איך להתקרב לאנשים אחרים גם בעולם של טלוויזיה ושל הרבה אנשים בודדים" - אומר פרופסור פאטנס.

(לפי: פרופ' פאטנס, עיתון הארץ, ינואר 1998)

(ב) השלימו את הפועל בעתיד בצורה הנכונה ואז סמנו את אחת המילים: פחות או יותר לפי דברי פרופסור פאטנם:

Complete the sentences using the correct future form of the verb and then underline פחות or יותר according to פאטנם.

הכלכלה תתפתח יותר אם אנשים יעבדו זה עם זה.

(להתפתח) פחות / יותר

(להתחתן) פחות / יותר	(1) --- אנשים --- באלף הבא.
(להתגרש) פחות / יותר	(2) אם לא יהיה שינוי בעתיד, --- זוגות --- .
(להתנדב) פחות / יותר	(3) חשוב ש --- אנשים --- לעבודות בקהילה.
(להתקרב) פחות / יותר	(4) אם המצב בעתיד יהיה כמו המצב היום, אנשים --- --- לשכנים ולחברים שלהם ויהיו --- מעורבים בחיים הקהילתיים.
(להתקדם) (להשתתף) פחות / יותר	(5) החברה לא ---, אם בני אדם לא --- --- בארגונים חברתיים של הקהילה.
(להסתכל) פחות / יותר	(6) אם אנשים --- --- שעות בטלוויזיה הם --- --- לאנשים אחרים.
(להתקשר) פחות / יותר	(7) אם האדם המודרני --- לשינויים בחברה, הוא יראה שהוא צריך להיפגש --- עם אנשים אחרים.
(להתרגל) פחות / יותר	(8) הכלכלה --- רק אם לאנשים יהיה --- --- אכפת מה קורה במדינה.

(ג) כתבו אם אתם מסכימים עם פרופסור פאטנם.

(ד) ספרו על האכפתיות, ועל הקשרים החברתיים בחברה ובארץ שאתם מכירים.

ז.י.	נ.י.	ז.ר.	נ.ר.
סָגוּר	סָגוּרָה	סָגוּרִים	סָגוּרוֹת
□ □ ו □ □	□ □ ו □ □ ה	□ □ ו □ □ ים	□ □ ו □ □ ות

כך גם: כתוב, גמור, עסוק, פתוח, ידוע, שמור, תפוס, בדוק.

בינוני פעול הוא שם תואר שנגזר לרוב מפועל בבניין פעל.

The passive participle is an adjective that is usually derived from a verb in the פעל conjugation.

החנות סגורה.

גזירת הבינוני הפעול אינה אוטומטית - לא מכל פועל בבניין פעל אפשר לגזור את צורת שם הבינוני והפעול.

The derivation is not automatic - not every verb in the פעל conjugation has a passive participle adjective form.

א) איש עסוק

דני: אברהם, יש לך זמן?

אברהם: לא, אני מצטער, אני עובד קשה ועסוק כל הזמן.

דני: עובד? בפסח? שום דבר לא פתוח, הכל סגור.

איפה אפשר לעבוד?

אברהם: בבית. יש לי עבודת תרגום גדולה. אני צריך

לתרגם שלושה סיפורים מרוסית לעברית.

דני: של מי הסיפורים?

אברהם: של סופר לא ידוע. הם כתובים בסגנון מיוחד, ויש בהם משהו שאני אוהב

מאוד: הם בנויים כמו שאלות ותשובות.

דני: מעניין. מתי אתה צריך למסור את התרגום?

אברהם: זה צריך להיות גמור עד סוף החופשה.

דני: טוב, אז נראה אחרי החופשה. בהצלחה!

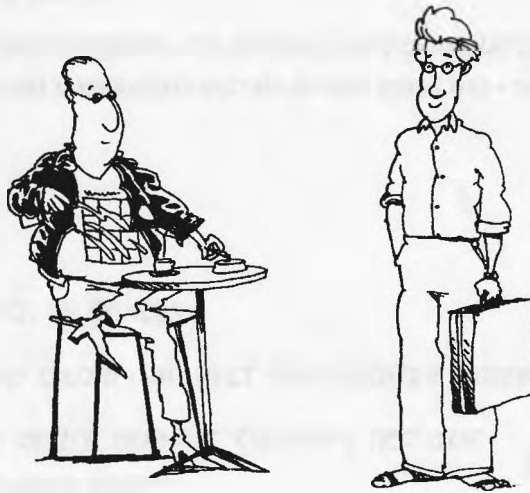
אברהם: תודה, להתראות.

למה דני אומר לאברהם "בהצלחה"?

(ב) סמנו נכון / לא נכון לפי השיחה;

שימו לב: בשיחה מופיעה צורת הפעול ובשאלות צורת הפועל.

- (1) אברהם **עוסק** בתרגום. נכון / לא נכון
- (2) דני ידע ש**סוגרים** את האוניברסיטה. נכון / לא נכון
- (3) לא **פותחים** את הספרייה בפסח. נכון / לא נכון
- (4) אברהם מתרגם סיפורים שמישהו **כתב** בעברית. נכון / לא נכון
- (5) כולם **יודעים** מי כתב את הסיפורים. נכון / לא נכון
- (6) האיש שכתב את הסיפורים, **בנה** אותם כמו שאלות ותשובות. נכון / לא נכון
- (7) אברהם צריך **לגמור** את העבודה עד סוף פסח. נכון / לא נכון

(ג) אמרו וכתבו את צורת הפעול של הפעלים לשרוף (שרף) / לדחוף (דחף) מצאו את משמעותם במילון:

Say the passive participle form of these verbs out loud, and find their definition in the dictionary.

Passive participle

7. בינוני פעול, בניין פֻעַל, גזרת ל"י

ז.י.	ג.י.	ז.ר.	ג.ר.
בְּנוּי	בְּנוּיָה	בְּנוּיִים	בְּנוּיוֹת
☐ וי ☐	☐ ויה ☐	☐ ויים ☐	☐ ויות ☐

וכך גם: קנני, עשוי

שיעור

9

עברית מן ההתחלה

208

(א) אמרו וכתבו את צורת הפעול של הפעלים לאפות (אפה) / לתלות (תלה) ומצאו את משמעותם במילון:

Say the passive participle form of these verbs out loud, and find their definition in the dictionary.

(ב) שבצו את המלים בפעול לפי הפועל בפעל:

Complete the sentences using the passive participle form according to verbs in the conjugation.

באניה: המכתב עוד לא גאור. מתי תגאור את המכתב?

- (1) אי אפשר להיכנס כי הדלת ---. מי סגר את הדלת?
- (2) קר בחדר. החלון ---. למה פתחו את החלון?
- (3) אני רואה שאין לך זמן ואתה ---. במה אתה עוסק עכשיו?
- (4) הסיפור --- באנגלית. למה כתבת את הסיפור באנגלית ולא בעברית?
- (5) העוגה --- רק מחומרים טבעיים. איך עשיתם את העוגה?
- (6) - אי אפשר לשבת פה. המקום הזה ---.
- אתם יודעים אולי מי תפס אותו?
- (7) תכשיטים כאלה בדרך כלל --- בבנק. למה גם את לא שומרת אותם בבנק?
- (8) הבית שלכם --- מאבן מיוחדת מאוד. כמה זמן בניתם אותו?
- (9) זה לא שיר ---, איך ידעתם לשיר אותו?

8. אז 'אללה, ה"!

אזי ואבוי!

אני הרוג.

אני גמור.

אני שבור.

אני הרוס.

האם גם החברה הישראלית היא חברה של אנשים אינדיבידואליסטים, בודדים ואגואיסטיים או שהישראלים מעורבים יותר בחיי הקהילה ואכפתיים?

עד לא מזמן הייתה החברה הישראלית ידועה כחברה של אנשים אכפתיים ומעורבים בחיי הקהילה. החיים הקשים בימים הראשונים של המדינה, המלחמות והצבא, השפיעו על החברה, שהייתה כמו משפחה גדולה: כולם מכירים את כולם, וכולם עוזרים לכולם.

עד היום אנשים שמגיעים לארץ לתקופות קצרות מרגישים שלישואלים יש קשרים חברתיים מאוד חזקים; בבית של הישראלי הדלת תמיד פתוחה לחברים, והיחסים בין בני אדם הם לא פורמליים; כשאתה צריך עזרה, תמיד מישהו יעזור לך - אתה אף פעם לא לבד.

למשפחתיות הזאת יש עוד צד: ממחקרים סוציולוגיים עולה שפרוטקציה, (זאת אומרת, קשרים "חלונות הגבוהים"), עוזרת כמעט בכל דבר בישראל: אנשים מקבלים עבודה, קונים ומוכרים מכוניות ובתים, ומוצאים רופאים ותרופות בעזרת חברים.

אבל בשנים האחרונות מרגישים שינוי גם בחברה הישראלית. יש כמה סיבות לכך: הסיבה הראשונה היא שישראל היא חלק מן העולם המערבי: גם כאן מסתכלים הרבה בטלוויזיה בזמן הפנוי; גם כאן יש ילדים לאימהות לא נשואות או ילדים להורים גרושים; הישראלי החדש סגור יותר בבית, ועסוק יותר בענייני עבודה ומשפחה, לא כמו שהיה לפני חמישים, או ששים שנים.

הסיבה השנייה היא השינויים בתוך החברה הישראלית עצמה: המדינה גדלה מחברה של רבע מליון ישראלים בשנות ה-40, לחברה של שישה מיליון איש בשנת אלפיים. החברה הישראלית בנויה מקבוצות שונות: עולים מכל העולם, דתיים וחילוניים, ערבים ויהודים. בגלל כל הסיבות האלה הישראלים כבר פחות מוכנים לעזור, פחות מתנדבים לתפקידים חברתיים ופחות מעורבים בחיים הפוליטיים והקהילתיים.

אולי אחד מן הסימנים לשינויים בחברה הישראלית הוא הוויכוח, שהיה בכנסת, על "חוק העזרה". בקיץ 1998 רצו כמה חברי כנסת להחליט על חוק חדש, "חוק העזרה לזקנת". לפי חוק זה כל אדם, שרואה אדם אחר מבקש עזרה, צריך לעזור לו. אם הוא לא יעזור, הוא ישלם הרבה כסף. הוא לא יהיה צריך לשלם, אם הוא לא עוזר בגלל סכנת חיים. "חוק כזה" - אומרים הסוציולוגים - "הוא סימן של חברה גדולה ואינדיבידואליסטית".

האם בחברה הישראלית צריך חוק כתוב כדי ללמד אנשים שצריך לתת עזרה?

(לפי: פרופ' פאטנס, עיתון הארץ, ינואר 1998)

ישראל דומה למדינות אחרות בעולם המערבי וגם שונה מהן. תנו דוגמות לכאן ולכאן.

(ב) ענו על השאלות.

שימו לב: בשאלות עוברים מצורת הפעול כפי שהיא בקטע, לצורת הפועל:

Answer the questions using the active instead of the passive form used in the questions.

באגדה: "ישראל ידועה כ..." מה ידעו בעולם על החברה הישראלית ?

באולק ידעו ישראל היא חברה le אנה'ס אכפת"ס.

למי הישראלי פתח את הדלת?

(1) "הדלת פתוחה."

במה הישראלי עוסק עכשיו?

(2) "הישראלי עסוק."

מה בונה את החברה הישראלית?

(3) "החברה הישראלית בנויה."

מי יכתוב את החוק החדש?

(4) "חוק כתוב."

(ג) אתם מסכימים עם כותב המאמר? במה כן? במה לא?

Do you agree with the writer's opinion. Say what you agree and disagree with?

10. הפועל לתת, זמן עבר

	ז.	ז. / נ.	נ.
	נתתי		
י.	נתת	נתת	נתת
	נתן	נתנה	
	נתנו		
ר.	נתתם	נתתן	נתתן
	נתנו		

שיעור

9

עברית מן ההתחלה

אז למה ילדים קטנים
אומרים "נתנתי"?

11. (א) סדרו את התשובות מן האכפתית ביותר (1) לפחות אכפתיות (4).

Arrange the answers from the most "involved" to the least "involved".

(ב) בחרו את המשפט המתאים לכם; משפט המתאר איך אתם חושבים שאתם תתנהגו במצב הזה, ואמרו אותו בעתיד בעזרת אם:

Choose the sentence that reflects your attitude; a sentence that describes how you think you might behave in a similar situation. Use the future tense using the word אם.

שאלון - אכפת לי או לא אכפת לי

הייתה תאונה ברחוב, על יד הבית שלך.

- א. • שאלת אנשים שהיו שם, מה קרה. 3
- רצת ולקחת את האנשים לבית החולים. 1
- ישבת בבית, סגרת את הדלת ולא יצאת עד שהיה שקט. 4
- טילפנת למשטרה וביקשת שיבואו. 2

ב. • אק תהיה תאונה ברחוב, על יד הבית שלי, אטלן למטרה ואבקס עיבאלא.

(1) ראובן ושמעון "רצו" לבחירות לעירייה. אתה חשבת שראובן לא מתאים, ושרק שמעון יכול להיות ראש העיר.

- עזרת לשמעון בכל רגע פנוי.
- דיברת על זה רק בבית או עם חברים.
- הלכת לשמוע את שמעון באחת הפגישות שלו.
- הצטרפת להפגנות נגד ראובן.

(2) קיבלת הודעה שמשפחה של עולים חדשים באה לגור בשכונה שלך.

- הלכת לבית של העולים החדשים, שאלת אותם מה הם צריכים והבאת להם.
- הלכת לדבר עם השכנים, והחלטתם לחשוב ביחד מה אפשר לעשות.
- הסתכלת במכתב וזרקת אותו לפח האשפה.
- התקשרת לעירייה ואמרת להם שהם צריכים לדאוג לעולים החדשים.

שיעור

9

עברית מן ההתחלה

(3) קראת בעיתון על משפחה בעיר קטנה בגליל, שצריכה בגדים ורהיטים.

- חשבת על כך והחלטת שזאת הבעיה של העובדות הסוציאליות במקום.
- מצאת בגדים ורהיטים, טילפנת לאנשים, וביקשת שהם יבואו לקחת.

- המשכת לקרוא את העיתון ושכחת מכל העניין.
- קנית בגדים ורהיטים באלף וחמש מאות שקלים והבאת להם אותם.

(4) יש לך שכנה. אף פעם לא היית חבר קרוב שלה, אבל לפני שבוע היא חלתה.

- התנדבת לעזור לה וירדת כל יום לבקר אותה.
- התקשרת אליה כמה פעמים לשאול מה שלומה.
- לא עשית שום דבר.
- ביקרת שם פעם אחת.

(5) עמדת בתחנת אוטובוס, ילד התקרב, סיפר שאיבד את הכסף לנסיעה באוטובוס וביקש ממך כסף.

- אמרת לו, שכדאי שהוא ישמור יותר טוב על הכסף שלו, ואז נתת לו את הכסף שהוא ביקש.
- לא ענית לו, כי אתה חושב שהוא רק רוצה לגנוב כסף.
- הצטערת לשמוע שאין לו כסף, אבל לא נתת לו כסף.
- אמרת לו שזאת הבעיה שלו.
- נתת לו מיד את הכסף ועוד חמישה שקלים במתנה.

חשבו על עוד שלושה מצבים. תארו כל מצב במשפט אחד, הוסיפו 4 תגובות אפשריות ותנו לחבריכם לדרג אותן ולומר מה הם היו עושים.

Think of three other situations, describe them and give the four possible answers.
Ask your friends to scale them and say what would they do.

12. קצת יחס, בבקשה!

נטיית המילה - עֵצָם

"רק על עצמי לספר ידעתי" (רחל)

	ז.	ז. / נ.	נ.
י.	עֵצָמָהּ	עֵצָמִי	עֵצָמִי
	עֵצְמוֹ		עֵצְמָהּ
ר.	עֵצְמָכֶם	עֵצְמָנוּ	עֵצְמָכֶם
	עֵצְמָם		עֵצְמָן

בדרך כלל המילה "עצם" מופיעה אחרי פועל עם מילת יחס לפנייה:
לעצמי, בעצמי, מעצמי, עם עצמי, על עצמי, את עצמי, וכי'

The word "עצם" appears after a verb with a preposition.

הסיפורים באים מעצמם

ביקשתם שאספר לכם איך הייתי לסופר. אני באמת לא יודע. אימא שלי תמיד אמרה לי:
"אתה יום אחד תכתוב סיפורים. אבל עד אז, אל תשמע רק את עצמך; תשמע את
האנשים ברחוב. כל איש - מיליון סיפורים". וזה גם מה שאני אומר לאנשים צעירים
שרוצים לכתוב: אל תשמעו את עצמכם. אתם צריכים לצאת לרחוב ולשמוע
את האנשים ברחוב. הסיפורים כבר יבואו מעצמם.

אני לא עשיתי שום דבר - הסיפורים באו וכתבו את עצמם. אתה
רוצה להיות סופר? אל תאמר לעצמך: "אני צריך לשבת ולכתוב."
לא. המילים כבר יבואו מעצמן - ברגע הנכון. אתה רק צריך
לפגוש את הסיפורים, לחיות בין אנשים. אם אתה רוצה לכתוב
אל תחשוב על עצמך - תחשוב על האנשים מסביב, ואז
הסיפורים כבר יבואו מעצמם.

מה שאלו אנשים את הסופר, ומה אתם חושבים על הדברים שהוא אמר?

שיעור

9

עברית מן ההתחלה

אתה צריך לאהוב את עצמך ולהגיד לעצמך כמה אתה מוצלח. רק אתה יכול לעזור לעצמך. אתה צריך לקחת את עצמך בידיים ולשאול את עצמך מה החיים יכולים לתת לך. אתה צריך לומר לעצמך שאתה הכי-הכי!

דני פגש את החברה שלו וסיפר לה מה אמר לו הפסיכולוג. אמרו את דבריו.

14. השלימו את השיחות הקטנות בעזרת המילה **עצם** בנטייה בצירוף מילת היחס הנכונה:

לעצמי, בעצמי, עם עצמי, על עצמי, את עצמי וכו'.

(1) - תגיד, אתה משוגע? אתה הולך ברחוב ומדבר עם עצמך.

- אני? אני לא מדבר ---. אני מדבר בפלאפון.

(2) - היא נחמדה?

- ככה... אף אחד לא מעניין אותה. היא חושבת רק על עצמה.

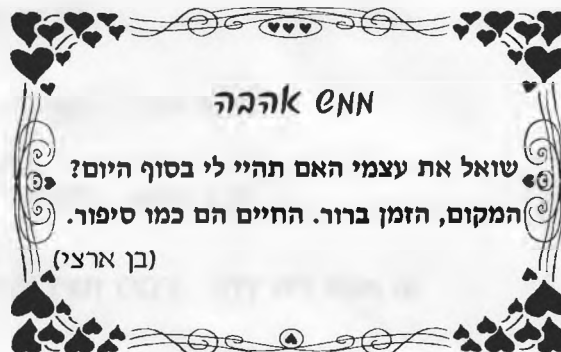
- כולנו חושבים רק על ---.

(3) אימא: אתה כבר ילד גדול. למה אתה לא מתלבש בעצמך?

דני: אימא, קשה לי להתלבש ---.

(4) - שירה, קניתם את העוגה הזאת, או שעשיתם אותה בעצמכם?

- אנחנו אף פעם לא קונים עוגות. הכנו אותה ---.

15. התאימו את הביטויים בטור א' להגדרות המתאימות בטור ב' ואמרו משפט שלם בעזרת מי ש...

Match the phrases in column א to the appropriate definitions in column ב and say a complete sentence using מי ש...

א	ב
1) מכיר את עצמו,	דואג שיהיה לו כל מה שהוא צריך.
2) לא מאמין בעצמו,	לא שם לב למה שהוא אומר.
3) שומר על עצמו,	לא מוכן לספר לאחרים מה קורה לו.
4) חוזר על עצמו,	יודע מי הוא.
5) לא פותח את עצמו,	מתנהג כאילו הוא מישהו אחר.
6) צוחק על עצמו,	הוא חושב שהוא יותר טוב מאחרים.
7) "חושב את עצמו",	בטוח שהוא לא יכול להצליח.
8) עושה את עצמו,	יש לו הומור בריא.
9) שוכח את עצמו,	אומר שוב ושוב אותו דבר.

ביאור: א' שמכיר את עצמו, יודע מי הוא.

16. א) לפניכם אמרות ופתגמים מן המשנה, מן התלמוד ומן המדרשים. קראו וסמנו א' או ב':

א = אכפתיות והתנדבות / מעורבות ב = אינדיבידואליזם / אגואיזם

Below are sayings and proverbs from the משנה, the תלמוד and the מדרשים. Read them and write:

(א) = involvement / caring and voluntary or (ב) = individualism / egoism

ביאור: אדם קרוב אצל עצמו. (סנהדרין, ט) - ב'

• אם אין אני לי מי לי.

• כשאני לעצמי מה אני. (אבות א, יד)

• אל תפרוש מן הציבור. (אבות ב, ה)

• העבר רצונך מפני רצון חברך. (דרך ארץ זוטא, א)

• ואהבת לרעך כמוך - זה כלל גדול בתורה. (ירושלמי, נדרים, פ"ט, ה"ד)

תפרוש=תעזוב, ציבור=קהילה

העבר רצונך=אל תחשוב על מה שאתה רוצה

יהי=יהיה, חביב=נעים, טוב

• יהי כבוד חברך חביב עליך כשלקך. (אבות ב')

בריות=אנשים

• כשהשנים יפות הבריות נעשין אחים זה לזה. (בראשית רבא, ט"ו)

• טוב לצדיק וטוב לשכנו. (סוכה, נ"ו)

קנה=תעשה

• קנה לך חבר. (אבות א')

(ב) תרגמו לעברית פתגמים דומים משפות אחרות.

17. אל יאולה, ה"!

לא'כפת לו שום דבר

לפניכם אמרות וביטויי סלנג. קראו וסמנו:

א= מעורבות / אכפתיות והתנדבות ב= אגואיזם / אינדיבידואליזם

Read the following slang expressions and sayings and write:

(א) = involvement / caring and voluntaryism, or (ב) = egoism / individualism

באולה: עושה מה שבא לו! - ה'

• לא שם על אחרים!

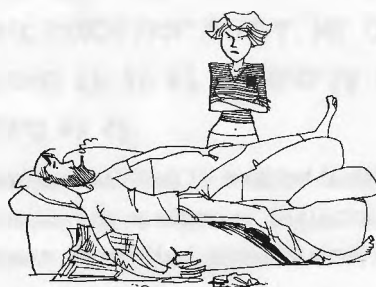
• אכפתניק!

• חושב שהוא בן יחיד!

• סופראגואיסקט!

• הוא מה-זה חושב רק על עצמו!

• סוציומט

אכפיות

- אני מתנצל שלא הצלחתי להגיע אתמול. כל כך לא נעים לי...
- אני ממש מאמינה לך. הפעם באמת הגזמת!
- למה? מה את כועסת כל כך?
- תשמע, זאת לא הפעם הראשונה. חיכיתי לך עד שתים עשרה בלילה. דאגתי. אני חושבת שבביל לא אבפת לך. זה העניין. אתה לא יכול לחשוב שאולי מישהו מחכה לך ותלוי בך ובתוכניות שלך?

- אין לי מילים. אמרתי לך שאני מתנצל.
- אז לא תסלחי לי אף פעם?
- אז למה לא הרמת טלפון, לפחות? שאני לא אדאג.
- את יודעת איך זה בעבודה שלי. מתחילים לדבר, ובלי להרגיש הזמן עובר.
- תמיד יש לך תירוצים. פשוט נמאס לי.
- את צודקת במאה אחוז. זה לא יקרה עוד פעם!
- בפעם הבאה היא לא הגיעה לפגישה. המחיצו את השיחה. ?

מילים:

הַגִּיט, אֶהְיֶה • הָרִיס טֶלֶפֿון • הַתְּנָצָה, אֶהְיֶה • תִּירוּץ • תִּלִּי ה...

19. מילון

Homographs

מילה בצל מילה

יש מקרים רבים ששתי מילים שונות נכתבות באותה צורה. לפעמים אלה מילים, הנראות זהות בגלל הכתיב המלא חסר הניקוד, אך למעשה הן נהגות אחרת ומשמעותן שונה: דוגמה א. ומשפטים 1, 2, 3. לפעמים הן נהגות באותה צורה אך משמעותן שונה: דוגמה ב. ומשפטים 4, 5.

Sometimes there are words which look identical because of their unvocalized full spelling but in fact are of different meaning and pronunciation: example א. and sentences 1), 2) 3). Sometimes their pronunciation is identical but their meaning is different: example ב. and sentences 4), 5).

א. הוא יושב פה ומדבר. איזה פה יש לו!

ב. נתתי לכן כסף, לכן אני לא מבין, למה לא קניתן שום דבר.

(א) כתבו מעל כל מילה מודגשת את הקטגוריה הלשונית שהיא שייכת אליה.

פועל = פ שם עצם = ש"ע שם תואר = ש"ת מילת יחס = מ"י

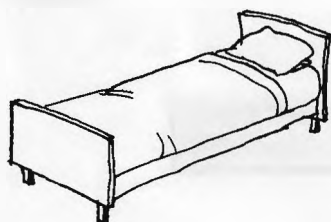
Above each underlined word, write the grammatical category to which it belongs.

verb = פ noun = ש"ע adjective = ש"ת preposition = מ"י.

עם זה חי כאן אלפי שנים. הוא חי בשלום עם כל המדינות מסביב.

(1) אני מוסר לך את כל המחברות שלי בפילוסופיה. אני לא צריך אותן יותר. כל השנה למדנו על אתיקה ועל מוסר אני חושב שגם אתם תלמדו על אותם נושאים.

(2) מההר הגבוה יש מראה נהדר של הכינרת. הכינרת היא כמו מראה. אתה מסתכל בה ורואה את הרי הגולן, כאילו בתוך המים.

(3) - דני, מתחת למיטה יש משהו בשבילך.
- טוב, רק רגע. אני רוצה לראות.
- הי, למה מתחת אותי? אין פה שום דבר.
- סתם צחקתי.

(4) הוא חזר מהרופא בלב כבד, כי הרופא אמר לו שהוא צריך להפסיק להיות צמחוני. הוא יהיה חולה אם הוא לא יאכל כבד.

(5) - אני רוצה לשבת שם. זאת פינה נחמדה.
- אתה יכול לשבת שם. המלצר כבר פינה את השולחן ואפשר להזמין את הארוחה.

(ב) מצאו במילון פירוש כל מילה מודגשת והעתיקו את הניקוד של כל מילה בהתאם למשמעותה.

Look up in the dictionary all the emphasized words, and copy the vocalization of each word according to its meaning.

with = עם people = עם

Summary of Topics

האוצר הלשוני

Vocabulary

א. אוצר המילים

שמות עצם Nouns

פעלים Verbs

album	אלבום ז.
caring / involvement	אכפתיות נ.
loneliness	בדידות נ.
elections	בחירות נ.ר.
demonstration	הפגנה נ.
development	התפתחות נ.
economist	כלכלן ז.
danger	סכנה נ.
assistance / help	עזרה נ.
municipality	עירייה נ.
chess	שחמט ז.ר.0.
change	שינוי ז.
accident	תאונה נ.
jewel	תכשיט ז.

aged	הזדקן, להזדקן
join	הצטרף, להצטרף (...)
divorce	התגרש, להתגרש (מ...)
become dirty	התלכלך, להתלכלך
(became) develop	התפתח, להתפתח
progress	התקדם, להתקדם
phone, contact	התקשר, להתקשר (אל / ל...)
get used to	התרגל, להתרגל (אל / ל...)
be engaged in / deal	עסק, לעסוק
solve	פתר, לפתור

שמות תואר Adjectives

caring / involved	אכפתי, אכפתית
social	חברתי, חברתית
involved	מעורב, מעורבת
busy	עסוק, עסוקה
communal/of the community	קהילתי, קהילתית

שונות Miscellaneous

(someone) care about	אכפת ל...
belong to	שייך ל...
(self) by myself,	עצם - בעצמי,

שיעור

9

עברית מן ההתחלה

צורות: פועל: • בניין התפעל, גזרת השלמים, זמן עתיד

צאגיה: אתחתן

• שינויים בבניין התפעל

צאגיות: הסתכל, השתמש, הצטרף, הזדקק

Passive Participle

• בינוני פעול, בניין פעל, גזרת השלמים

צאגיה: סגור

Passive Participle

• בינוני פעול, בניין פעל, גזרת ל"י

צאגיה: קנאי

• הפועל לתת, זמן עבר

צאגיה: נתתי

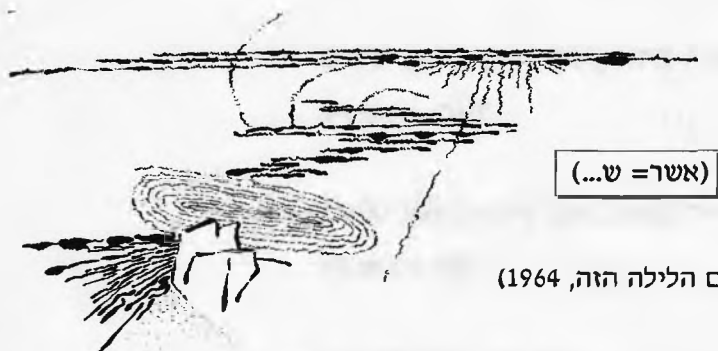
• נטיית המילה - עצם

צאגיה: צאצא

Homographs -

• מילה בצל מילה - מילים הנכתבות באותה צורה. מילון:

1. זה לא הים / לאה גולדברג

זה לא הים אשר בינינו,
זה לא התהום אשר בינינו,
זה לא הזמן אשר בינינו
זה - אנו שנינו אשר בינינו.

(מתוך: עם הלילה הזה, 1964)

איווט שצופק-תומה, 1959

1) על כמה אנשים מספר השיר ומה היחסים ביניהם?

2) כתבו שיר "חיובי" על מה שבינינו.

2. קצת יחס, בבקשה!

נטיית מילת היחס - בין

	ז.	ז. / נ.	נ.
י.	בִּינָה בִּינָה	בִּינִי	בִּינָה בִּינָה
ה.	בִּינִיכֶם בִּינֵיהֶם (בִּינִים)	בִּינֵינוּ	בִּינֵינוּ בִּינֵיהֶן (בִּינֵינוּ)

אפשר להגיד:

בין... ובין...

או: בין... ו...

או: בין... ל...

בִּינִי וּבִינָךְ מֵה־הוּא (בראשית כג 51)

דינמיקה קבוצתית

שלום, שמי יוסי, ואני המדריך שלכם. באנו לכאן הערב כדי להבין את היחסים בינינו. בינינו, זאת אומרת, ביני לביניכם, ביניכם לבין עצמכם וגם בין חבר לחבר בקבוצה: בינך, דני, לבינך, רותי. בינך, חנה, לבינך, אבי, וכולי.

לא נדבר על "עניינים שבינו לבינה", אבל נדבר על נושאים שנוגעים לכולם. אז נתחיל ביחסים בינינו...

המחזו את השיחה והמשיכו אותה.

Role play: Dramatize the dialogue.
Imagine you're the counsellor and continue the dialogue.

3. השלימו את המשפטים בעזרת המילה בין בנטייה.

- (1) בטיול לטבריה רציתי לשבת ליד אבי, אבל --- היו שלושה אנשים, ולא היה לי נעים לבקש מהם לזוז.
- (2) דויד ויונתן מדברים --- על הכול, אבל הם לא מספרים לנו על מה הם דיברו.
- (3) תמר, אני רואה שבזמן האחרון את כועסת על דויד. פעם הייתם כמו זוג יונים. קרה משהו?---
- (4) רבקה ואני חברות מכיתה א'. היא כמו אחות שלי, ואין סודות ---.
- (5) אורי ואני קשורים זה לזה מאוד. את הקשר --- אי אפשר להסביר במילים.

4. התאימו את הטורים - בטור הימני הביטויים, ובטור השמאלי ההסברים:

Match the two columns: The expressions on the right column - their meaning - on the left.

בין... לא סיפרתי על זה לאף אחד. = זה הסוד שלי ושלך.

(1) ביני לבין עצמי.	זה לא העניין שלי ושלך.
(2) זה נשאר בינינו.	רק אני ואתה יודעים את האמת.
(3) זה ביניהם.	

5. לא... אלא...

- **באגדות:** הוא לא טס לאמריקה **אלא** לאוסטרליה.
- הציונות לא התחילה ב-1948 **אלא** הרבה שנים לפני כן.
- הציר הזה לא נמצא במוזאון תל אביב **אלא** במוזאון ישראל בירושלים.

(א) מי זה?

- הוא לא נולד בגרמניה אלא בהונגריה.
- הוא לא היה רופא אלא עיתונאי.
- הוא לא דיבר עברית אלא צרפתית, גרמנית והונגרית.
- הוא לא חשב על מדינה להונגרים אלא על מדינה ליהודים.

קאטא-לאטא

(ב) אמרו 5 משפטים על מישהו אחד בעזרת המבנה לא... אלא... ושאלו חברים בכיתה מי זה.

אין לי בעולם אלא אותך, אהובה שלי!

שיעור

10

עברית מן ההתחלה

6. קצת נימוסים: מה אומרים, מתי?

השלימו את המשפטים בעזרת הביטויים האלה:

- מזל טוב • שבוע טוב • להתראות • חג שמח • בתיאבון • בהצלחה •
- שנה טובה • רפואה שלמה • ערב טוב •

במקום: כספרד'ס אל אור'ס 'רק רג' אל' להתראות.

- (1) במוצאי שבת לא אומרים 'שבת שלום', אלא -
- (2) בברית מילה לא אומרים 'יום הולדת שמח', אלא -
- (3) בראש השנה לא אומרים 'בהצלחה', אלא -
- (4) בפסח לא אומרים 'מזל טוב', אלא -
- (5) כשמבקרים חולה, לא אומרים 'כל הכבוד', אלא -
- (6) כשפוגשים מישהו בערב, לא אומרים 'יום טוב', אלא -
- (7) כשרואים אנשים אוכלים, לא אומרים 'בוקר טוב', אלא -
- (8) כשמדברים עם מישהו, שהולך לבחינה או לפגישה חשובה, לא אומרים 'ברוכים הבאים', אלא -

7. שוחחו בכיתה: מי הוא חכם ומי הוא טיפש, השתמשו במבנה לא ... אלא ...

Discuss in class: Who is wise? Who is stupid? Use the formation לא ... אלא ...

8. השלימו כרצונכם את החלק הראשון או את החלק השני במשפט.

שימו לב להבדלים בשימוש בין אלא ובין אבל.

Fill in either the first or the second part of the sentence.

Notice the difference in usage between אלא and אבל.

- (1) --- אלא דג.
- (2) ---, אבל אני אוהב להיות בבית. (אריק איינשטיין)
- (3) נפרדתי מהחברה שלי, אבל ---
- (4) הוא לא מדען אלא ---
- (5) ---, אלא בגלל הגעגועים למשפחה.
- (6) יש לי תפקיד בעייתי, אבל ---

9. א) שבעה דברים בגולם ושבעה בחכם.

גולם=טיפש

חכם אינו מדבר לפני מי שגדול ממנו בחוכמה,

אינו=הוא לא

ואינו נכנס לתוך דברי חברו,

נבהל להשיב = עונה מהר

ואינו נבהל להשיב,

כעניין=לפי הנושא

שואל כעניין ומשיב כהלכה,

כהלכה=לפי מה שצריך

ואומר על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון,

ועל מה שלא שמע אומר לא שמעתי,

מודה על=אומר את

ומודה על האמת.

חילופיהן=ההפך

וחילופיהן בגולם.

(מתוך: פרקי אבות ה, ז.)

ב) השלימו את המשפטים לפי הקטע מתוך פרקי אבות, על החכם: מצאו את ההתחלות או את המשכי המשפט המתאימים מתוך המשנה, ואמרו את כל המשפט בעזרת לא... אלא...

Write about the wise man according to the excerpt from פרקי אבות: find the correct beginning from the משנה and say the complete sentence using - לא... אלא...

החכם לא צונה על הצנין הראשון בסוף, ואל הצנין האחרון בהתחלה;

אלא צונה על ראשון ראשון ואל אחרון אחרון.

1) החכם לא שואל על דבר שלא קשור לנושא, אלא ---

2) החכם לא עונה בלי לדעת את ההלכה, אלא ---

3) החכם לא משקר, אלא ---

4) --- אלא נותן לו כבוד.

5) --- אלא מקשיב לו, עד שהוא גומר את כל דבריו.

6) --- אלא חושב, ואז אומר את התשובה.

ג) כתבו על הגולם בעזרת המבנה: לא... אלא...

הגולם לא מקשיב ואי שגדול ממנו בחוכמה, אלא מדבר לפני מי שגדול

ממנו בחוכמה.

שיעור

10

עברית מן ההתחלה

10. יוסי, ילד שלי מוצלח / ע. הלל

מוצלח=מצליח בכול

פוסע=הולך

כלבלב=כלב קטן

מפוחית=הרמוניקה

ריק=לא מלא

אימא מחכה בבית:

- איפה יוסי? לחם אין...

אן הינה הילד בא עם...

"מה זה?" יוסי מנגן,

"מפוחית הבאתי לך!"

"אוי לי, ילד שלי מוצלח!"

השדרה לוחשת: יוסי -

הינה שוב רוקדות עיניו.

מה נחפז הוא? לפניו,

פרח אדמוני - אה, יופי!

מבלבל לו את האף.

אימא מחכה בבית:

- אוי לי, יוסי, זית אין...

אן הינה הילד בא עם...

"מה זה?" - "לך הפול אתו,

כי הפרח הוא שלך"

"אוי לי, ילד שלי מוצלח..."

ריק הבית, אין חלב,

לחם אין, ולו כזית,

אן מלא, מלא הבית,

זמר מפוחית נפרח

ונביחות כלבלב.

שמש במרום זורחת,

אימא את יוסי בנה שולחת

"לך, הבא בקבוק חלב,

לך ישר ואל תשכח -

יוסי, ילד שלי מוצלח!"

יוסי בשדרה פוסע

ופתאום אורות עיניו:

אן הוא, רץ הוא לפניו,

גור כלבים מסכן, צולע

הוא חובק בשתי ידיו.

אימא מחכה בבית:

- איפה יוסי? אין חלב...

אן הינה הילד בא עם...

"מה זה?" - "חומד של כלבלב

מתנה הבאתי לך!"

"אוי לי, ילד שלי מוצלח..."

שמש במרום זורחת,

אימא את יוסי בנה שולחת:

"לך, הבא-נא לי ביכר לחם חם,

אן אל תשכח -

יוסי, ילד שלי מוצלח!"

השדרה אליו קורצת,

קתע שוב קופצות עיניו:

רועשות נוגנות אָזְנוֹ,

מפוחית קטנה נוצצת

הוא אוסף אל שפתותיו.

מה אתם חושבים על יוסי?

ולמה שם השיר: "יוסי, ילד שלי מוצלח"?

בעברית יש מילים רבות לטיפוש. כבר בתנ"ך יש כמה מילים כמו: אָוִיל, שוֹטָה וְכָסִיל. בעברית של יום-יום ובסלנג יש כמה מילים: מְטוּמָּט, אִידִיוֹט, אָהֶבֶל, תְּמוּי וְעוֹד.

מה היא טיפשות? הטיפשות היא התנהגות ולא מחשבה. אנחנו לא יכולים לדעת מה אדם חושב באמת, אלא רק מה הוא אומר ואיך הוא מתנהג. ולכן טיפש הוא מי שהתנהגות שלו טיפשית. לפעמים הטיפשות היא תוצאה של בעיות נפשיות: אדם נוירוטי וסגור, פוחד ושומר על עצמו, ולכן אנשים חושבים שהוא טיפש. האמת היא, שהוא לא טיפש אלא רק מתנהג בצורה טיפשית, ולא מנצל את החוכמה ואת האינטליגנציה שלו.

מהי אינטליגנציה? כבר יותר ממאה שנים בונים מבחנים פסיכולוגיים של אינטליגנציה. המבחנים בודקים ידיעות ויכולות במתמטיקה, בלוגיקה, בשפה ובמילים. הם בודקים אם סופרים נכון, זוכרים מילים ומצליחים לפתור שאלות במהירות. "ועדיין" - אומרים פסיכולוגים רבים - "אלה מבחנים בעייתיים מאוד; כשאנחנו מדברים על אינטליגנציה אנחנו מדברים רק על הדבר שמבחי האינטליגנציה מצליחים לבדוק."

היום יודעים שיש עוד סוגים של אינטליגנציה: יש אינטליגנציה מוזיקלית ויש אינטליגנציה גופנית; מדענים הם אנשים בעלי אינטליגנציה מתמטית ולוגית, אבל לפעמים האינטליגנציה החברתית שלהם לא גבוהה, והם לא מצליחים לבנות קשרים טובים עם בני אדם אחרים. יש אינטליגנציות שלא קשורות לשפה ולמילים. במבחנים הרגילים אנחנו לא יכולים לבחון או לבדוק את האינטליגנציות האלה, אבל אנחנו יודעים עליהן ומכירים אותן; כך למשל, אומרים על אדם שהוא אומן גדול או גאון מוזיקלי, מפני שהוא מוצא פתרונות לבעיות אסתטיות ומוזיקליות; או אומרים על אדם שהוא שחקן מצוין, כאשר הוא משחק נהדר; אבל אין מבחן אינטליגנציה, שבדק את היכולות האלה. לפעמים שחקנים מצוינים או מוזיקאים גאוניים מקבלים ציונים נמוכים במבחן האינטליגנציה. (לפי: רונית פוריאן, עיתון הארץ, אפריל 1995)

אילו סוגים של אינטליגנציה יש ומה הם?

ב) כל המשפטים האלה לא נכונים לפי הקטע. תקנו אותם בעזרת לא... אלא...

These sentences are all incorrect according to the passage. Write them correctly using לא... אלא...

באגו: האינטליגנציה היא פוטנציאל החוכמה של האדם.

האינטליגנציה היא אל פוטנציאל החוכמה של האדם, אל ההתנהגות ille.

או:

האינטליגנציה היא אל פוטנציאל החוכמה של האדם, אל מה שבדקים

במבחני האינטליגנציה.

1) המילים אידיוט ומטומטם הן מילים לחכם.

2) יש סוג אחד של אינטליגנציה.

3) מבחני האינטליגנציה בודקים את כל סוגי האינטליגנציה.

4) גאון מוזיקלי הוא אדם שמכיר הרבה יצירות מוזיקליות.

12. דוגמות לשאלות במבחני אינטליגנציה

(א) כתבו את המשפט השלישי שהוא מסקנה משני המשפטים הראשונים:

Write the third sentence which is the direct consequence of the first two sentences.

א. כל המוזיקאים יש אינטליגנציה מוזיקלית.

ב. פרופסור מיסול הוא מוזיקאי.

פרופסור מיסול יש אינטליגנציה מוזיקלית.

(1) א. מבחני האינטליגנציה לא בודקים יכולות של אומנים.

ב. למרצ'ילו פיקאסו יש יכולת של אומן.

(2) א. כל הטיפשים לא מתנהגים בחוכמה.

ב. פרופסור שומדבר הוא טיפש.

(3) א. אין מבחן אינטליגנציה שבדק את כל היכולות של האדם.

ב. מבחן איי. קיו. הוא מבחן אינטליגנציה.

(4) א. כל האומנים הגדולים הם בעלי אינטליגנציה אומנותית.

ב. לבעלי האינטליגנציה האומנותית יש יכולת לפתור בעיות אסתטיות.

(5) א. למדענים יש אינטליגנציה מתמטית ולוגית.

ב. פרופסור לוגין הוא מדען.

(ב) הוסיפו עוד משפטים דומים.

Complete the sequences:

(ג) סיימו את הסידרה:

א.

ב.

ג. 1.3.5.7.9

ד. 9.27.91.273

הוא / היא / הם / הן

טיפש הוא אדם שמתנהג בטיפשות.

במשפטים שמניים עם אוגד יש בדרך כלל התאמה בין הנושא לאוגד:
In nominal sentences that have copula - linking verbs, there is agreement between the subject and the verb.

בעבר משתמשים ב: היה / הייתה / היו, ובעתיד: יהיה / תהיה / יהיו.

במילים:

- יום שישי הוא חגיגה!
- השבת היא יום של כף!
- מסיבות במוצאי שבת הן תקוות השבוע!
- ימי ראשון הם בעיה.

פי הדם הוא הנפש (דברים י"ב 23)

התאימו את ההגדרה המתאימה וכתבו את המשפט בעזרת האוגד.
שימו לב: יש להתאים בין שם העצם השני לשם התואר.

Find the appropriate definition and write the sentence using the linking verb.
Note that the second noun and the adjective must agree.

עתיק	ספר	הוא	פלאפל
חכם מאוד	אזור		עברית וערבית
שמי	טקסים	היא	התנין
חורפי	אדם		הנגב
מצחיק	מאכל	הם	בר מצווה וברית מילה
מדברי	סיפורים		רפואה
אנגלי	בגדים		בדיחות
יהודי	משחקים		גאון
מדעי	מקצוע		רוגבי וטניס
ישראלי	שפות	הן	מעילים

ערבית ואברית הן שפות שאילת.

שיעור

10

עברית מן ההתחלה

(א) בחרו את ההגדרה המתאימה וכתבו את המשפטים השלמים בעזרת ש....

(ב) כתבו הגדרות מלאות לשתי המילים הנוספות בכל סעיף.

- a) Match the definitions to the phrases or nouns and make up the complete sentence using ...ש.
b) Make up complete definitions for two phrases or names in every chapter.

(1) רכלן / חייל / טיפש

- הוא איש, שלא יודע שהוא לא יודע.
- הוא איש, שמדבר הרבה על אנשים אחרים.
- הוא איש שנמצא בצבא.

ציוני: רכלן הוא איש, שמדבר הרבה על אנשים אחרים.

ציוני / אימא יהודיה

(2) יוסף / משה / אדם

- היה האיש, שחלם חלומות ופתר חלומות של אחרים.
 - היה האיש הראשון, ששמע לאישה ולא לאלוהים.
 - היה האיש הראשון והאחרון, שראה את אלוהים ודיבר איתו.
- אברהם / עשו

(3) טלית / גינס / כובע

- הוא בגד, שמורידים בכנסייה ושמים על הראש בבית כנסת.
 - הוא בגד, שאנשים לובשים אם הם רוצים להרגיש נוח.
 - הוא בגד, שיהודים לובשים בתפילת הבוקר.
- סנדלים / כיפה

15. הגדירו בעזרת האוגד את המושגים האלה.

Define the following words and concepts using the linking verb:

חכם / מבחן אינטליגנציה / סטראוטיפ / תרבות / אדם טוב / אדם רע

16. (א) איזהו טיפּש ? חלק ב'

בעולם המערבי יש הרבה סוגים של מבחני אינטליגנציה אבל אין מבחני טיפשות. הטיפשות נמצאת בפולקלור, בבדיחות ובסיפורי-עם.

בכל חברה יש סטראוטיפים של הטיפש. בחברה הישראלית עולה בשנים האחרונות סטראוטיפ חדש של הטיפש: זהו אדם נאיבי, שנותן לאנשים אחרים להשתמש בו ולנצל אותו; אדם שחושב שכולם אומרים אמת, שכולם חברים של כולם; אדם שמאמין לאנשים, ולא חושב שרוצים "לסדר" אותו; אדם שלא בודק ולא בוחן איפה אפשר לתת מעט ולקבל הרבה, אלא נותן הכול ולא מחכה לקבל משהו. לטיפש הזה קוראים "פראייר". המילה באה לעברית מן היידיש, והיידיש קיבלה אותה מן הגרמנית.

משמעות המילה "פראייר" בסלנג הישראלי היא אחד הסימנים לשינוי

שקרה בערכים בחברה הישראלית: לפני שלושים וארבעים שנה היה האידאל בישראל ה"חברהמן": איש שמתנדב ועובד בלי סוף, אבל לא מבקש שום דבר; איש שנותן זמן, כוחות וכסף בשביל כולם. ה"חברהמן" של פעם הוא הטיפש של היום. האידאל עכשיו הוא לא להיות "חברהמן", לא להיות "פראייר": לא לתת את עצמך עד הסוף, אלא קודם כל לחשוב מה טוב בשבילך, ולשים את עצמך במרכז.

(לפי: רונית פוריאן, עיתון הארץ, אפריל 1995)

(1) מה היה האידאל לפני 50 שנה ומה האידאל היום? ?

(2) אילו מילים יש בשפות אחרות ליפראיירי ומה המשמעות שלהן?

(ב) אמרו נכון/לא נכון לפי קטע ב':

- (1) החברהמן לא עוזר לכולם, אלא חושב רק על עצמו. נכון/לא נכון
- (2) הפראייר לא שומר על עצמו, אלא מתנדב לעזור לכולם כל הזמן. נכון/לא נכון
- (3) היום האידאל הישראלי הוא לא להיות פראייר, אלא לחשוב מה אתה צריך. נכון/לא נכון
- (4) החכם של היום לא מחפש איך לעבוד יותר, אלא איך לקבל יותר. נכון/לא נכון
- (5) החברהמן הוא לא האידאל של הימים האלה, אלא האידאל של הימים הראשונים של המדינה. נכון/לא נכון

שיעור

10.

עברית מן ההתחלה

17. אליפלט / נתן אלתרמן

נזמר נא את שיר אליפלט
ונגידה כולנו בקול:

כאשר עוד היה הוא רק ילד,
כבר היה הוא ביש-גדא גדול.
בו שכנים ושכנות דיברו דופי
ונאמרו "שום דבר לא יועיל -
אליפלט הוא ילד בלי אופי,
אין לו אופי אפילו במיל..."

אם גוזלים מידי צעצוע,
הוא נשאר מבולבל ומחייך.
מחייך בבלי דעת מדוע וכיצד,
ובשל מה זה, ולמה ואיך.
ונדמה כי סביבו זה מוזר,
אז דבר מה התרונן כה נשר.

פזמון : בלי מדוע, ובלי כיצד,
בלי היכן, ובלי איך ולמה
בלי לאן, ומאיזה צד,
בלי מתי, ובלי אן וכמה.
כי סביב ככינור וחליל,
מנגינה מאירה מצלצלת,
אם נסביר לך, מה זה יועיל?
איזה ילד אתה אליפלט !

בליל קרב, ברעום אש מעוקת,
בין אנשי הפלוגה קול עבר:
העמדה הקדמית מנותקת,
מלאי תחמושת אזל בה מכבר!

אין לו אופי אפילו במיל: בסלנג = הוא אפס

אז הרגיש אליפלט כאילו,
הוא מוכרח את המלאי לחדש,
וכיוון שאין אופי במיל לו,
הוא זחל כך ישר מול האש.

ובשובו מהומם ופצוע,
התמוטט הוא, ברע וחייך.
הוא חייך בבלי דעת מדוע
וכיצד, ובשל מה זה, ולמה ואיך.

ובליבות חבריו זה מוזר,
אז דבר מה התרונן כה נשר.

פזמון...

ובלילה חבוש קסדת פלד,
אט ירד המלאך גבריאל
וניגש למראשות אליפלט
ששכב במשלט על התל.
הוא אמר: "אליפלט, אל פחד,
אליפלט אל פחד וחיל,
במרום לנו יש ממך נחת,
אף שאין לך אופי במיל...!"

זהו זמר פשוט גם תמוה,
אין ראשית לו, וסוף, והמשך,
זמרנוהו בלי דעת מדוע,
וכיצד, ובשל מה זה, ואיך.
זמרנוהו סתם כך, זה מוזר,
כי דבר מה התרונן כה נשר.

פזמון...

מוכרח=צריך

ביש גדא=חסר מזל

יועיל=יעזור

התמוטט=נשבר ונפל

גוזלים=לוקחים בכוח

ניגש=התקרב

אל פחד=אל תפחד

במרום=בשמיים

נחת=שמחת הלב

זמר=שיר

זמרנוהו=שרנו אותו

- מה חושב אלתרמן על אליפלט ומה אתם חושבים עליו?
- הכרתם מישהו כמו אליפלט? ספרו עליו.

כשבונציה שתוק הגיע לשמים, קיבלו אותו שם המלאכים באהבה ושמחה. אור יפה וגדול היה בכל מקום, ובונציה לא האמין שהוא במקום כל כך טוב. אברהם אבינו בא לראות אותו ולקח אותו ישר לגן עדן. שם, בגן עדן, סיפרו המלאכים על האיש הצדיק ועל כל הדברים הטובים שעשה בעולם הזה.

מה עשה בונציה שתוק?

בעולם הזה בונציה שתוק היה כמו צל עובר: איש עני ובודד - ההורים שלו לא אהבו אותו, האישה שלו לא אהבה אותו, ואף אחד לא רצה לתת לו עבודה. אבל בונציה לא אמר אף פעם מילה רעה; הוא תמיד שתק. כאשר אנשים פגעו בו, הוא לא דיבר. גם כאשר היה חולה מאוד, הוא קיבל את החיים כמו שהם, ולא אמר דברים רעים, לא על אנשים ולא על אלוהים.

כאשר מת בונציה, אף אחד לא בכה. אפילו לוח עץ, שהיה סימן על הקבר, לא היה לו. אישה אחת לקחה אותו כדי לבשל עליו תפוחי אדמה.

אבל שם, בעולם האמת, זה היה אחרת. אפילו השטן לא מצא מילים רעות לומר על בונציה, כי בונציה היה צדיק אמיתי. המלאכים שאלו את בונציה מה הוא רוצה והבטיחו לתת לו כל מה שיבקש. הוא חשב וחשב, ולא ידע מה להגיד. המלאכים שאלו שוב ושוב.

"הכול שלך". הם אמרו לו. "אתה יכול לבחור כל דבר. כל השמים שלך."

בונציה לא האמין ושאל: "באמת?"

"באמת! באמת!" ענו לו המלאכים "אין אתה לוקח אלא מְשֻׁלָּד."

לבסוף פתח בונציה את פיו ואמר: "נו, אם כך, אם אני באמת צריך לבקש משהו, אני רוצה בוקר בוקר, עוגה קטנה עם קצת חמאה."

המלאכים שתקו. השטן צחק ונעלם.

בשיר של נתן אלתרמן אומר המלאך לאליפלט: "במרום לנו יש מִמְדָּ נחת, אף שאין לך אופי בְּמִיל". השוו בין בונציה שתוק לאליפלט.

סמנו לפי הקטע - 'פראייר' ★ או 'לא פראייר' ■

איך יודעים מי 'פראייר' ומי לא?

- (1) הוא יאמין לכל אחד.
- (2) הוא יסביר לך למה לא כדאי לעזור לאף אחד.
- (3) הוא לא יתחיל לעזור; הוא תמיד ימצא סיבה למה הוא לא יכול לעזור.
- (4) הוא יפסיק את העבודה שהוא עושה, וירוך לעזור.
- (5) הוא לא יקשיב לצרות של אנשים אחרים.
- (6) הוא לא יצליח לבנות קריירה, כי הוא קודם כל יחשוב מה טוב לאחרים.
- (7) הוא ישפיע על כולם לתת ולהתנדב.
- (8) הוא יחליט אם לעשות משהו או לא, לפי מה שטוב לו.

19. בניין הפעיל, גזרת השלמים, זמן עתיד

להגיש

	ז.	ז. / נ.	נ.
י.	תַּגִּישׁ יִגִּישׁ	אֶגֶשׁ תַּגִּישׁ יִגִּישׁ	אֶגֶשׁ תַּגִּישׁ יִגִּישׁ
ה.	נִגִּישׁ תַּגִּישׁ יִגִּישׁ	נִגִּישׁ תַּגִּישׁ יִגִּישׁ	נִגִּישׁ תַּגִּישׁ יִגִּישׁ

וכך גם: להַדְלִיק, להַתְחִיל, להַפְסִיק, להַזְמִין, להַמְשִׁיד, להַסְבִּיר, להַצְלִיחַ, להַשְׁפִּיעַ, להַפְרִיעַ, להַקְשִׁיב, להַחְלִיט. וכך גם בגרונות: להַזְמִין, להַעֲדִיף, להַעֲבִיר.

כשהאות הראשונה של הפועל היא **א** או **ע**, שומעים בעתיד בכל הנטייה - aa אַאמין, תַּאמין...
כשהאות הראשונה היא **ת**, הנטייה היא כמו בשלמים: אַחְלִיט, תַּחְלִיט...

(א) אמרו את הפעלים בכל הנטייה, בעתיד.

אני	אתה	את	הוא	היא	אנחנו	אתם/אתן	הם/הן
אקשיב	---	---	---	---	---	---	---
---	תשפיע	---	---	---	---	---	---
---	---	תמשיכי	---	---	---	---	---
---	---	---	יחליט	---	---	---	---
---	---	---	---	תדליק	---	---	---
---	---	---	---	---	נפסיק	---	---
---	---	---	---	---	תסבירו/ תפריעו	---	---
---	---	---	---	---	---	יעבירו/ יצליחו	---

(ב) אמרו את כל הנטייה בעתיד של הפעלים: להגדיל, להקטין ונחשו את משמעותם.

20. (א) כתבו את הפועל בצורה הנכונה בעתיד.

(ב) מצאו שלוש השלמות נכונות, ואמרו שלושה משפטים מלאים בעזרתן:

- a) Write the correct future form of the verb.
b) Find three correct completions and use them to say three full sentences.

המנהלות החדשות של המשרד --- בכל התפקידים שלהן / את הסודות שלהן /
להגדיל את מספר העובדים / לנצל את היכולות של כולם. (להצליח)

האנהלות החדשות של המשרד יצליחו בכל התפקידים שלהן.

האנהלות החדשות של המשרד יצליחו להגדיל את מספר העובדים.

האנהלות החדשות של המשרד יצליחו לנצל את היכולות של כולם.

- (1) (אני) --- מה לעשות / לפני יומיים / שאני גר פה / בלי להבין מה אני עושה (להחליט)
(2) המורים --- עליי / שאין בעיה / על כולם ללמוד / בתוך זמן קצר (להשפיע)
(3) ההורים לא --- שלא היינו שם / לבן שלהם / לאף אחד / את הארוחה (להאמין)
(4) איך --- את היום החופשי / את הספרים לאמריקה? / לי את הכסף? / את, להעביר (את, להעביר)

(אנחנו, להמשיך)	5) --- ללמוד / מחפשים / את השיעור מחר / בתפקיד הזה
(אתם, להעדיף)	6) אני חושב ש--- להישאר בבית ולא לבלות בחוץ / ואז לחזור הביתה / ולבלות עם המשפחה / ולאכול ארוחה טובה /
(את, להפריע)	7) אני מבקש שלא --- לי ללמוד / שלי / לכיתה / לרופא
(להדליק)	8) אנחנו --- את הנרות / את האור / את הטלויזיה / את ההתנהגות
(להסביר)	9) המורה --- לנו את הסיפור בעברית קלה / קשור / את המילים הקשות/ מה קרה
(להזמין)	10) החברים שלנו --- אותנו לטקס / למסיבת הכיתה / למשמעות החיים / לבית שלהם
(להקשיב)	11) האורח יושב בהרצאה ו--- לכל מילה / בשקט / לאט / לשאלות

21. בסוף מבינים את הבדיחה

בבדיחות ובסיפורים יהודיים בעברית ובשפות אחרות, יש כמה טיפוסים של טיפוס:

למך, חושם, שלומיאל, גולם, אהבל, הרשלה אוסטרוֹפּוֹלר ועוד.

קראו את הבדיחות ובחרו מבין שני המשפטים את הסוף המתאים לבדיחה.

1) חושם

פעם חושם הלך למכולת. הוא קנה גפרורים וחזר הביתה. אימא שלו ניסתה להדליק גפרור אחד - ולא הצליחה, ניסתה להדליק גפרור שני ושוב לא הצליחה. שאלה אותו אימא: "חושם, מה קרה? הגפרורים לא בסדר."

ענה חושם: - - -

א. אולי את צריכה להדליק אותם לאט יותר!

ב. אז למה אני הצלחתי להדליק את כולם?!

2) למך ואבא שלו

למך: אבא, היום יש לי עוד שלושה שקלים.

אבא: איך עשית את זה?

למך: לא חזרתי הביתה באוטובוס, אלא רצתי אחרי האוטובוס.

אבא: - - -

א. בפעם הבאה תרוץ אחרי טקסי.

ב. למה רצת? יותר טוב ללכת לאט.

(3) חכמי חלם

חכמי חלם רצו להגדיל את העיר והחליטו שהם צריכים להעביר את ההר, שהיה ליד העיר, למקום רחוק יותר. מה עשו? יצאו כולם אל ההר, הורידו את המעילים והכובעים שלהם, שמו אותם בצד והתחילו לעבוד. כאשר הם עבדו, בא למקום גנב ולקח את כל הבגדים משם. אחרי כמה שעות החליטו החלמאים לעשות הפסקה ולנוח, ואז הם לא ראו את המעילים והכובעים. הם אמרו:

- א. אוי נאבוי! איפה כל הבגדים שלנו?
- ב. איזה יופי! באמת הצלחנו להעביר את ההר למקום רחוק.

(4) גולם

אנשים ראו גולם אחד מחפש משהו ליד שער הבית. שאלו אותו: מה אתה מחפש? ענה הגולם: את הכסף שלי. הכסף נפל מהתיק ואני מחפש אותו.

שאלו אותו האנשים: איפה הוא נפל? ענה הגולם: בצד השני של העיר. אז למה אתה מחפש אותו פה ולא בצד השני של העיר? - שאלו האנשים. ענה הגולם: - - -

- א. חיפשתי אותו שם ולא מצאתי אותו.
- ב. כי פה יש אור, ושם יש חושך.

(5) אהבל

אהבל אחד בא הביתה ויבכה לאימא שלו: כל הילדים צוחקים ואומרים שיש לי ראש גדול.

אמרה לו אימא: הם כולם טיפשים. זה לא נכון. ועכשיו, ילד טוב שלי, אולי אתה מוכן ללכת לחנות לקנות 20 קילו תפוחי אדמה ו- - -

- א. לשים אותם בכובע שלך.
- ב. להגיד לבעל החנות שנשלם לו מחר.

6) הרשלה

הרשלה אוסטרופולר בילה במלון שבוע. הוא גר שם, אכל ושתה. אחרי שבוע, כאשר רצה לעזוב, ביקש ממנו בעל המלון את הכסף. אמר לו הרשלה: אין לי.

כעס בעל המלון וצעק על הרשלה, וביקש את הכסף מייד.

אמר לו הרשלה: למה אתה צועק? אין לי כסף, אבל אני יכול לצאת החוצה ולבקש מאנשים טובים לעזור לי ולתת לי כסף. אם אתה לא מאמין לי, בוא איתי. אבל אני יודע שהכבוד חשוב לך ואתה לא רוצה לבוא איתי. אז -

א. לך, ואני אשב פה, במלון, עד שתחזור.

ב. אני אלך לבד, ואתה יכול לשבת ולחכות לי עד שאחזור.

1) מי חכם ומי טיפש בסיפור על הרשלה?

2) מי החכם ומי הטיפש בסיפורים האחרים?

22. אז יאללה, ה"!

חכם בלילה

השלימו את המשפטים בעזרת אלא או אבל.

1) אמרתי והסברתי לו, ושוב הסברתי, --- הקיר הזה חכם יותר.

2) הסברתי לו מאה פעמים, ושוב הסברתי, --- הוא ממש טיפש, כמו בלטה.

3) הם לא מכירים אותו. אל תשמע להם --- לי: הוא ממש איינשטיין!

4) תהרוג אותי אם אני מבין איך. זה לא רק שהוא עבר את המבחנים --- הוא קיבל בכולם מאה!

5) הוא לא חכם גדול, --- הוא גם לא אידיילט גמור.

6) מה שיש לו על הכתפיים זה לא ראש, --- תפוח אדמה אחד גדול!

חכמים

- תסלח לי שאני שואלת, אבל איך מחליפים ספרים בספרייה?
- יש לך כרטיס לספרייה?
- לא. איך מסדרים כרטיס כזה?
- את צריכה ללכת למשרד הראשי ולבוא עם שתי תמונות, תעודת זהות או דרכון ומאתיים שקלים. אם את סטודנטית, את צריכה רק כרטיס סטודנט.
- ואז?
- שם ייתנו לך כרטיס זמני, ואחרי כמה ימים תקבלי בדואר כרטיס קבוע.
- כמה ספרים אני יכולה לקחת?
- שלושה ספרים לחודש. יש ספרים שאסור לקחת הביתה, ויש כאלה שמותר לקחת רק לערב.
- ממתי עד מתי הספרייה פתוחה?
- אנחנו פתוחים מ-9:00 בבוקר עד 7:00 בערב. ביום שישי סוגרים ב-12:00.
- המון תודות.
- על לא דבר.

המחיצו שיחה דומה בספריית וידאו, בברכת שחייה או בסינמטק.

מילים:

• הפחית, הפחית • גמני • אל דבר • קבוע • תאוצת גלגל •

Expressions

ביטויים

לפעמים צירוף של מילה עם מילים אחרות נותן לה משמעות חדשה. לכן, אם מחפשים מילה במילון והיא לא מתאימה להקשר, כדאי לחפש במילה הבאה אחריה.

דוגמה: אכל את הלב. הערך המילוני יהיה: **אכל** או **לב** = הצטער מאוד שהוא לא עשה משהו.

Occasionally when a certain word is joined with other words it receives a new meaning. Therefore, when searching a word in the dictionary, and its meaning does not fit the context, look up the following word in the cluster and see if these two words constitute an expression.

(א) מצאו במילון את הביטויים שלפניכם.

Look up the following expressions in the dictionary. These expressions are taken from the every-day language as well as the more literary language.

- עומד על שלו • יוצא מדעתו • מוצא חן בעיני... • בָּבֶת אחת • יוצא מהכלים • מחזיק מַעֲמָד • שמו הולך לפניו • כולו אוזן • יוצא בשן ועין •

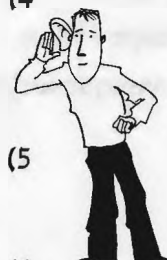
(ב) שבו את הביטויים במשפטים. שימו לב: לפעמים יש להתאים את הביטוי במין ו/או במספר.

Use the above expressions in the following sentences. Notice: make changes in the expressions according to gender and/or plural or singular.

אנשים חולים לא צריכים לצום, כי הם לא יכולים **להחזיק אצו** בלי לאכול ובלי לשתות 24 שעות.

- (1) היא ממש משוגעת! אני חושבת שהיא ---.
- (2) זאת ארץ נהדרת. אני כל כך אוהבת אותה. הכול פה ---.
- (3) כולם מכירים אותו וחושבים שהוא אדם מיוחד. ---.
- (4) בתאטרון היה רעש ואי אפשר היה לשמוע מה השחקן אמר, אבל כשהילדה הקטנה עלתה והתחילה לשיר, כולם הפסיקו לדבר ו--- היה שקט גמור.
- (5) למה היא כועסת כל הזמן? רק אומרים לה משהו קטן, שלא מתאים לדעתה, והיא כבר ---.
- (6) הוא מקשיב לכל מילה שאתה אומר, ---.
- (7) האיש הזה לא מסכים לעשות מה שאחרים אומרים לו. הוא --- ולא מוכן לשנות את דעתו.
- (8) השחקנים פגעו בעיתונאי, והוא ---.

Summary of Topics

האוצר הלשוני

Vocabulary

(א) אוצר המילים

שמות עצם Nouns

character / nature	אופי ז.ר.
joke	בדיחה נ.
genius	גאון ז.
idiot / fool	גולם ז.
match	גפרור ז.
sociable person	חברהמן ז.ס.
celebration	חגיגה נ.
butter	חמאה נ.
stupidity	טיפשות נ.
ability	יכולת נ.
football	כדורגל ז.
food	מאכל ז.
test / exam	מבחן ז.
scientist	מדען ז.
soup	מרק ז.
type / kind	סוג ז.
folk tale	סיפור עם ז.
a sucker	פראייר ז.ס.
shape / form	צורה נ.
consequence / result	תוצאה נ.

פעלים Verbs

examine / test	בחון, לבחון
spend time	בילה, לבלות
enlarge	הגדיל, להגדיל
pass	העביר, להעביר
preferr	העדיף, להעדיף
take advantage of / use	ניצל, לנצל
count	ספר, לספור
hurt / insult	פגע, לפגוע (ב...)

שמות תואר Adjectives

problematic	בעייתי, בעייתית
physical	גופני, גופנית
foolish / stupid	טיפשי, טיפשית
of a group / collective	קבוצתי, קבוצתית
connected to, related to ...	קשור, קשורה ל...

שונות Miscellaneous

owner	בעל (בית, חנות...)
	בעלת - / בעלי - / בעלות -
bon appetite	בתיאבון
et cetera	וכו' וכו'
less (luckless, homeless...)	חסר (מזל, בית...)
	חסרת - / חסרי - / חסרות -
still	עדיין

שיעור

10

עברית מן ההתחלה

צורות: • נטיית מילת היחס - בין

באגוה: בין

פועל: • בניין הפעיל, גזרת השלמים, זמן עתיד

באגוה: אר'ש

תחביר: • לא... אלא...

באגוה: הוא לא אלא אנה.

Copula - linking verb

• האוגד

באגוה: השבת היא יום של כול.

Expressions

• ביטויים מילון:

חלום של בית מלון (א.1)

איזה בית מלון! הוא נמצא על יד הים - במקום שקט ורחוק. לכל משפחה יש בית קטן עם חצר. כשנכנסים לבית, האור נדלק. הדלת נפתחת ומייד שומעים מוזיקה שקטה שנמשכת כל הערב. אפשר לשבת בחצר ולהסתכל על הנוף הנפלא. אפשר גם ללכת לחדר האוכל ולהיפגש עם אנשים נחמדים. בעלי המלון דואגים שכל הזמן תרגיש טוב. הכל נקי וחדש, המיטות נוחות, האוכל מצוין, החברה מעניינת. הייתי רוצה להישאר במקום הזה כל החיים.

(ב) ספרו על בית מלון לא טוב.

2. בניין נפעל, גזרת השלמים, זמן הווה, שם הפועל

1. להיפּנס 2. להיפּנס	1. נכנס 2. נכנסים
1. נכנסת 2. נכנסות	1. נכנסת 2. נכנסת

וּכְךָ גַם: לַהֲשֹׂאֵר, לַהֲלִיחִם, לַהֲיַמְשֵׁד, לַהֲיִזְכֹּר, לַהֲיַפְּגֵשׁ, לַהֲיַדְלֹק, לַהֲיַכְשֵׁל, לַהֲיַעֲזֹב, לַהֲיַשְׁלַח

השלימו את הטבלה.

אני, אתה, הוא	אני, את, היא	אנחנו, אתם, הן	אנחנו, אתן, הן
נכנס	---	---	---
---	נשאת	---	---
---	---	נגמרים	---
---	---	---	נמשכות

אז עם מי נפגשים ואת מי פוגשים?

3. (א) קראו את הכותרות וסמנו את הפעלים בנפעל, בהווה.

Read the headlines and underline the verbs in נפעל.

(ב) שאלו זה את זה שאלות על הכותרות ואתר כך כתבו ידיעה של 2 - 3 משפטים לכל כותרת.

Ask each other questions about the headlines and then write a short piece of news about each headline.

כותרות

- (1) נשיא ארה"ב ונשיא ציכיה נפגשים הערב בזינבה.
- (2) שיחות השלום נכנסות לשבוע השלישי.
- (3) פחות תלמידים נכשלים בבחינות לאוניברסיטאות.
- (4) השביתה בבתי הספר נמשכת.
- (5) אחרי שבוע של הפסקות חשמל בחל אביב שוב נדלקים האורות ברחובות העיר.
- (6) בית המשפט החליט - הילד נשאר אצל ההורים הביולוגיים.
- (7) בצפון - שיחות שלום. בדרום - נלחמים.
- (8) יום הולדת 55 לכנסת בישראל: חברי הכנסת נזכרים בימים הראשונים.
- (9) כל שבוע אותו סימור: ההורים יוצאים לקניון והילדים נעזבים במכונית.
- (10) שוב נעלם מטייל: כל שנה נעלמים בחדבר יהודה כ-20 מטיילים.

4. (א) אמרו/כתבו את הפעלים בהווה.

(ב) סמנו מהו המשפט הנכון מבין שני המשפטים.

a) Complete the sentences with the right form of the verb in the present tense.

b) Tick the correct paraphrase.

אני יודע שבדרך כלל אתה לא נכש! בבחינות בעברית! (להיכשל)

אתה מצליח בבחינות בעברית. / אתה לא מצליח בבחינות בעברית.

(1) ציפי, השכנה שלי, --- אליי כל ערב ומספרת לי מה קורה בשכונה. (להיכנס)

היא באה אליי הרבה. / היא לא באה אליי הרבה.

(2) כל שנה אתן --- כדי לצאת ביחד לחופשה באילת. (להיפגש)

כל שנה אתן רואות זו את זו. / אתן לא רואות זו את זו כל שנה.

(3) היא --- בלכלוך וברעש של השכנים ולא מצליחה. (להילחם)

היא מסכימה ללכלוך ולרעש. / היא לא מסכימה ללכלוך ולרעש.

(4) אנחנו --- אחרי הלימודים כדי לסדר את הכיתה. (להישאר)

אנחנו עוזבים את הכיתה. / אנחנו לא עוזבים את הכיתה.

(5) אתמול --- במילים של השיר. (להיזכר)

אני יודעת את המלים של השיר. / אני לא יודעת את המילים של השיר.

(6) יש לי חבר, שאני אף פעם לא יודע איפה הוא.

כל פעם הוא --- לחודש, ואחר כך חוזר. (להיעלם)

תמיד יודעים איפה הוא. / לפעמים לא יודעים איפה הוא.

(7) כשיש חושך בחוץ, המנורה הזאת --- . (להידלק)

יש אור בחדר כל הזמן. / כשיש חושך בחוץ, יש חושך בחדר.

(8) ההרצאה --- כבר ארבע שעות. אני לא יודע מתי היא ---. (להימשך/להיגמר)

ההרצאה קצרה. / ההרצאה ארוכה.

אֶקְנֶה לִי תוֹכִי וְשְׁמוֹ יִהְיֶה יוֹסִי.
עִימוּ אֲשׁוּחַח עֵת אִישׁ לֹא יִשְׁמַע.
אֲזִי אוֹמֵר לוֹ, אוֹמֵר:
הַעֲצָבוֹת כְּמוֹ כּוֹס הִיא
וְכֵה יֵין מֵר
מַעֲנֵבִי הַנִּשְׁמָה.

הַתְּדַע, תוֹכִי יוֹסִי, אֶתְּהָ יֶלֶד לִירִי.
צְפוּי לְךָ מְוֹת שְׁקֵט,
כֹּה שְׁקֵט.
וְאֲזִי אֲנוּכִי בְּתוֹנֶת הַמֵּאִירִי
אֶלְחֹשׁ לִקְיָרוֹת: יוֹסִי מֵת,
יוֹסִי מֵת.

וְיָשׁוּב אֶפְרָךְ מֵהַכְּלוּב לְמוֹלֶדֶת -
מִן הַכְּלוּב הִלְבֹּן לַעֲכָר הַצָּהוּב,
עֲרִירִי, בְּלִי אִישָׁה תוֹכִיָּה וְיוֹלֶדֶת.
לְתוֹכִי שְׁכֵמוֹךְ אֲסוּר לְאַהוּב.

אֶתְּהָ לֹא תֵּאָהֵב, יוֹסִי, יוֹסִי,
אֶף כַּעַם.

כְּמוֹךְ נוֹלְדוּ לְהִנְעִים פִּטְפוּטִים
עִם כָּל מְשׁוֹרֵר שֶׁלֹּבּוֹ אֵשׁ נֹזַעַם
בֵּין לְבָבוֹת אֲדִישִׁים וְחוֹטְאִים.

כְּמוֹךְ הֵם רַק צַעֲצוּעַ בְּבֵית,
לְמַעַן יוֹכְלוּ יִלְדִים לְשַׁחֵק.
פִּטְפֹּט תוֹכִי יוֹסִי,
נְחֵמְנִי כּוֹזֵית,
לִיבִי הַיּוֹם רִיק.

מה אתם חושבים: למה המשורר בחר לכתוב על תוכי?

בגן החיות בתל אביב היו שלושה כלובים של תוכים. בכל אחד מן הכלובים גר זוג תוכים, זכר ונקבה. יום אחד מתה התוכית מן הכלוב הימני. לאחר כמה חודשים נמצאו שני תוכים בכלוב הזה, כי אחת הנקבות עברה מן הכלוב שלה, ונכנסה לכלוב של הזכר הבודד. בכלוב האמצעי נשאר תוכי זכר. לעובדים בגן החיות לא היה ברור למה היא נפרדה מבן הזוג שלה, ועברה לחיות עם בן זוג אחר.

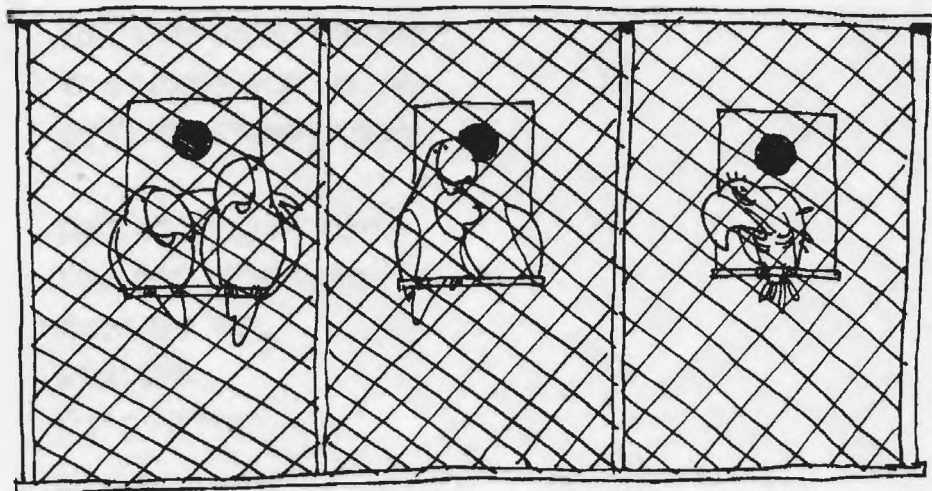
בני הזוג החדש לא עזבו זה את זה לרגע. הם האכילו זה את זה והתנשקו בלי סוף. התוכי, שנשאר בלי חברה, בכה רוב הזמן; היה ברור שליבו נשבר; הוא הסתכל כל הזמן אל הכלוב הימני, ואל החברה שפגעה בו כל כך. לפעמים, בזמן האוכל, התקרבה התוכית אל התוכי הבודד, והעבירה לו פרי או לחם. אבל אחרי כמה ימים היא הפסיקה להעביר לו אוכל. החבר החדש נלחם על התוכית שלו ולא הסכים שהיא תתקרב אל בן הזוג הקודם שלה. היא נזהרה ולא רצתה שהוא יכעס.

הרומן של שני התוכים לא נמשך זמן רב. אחרי זמן קצר הם הפסיקו לבלות זה עם זה וסיפור האהבה נגמר: התוכית חזרה אל בן הזוג הראשון שלה, שחיה לה כל הזמן. התוכי, שנעזב ונשאר לבד, הפסיק לאכול וירד במשקל. עכשיו הוא הסתכל אל זוג התוכים שבכלוב האמצעי. אחרי כמה חודשים הוא מת. בני הזוג, שחזרו זה לזה, נשארו לחיות יחד עוד הרבה שנים.

(לפי: מאמר של תמר רון - חוקרת התנהגות בעלי חיים, עיתון הארץ, 1999)

1) מה אתם חושבים: למה התוכית התנהגה כך?

2) בחרו שם לתוכית.

ב) כתבו 'מכתב' של אחד התוכים שנעזב אל התוכית.

(ג) תארו את סיפור התוכים בשלבים בעזרת ה"כלובים" המצוירים, כתבו בכל "כלוב" מה קורה בכל אחד מן השלבים:

Describe the parrot story in stages using the "cages" below:
Inside the cages, write what happens in each of the stages.

Add "human's words" to the story in the appropriate places:
Use these adverbs:

(ד) הוסיפו "מילים של בני אדם" (תארי פועל) לסיפור אהבת התוכים - א' במקום המתאים. השתמשו בתארי הפועל האלה:

בזהירות, באהבה, בגעגועים, בצער, בשמחה, בקנאה, באושר, ברחמים.

Please note: many adverbs are derived from שימו לב: תארי פועל רבים נגזרים משמות עצם + ב... לפני שם העצם.
nouns + the prefix ב.

אחת הנקבות עברה מן הכלוב שלה, ונכנסה **בשמחה** לכלוב של הזכר הבודד.

מדענים רבים חושבים שאי אפשר להסביר את ההתנהגות של בעלי חיים ב"מילים של בני אדם"; הם אומרים שזה רעיון סנטימנטלי וטיפשי ומשתמשים במילים כמו אינסטינקט, רפלקס וד.נ.א. אבל קשה יהיה להסביר את הסיפור על התוכים בלי להיעזר במילים כמו אהבה, כעס, קנאה, בדידות.

למה המדענים חושבים שאינסטינקט זאת מילה מדעית ואהבה זאת מילה סנטימנטלית ששייכת רק לבני אדם? למה אנחנו מקבלים את הרעיון של האבולוציה, כשאנחנו מדברים על הגוף, אבל כאשר מדברים על הרגש ועל האינטליגנציה, נשכח רעיון האבולוציה, ואנחנו נוהרים ואומרים, שרק לבני אדם יש רגשות ומחשבות?

לפי דרך המחשבה הזאת חיי בעלי החיים פחות חשובים מחיי בני האדם. רוב האנשים חושבים כך על בעלי החיים, מפני שבני האדם רוצים להשתמש בבעלי החיים, לשחק בהם או להרוג אותם.

בני האדם תמיד הרגו חיות כדי לשמור על עצמם. כך עושים גם בעלי החיים עצמם. אבל אין סיבה להשתמש בבעלי החיים למשחקים, ואין סיבה להחזיק קופים בכלובים קטנים בלי אוכל ובלי מים, אחרי שגמרו לנסות עליהם תרופה חדשה.

המוסר הוא לא רק שייך לבני אדם: אנחנו צריכים לחשוב על בעלי החיים כמו שאנחנו חושבים ומתנהגים עם בני אדם כי גם להם יש רגשות ומחשבות. אם נפסיק לחשוב על בעלי החיים כאילו הם נמוכים מאיתנו, לא חכמים וחסרי רגשות, נהיה מוסריים יותר.

(לפי: מאמר של תמר רון - חוקרת התנהגות בעלי חיים, עיתון הארץ, 1999)

ב) אמרו נכון / לא נכון:

כותבת המאמר חושבת ש-

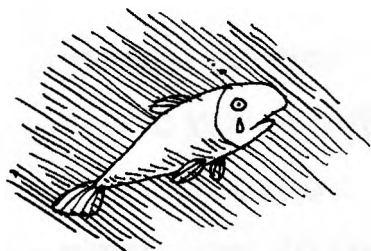
- 1) היחס לבעלי חיים הוא עניין מוסרי.
- 2) רק בני אדם חושבים ומרגישים.
- 3) חיי בעלי החיים פחות חשובים.
- 4) אסור לנסות תרופה חדשה על בעלי חיים.
- 5) מי שהורג בעלי חיים במשחק הוא פחות מוסרי.

ג) אתם מסכימים או לא מסכימים עם כותבת המאמר? ולמה?

ד) כתבו מכתב לעיתון של אדם שלא מסכים עם דברי תמר רון.

לשלמה המלך היו: **זהב וכסף שנהבים וקפים ותכנים** (מל"א י 22)

8. דג בכה / אברהם חלפי

דג בכה במים אפלים
והיו דמעותיו
במים.
עדי הדגים בתהומות.

אז עצרו השירים את קולם
ועיני שומרי שמי הלילה
ראו
את שלא ייאמן.

מה אתם חושבים: למה בחר המשורר לכתוב על דג?

9. (א) אהבת השימפנזים

לפני מספר שנים קנתה משפחה עשירה בדרום אפריקה שימפנזה צעיר וגידלה אותו בבית.
אחרי כמה חודשים החליטו בני הבית לקנות עוד שימפנזה הפעם תינוקת-שימפנזה, וגידלו גם
אותה בבית. בהתחלה לא התקרב השימפנזה הצעיר אל התינוקת, אבל אחרי כמה ימים הוא
כבר שיחק איתה במשך שעות ארוכות.

יום אחד, כשהשימפנזה התינוקת שיחקה בחוץ, היא מצאה פנוקת דבורים. הדבורים התחילו
לעקוץ אותה. היא רצה אל השימפנזה הצעיר והדבורים אחריה. השימפנזה הצעיר תפס את
התינוקת והחזיק בה.

רק אחרי זמן רב הצליחו עובדי הבית לשים שמיכה על שני השימפנזים ולקחת אותם אל הבית.
כשהורידו את השמיכה מעליהם, הם מצאו שהצעיר מת מעקיצות הדבורים. התינוקת נעקצה
רק בכמה מקומות בגוף והיא נשארה בחיים. אחרי כמה חודשים חלתה התינוקת ומתה.

פִּי-עֵזָה פִּמּוֹת אֶהְבָּה (שיר השירים ח 6)

(ב) סדרו את המשפטים לפי סדר הסיפור.

Arrange the following sentences in accordance with the story.

- התינוקת חלתה ומתה.
- הדבורים עקצו את הקוף הצעיר.
- הקוף החזיק בתינוקת.
- המשפחה קנתה קוף צעיר.
- הקוף הצעיר מת מהעקיצות.
- השימפנזים שיחקו הרבה יחד.
- הדבורים עקצו את התינוקת.
- המשפחה קנתה שימפנזה תינוקת.

(ג) ספרו את סיפור השימפנזים ברוח המאמר של תמר רון.

Tell the chimpanzee story in the spirit of Tamar Ron's article.

(ד) ספרו זה לזה סיפור אחר על חיות ועל אנשים.

10. שיר על שלושה חתולים / אברהם חלפי

שלושה חתולים שוֹחֲחוּ בִּינֵיהֶם
נֶרַח נוֹגָה הִסְתַּכֵּל בַּפְּנִיָּהֶם,
נֶרַח נוֹגָה.

יָשְׁבוּ לִיד פֶּתַח שֶׁל בַּיִת שְׁלוֹשָׁתָם,
(פֶּתַח שֶׁל בַּיִת אֶחָד מֵיוֹתָם),
יָשְׁבוּ.

אָמַר הַחֲתוּל הָרִאשׁוֹן: - אוֹיָהּ לִי,
אֵיכָה אֶבְלָה בְּבִדְיוֹת אֶת לִילִי?
אֵיכָה אֶבְלָה?

אָמַר הַשֵּׁנִי: - הוֹ, אָחִי הַחֲתוּל,
נִקְוָמָה אוֹלִי וְנִשָּׁב שֵׁם מָמוּל?
אוֹלִי?

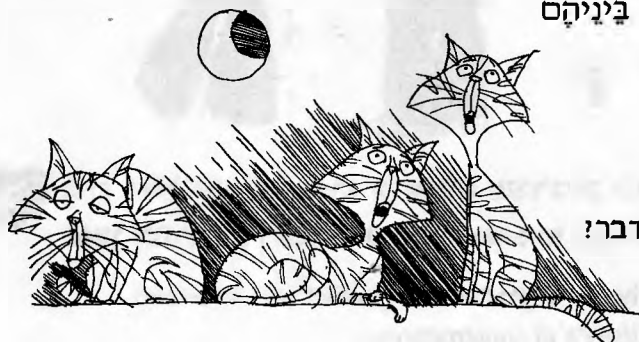
- אָחִי, חֲתוּלִי - אַז אָמַר הַשְּׁלִישִׁי,
וְנִאֲנַח בְּקוֹל חֲרִישִׁי.
נִאֲנַח.

הַשְּׁמִיעוּ שְׁלוֹשָׁה חֲתוּלִים אֲנָחָה,
כִּאִילוֹ אֵימָם אֶת שְׁלוֹשָׁתָם שִׁכְחָה,
שְׁלוֹשָׁתָם.

אִם פֶּה הֵם יָשְׁבוּ, אִם יָשְׁבוּ שֵׁם מָמוּל,
הִיחָדְלוּ לִהְיוֹת בְּנֵי חֲתוּל?
חֲתוּל הוּא חֲתוּל.

שְׁלוֹשָׁה חֲתוּלִים הִשְׁתַּתְּקוּ בִּינֵיהֶם
נֶרַח נוֹגָה הִסְתַּכֵּל בַּפְּנִיָּהֶם
נֶרַח נוֹגָה.

למה החתולים הפסיקו לדבר?

Write: 'My family and other animals'.

11. כתבו: 'משפחתי וחיות אחרות'.

12. (א) תאונה - שלא נדע...

רחל: איך זה קרה?

יוסי: המכונית הכחולה ממש נכנסה במכונית הלבנה.

רחל: אבל היה אור אדום וכל המכוניות נעצרו למה היא נסעה?

יוסי: היא התחילה לנסוע לפני שהאור הירוק נדלק.

רחל: משהו קרה לאנשים? מישהו נהרג?

יוסי: ברוך השם לא, אבל נפגעו כמה אנשים.

רחל: הם נפצעו קשה?

יוסי: ראיתי ששלושה אנשים נפצעו קל, ואחד אולי נפצע יותר קשה.

הוא נלקח לבית חולים באמבולנס.

רחל: איפה הנהג השני? עצרו אותו?

יוסי: לא, הוא נעלם מייד, והמשטרה מחפשת אחריו.

רחל: אז זאת הייתה תאונה של פגע וברח.

יוסי: כנראה, לא נשארתי שם.

מה קרה לאנשים שהיו בתאונה?

בניין נפעל הוא בניין שיש בו פעלים אקטיביים כמו **נכנס ונלחם**, ויש בו פעלים פסיביים כמו **נפגע ונהרג**. בדרך כלל יש לפעלים הפסיביים מקבילה בבניין פעל.

The Nif'al construction has both active verbs, i.e **נלחם/נכנס** and passive ones **נפגע/נהרג**.

The passive construction have a parallel in the Pa'al construction.

שיעור
11

עברית מן ההתחלה

(ב) תקנו את המשפטים לפי השיחה, בעזרת הפועל הנפעל.

Correct the sentences according to the dialogue, using the נפעל conjugation of the verb.

כל נהגי המכוניות עצרו את המכוניות כשהיה אור אדום.

לא נכון. האכזרית הכחולה לא נצורה.

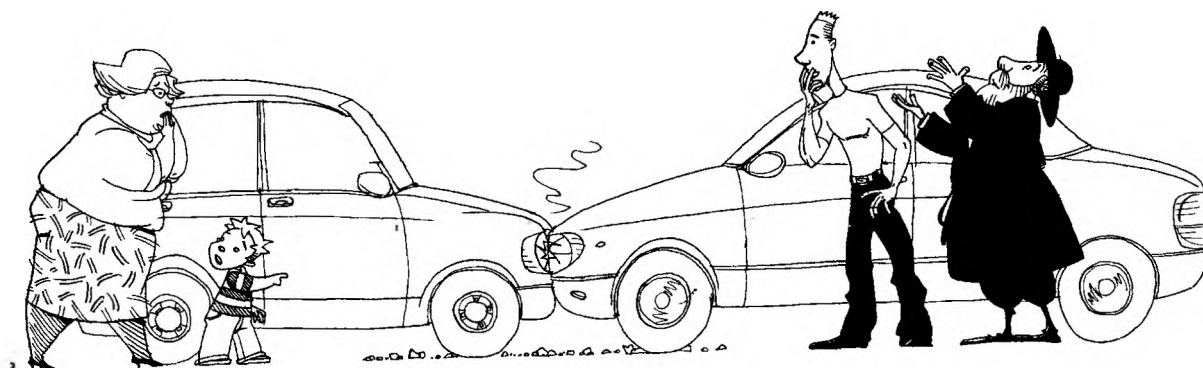
(1) הנהג של המכונית הכחולה הרג את אחד הנוסעים במכונית הלבנה.

(2) הנהג של המכונית הכחולה לא פצע אף אחד.

(3) המכונית הכחולה פגעה בחמישה אנשים.

(4) לא לקחו אף אחד לבית החולים.

(5) המשטרה תפסה את הנהג.

13. בניין נפעל, גזרת השלמים, זמן עבר

להיכנס

	ז.	ז. / נ.	נ.
י.	נִכְנְסָתִי	נִכְנְסָתִי	נִכְנְסָתִי
	נִכְנְסָתִי	נִכְנְסָתִי	נִכְנְסָתִי
ה.	נִכְנְסָתִי	נִכְנְסָתִי	נִכְנְסָתִי
	נִכְנְסָתִי	נִכְנְסָתִי	נִכְנְסָתִי

(א) השלימו את הטבלה.

אני	אתה	את	הוא	היא	אנחנו	אתם	אתן	הם/הן
נשארתי	---	---	---	---	---	---	---	---
---	נכנסת	---	---	---	---	---	---	---
---	---	נלחמת	---	---	---	---	---	---
---	---	---	נשבר	---	---	---	---	---
---	---	---	---	נמצאה	---	---	---	---
---	---	---	---	---	נזכרנו	---	---	---
---	---	---	---	---	---	נשלחתם	---	---
---	---	---	---	---	---	---	נפגשתן	---
---	---	---	---	---	---	---	---	נדלקו

(ב) אמרו את הפעלים להיבחר / להיקלט בעבר ומצאו את משמעותם במילון.

Pioneers' Song:

14. (א) שיר חלוצים:

ארצה = לארץ ישראל

"אנו באנו ארצה לבנות ולהיבנות בה."

הוסיפו עוד שורות לשיר בצורה דומה בגזרת השלמים:

אנו באנו ארצה ל □ □ □ ו להי □ □ □ בה.

שיעור

11

עברית מן ההתחלה

256

(ב) לכול זמן

קהלת ג 1-6

עת = זמן

לְכָל זֶמֶן וְעַת לְכָל-חֶפֶץ תַּחַת הַשָּׁמַיִם:	עַת לִלְדָּת
וְעַת לָמוּת	עַת לְטֵעַת
וְעַת לְעֵקוֹד נָטוּעַ:	עַת לְהַרְוֵג
וְעַת לְרִפּוּא	עַת לְפָרוֹץ
וְעַת לְבָנוֹת:	עַת לְבָבוֹת
וְעַת לְשִׁחּוֹק	עַת סָפוֹד
וְעַת רִקּוֹד:	עַת לְהַשְׁלִיךְ אַבְנִים
וְעַת כְּנוֹס אַבְנִים	עַת לְחִבּוֹק
וְעַת לְרַחֵק מִחֶבֶק:	עַת לְבִקֵּשׁ
וְעַת לְאַבֵּד	עַת לְשִׁמּוֹד
וְעַת לְהַשְׁלִיךְ:	עַת לְקַרְוֵעַ
וְעַת לְתַפּוֹד	עַת לְחִשּׁוֹת
וְעַת לְדַבֵּר:	עַת לְאַהֲבָה
וְעַת לְשֹׂא	עַת מִלְחָמָה
וְעַת שְׁלוֹם:	

כתבו עוד שלושה 'עמדים' כמו בפרק מספר קהלת.

Write three more couplets as in the chapter from the book of Ecclesiastes.

(ג) השלימו את הפועל בשם הפועל של נפעל.

עַת לְבַחֵן, וְעַת לְהִיבַח.

עַת לְכַתּוֹב, וְעַת ---.

עַת לְשַׁכּוֹחַ, וְעַת ---.

עַת לְזַכּוֹר, וְעַת ---.

עַת לְבַחֹר, וְעַת ---.

עַת לְבַדּוֹק, וְעַת ---.

עַת לְקַלּוֹט, וְעַת ---.

עַת ---, וְעַת ---.

15. א) "עת שלום ועת מלחמה"

ביוני 1983, נפצע האפיפיור יוחנן פאולוס השני מידי מחמט עלי אג'זה שרצה להרוג אותו. חצי שנה אחר כך נראה האפיפיור בטלוויזיה, כשהוא מדבר עם הבחור הצעיר ונותן לו יד. בעיתונים נכתבו מילים יפות על אהבה ועל סליחה. זואולוגים, שחוקרים כבר הרבה שנים קופים גדולים כמו שימפנזים, חושבים שלהתנהגות הסליחה של בני האדם יש שורשים עמוקים.

הזואולוג ההולנדי פראנס דה-ג'אל חוקר את התנהגות השימפנזים, קופי האדם. הוא הסתכל במשך מאות שעות בשימפנזים ומצא, שהדחף שלהם להילחם לא חזק יותר מן הדחף לעשות שלום. הקופים פותחים במלחמות קטנות או גדולות, אבל מלחמות אלה תמיד נגמרות ברגעים של סליחה. ברגעים אלה יש לקופים רצון חזק לגעת ולהתקרב אל קופים אחרים.

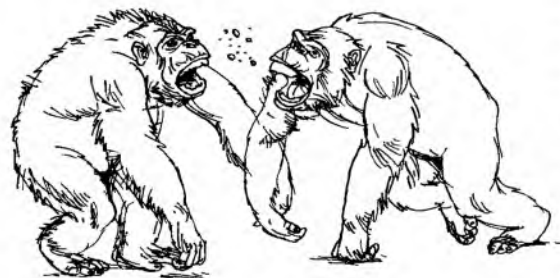
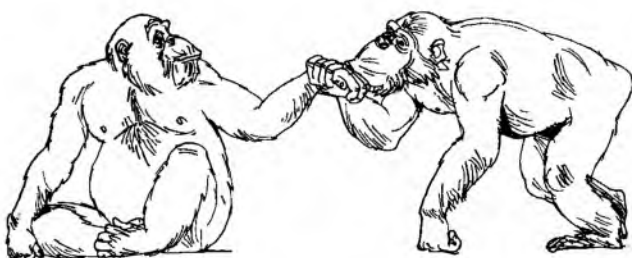
במלחמות הקופים הרגילות יש קוף אחד רודף קוף שני נרדף; פעמים רבות הקוף הנרדף גם נפגע על ידי הקוף הרודף. ברגע המלחמה נשמעים קולות חזקים ולא נעימים, אבל שלא כמו במלחמות של בעלי חיים אחרים כמעט לא קורה, שקופים נהרגים או נפצעים קשה. אחרי זמן קצר הקוף הנרדף מצליח לברוח ונעלם, והמלחמה כאילו נשכחה. אבל הקוף שנפגע לא נשאר רחוק זמן רב. הוא חוזר אחרי כמה דקות ומחפש חום ואהבה אצל הקוף הרודף. הקוף הנפגע נכנס לאט לאט לאזור המלחמה ונותן את היד שלו לנשיקה. הוא לא פוחד וגם לא נזהר במיוחד, כי הוא מכיר את הטקס:

הקוף הרודף לוקח את היד ומנשק אותה. הם מתקרבים זה לזה, מתנשקים ומשחקים יחד. הקופים נותנים יד זה לזה, "מדברים" בקול שקט ומסתכלים זה על זה. הם מחפשים דרכים להתקרב ולעשות שלום. משחקים אלה נמשכים לפעמים הרבה זמן.

פראנס דה-ג'אל וחוקרים אחרים חושבים שהרצון לשלום הוא טבעי ואמיתי בדיוק כמו הרצון להילחם. "בטבע" - אומר החוקר ההולנדי - "המילה האחרונה היא לא רק של החזק והרודף. גם לנרדף יש מקום והוא יודע שאחרי המלחמה יהיה גם זמן שלום."

(לפי: עיתון הארץ, 1998)

?"כמעט לא קורה שקופים נהרגים." מה לומדים מכך?

שימו לב: בקטע מופיעים הפעלים בנפעל והתשובה תהיה בפעל.

Answer the questions according to the excerpt.

Please note: the verbs in the excerpt are in the נפעל conjugation, but the answers will be in the פעל conjugation.

- (1) "האפיפיור יוחנן פאולוס השני נפצע." מי פצע אותו, ולמה?
- (2) "האפיפיור נראה בטלויזיה." מי ראה אותו?
- (3) "מילים יפות נכתבו על האהבה." מי כתב אותו, ואיפה?
- (4) "מלחמות אלה תמיד נגמרות." מי גומר אותו?
- (5) "יש קוף שני נרדף." מי רודף אותו, ולמה?
- (6) "פעמים רבות הוא גם נפגע." מי פוגע בו, ולמה?
- (7) "ברגע המלחמה נשמעים קולות חזקים." מי שומע את הקולות האלה?
- (8) "קופים (לא) נהרגים (ולא) נפצעים קשה." מי יכול להרוג או לפצוע אותם?
- (9) "המלחמה כאילו נשכחה." איזו מלחמה, ומי (כאילו) שכח אותה?

(ג) ספרו זה לזה איך "עושים שלום" בין אנשים בתרבות שלכם?

(ד) בקטע יש פעלים אחדים בנפעל שאין להם פועל מקביל בפעל :

A few of the verbs in the excerpt in the נפעל conjugation, do not have a corresponding verb in the פעל conjugation:

נכנס, נעלם, נלחם, נמשך, נשאר, נזהר,

כתבו אותם במקום המתאים במשפטים.

In the sentences below write the above verbs in the appropriate places.

1. המלחמות של הקופים --- לפעמים זמן קצר יותר מאשר המשחקים שלהם.
2. הקופים --- שלא להרוג ולא לפצוע קשה את הקופים האחרים.
3. הקופים --- על אוכל, על מים או על נקבה.
4. הקוף התוקף --- תמיד קרוב לקוף שנפגע, כי הוא יודע שהם עוד ישחקו יחד.
5. החוקר ההולנדי --- לאזור של הקופים בגן החיות בהולנד.
6. אם הקוף --- ולא חוזר, הוא כנראה נהרג באחת המלחמות בין הקופים.

16. (א) כתבו במשפט ב' את הפועל בנפעל, המקביל לצורת הפעל במשפט א'.

Write the missing נפעל verb corresponding to the פעל verb in the first sentence.

- (ב) סמנו איזה משפט מתאים ל"עת מלחמה" (משפט העוסק באלימות, בתוקפנות ובהרס) ואיזה משפט מתאים ל"עת שלום" (משפט העוסק ביצירה, בבנייה ובקשר חיובי בין אנשים).

Indicate which sentences are appropriate for "war time" i.e. deal with aggression, violence and destruction and which sentences are appropriate for "peace time" i.e. deal with creating, building and positive relations.

נכתב בעיתון

א. במשחק כדורגל פגע אחד השחקנים בשופט.

ב. השופט שנאץ נלקח לבית החולים "הדסה", בירושלים.

עת מלחמה

(1) א. החשטרה עצרה שני צעירים שחקפו צעירה בחסיבה.

ב. הצעירים ש --- נשארו כל הלילה בתחנת המשטרה.

(2) א. ראש החשלה שלח חכתב לנשיא ארצות הברית.

ב. במכתב ש --- אתחול יש תוכנית לפרוייקטים משותפים של ישראל והפלשתינאים.

(3) א. רבנים ואנשי דת חוסלחים אספו חיליון דולר.

ב. בכסף ש --- יבנו מרכז בינדתי לשלום בגבול ישראל ירדן.

(4) א. בחסיבת צעירים סגורה בדיסקוטק הרג אחד האנשים את שומר הדיסקוטק.

ב. השומר ש --- לא רצה לתת לצעיר להיכנס.

(5) א. חברי קיבוצים בגליל פתחו בית ספר לילדים חן הגליל.

ב. בבית הספר ש --- בשבוע שעבר ילחרו ילדים יהודים, דרוזים וערבים.

(6) א. ברחת גן סגור את גן החיות הישן.

ב. הגן --- כי הכלובים לא היו מחאימים, ועובדי הגן לא טיפלו יפה בבעלי החיים.

(7) א. רבנים רפורמים ורבנים אורתודוכסים כתבו יחד ספר.

ב. הספר ש --- לכבוד שנת האלפיים יוצא עכשיו לחנויות.

שיעור

11

עברית מן ההתחלה

8) א. ביום ליחודים מיוחד למדו פוליטיקאים מן היסין ומן השחאל נושאים שונים בזואולוגיה.

ב. הנושאים ש --- היו קשורים בבעיות השלום והמלחמה אצל החיות.
הם יצאו מן הפגישה ואמרו: "יש תקווה!"

9) א. תלמיד כעס ופצע סדריך.

ב. המדריך ש --- סלח לתלמיד והחליט לא לפנות למשטרה.

17. המלחמה על השלום

אני, מספר אישי, 30243, רב אלוף במילואים, חייל בצבא ההגנה לישראל וחייל בצבא השלום. אני ששירתתי את מדינתנו 27 שנים כחייל, אני אומר לך, מלך ירדן, ולכם, ידידים אמריקנים, היום אנחנו יוצאים למלחמה שאין בה הרוגים ופצועים, לא סבל ולא דם - זו המלחמה לשלום. זו המלחמה היחידה שתענוג להשתתף בה - המלחמה על השלום.

(מדברי יצחק רבין בטקס חתימת הסכם השלום 26.7.94)

1. עם מי חתמו הסכם שלום ב-26.7.94?

2. גם בזמן שלום המשיך יצחק רבין לדבר בשפה של חייל. תנו דוגמות מן הקטע.

נשבר לי מבשר, נדלקתי על גבינות!

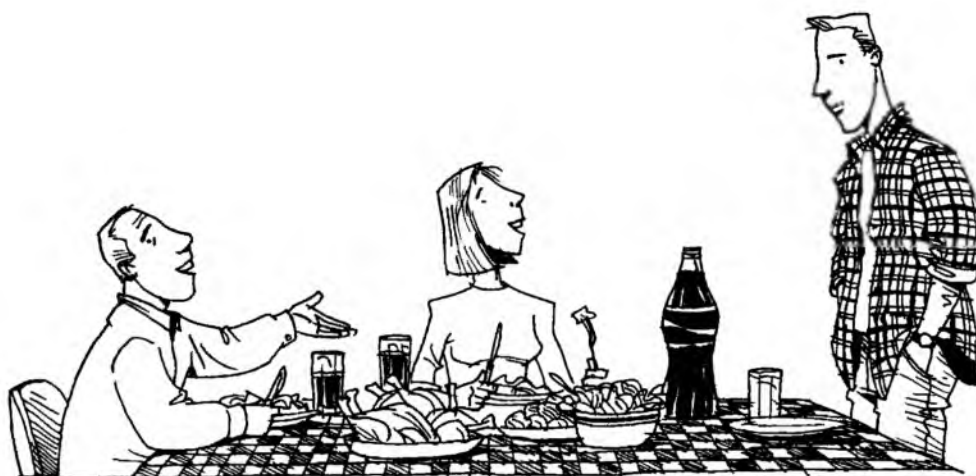
לפניכם משפטים מלשון הדיבור. אמרו אותם שוב בעזרת ביטויים אחרים, גם הם בלשון המדוברת.
אמרו משפטים דומים בעזרת הביטוי המקביל. בכל המשפטים יש פועל בנפעל.

Say similar sentences out loud, using the parallel expressions.

Please note: all the verbs are in נפעל.

- אני לא יכול יותר עם האוכל הזה. סלט, גבינה, לחם שחור, ביצה...
נמאס לי מהארוחות המשעממות האלה. אני עובד כמו משוגע כל היום, אז בערב אני רוצה לאכול משהו טוב.
(אני נקרע, נשקר ל..., נגמר ל...)
- אתמול הייתי במסעדת דגים. איזה אוכל - ממש נגנבתי על המקום הזה.
(נדלק על)
- על מה אתה מדבר? אני בחיים לא הולך לשם. ראית איך הם מבשלים? אני פעם הסתכלתי במטבח שלהם ונעשה לי רע...
(נהייה ל... חושך בעיניים).
- נכנס לי גידק לראש - אני רוצה להתחיל לאכול אוכל צמחוני.
(נכנס ל... זבוב בראש)
- כן, כשאני אוכל ירקות ופירות ממש נעשה לי טוב על הנשמה.
(נהייה ל... טוב על הנשמה)

19. א-פרופו

אוכל

- בוא, תשב איתנו. אנחנו בדיוק יושבים לארוחת ערב.
- תודה רבה. בתיאבון. אני לא רוצה להפריע, רק קפצתי לשאול מה נשמע.
- שטויות. איזה ביצה אתה רוצה? חביתה? עין? מקושקשת? ביצה קשה? ביצה רכה?
- אני לא רוצה ביצה, תודה. אולי רק לחם עם גבינה לבנה או משהו כזה.
- יש גם טחינה ויש גבינה צהובה. יש ריבה ויש דבש. הינה, קח. אתה רוצה יוגורט או לבן?
- אשמח לאכול לבן. תודה.
- יש גם סלט גדול. הינה, תעבירו לו את הסלט, בבקשה.
- יופי. מצוין. איזה סלט טעים! מה שמתם בו?
- אנחנו אוהבים לשים בצל ירוק, זיתים שחורים והמון המון לימון. אולי זה היסודי."
- נהדר! אני רואה שאתם גם מבינים בלחם. אני אוהב לחם שחור ופשוט.
- אנחנו כבר מזמן לא אוכלים לחם לבן. עוד קצת סלט?
- לא. לא תודה אני כבר ממש מלא. זה היה מצוין.

המחיצו שיחה דומה בארוחת צהריים. ?

מילים:

חביתה נ • אָפּוֹן • "מקושקשת" נ • "עין" נ • קפץ (א), אָקפּוֹץ • ריבה נ

כתבו את הערך המילוני של כל פועל, מצאו את משמעויות הפעלים במילון ושבצו אותם בקטע בצורה הנכונה:

Write the dictionary entries of the following verbs, look up their definitions, and fit them into the excerpt in the appropriate places.

להירדם / להישפט / להיבהל / להישבע / להימנע / להיכנע /

למה מר ג. לא נרדם?

מר ג. לא נרדם כל הלילה.

מחר הוא יוצא לחופשי. לפני שנה הוא --- על משהו שהוא לא עשה. שוב ושוב הוא נזכר ברגע ההוא: השוטרים נכנסו הביתה והוא --- מאוד. הוא לא ברח ולא ניסה להילחם עם השוטרים, הוא --- והלך איתם לתחנת המשטרה. הוא --- שהוא לא עשה שום דבר, אבל לא האמינו לו. אחרי שהוא נעצר, הוא ביקש מבני המשפחה לא לבקר אותו, ובאמת עד שהוא יצא לחופשי, הם --- מביקורים.

? מה אתם חושבים על מר ג. - יש לו אופי חזק או חלש, ולמה?

21. קצת יחס, בבקשה!

נטיית מילת היחס - אל

	ז.	ז. / נ.	נ.
י.	אֵלֶיךָ אֵלָיו	אֵלַי	אֵלַיךְ אֵלֶיהָ
ה.	אֵלֵיכֶם אֵלֵיהֶם	אֵלֵינוּ	אֵלֵיכֶן אֵלֵיהֶן

ישוב=יחזור

אני הלך אליו והוא לא-ישוב אלי: (שמואל ב' י"ב 23)

? קראו בספר שמואל בתנ"ך ואמרו - מי לא יחזור, אל מי הוא לא יחזור ולמה הוא לא יחזור אליו.

22. אליי?! אני לא מאמינה!

אורית: שלום גברת לוי. מדברת אורית מבזק.

גברת לוי: מאיפה?

אורית: מחברת הטלפונים, בזק. קיבלנו הודעה ממך שהטלפון לא בסדר, ורצינו לדעת מתי אפשר לשלוח אלייך טכנאי?

גברת לוי: אליי? אני פשוט לא מאמינה. בדיוק אתמול שמעתי מהשכנה שלי, שהיא חיכתה שבועיים עד ששלחו אליה טכנאי. אני אמרתי לה: זה מה שאת צריכה לומר ליבזק! או שאתם שולחים אליי את הטכנאי מייד, או שאני מגיעה אליכם למשרד ולא זזה משם. אני פשוט לא מאמינה שאתם מטלפנים אליי ואומרים לי שאתם רוצים לשלוח טכנאי...

אורית: כן, גברת לוי. מעכשיו החלטנו לענות מייד לכל טלפון. מה הבעיה בטלפון שלך?

גברת לוי: יש לי בת, שגרה במקום קטן ורחוק בגליל והקשר הטלפוני אליהם לא תמיד עובד. אתמול רציתי לטלפן אליה והיה תפוס. ניסיתי שוב ושוב והיה תפוס כל הזמן. ומאוחר יותר לא הייתה תשובה.

אורית: אולי היא דיברה הרבה זמן בטלפון, ואחר כך יצאה מהבית?

גברת לוי: אוי... באמת לא חשבתי על זה. הייתי גם יכולה לטלפן לבעל שלה. לפעמים אני מטלפנת אליו, לעבודה. הוא עובד בבית הספר באזור.

אורית: טוב, גברת לוי. היה נחמד מאוד לדבר איתך, וגם פתרנו את כל הבעיות. אם משהו לא יהיה בסדר עם הטלפון, את יכולה לטלפן אלינו.

גברת לוי: מתי אפשר לטלפן אליכם?

אורית: 24 שעות בֶּזֶק לך ואלייך!

ספרו זה לזה מה גברת לוי מספרת עכשיו לשכנות שלה:

תשמעי רבקה, אני לא מאמינה, בבוקר טלפנה אליי...

23. השלימו את המשפטים בעזרת מילת היחס אל בנפרד ובנטייה.

- (1) כשנפגשנו בפעם הראשונה, חייכתם --- כאילו אתם מכירים אותנו. מייד הרגשנו שאנחנו חברים.
- (2) בהתחלה היה לי קשה מאוד עם הכלב החדש שלי, אבל אחרי כמה חודשים הוא התרגל --- ואני התרגלתי ---.
- (3) - משה, התגעגעתי --- מאוד, ולכן החלטתי לטלפן ---. אבל אתה לא בבית. אז לפחות ד"ש במשיבון. להתראות.
- (4) כשנכנסנו למסעדה ראינו את דינה וחנה. הן ביקשו שנצטרף --- לשולחן. ישבו איתן ופטפטנו כל הערב.
- (5) הרופא ראה שהילדה הקטנה פוחדת ממנו. הוא התנהג --- יפה מאוד והסביר לה למה לא צריך לפחד..
- (6) - דויד וחנן. הי, מה נשמע?! אני מתקשר --- כי אני רוצה לדעת אם יוסי כבר הגיע ---. הוא היה צריך להגיע --- אבל לא היינו בבית. אז כתבתי לו פתק, שילך ---, ואני אבוא לפגוש אותו אצלכם.
- (7) - חנה, אתמול באנו --- ואף אחד לא היה בבית. איפה היית?
- (8) בגן החיות אסור להתקרב --- בעלי החיים ולהאכיל אותם.
- (9) - דני, אנחנו רוצים לבקר אותך, אבל אנחנו לא יודעים איך נוסעים --- הבית שלך כי תמיד הלכנו --- ברגל.
- (10) זה מורה מקצועי. אני שולח --- תלמידים, שרוצים ללמוד אצל אומן אמיתי.

24. בניין נפעל, גזרת השלמים, זמן עתיד

להיפנס

	ז.	ז. / נ.	נ.	ז.	ז. / נ.	נ.
י.	תִּפְנֹס	תִּפְנֹסִי	אֶפְנֹס	תִּי	תִּי	אֶפְנֹס
יפְנֹס	תִּפְנֹס	תִּפְנֹסִי	אֶפְנֹס	תִּי	תִּי	אֶפְנֹס
ר.	נִפְנֹס	תִּפְנֹסוּ	נִפְנֹסוּ	נִי	תִּי	נִי
	יִפְנֹסוּ	יִפְנֹסוּ	יִפְנֹסוּ	יִי	יִי	יִי

השלימו את הטבלה.

אני	אתה	את	הוא	היא	אנחנו	אתם/אתן	הם/הן
אלחם	---	---	---	---	---	---	---
---	תיכנס	---	---	---	---	---	---
---	---	תישארי	---	---	---	---	---
---	---	---	ימצא	---	---	---	---
---	---	---	---	תיעלם	---	---	---
---	---	---	---	---	ניזהר	---	---
---	---	---	---	---	---	תיפגעו	---
---	---	---	---	---	---	---	יכשלו

25. תיכנסו הערב?!

- יוסי ורותי, אולי תיכנסו הערב, אנחנו רוצים לדבר איתכם.
- בסדר, אבל רק לכמה דקות. לא נישאר הרבה זמן. אנחנו הולכים לקונצרט ב-8:30.
- כמה זמן יימשך הקונצרט? אולי תבואו אחר-כך?
- טוב, בסדר.

אמרו את הפעלים להישמר/להישכח בעתיד ומצאו את משמעותם במילון.

26. כתבו את הפעלים בזמן עתיד בצורה הנכונה:

- (1) כך ביום ההולדת של רות: כל האורחים ישבו בשקט, וכשהיא --- הביתה כולם יצעקו: מזל טוב!
(להיכנס)
- (2) - ילדים, אנחנו הולכים לשוק. יש שם המון אנשים, ואני פוחדת שאתם --- . אני מבקשת ש--- לידי כל הזמן.
(להיעלם/להישאר)
- (3) סליחה, כמה זמן --- המבחן?
(להימשך)
- (4) חברה, מחר יוצאים לטיול קשה בהרים. אני מבקש ש---. אני מקווה שאף אחד לא --- ושכולנו נחזור הביתה בשלום.
(להיזהר/להיפגע)
- (5) חושבים שבעתיד לא --- יותר ספרים על ניירות. הכול --- במחשב ובאינטרנט.
(להיכתב/להימצא)
- (6) אם הוא לא --- בבחינה בכל מה שלמד, הוא --- בה.
(להיזכר/להיכשל)
- (7) כמה זמן המלחמה עוד --- ? עד מתי הם --- זה בזה בלי להפסיק?
(להימשך/להילחם)

27. גזרו מן הפועל המסומן בבניין פעל את הפועל בבניין נפעל (א) בעבר (ב) בעתיד.

Complete the sentences using past and future tenses of נפעל verbs derived from the given פעל verbs.

איזה יום היה לי אתמול!

- א. לא יודעת איך החלון נשבר! אני לא שברתי אותו!
ב. מגדת העתידות אמרה לי: מחר החלון שלך "שבר"!

- (1) א. הדלת --- ואני נשארתי בחוץ! אני לא סגרתי אותה!
ב. מגדת העתידות אמרה לי: מחר הדלת שלך ---!
- (2) א. החופשה --- . אני לא רציתי לגמור אותה!
ב. מגדת העתידות אמרה לי: החופשה שלך --- מוקדם מדי!

3) א. הכלב שלי יצא מן הבית לטייל, והוא לא --- בשום מקום! חיפשנו אותו כל הערב אבל לא מצאנו אותו!

ב. אולי הוא --- או --- ברחוב! אנחנו פוחדים שמכונית פצעה או הרגה אותו! מגדת העתידות אמרה לי: מישוהו יקר לך מאוד ייעלם ולא --- ! הוא לא --- ולא --- על ידי מכונית, לא יקרה לו שום דבר, אבל את כבר לא תראי אותו!

4) א. המכונית שלי --- באלף דולר ואני מצטערת. הייתי צריכה למכור אותה בהרבה יותר כסף.

ב. מגדת העתידות אמרה לי: מחר המכונית שלך --- במעט מאוד כסף!

5) א. מישוהו גנב את כרטיס הוויזה שלי מהתיק. אחרי שהכרטיס --- הייתי צריכה ללכת למשטרה ולבנק.

ב. מגדת העתידות אמרה לי: מחר כרטיס הוויזה שלך --- מהתיק שלך!

6) א. הלכתי עם אמא שלי לרופא שיניים והוא בדק אותנו. אחר כך הוא טילפן אלינו ואמר שהוא יודע שכבר --- אצלו, אבל המכונה לא הייתה בסדר, ואנחנו צריכות --- שוב!

ב. מגדת העתידות אמרה לי: מחר את --- פעם אחת אצל רופא השיניים, אבל זאת לא תהיה הפעם האחרונה!

7) א. המורה למחשבים בחן אותי בפעם השנייה ואמר לי: מתי (את) --- בפעם האחרונה? זה היה מזמן. שכחת הכול!

ב. מגדת העתידות אמרה לי: מחר את ---, אבל את תיכשלי בבחינה.

8) א. היום טילפנה אלינו אישה אחת ואמרה: "אתם --- להיות בוועדת השכונה." אני לא יודעת מי בחר בנו - אבל כל הזמן מצלצלים אלינו! אוף! מי צריך את זה בכלל?

ב. מגדת העתידות אמרה לי: מחר את --- לתפקיד שאת לא רוצה בו!

אני ממש לא מבינה איך היא יודעת הכול??? אולי היא לא יודעת שום דבר. היא רק אמרה לי מה שאימא שלי וסבתא שלי אומרות לי כל הזמן.

המחיצו את השיחה עם מגדת העתידות והוסיפו עוד משפטים של מגדת העתידות ותגובות של הלקוחה. ?

Role play: Dramatize the conversation with the fortune teller, add a few more sentences to what she or he says, and to the client's responses.

Summary of Topics

האוצר הלשוני

Vocabulary

א. אוצר המילים

שמות עצם Nouns

animal	בעל חיים ז.
urge	דחף ז.
behavior	התנהגות נ.
beehive	בִּנְיָן נ.
cage	כלוב ז.
anger	כעס ז.
fortune teller	מגדת עתידות נ.
answering machine	משיבון ז.
sting	עקיצה נ.
sorrow	צער ז.
circus	קרקס ז.
root	שורש ז.
judge / referee	שופט ז.
blanket	שמיכה נ.
parrot	תוכי ז. תופקיה/תופית

שונות Miscellaneous

probably	בִּנְיָן
by ("hit by a car")	על ידי

פעלים Verbs

fid	האכיל, להאכיל
be gathered / collected	נאסף, להיאסף
hold	החזיק, להחזיק
kiss	התנשק, להתנשק
be lighted	נדלק, להידלק
be careful	זהר, להזהר
be left	נעזב, להיעזב
be helped / assisted	נעזר, להיעזר
stop / be arrested	נעצר, להיעצר
be stung	נעקץ, להיעקץ
be hurt	נפגע, להיפגע
be injured	נפצע, להיפצע
be chased	נרדף, להירדף
be broken	נשבר, להישבר
be forgotten	נשכח, להישכח
stop / arrest	עצר, לעצור
sting	עקץ, לעקוץ
injure	פצע, לפצוע
chase	רדף, לרדוף

שמות תואר Adjectives

deep	עמוק, עמוקה
busy=taken (a place, phone)	תפוס, תפוסה

שיעור
11

עברית מן ההתחלה

צורות: פועל: • בניין נפעל, גזרת השלמים, זמן הווה, שם פועל

באגדה: נכנס, אה'כנס

• בניין נפעל, גזרת השלמים, זמן עבר

באגדה: נכנסת'

• בניין נפעל, גזרת השלמים, זמן עתיד

באגדה: אכנס

• נטיית מילת היחס - אל

באגדה: אל"

1. לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם / זִלְזָה

קומתו=הגובה שלו	לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם	לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
אריג=בגדים	שָׁנְתָנוּ לוֹ שׁוֹנְאָיו	שָׁנְתָנוּ לוֹ אֱלוֹהִים
כתליו=הקירות שלו	וְנִתְּנָה לוֹ אֶהְבָּתוֹ	וְנִתְּנָה לוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ
חטאיו=המעשים הרעים שעשה	לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם	לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
כמיהתו=הגעגועים שלו	שָׁנְתָנוּ לוֹ חֲגָיו	שָׁנְתָנוּ לוֹ קוֹמָתוֹ וְאוֹפֶן חִיּוֹכֹ
מלאכתו=עבודתו	וְנִתְּנָה לוֹ מְלֹאכְתּוֹ	וְנִתֵּן לוֹ הָאָרִיג
תקופת השנה=עונות השנה	לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם	לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
עוורונו=כשהוא לא רואה	שָׁנְתָנוּ לוֹ תְּקוּפֹת הַשָּׁנָה	שָׁנְתָנוּ לוֹ הַהָרִים
	וְנִתֵּן לוֹ עֲוֹרוֹנוֹ	וְנִתְּנָה לוֹ כְּתָלָיו
	לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם	לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
	שָׁנְתָנוּ לוֹ הֵימָּה	שָׁנְתָנוּ לוֹ הַמַּעֲלֹת
	וְנִתֵּן לוֹ	וְנִתְּנָה לוֹ שִׁכְנָיו
	מוֹתוֹ.	לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
	(מתוך: כל השירים)	שָׁנְתָנוּ לוֹ חֲטָאֵיו
		וְנִתְּנָה לוֹ כְּמִיָּהתוֹ

1) כתבו את כל המילים בכינוי החבור בשיר בשתי מילים.

דוגמה: אביו = *ile kak*

2) בשיר יש מילים ביחיד ומילים ברבים. אמרו אילו מילים הן ביחיד ואילו מילים הן ברבים, ונסו להסביר למה.

3) הסבירו את הזוגות בשיר כמו: אלוהים / אביו ואימו או: קומתו ואופן חיוכו / האריג וכו'.

4) הוסיפו עוד שלושה זוגות לשיר.

דוד	דודה	דודים	דודות
דודי	דודתי	דודיי	דודתיי
דודה	דודתה	דודיה	דודתיה
דודך	דודתך	דודיך	דודתיך
דודו	דודתו	דודיו	דודתיו
דודה	דודתה	דודיה	דודתיה
דודנו	דודתנו	דודינו	דודתינו
דודכם	דודתכם	דודיכם	דודתיכם
דודכן	דודתכן	דודיכן	דודתיכן
דודם	דודתם	דודיהם	דודתיהם
דודן	דודתן	דודיהן	דודתיהן

אמרו וכתבו את הנטייה בכל הגופים של המילים האלה.

חתול	חתולה	חתולים	חתולות
חתולי	חתולתי	חתוליי	חתולתיי

שמע ישראל

3.

שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד: וְאַהֲבַת אֵת יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצֹוֶךָ הַיּוֹם עַל-לִבְּךָ: וּשְׁנַנְתָּם לְבִנְיָךְ
וּדְבַרְתָּ בָם בְּשַׁבְּתְךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ:
וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל-יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם
עַל-מְזוֹזֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:
(דברים ו 4-8)

שבת

זְכוֹר אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת לְקֹדֶשׁ: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וַעֲשִׂיתָ כָּל-
מְלֹאכְתְּךָ: וַיֹּם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא-תַעֲשֶׂה כָּל-
מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתְּךָ עַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ וּבַהֲמֹתְךָ וּגְרֶיךָ אֲשֶׁר
בְּשַׁעְרֶיךָ:
(שמות כ 8-10)

(א) כתבו ליד כל שם עצם אם הוא זכר או נקבה, יחיד או רבים, אחר-כך כתבו אותו בשתי מילים ומצאו את משמעותו במילון.

Next to every noun write whether it is masculine or feminine, singular or plural.
Find out their meaning in the dictionary and write them in two words.

13 אֱלֹהִים: זכר, יחיד = האל *elohim*

(1) אלוהינו =	(9) אלוהיך =
(2) נפשך =	(10) בנך =
(3) בניך =	(11) בתך =
(4) ידיך =	(12) עבדך =
(5) עיניך =	(13) אמתך =
(6) ביתך =	(14) בהמתך =
(7) שעריך =	(15) גרך =
(8) מלאכתך =	

(ב) נסו להסביר למה שמות העצם ברבים הם ברבים, ואילו שמות העצם האחרים הם ביחיד.
Try to explain why only certain nouns appear in the plural while others appear in the singular.

שיעור

12

עברית מן ההתחלה

פיו וליבו שווים. פיו וליבו אינם שווים.

מי הוא השקרן?

4. (א) השלימו את שמות הגוף לפי המשך המשפט.

שימו לב: בתרגיל מופיעות מילים חדשות מן הקטע "מצדה וגיבוריה - יבנה וחכמיה" הנמצא בהמשך השיעור.

Complete the sentences using the personal pronouns according to the context.

Please note: the new words in this exercise were taken from the excerpt -

מצדה וגיבוריה - יבנה וחכמיה, of this chapter.

באגדה: אנחנו מודיעים שהמסיבה בביתנו החדש תתחיל בשעה 7:00.

- (1) --- צריכים לרדת מהאוטובוס, וגם לתלמידים אמרנו לרדת.
- (2) איפה --- ? דאגנו לך, ואפילו התקשרנו אל חבריך.
- (3) שכני הוא מורה למוזיקה. --- לא נותן לו לנגן בשעות הצהריים ומונע ממנו לתת שיעורים בשעות אלה.
- (4) למה --- לא מלנה את סבתך ואת אחיה הביתה?
- (5) --- ומפקדם חזרו לבסיסם בשלום.
- (6) --- שומר על כבודי. כל הכבוד לו!
- (7) בגלל קדושתו --- צריך להיות מעל לכל הספרים האחרים.
- (8) --- היו חיילים גיבורים, ואנחנו תמיד זוכרים את גבורתם.
- (9) --- עדיין חברות בתנועה הזאת? שמעתי על תנועתך עוד בחוץ לארץ.

(ב) אמרו את כל המילים בכינוי החבור בתרגיל 4א). בשתי מילים.

באגדה: ביתנו = הבית שלנו.

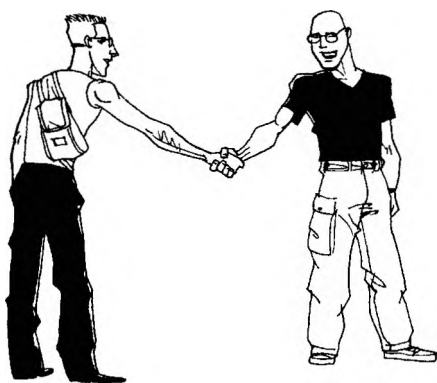
אמרו את המשפט כולו שוב כשצורת הכינוי החבור מפורקת.

שימו לב: הכינוי החבור כמעט תמיד מיודע. לכן יש להשתמש בצורה המפורקת ב-ה... ל... ב...
מה... או ב-את.

Say the whole sentence again taking apart the possessive suffixes.

Please note: the noun with the possessive suffixes is always definite. This is why when it is taken apart את מה... ל... ב... are used.

בגדיה: אני לא מכיר את בניו. אני לא מכיר את הבנים שלה.

- (1) ראיתי את שמלתה.
- (2) איפה היא שמה את בגדיה?
- (3) הוא עזב את חברתו.
- (4) נשמע את כל שיריו.
- (5) כל ילדיו יגיעו עם משפחותיהם.
- (6) זאת ילדתי.
- (7) שמעתי דברים טובים על בנותיך.
- (8) הוא יצא להיפגש עם ביתו.
- (9) אביכם מסר ד"ש.
- (10) זה שמי, וזה שם אמי.
- (11) בעלה לא מבין אותה.
- (12) מכתבך עוד לא הגיע.
- (13) אני לא מבין את התנהגותה.
- (14) ראיתם את הכסאות החדשים. מה צורתם?
- (15) הנה פתרונותיי. אשמח לשמוע מה דעתכם.
- (16) תלמידייך מחכים לך.
- (17) היא כתבה ביומן את כל מחשבותיה.
- (18) אלה הם חיינו.
- (19) רעיונותיו מעניינים מאוד.
- (20) בדיחותיה טיפשיות, אבל תקוותיה להיות סטנדאפיסטית הן לא בדיחה.
- (21) בחלק הזה של הסרט צערה רב, כי היא יודעת שיום מותה קרוב.
- (22) בגלל התנהגותו הרעה, אופיו הקשה ובעיותיו הרבות, אנשים מעדיפים לא להתקרב אליו.
- (23) נולדתי בישראל, אבל שורשי באירופה.
- (24) סדום הייתה עיר נוראה: שופטיה רשעים ואנשיה שקרנים.
- (25) סוף-סוף הגיע התרגיל לסופו.

6. (א) קראו את ה"מודעות" והשלימו אותן בעזרת המילים שבצד המודעה, בצורה הנכונה.

Read the "notices" and complete them in the correct manner.

שימו לב: האח שלי=אחי, וכן האח שלך=אחיך, האח שלנו=אחינו. וכך: אבי, אביו, אבינו, וכיו

לוח מודעות תנ"כי - עכשווי

באמה: (בנים)

חוה ואדם מודיעים בשמחה
על הולדת בניהם, הבל וקין.

(1) (בן)

אנחנו שמחים להזמין אתכם לטקס
ברית המילה של --- , יצחק.

אברהם ושרה

(2) (בת)

יעקב ורחל מזמינים אתכם
לחגיגת בת המצווה של --- , דינה.

(3) (אישה)

ד"ר מלחין אתכם לחגיגת יום ההולדת

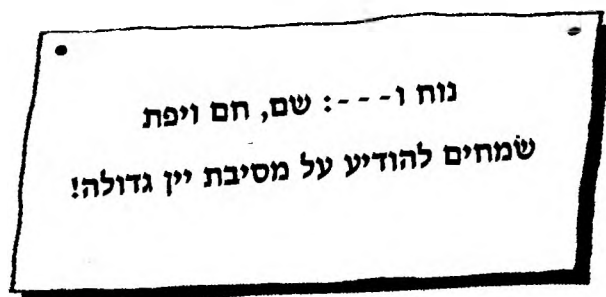
של --- , מיכל.

(4) (נשים/נשות)

למך ו --- , עדה וצילה,
מזמינים את כולם להרצאה
על קין.

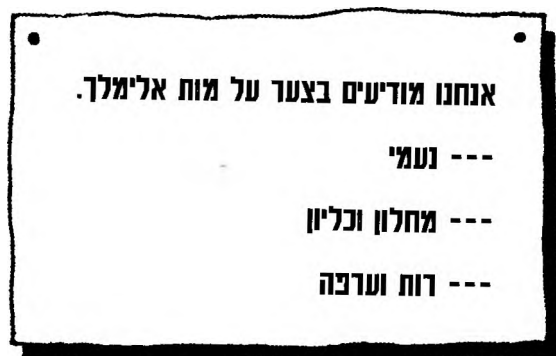

(5) (בעל)

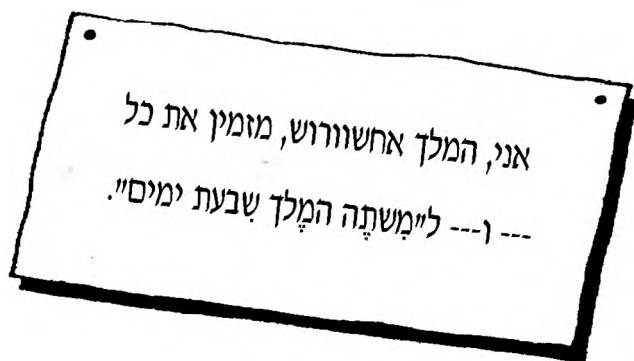

(6) (בנים)

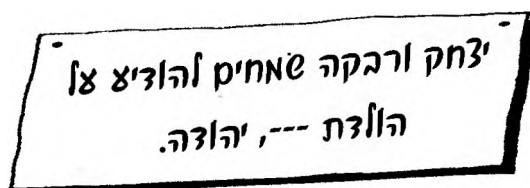
(7) (אישה) (בנים) (כלות. כלה=האישה של הבן)

(8) (שרים) (עבדים)

(9) (נכד)

שיעור

12

עברית מן ההתחלה

10 (אחות) (אם)

אני, משה בן עמרם, ו --- מרים
מחפשים את --- יוכבד.
אנחנו מבקשים מכל מי שידע איפה
היא נמצאת
להתקשר לפלאפון 059-123456.

11 (משפחה) (נכדה)

מר בתנאל ו --- מזמינים אתכם
לחתונת --- ,
לאה, עם יעקב

12 (אחות) (בעל)

לאה מודיעה בצער על
חתונת --- עם --- יעקב.

13 (בת דוד) (מלך)

אני שמח להודיע על חתונת --- ,
אסתר, עם --- אחשוורוש.
מרדכי

14 (ילדים) (חברים) (חברות)

לאיוב
אנחנו משתתפים בצערך
על מות עשורת --- .
--- | ---

15 (אישה) (ילדה) (חברים)

לאיוב ו --- , ברכות להלל
העשירית, קרן הפוק.
כל ---

(ב) כתבו עוד 4 מודעות: תנ"כית, עכשווית, שמחה ועצובה.

Write 4 more similar notices: "Biblical", a present day, happy and sad.

ילד אחד חזר הביתה, וכשפתח את הדלת שמע קול אומר: ☺

"אתה בני, אבל אני לא אביך".

מי זה היה?

אזא

7. אילון

האישה של דודי מצד אבי...

(א) ציינו את הערך המילוני של המילים האלה בכינויים החבורים, וכתבו הגדרה מתאימה לכל מילה.

Look up the dictionary entries of the following words, and match them to their definitions.

המילה	המילה במילון	ההגדרה
חמותי	חמות	אימא le הבצל
גיסיו		
נינכם		
אויביכם		
שפחתן		
מנהיגיה		

(ב) השלימו את השאלות בצורה הנכונה בעזרת המילים מתרגיל 7א'.

Complete the answers correctly using the words from exercise 7א'.

השם	השאלה	התשובה
לאה -	מי הייתה חמותה?	רבקה
דוד -	מי היה --- ?	ראובן, שמעון...
רחל -	מי הייתה --- ?	משה ואהרון
שמשון -	מי היו --- ?	בלהה
שרה -	מי היו --- ?	יונתן
בני ישראל במדבר -	מי היו --- ?	הפלשתים

שיעור

12

עברית מן ההתחלה

280

8. שלטון הרומאים וחורבן בית שני

בשנים האחרונות של תקופת בית המקדש השני היו בארץ יהודה ארבע קבוצות חברתיות שונות: פרושים, צדוקים, איסיים וקנאים.

הפרושים באו מכל קבוצות העם; הם חשבו שהתורה שבכתב, התני"ך, והתורה שבעל-פה הם החוקים של כל עם ישראל. הם האמינו שלכל אדם יש גורל קבוע מראש והאמינו גם בחיים שאחרי המוות.

Nicolas Poussin

חורבן בית שני, ניקולס פוסין

הצדוקים היו ממשפחות עשירות וחשובות. גם הם האמינו בחוקי התורה, אבל לא הסכימו לקבל את האמונות המיסטיות בגורל, במלאכים ובכוחות עליונים. הם האמינו שכל אדם בוחר את דרכו.

הקבוצה השלישית, האיסיים, הייתה קבוצה של מיסטיקנים, שחיו בקומונות וגם הם, כמו הפרושים, האמינו בגורל ובכוחות עליונים.

שלוש הקבוצות האלה חיו באזור עשרות שנים ואילו הקבוצה הרביעית, קבוצת הקנאים, קמה רק זמן קצר לפני החורבן ומטרתה הייתה אחת: מלחמה נגד הרומאים.

בשנים האחרונות שלפני חורבן בית המקדש אנשים בארץ יהודה איבדו תקווה: יהודים שעלו לבית המקדש נהרגו, אוצרות בית המקדש נגנבו, והמצב הכלכלי והחברתי היה קשה. בירושלים היו אנשים שניסו להסביר ליהודים למה אי אפשר להילחם ברומאים; אבל הקנאים לא שמעו להם ופתחו במרד נגד הרומאים בירושלים ובאזורים אחרים בארץ. המלחמות בין היהודים - אלה שהיו בעד המרד ואלה שהיו נגד המרד, היו קשות מאוד ונמשכו, גם כשהגיע טיטוס, מפקד הצבא הרומאי, לשערי העיר. הוא סגר את העיר, ואחרי חמישה חודשים של מלחמה נפלה העיר בידי הרומאים. רוב האנשים שנשארו בעיר נהרגו, ואחרים נשלחו לרומא לעבדות. במקומות אחרים ביהודה נמשך המרד ברומאים. בשנת 37 לספירה, כאשר הצליחו הרומאים להיכנס למצדה, הגיעה מלחמת החורבן לסופה.

(לפי: האנציקלופדיה העברית)

1. הגדירו לפי הקטע כל אחת מארבע הקבוצות: פרושים, צדוקים, איסיים וקנאים.

2. המחזו שיהיה בין איש מקבוצת הקנאים לבין איש שמתנגד לדרך שלהם.

פה יש מלחמה, ואילו שם החיים נמשכים כרגיל.

השלימו את המשפטים לפי הקטע:

- (1) האיסיים האמינו שלכל אדם יש גורל קבוע מראש, ואילו הצדוקים ---
- (2) הפרושים היו חלק מן העם במשך עשרות שנים, ואילו הקנאים ---
- (3) לצדוקים לא היו אמונות מיסטיות, ואילו לפרושים ---
- (4) בירושלים היו אנשים שלא רצו להילחם ברומאים, ואילו הקנאים ---
- (5) כל היהודים שהיו במצדה הרגו את עצמם, ואילו היהודים שנשארו בירושלים, ---

10. מצדה

הר מצדה נמצא במדבר יהודה ממערב לים המלח. זהו מקום גבוה, וקשה מאוד להגיע אליו או לכבוש אותו. בשנים 30-36 לספירה, בנה שם הורדוס ארמון גדול.

אחרי חורבן ירושלים, בשנת 70 לספירה, ברחו הקנאים האחרונים למצדה, עם מפקדם אלעזר בן יאיר. על המצדה היו אז בערך אלף אנשים: גברים, נשים וילדים.

כ-10.000 חיילים רומאים ניסו לכבוש את ההר. רק בשנת 73 לספירה, אחרי מלחמה של שלוש שנים, הצליחו הרומאים להיכנס למצדה. הקנאים בחרו למות כגיבורים והרגו זה את זה, לפני שהרומאים הגיעו אליהם. הם העדיפו למות חופשיים ולא ליפול בידי הרומאים ולהיות לעבדיהם.

רק שתי נשים וכמה ילדים, שהתחבאו ולא נהרגו, סיפרו את סיפור הגבורה של הקנאים ומותם. יוספוס פלביוס, ההיסטוריון היהודי-רומאי, כתב את סיפור מצדה. מספריו אנחנו יודעים מה קרה שם. (לפי האנציקלופדיה העברית)

**שיעור
12**

עברית מן ההתחלה

- 1 ? הסבירו את המספרים האלה בקטע: 30-36 / 10.000 / 2 / 73 / 1000
- 2 מה אתם חושבים: למה המצדה היא אחד האתרים המפורסמים בישראל?

11. קצת יחס, בבקשה!

נטיית מילת היחס - ליד

ז.	ז. / נ.	נ.
י.	לידי	לידיך לידה
ו.	לידנו	לידכם לידן

רק לא זה ליד זו וזו ליד זה

לאהובה שלום,

תלמדי השנה את הכיתה שלימדתי שלוש שנים. בכיתה יש ילדים נהדרים, אבל יש להם בעיה אחת: הבנים לא אוהבים לשבת ליד הבנות.

בשנה שעברה אדם ישב ליד חווה, אבל אחרי חודש הוא לא רצה לשבת לידה יותר. לפעמים שמעתי את דויד צועק על בת שבע ואומר לה באמצע השיעור: "אני לא רוצה לשבת לידך." היא הייתה עונה לו ואומרת: "גם אני לא רוצה לשבת לידך." ותמיד הייתה מתחילה לבכות.

לא כדאי שרותי תשב ליד נעמי ובוועז. לידם יש תמיד הרבה רעש, ואילו היא צריכה שקט כשהיא רוצה ללמוד.

כשאבשלום היה מפריע, הייתי אומרת לו לעבור לשבת ליד, ואז הוא התנהג מצוין. היה רק זוג אחד בכיתה: אמנון ותמר. כאשר היא ביקשה לשבת לידו הוא שמח מאוד. לילדים האחרים זה היה לפעמים קשה. באחת ההפסקות עמוס אמר להם: "אי אפשר לשבת לידכם. אתם כל הזמן יחד, ואתם לא מוכנים לדבר עם אף אחד."

אבל חוץ מזה - זאת כיתה נהדרת!

אם יש לך עוד שאלות - אשמח לענות. בהצלחה! חנה

שיעור
12

עברית מן ההתחלה

283

(1) על כמה ילדים חנה מספרת?

(2) מה אתם חושבים: בני כמה הילדים, ואיפה היא מלמדת?

12. השלימו את המשפטים במילת היחס ליד בנפרד ובנטייה:

- (1) בבית חלומותיי יהיה חדר ילדים גדול ו --- שירותים מיוחדים לילדים. ליד הבית תהיה גינה קטנה, ויהיה גן משחקים גדול. בחוץ יהיו עצי פרי, ו --- יהיו פרחים מכל הצבעים.
- (2) - יצחק ופנינה, ראיתי ש --- נפתח מרכז קהילתי גדול. למה אתם לא מצטרפים לשיעורי הספורט שם?
- (3) אני עוברת לדירה חדשה ועדיין לא יודעת מי יגור --- . אני מקווה שיהיו לי שכנים נחמדים כי "טוב שכן קרוב מאח רחוק." (ספר משלי)
- (4) --- החדר שלי במעונות גר זוג, שכל הזמן צועק. לכן החלונות אצלי בחדר סגורים.
- (5) רותי ומזל גרות בקיבוץ קטן בנגב, ואין --- עיר. לכן הן נוסעות לקניון ולבית הקולנוע בבאר שבע.
- (6) היא נזהרת לא לעשן --- כי היא יודעת שאני שונאת סיגריות.
- (7) טיילנו, ופתאום נעצר --- בחור במכונית ושאל אם אנחנו רוצים טרמפ. אמרנו לו: תודה, אנחנו כבר --- הבית.
- (8) - ציפי ומירה, ראיתי שבונים משהו --- . מה זה?
- אל תשאל. עד לפני שנה גרנו במקום שקט ונעים, כמו בכפר.
אבל עכשיו כל הזמן בונים --- , עוד מעט זה יהיה כמו באמצע תל-אביב.

13. א) מצדה וגיבוריה - יבנה וחכמיה

ערב חורבן הבית השני. ירושלים ברגעיה האחרונות לפני החורבן. הקנאים סוגרים את שערי העיר ולא נותנים לאף אחד מאנשיה לברוח מעירם וממלחמתם האחרונה.

בשעה קשה זו יוצא רבן יוחנן בן-זכאי מן העיר, כשהוא מתחבא בארון מתים, ושניים מתלמידיו מלווים אותו. הוא פונה לאספסיאנוס, מפקד הכוחות הרומאיים בירושלים, ואומר לו שירושלים תיפול בידיו. אספסיאנוס מוכן לתת לו כל מה שירצה, ורבן יוחנן בן-זכאי מבקש רק דבר אחד: "תן לי את יבנה וחכמיה".

רבן יוחנן בן-זכאי העדיף לצאת מירושלים ולא להילחם נגד הרומאים, כי הוא רצה לבנות מרכז יהודי-תרבותי חדש ביבנה. הוא חשב שזאת הדרך הנכונה לשמור על העם היהודי באותם ימים.

היהדות, כמו שאנחנו מכירים אותה היום, קיבלה ביבנה את בסיסה החזק. אבל בימי רבן יוחנן בן-זכאי רבים לא הסכימו עם דרכו. הקנאים בחרו בגבורה הפיזית ובמלחמה עד מוות, ואולי אפילו קראו לו "בוגד". הם לא יכלו לדעת שהוא יצליח לשמור על חיי הרוח היהודיים אחרי החורבן הפיזי, כשבית המקדש יפול בידי הרומאים.

כמו הקנאים בנתה גם הציונות מיתוסים של כוח ובחירה בגיבורים ששמרו על הכבוד הלאומי של עמם. לכן המלחמה של אנשי מצדה הייתה לסמל לאומי חשוב ביותר;

בישראל הייתה במשך שנים רבות מסורת, שכל חייל ישראלי עולה למצדה ומבטיח שם לשמור

על מדינת ישראל. סיפור הקנאים היה לסמל של גבורה וכך הוא נלמד בבתי הספר, ואילו רבן יוחנן בן זכאי כמעט נשכח.

עולים למצדה בשנות ה-60

אבל בשנים האחרונות יש יותר ויותר אנשים שבוחרים מיתוסים לאומיים שונים שהיו סמל לערכים אחרים: ערכים של שלום, של חוכמה ושל קדושת חיי אדם. ישראלים רבים משתתפים בתנועות

של שלום ובתנועות רוחניות שמחפשות אידאל אחר, אידאל שלא קשור לכוח.

עכשיו, בשנות החמישים למדינה, כבר אפשר לראות סמל גם באנשים כמו רבן יוחנן בן-זכאי; אנשים, שגם בזמן מלחמה, מצאו דרך להישאר בחיים ולמנוע את חורבן עם ישראל ותורתו.

(לפי: רוחמה וייס-גולדמן, עיתון הארץ, דצמבר 1998)

הסבירו את כותרת המאמר: "מצדה וגיבוריה - יבנה וחכמיה"

(ב) לפניכם מילים מן הקטע. אמרו - של מי / של מה לפי ההקשר:

The following word appear in the excerpt. Say according to the context- של מי / של מה.

זאכאני: "רגעיה" (שורה 1) - הרגעים של ירושלים.

(1) "עירם" (שורה 2)	(6) "בסיסה" (שורה 14)
(2) "מלחמתם" (שורה 2)	(7) "דרכו" (שורה 15)
(3) "תלמידיו" (שורה 3)	(8) "עמם" (שורה 20)
(4) "יידיו" (שורה 6)	(9) "תורתו" (שורה 28)
(5) "חכמיה" (שורה 8)	

(ג) מה חושבת כותבת המאמר על הקנאים ועל רבן יוחנן בן-זכאי?

(ד) השוו את דרכיהם השונות של יוחנן בן-זכאי ושל הקנאים. השתמשו במילה ואילו:

Compare the different ways of יוחנן בן-זכאי and the zealots.

זאכאני: רבן יוחנן בן-זכאי חשב שצריך לנסות ולהאשיק לחיות גם אם צריך לעלות את ירושלים, ואילו הקנאים חשבו שצריך לאות בגבורה בירושלים.

התייחסו לנושאים האלה:

המרכז של עם ישראל

הערכים החשובים לעם ישראל

הדרך לשמור על ישראל

(ה) ערכו ויכוח בכיתה בין שתי קבוצות - אנשי יבנה והקנאים במצדה. סכמו את הדיון בכתב.

Have a debate in class between two groups- the people of יבנה and the zealots of מצדה.

(ו) מה דעתכם על המסר של יוחנן בן-זכאי לעם ישראל ולמדינת ישראל?

What do you think about the message יוחנן בן-זכאי conveys to the people of Israel and the state of Israel.

(ז) שוחחו וכתבו: מי היו הגיבורים הלאומיים, שלמדתם עליהם בבית הספר בארץ, שממנה באתם?

Discuss and write: Who were the national heroes you learned about in school?

Read the story and complete the sentences using the suffixed pronoun according to the context.

קמצא ובר קמצא

(חברים) (חבר)	בזמן בית המקדש השני חי בירושלים איש עשיר וחשוב מאוד.
(חברים) (שונא)	חבר'ה היו רבים, --- הטוב ביותר היה קמצא. אבל לא כל אנשי העיר היו ---. היה בירושלים גם אדם בשם בר-קמצא ו --- הגדול היה האיש העשיר.
(חברים) (חבר)	יום אחד הכין העשיר ארוחה גדולה לכל אנשי העיר וביקש מהעבד להזמין את כל ---, וביניהם גם את --- הטוב, קמצא. אבל העבד הזמין בטעות את ---, בר-קמצא.
(בית)	כאשר ראה האיש העשיר את בר-קמצא, הוא ביקש ממנו לעזוב את הארוחה ולחזור ל --- מייד; אבל בר-קמצא אמר לו: "תן לי להישאר ב ---. מעכשיו אהיה גם אני אחד מ --- הטובים ואנחנו נחיה בשלום." האיש העשיר לא הסכים.
(חברים) (שולחן)	אמר לו בר-קמצא: "תן לי להישאר עם כל --- סביב --- ואשלם לך את --- שאכלתי."
(אורחים)	גם לכך לא הסכים האיש העשיר. המשיך בר-קמצא ואמר: "אני מבטיח לך לשלם חצי מארוחת כל --- החשובים."
(שולחן)	כעס האיש העשיר ולא הסכים שימשיך לשבת ליד ---.
(אוהבים) (בית)	אמר לו בר-קמצא: "אשלם לך את כל הכסף של הארוחה, של כל --- החשובים, שיושבים ב ---."
(יד) (בית)	האיש תפס את בר-קמצא ב --- וצעק עליו: "לך ל --- ומייד!"
(בית)	קם בר-קמצא והלך ל ---. האיש העשיר חזר לשולחן, שם ישבו --- ושתקו. איש לא אמר דבר.
(חברים)	בר-קמצא כעס מאוד גם על האיש העשיר וגם על --- שלא אמרו דבר.

(לפי התלמוד, מסכת גיטין נה)

(ב) קראו את הסיפור כפי שהוא מופיע בתלמוד. Read the story as it is written in the Talmud.

על מה חרבה ירושלים? על קמצא ובר-קמצא.
 מעשה באדם שהיה אוהבו קמצא ושונאו - בר-קמצא. עשה סעודה. אמר לשמשו:
 לך והביא לי קמצא. הלך והביא לו את בר-קמצא.
 בא (בעל הסעודה) ומצאו (לבר-קמצא) יושב. אמר לו: הרי שונא אתה לי, ומה לך
 כאן?
 עמוד נצא! אמר לו - הואיל ובאתי - הניחני, ואתן לך דמי כל מה שאוכל ואשתה.
 אמר לו: לא. אתן לך דמי חצי סעודתך. - לא! אתן לך דמי כל סעודתך. - לא! תפסו
 בידו, העמידו והוציאו! (גיטין נה)

הסבירו את המשפט הפותח את הסיפור במסכת גיטין: על מה חרבה ירושלים? על קמצא ובר קמצא.

15. אמרו שוב את מברקי הברכה בעזרת שלי, שלך...

שימו לב: אם יש שם תואר אחרי שם העצם בכינוי הפרוד, בדרך כלל שם התואר בא מיד אחרי שם העצם.

Use שלי/שלך while rephrasing the greeting cards.

Notice: if there is an adjective after the non-construct noun it will appear immediately after the noun.

מברקי ברכה

לפתיחת משרדכן היפה - בשעה טובה!
 לפתיחת האשרז היפה שאכן! בשעה טובה!

שיעור
12

עברית מן ההתחלה

288

16. אל יאולה, ב"י!

משחקי מילים

(א) הסבירו את מקור אי ההבנה בכל שיחה:

Explain the source of the misunderstanding in each conversation.

גילה = שכונה בירושלים, גילו = הגיל שלו

17. איה: - הוא עובד בגילה.

- מה? בגילו?

(1) - תראה, תראה, אביב הגיע וגם פסח בא.

- מה איתך? זה לא אביו, זה דודו וזה לא פסח, זה חנוכה.

(2) - אהלן,

- מה עם שלומי?

- תגיד, אתה מדבר לעצמך?

- לא, אני שואל על שלומי. מה שלומו?

- תחליט, שלמה או שלומי??

(3) - האוטובוס הזה ישיר?

- מה אתה רוצה, שהוא גם ירקוד??

כתבו שיחות דומות על "שלי" / יצחק" / "דבורה"

(ב) קראו וענו על השאלות.

שיר רחוב

אֲשֶׁה נַעֲלָה נַעֲלָה נַעֲלָה נַעֲלָה אֶת הַדֶּלֶת בְּפָנַי בַּעֲלָה!

(1) מה אומרים על האשה?

(2) מה היא עשתה?

(3) איפה הבעל שלה?

אמרו את השיר על הבעל. ?

17. ק-פראל

משחקי מילים

- גברת כהן? באנו, כי אמרת שהוא סתום.

- סתום? מי סתום? אני לא אמרתי דבר כזה. הוא לא סתום, הוא גאון!

- מי?

- רגע, על מי חשבת?

- אני דיברתי על הכיור.

- אוי, סליחה, איך ידעת שהוא סתום?

- בעלך הגאון שלח אותנו, ואפילו לא הודיע לך!! אז מה הבעיה?

- הכיור במטבח סתום, וגם המים בכיור שבאמבטיה לא יורדים.

- אני רואה שהצינורות ישנים וצריך להחליף אותם.

- אבל זה יקר, לא?

- מאוד. תיקנתי את הכיור וניקיתי הכול. אני חושב שאפשר יהיה להשתמש בכיורים

האלה עוד כמה שנים. בדרך כלל יש אחריות לשנה. אבל פה הכול כל כך ישן, אז אני

לא יכול לתת אחריות. אבל אם יש בעיות תקראו לי. מילה שלי זאת מילה.

- תודה רבה. אתה ממש גאון!

? המחיצה דומה בין נגר לבין אישה שלא מצליחה לפתוח את הדלת.

מילים:

אֲחֵרִיּוֹת • הֶחָלָא, לְהֶחָלָא • כִּיּוֹר • גֶּזֶר • סִתּוּם • צִנּוֹר • צִנּוֹרוֹת • תִּיקוּן, לְתִיקוּן

שיעור

12

עברית מן ההתחלה

Summary of Topics

האוצר הלשוני

Vocabulary

א. אוצר המילים

שמות עצם Nouns

mourning	אבל ז. ר.0.
treasure	אוצר ז. אוצרות
cupboard / coffin	ארון ז. ארונות
traitor	בוגד ז.
basis, base	בסיס ז.
heroism	גבורה נ.
fate / fortune	גורל ז. גורלות
hero	גיבור ז.
destruction	חורבן ז.
honor	כבוד ז. ר.0.
commander	מפקד ז.
revolt	מרד ז.
slave	עבד ז.
slavery	עבדות נ.
sanctity / holiness	קדושה נ.
zealot / fanatic	קנאי ז.

פעלים Verbs

inform	הודיע, להודיע
conquer	כבש, לכבוש
accompany / escort	ליווה, ללוות
prevent	מנע, למנוע

שמות תואר Adjectives

national	לאומי, לאומית
superior / upper	עליון, עליונה
spiritual	רוחני, רוחנית
constant / fixed / permanent	קבוע, קבועה
serious	רציני, רצינית

שונות Miscellaneous

mistakenly / by mistake	בטעות
pro / for	בעד
and on the other hand / side	ואילו
actually / in fact	למעשה
ahead	מראש ת"פ
con / against	נגד

Grammatical topics

ב. נושאים לשוניים

Noun Declension

• צורות: כינוי חבור

צִמְחָה: זָרָה

Nouns + Possessive Suffixes

• מילון: שמות עצם + כינוי חבור

שיעור

12

עברית מן ההתחלה

292

תרגילי אוצר מילים

1. מצאו את המשפט הקרוב ביותר למשפט הראשון.

(1) יוסי, איפה אתה? אני חושבת עליך כל הזמן ונזכרת בימים הטובים שלנו יחד.

- א. היא מתגעגעת ליוסי.
- ב. היא מבלה עם יוסי.
- ג. היא מתגרשת מיוסי.
- ד. היא מצטרפת ליוסי.

(2) אף פעם לא חשבתי שהוא גאון.

- א. היא אומרת שאין חכם ממנו.
- ב. לדעתה הוא האיש הכי חכם.
- ג. היא חושבת שהוא לא חכם.
- ד. היא חכמה כמוהו.

(3) כשיהיה חושך בחוץ, האור יידלק בבית.

- א. לא יהיה אור בבית, כשיש חושך בחוץ.
- ב. יש אור בבית, כשיש אור בחוץ.
- ג. כשבחוץ יהיה חושך, בבית יהיה אור.
- ד. האור בבית לא קשור לאור בחוץ.

(4) החתול בורח מהכלב, שרץ אחריו.

- א. הכלב משחק עם החתול.
- ב. הכלב שפצע את החתול, נעלם.
- ג. הכלב רודף אחרי החתול.
- ד. הכלב נזהר מהחתול ומתחבא.

(5) זאת בחורה אכפתית, ולכן היא מתנדבת לעזור בקהילה.

- א. היא לא משתתפת בתנועה חברתית.
- ב. היא מעורבת בחברה ומוכנה לעבוד בלי כסף.
- ג. היא חיה בקהילה, אבל אין לה קשר לקהילה.
- ד. היא לא מנסה לפתור את הבעיות החברתיות.

(6) בשנה הראשונה לחייו מתפתח התינוק במהירות.

- א. בשנה הראשונה בחיי התינוק ההתפתחות שלו גדולה.
- ב. בשנה הראשונה אין שינויים רבים בחיי התינוק.
- ג. יש הבדלים רבים בין תינוק לתינוק בשנה הראשונה.
- ד. התינוק מתפתח עד גיל שנה, ואחר כך ההתפתחות שלו נעצרת.

(7) הנהג לא עצר באור אדום, אלא המשיך לנסוע.

- א. הנהג ניסה לעבור באור ירוק והצליח.
- ב. רק כשהיה אור ירוק, הנהג התחיל לנסוע.
- ג. הנהג ראה את האור האדום, ואז התחיל לנסוע.
- ד. לנהג לא היה אכפת שיש אור אדום, והוא לא עצר.

(8) פתרנו את הבעיות ביחסים בינינו.

- א. עכשיו היחסים בינינו טובים יותר.
- ב. אף פעם לא היו בעיות בינינו.
- ג. היחסים בינינו נשארו בעייתיים.
- ד. הבעיות שלנו לא נפתרו.

(10) המכתב הזה הגיע אליי בטעות.

- א. המכתב לא הגיע אליי.
- ב. הגיע אליי מכתב שנשלח למישהו אחר.
- ג. המכתב ששלחתי חזר אליי.
- ד. המכתב שנשלח אליי הגיע.

(11) היא נפגעה בתאונה.

- א. היא נזכרה בתאונה.
- ב. היא נפצעה בתאונה.
- ג. היא מנעה תאונה.
- ד. היא ראתה תאונה.

12) **בדיחה, שהיא סיפור מצחיק, היא סוג של סיפור עם.**

- א. כל סיפורי העם מצחיקים.
- ב. בדיחות לא מצחיקות הן סיפורי עם.
- ג. לסיפורי העם יש בדרך כלל סוף מצחיק.
- ד. סיפורי העם המצחיקים הם בדיחות.

13) **זאת הכתובת הקבועה שלנו.**

- א. בכתובת הזאת אנחנו מבליים בחופשה.
- ב. לא ברור לנו מה הכתובת.
- ג. כאן אנחנו גרים רוב הזמן.
- ד. גרנו פה פעם, אבל עברנו מכאן.

2.

השלימו את מילת היחס הנכונה בנפרד או בנטייה:

את / אל / אחרי / אצל / ב... / ל... / מ... / ליד / על / עם /

- 1) מה? התינוק שוב רעב? רק עכשיו גמרתי להאכיל ---. נתתי --- המון אוכל.
- 2) כאשר רותי ואני נפגשנו, התנשקתי --- בחוס רב.
- 3) במקום עבודתי הייתה אתמול שיחה מעניינת, אבל אני לא השתתפתי ---.
- 4) התקשרתי --- כל היום, כי אני צריך לדבר ---, איפה הייתם?
- 5) שאלתי אותך שאלה קטנה בנימוס, אבל אתה דיברת --- לא יפה ופגעת --- מאוד.
- 6) יוסי, יש פה נהג משוגע, תיזהר ---. הוא לא יודע לנהוג. אל תנהג ---; סע רחוק ---.
- 7) הילד הקטן פחד לעבור את הכביש. נתתי --- יד. הוא החזיק --- חזק-חזק, וכך עברנו את הכביש.
- 8) חנה, בואי תצטרפי ---. אנחנו שותים 'לחיים'!
- 9) המנהל החדש הוא אדם מעניין אבל איש קשה מאוד. אנחנו צריכים להתרגל ---, והוא צריך להתרגל ---.
- 10) אני לא רוצה שולחן חדש. אני אוהבת את השולחן הישן שלי ואני קשורה --- מאוד.
- 11) די! נמאס ---! מספיק לעבוד כל הזמן. אנחנו רוצים חופשה!
- 12) הוא נפל על האבנים. שימו לב לא ליפול --- ולהיפצע ---.

13) רותי, אני רוצה ללוות --- הביתה. אני רק צריך לטלפן לדני. את מוכנה לחכות ---
חמש דקות?

14) הודענו מראש שנבוא, אבל כשהגענו השומר מנע --- את הכניסה.

15) כשהדודה שלי טלפנה אליי מניו יורק, והודיעה --- שהיא באה לארץ, הזמנתי ---
לביתנו וביקשתי שגם תגור --- בבית.

16) הם היו נשואים עשר שנים, אבל היחסים --- לא היו טובים, ולכן היא החליטה
להתגרש --- .

17) - תודה רבה! עזרת --- המון.
- אין בעד מה. אתה תמיד יכול להיעזר --- .

18) טוב שבאתם! חיפשתי --- והתגעגעתי --- . רציתי לדבר --- על הרבה דברים.

19) סוף-סוף קניתי ספה חדשה. חשבתי שכבר הגיע הזמן.
הספה הישנה כבר הייתה במצב נורא. לא העברתי ---
לאף אחד והחלטתי לזרוק --- . שְמתי --- ברחוב, וראיתי
שאיש אחד לקח --- אחרי כמה דקות. שִמַחתי. אולי
עזרתי --- .

20) יש אנשים שלא אוהבים את המחשב. קשה --- להשתמש --- ואולי הם קצת
פחדים --- .

21) דני הודיע שהוא לא רוצה לעבוד --- יותר. הוא אומר שאנחנו ניצלנו --- ולא
חשבנו --- אף פעם!

22) רון, תודה רבה. נעזרנו --- הרבה כשכתבנו את הספר.

23) - הוא איש לא נחמד. אני שונאת --- . הוא כל הזמן 'עוקץ' --- ורודף --- לכל מקום.
איזו התנהגות!

- אני פשוט לא מבינה --- . את לא רואה שהוא לא יודע איך לומר --- שהוא אוהב
--- !!

24) היא בת 25, אבל עדיין גרה בבית וקשורה אל הוריה מאוד. היא קשורה --- כל כך
שהיא מעדיפה לבלות --- ולא עם חברים.

25) יוסי אמר שיגיע --- בשמונה. עכשיו תשע, אני מחכה --- והוא עדיין לא פה.

3. השלימו את המילים מן הרשימה בצורה הנכונה.

יְכוֹלֹת / סִכְנָה / אֶהְדִּיל / אֶהְסֵצַ / חֹסֵר בֵּית / כֹּאכֹן / כְּדוֹרְגָן / אֶהְיָאֵר / קִהְיָה / צָר /
אֶצֶרֶב / klk / אֶדְעֵן / סוֹפֵר / אֶצְמָא / צֹמֵק / אֶהְצַטֵּר / אֶמָּל /

- (1) אני --- לגור בעיר גדולה ולא במקום רחוק וקטן, כי אני אוהב לבלות כל ערב.
- (2) אי אפשר לטייל במדבר, אם לא מכירים את האזור כי יש בו --- גדולות.
- (3) אנשים --- ישנים בגינות ציבוריות או ברחוב, מפני שאין להם איפה לגור.
- (4) בתאונה, שהייתה בשבוע שעבר בכביש באר שבע-אילת, --- קשה שלושה אנשים.
- (5) אני מקווה שיהיה לי --- לשנות את מה שאפשר לשנות; שיהיה לי הכוח לקבל את מה שאי אפשר לשנות, ושתהיה לי ה--- לראות את מה שביניהם. (פתגם ידוע)
- (6) הוא --- ומבין בכסף ובבנקים, ואילו אחיו יושב כל היום וכותב ספרים. הוא לא מדבר עם אחיו על כלכלה כי --- בדרך כלל לא מבינים שום דבר בנושאי כלכלה.
- (7) הרגשתי שהיא עצובה. הבנתי את ה--- שלה, אבל לא יכולתי לעזור לה.
- (8) ילדים קטנים מספרים --- בדיחות וצוחקים, ולא אכפת להם שאף אחד לא מקשיב.
- (9) היא למדה לתואר שלישי בביולוגיה והיתה יכולה להיות --- רצינית, אבל היא החליטה להישאר בבית ולהיות אימא.
- (10) ב--- שלנו יש הרבה עולים חדשים, ואנחנו מחפשים ישראלים ש--- אלינו.
- (11) בשבוע הבא --- חופשת הקיץ בבתי הספר, וכל התלמידים יחזרו ללימודים.
- (12) לא אכפת לו שום דבר. הוא לא --- בחיי הקהילה. ולא מוכן להתנדב לשום דבר.
- (13) היא --- כל היום, ואילו הוא לא יוצא מן הבית, לא עושה שום דבר, ומרגיש בדידות.
- (14) אין לנו מחשב של י.ב.מ. --- של מקינטוש.
- (15) אנחנו משפחה אוהבת ספורט: אחי משחק --- כבר עשרים שנה, ואילו אני מעדיף לשבת בבית ולראות תוכניות ספורט בטלוויזיה.

הילל הזקן

הילל, שהיה נשיא הסנהדרין בתקופת הבית השני, עלה לארץ ישראל מבבל. מספרים שהמשפחה שלו באה ממשפחת דויד המלך. הילל נקרא 'הילל הזקן', כי היה חכם גדול בתורה. (בשפת המדרש זקן = חכם בתורה).

הילל היה איש מיוחד. המשפחה שלו הייתה ---, אבל הוא היה איש עני. הוא עבד חצי יום, ובחצי השני ---.

הילל היה איש מפורסם וחשוב בחיי העם היהודי במאה הראשונה לספירה. הוא היה הראשון שהחליט מה הן הדרכים המיוחדות ללמוד את ההלכה ואיך צריך --- אותה.

להילל היה אופי מיוחד ודרך התנהגות מיוחדת עם אנשים. הייתה לו סבלנות רבה והיה לו חוש הומור. אנשים סיפרו להילל על הבעיות שלהם ושאלו אותו שאלות. הוא הקשיב להם וניסה --- להם בכל דרך. סיפרו על הילל שהוא אף פעם לא --- על אף אחד, ולא פגע באף אדם. יש במשנה סיפורים על מבחנים שאנשים עשו להילל כדי --- אם יש לו סבלנות. הסיפור הכי מפורסם הוא על אדם שביקש מהילל ללמד אותו את כל התורה "על רגל אחת", זאת אומרת ללמד אותה ---. אמר לו הילל: מה ששנוא עליך - אל תעשה לחברך": אל תעשה לאנשים אחרים, מה שאתה לא --- שיעשו לך.

כך הסביר הילל את הפסוק בספר ויקרא, פרק יט 18: "ואהבת לרעך - כמוך".

להילל היו תלמידים מכל העם עשירים ועניים. הוא פתח את בתי המדרש (= בתי ספר לתורה) גם ---, כי הוא האמין, שהעניים יהיו תלמידי חכמים ו"מהם תצא תורה".

(1) מה אתם חושבים: איך היה פותר הילל בעיות בהלכה.

(2) המחיצו שיחה בין הילל לבין איש ששואל על משהו שקשור להלכה וליחסים בין אנשים למשל, שבת / ביקור חולים.

(ב) שמאי היה בן הזוג של הילל בוויכוחים על ההלכה. מצאו באנציקלופדיה אינפורמציה על שמאי וכתבו עליו.

לפניכם קטע הכתוב בפסקאות נפרדות המסומנות במספרים. הדוגמות הוצאו מהקטע ונכתבו בנפרד בעמוד הבא. מצאו את הדוגמה המתאימה לכל פסקה.

The essay written below appears in separate, numbered paragraphs. Between each of the paragraphs there is a space you are asked to fill with an example from the next page. Find the correct example to end each paragraph.

כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה (דברים כ 19)

(1) עונות השנה במיתוסים העתיקים הן סיפור החיים של האלים. האל, כמו גבר, נותן לאדמה גשם והיא "יולדת" צמחים שונים. הצמחים גדלים, מתים, ושוב נולדים, כמו הגורל של האלים שמתים ונולדים שוב. במשך ההיסטוריה נתנו עמים רבים לצמחים סטטוס מיוחד של קדושה, וליד עצים רבים היו טקסים דתיים וטקסים מאגיים. כך למשל, ...

(2) גיבורים של עמים רבים קשורים לעולם הצמחים. לגיבור יש יכולת על-טבעית להשתמש בצמחים כדי לעזור לאנשים. בסיפורי התנ"ך יש לכך דוגמות רבות; למשל, ...

(3) בדתות ובמיתולוגיות השונות מדברים על עץ עולמי, עץ קוסמי שהוא סמל לעולם כולו: מן האדמה והשורשים, אל ראש העץ ואל השמים. יש דוגמות רבות לכך ואחת מהן היא ...

(4) בפולקלור של עמים רבים יש סיפורים על הולדת הצמחים; איך נולדו הצמחים, ומאין הם קיבלו את הצבעים ואת הצורה המיוחדת שלהם. נביא כאן אגדה אחת לדוגמה: ...

(5) לאנשים יש יחס אֶמְבִּינְלָנְטִי לצמחים; מצד אחד האדם מנצל את הצמחים ונעזר בהם: מהצמחים עושים אוכל ותרופות ובעזרת צמחים אפשר לבנות בתים ולהכין בגדים, אבל מצד אחר האדם פוחד מן הצמחים ויודע, שצריך להיזהר מהם, כי יש בהם סכנה ואפשר למות מהם. יש אגדות שמספרות על צמחים מיוחדים כדי שנלמד ונזכור מה היא התנהגות רעה ומה היא התנהגות טובה. אחד הסיפורים הידועים הוא הסיפור הזה: ...

(6) על צמחים רבים יש טאבו: אסור לגעת בהם או להשתמש בהם, כי יש להם כוח מאגי. מי שנגע בצמח כזה, ימות או יהיה לצמח. בעמים רבים יש סיפורים שעוסקים בצמח ש"נולד" מאדם. כאשר בני האדם רואים את הצמח הם נזכרים באדם ובמה שקרה לו. נביא כאן רק דוגמה אחת:

(7) בכל שפה יש מילים וביטויים שקשורים לצמחים, ומהם אפשר ללמוד על הקשר בין חיי האדם לחיי הצמח. מן העברית בחרנו להביא רק כמה דוגמות:

(8) לפרחים יש תפקיד מיוחד בפולקלור ובמנהגים של עמים שונים. פרחים רבים הם סמל ליופי והם מביאים ברכה ומזל טוב בחיי האהבה. כך למשל המנהג ש...

(9) ברפואה הפופולרית יש לצמחים תפקיד חשוב. צמחים יכולים לעזור לאדם חולה או להרוג אנשים. בעמים רבים יש אמונה שלכל מחלה ולכל כאב יש תשובה בטבע. צמח זה או אחר נבחר כתרופה מפני שיש לו קשר למחלה בצבעו או בצורתו. כדוגמה נביא שתי אמונות:

(לפי: ההקדמה של עליזה שנהר לספר "פרחים, סגולות ואגדות", אמוץ דפני)

(א) **עץ החיים**: בחר שיהיה בבחורה, שולח לה סיגליות קטנות ויפות, וביום החתונה הוא נותן לה ורדים לבנות.

(ב) עץ הקטלב, שגדל בהרי ירושלים, הוא עץ אדום. שמו של העץ קשור לאגדה על צעיר שלקח חלק מן העץ והרג בו את אביו.

קטל (הרג) + אב = קטלב

עץ הקטלב

(ג) עץ החיים במסורת היהודית הוא כמו העץ שעמד בגן העדן. עץ זה הוא סמל לתורה שהיא תורת נצח.

עץ החיים - ציור מצרי

(ד) בארץ ישראל הקריבו הכנענים לאלים מתנות ליד עץ האשרה; ובהודו בונים מקדשים ליד עץ הבנייאן, כי לפי המסורת ההינדית עץ הבנייאן הוא עץ קדוש.

עץ הבנייאן

(ה) אנחנו משתמשים במילה שורשים - כדי לומר סיבה והתחלה, פרח - כדי לומר תוצאה והצלחה, וגידל - כדי לומר חינוך ולימד.

עץ האש

(ו) עץ האש של אברהם בבאר שבע היה סימן שהוא בונה בה את ביתו; אלוהים דיבר עם משה מן הסנה ודבורה הנביאה ירבה מתחת לעץ.

תפוח סדום

(ז) במדבר יהודה יש צמח שנקרא תפוח סדום. הפרי של הצמח הזה הוא כמו בלון גדול, שיש בו אוויר. לפי האגדה זה היה תפוח רגיל, ואנשי סדום הרעים נתנו אותו לאנשים עניים ורעבים. במקום לתת להם אוכל של ממש. כדי לזכור את המעשים הרעים שלהם נשאר התפוח כפרי מלא אוויר, שאין בו מה לאכול.

נרקיס

(ח) האגדה על הצעיר היפה, שהתאהב בעצמו והסתכל במים כדי לראות כמה הוא יפה. כאשר ראה את עצמו במים הוא נפל ומת. באותו מקום שנפל, עלה וגדל הפרח היפה, נרקיס.

פרפוס

(ט) חולה בצהבת, (= מחלה קשה) ששותה את המים של הפרפוס הצהוב יהיה בריא. חולה לב, ששותה מי תלתן, (= צמח בצורה של לב) יהיה בריא.

6. קראו את כל הסיפור ואחר כך השלימו את המילים החסרות.
שימו לב: יש מילה אחת שחוזרת פעמיים.

אדם בתיאבון!

איש זקן בא לבקר אצל אדם אחד, ועשו לו כבוד גדול. אמרה האישה של בעל הבית ל---: מה נאכל הערב? אמר לה: נאכל ---.

שמע הזקן ואמר בליבו: אני --- שבמקום הזה אוכלים זה את זה. מי יודע, אולי בארוחה הבאה הם יאכלו ---!?

מה עשה הזקן? --- מן הבית והלך לבית אחר. לפני הארוחה הלך בעל הבית הראשון --- את הזקן. אמרו לו אנשים: ראינו שהוא --- לבית הזה. הלך אל בית השכן ומצא את הזקן יושב שם. אמר לו: למה הלכת? בוא לביתי, הארוחה מוכנה. אמר לו: ---. ביקש האיש שוב ושוב, אבל הזקן לא רצה לחזור לבית הראשון.

כשיצא בעל הבית הראשון, שאל בעל הבית השני את הזקן: למה יצאת מן הבית הראשון ובאת אלינו?

אמר לו הזקן: כך וכך שמעתי. --- מאוד, ברחתי ובאתי לכאן.

בעל הבית השני ---. שאל אותו הזקן: למה אתה צוחק? אמר לו: בכפר שלנו --- הוא סוג של ירק, וזה שמו כי הוא דומה לאדם.

(לפי: מבוא תנחומא הקדום)

ציירו את הירק. ?

בעפולה, לא רחוק מהתחנה המרכזית, יש בית מלון בשם "כרמל". אישה אחת שעברה שם את הלילה הראשון, אחרי שעזבה את הבית, הרגישה בבוקר אושר גדול. היא עצמה סיפרה לי את הדברים האלה, בארוחת הבוקר שאכלנו יחד בקפטריה שליד התחנה.

חייתי לאוטובוס. היא אמרה שהיא לא מחכה לשום דבר. במקום ביצים וסלט לארוחת הבוקר היא ביקשה עוד שלוש כוסות קפה. האוטובוס הגיע, והיא אמרה שחבל, כי עוד נשארה לה חצי כוס קפה מלאה והיא שאלה למה אני כבר צריך ללכת. אבל "אין דבר", היא אמרה, "ספור את הכוכבים. כשתגמור תחזור אליי, ותספר לי כמה יש."

כמה ימים מאוחר יותר, חזרתי למלון לומר לה כמה כוכבים היו, ופקיד הקבלה של המלון אמר לי: "מה, לא שמעת?" הוא לקח את העיתון המקומי ונתן לי לקרוא. קראתי מה שכתוב עליה. מישוהו העביר קו שחור מסביב לחדשה. "תגיד לי אם זה לא נורא", אמר פקיד הקבלה, לקח מייד את העיתון ושם אותו שוב אצלו.

"האוטובוס שלי מגיע בעוד כמה דקות". אמרתי. עברתי את הכביש והייתי שוב בתחנה, אבל האוטובוס לא הגיע.

ישבתי על הבאר של הקפטריה והזמנתי חצי כוס קפה.

(מתוך: קצרצרים, 1999)

(1) למה היא אמרה לו לספור את הכוכבים?

(2) אתם עושים סרט מן הסיפור. תארו את שני האנשים / השחקנים.
(גיל, צבעים, בגדים ועוד)

1. קצת יחס, בבקשה!

סיכום מילות היחס

נטיית מילות יחס כמו
נטיית שם העצם ברבים

על

- עליי ☐ יי
- עליך ☐ יך
- עלייך ☐ ייך
- עליו ☐ יו
- עליה ☐ יה
- עלינו ☐ ינו
- עליכם ☐ יכם
- עליכו ☐ יכו
- עליהם ☐ יהם
- עליהן ☐ יהן

נטיית מילות יחס כמו
נטיית שם העצם ביחיד

ל...

- לי ☐ י
- לך ☐ יך
- לך ☐ יך
- לו ☐ ו
- לה ☐ ה
- לנו ☐ נו
- לכם ☐ כם
- לכו ☐ כו
- להם ☐ הם / אותם ☐ ס
- להן ☐ הן / אותן ☐ ו

יצחק: רותי, הי. מה נשמע? מה שלום שלומי והילדים?

רותי: נפלא. ואתה, מה שלומך? ומה שלום מיכל?

יצחק: בסדר גמור. חיפשנו אתכם אתמול. רצינו לבקר אצלכם אחרי הצהריים ואחר כך לבלות איתכם את הערב.

רותי: מה אתה אומר!! בדיוק דיברנו עליכם עם אבי וחנה. הם התקשרו אלינו בצהריים והזמינו אותנו לארוחת ערב בבית החדש שלהם. הם רצו להזמין גם אתכם, אבל הם לא תפסו אתכם.

יצחק: נו, איך הבית?

רותי: איזה בית! נהדר! קודם גרו שם אנשים אוהבי גינות, והם השאירו להם גינה משגעת. לפני הבית יש גינה אחת, ומאחוריו יש עוד גינה - לא רגיל! חנה מטפלת בשתי הגינות בעצמה.

יצחק: כן, אני יודע, זה בדיוק בשבילם! הם תמיד רצו לגור בבית עם גינה. בלי שכנים מעליהם או מולם. הם שנאו את הדירה שהייתה להם במרכז העיר ורצו לברוח ממנה. דרך אגב, כמה שנים הם גרו בה?

רותי: כמעט עשר שנים. אתה יודע שדודתי גרה לידם, וגם היא סיפרה לי שיש להם בית נהדר. בעצם, בגללה הם קנו את הבית הזה.

יצחק: מה זאת אומרת?

רותי: היא סיפרה להם, שיש לידה בית למכירה. היא תמיד מסדרת הכול לכולם. הם אמרו לי, שהם לא יודעים מה הם היו עושים בלעדיו!

יצחק: למה גם לי אין דודה כמוה!!

על כמה אנשים יצחק ורותי מדברים?

(ב) אמרו למה מתייחסת כל מילת יחס בעזרת השם או שם העצם שאליו היא מתייחסת:

אתכם = את nife' ואת רות'

שימו לב: בכל משפט חוזר אותו פועל עם מילות יחס שונות. שינוי במילת היחס מצביע לפעמים על משמעות אחרת.

Insert the missing prepositions.

Please note: the same verb with a different preposition indicates sometimes a different meaning.

באגדה: מה שלומכם? לא שמענו אכס כבר הרבה זמן,

אבל שמענו אַלִּיכס דברים טובים ממשפחת כהן. מ... / על

(1) אורי, אולי אתה יודע איפה אני יכול למצוא את חנה?
נתתי --- ספר לפני שבוע ועכשיו, אני צריך לתת --- למישהו אחר. ל... / את

(2) אתמול נסענו למוזיאון תל אביב. לא ביקרנו --- כבר עשר שנים.
אחר כך נסענו לגיל וביקרנו --- .
גם --- לא ביקרנו כבר עשר שנים. ב... / את / אצל

(3) פעם לא היו מספיק בתים בקיבוץ, ולכן גרנו עם משפחת הלוי.
בהתחלה גרנו --- בחדר אחד, ואחר כך גרנו בבית אחר, --- . עם=(אית...) / ליד

(4) אתה יכול לשתות מהכוס שלי. אני לא אוהב את היין הזה,
שתייתי --- רק קצת. אני אוהב יותר את היין הלבן,
אני שותה רק --- במסיבות. מן / את

(5) מנעתי --- הכלב של השכנה להיכנס לביתי,
כי רציתי למנוע --- המלחמה ביניהם. מ... / את

(6) דני, מה לא אעשה --- חמוד שלי! ביקשת --- מרק,
ואני עשיתי --- מרק כמו שאתה אוהב. ל... / מ... / בשביל

(7) טליה, חשבנו ---, כששמענו את השיר הישן ברדיו.
את יודעת שאנחנו חושבים בדיוק --- :
אין כמו השירים הרומנטיים של העבר. על / כמו

(8) המציאות היא, חנה'לה, שאני לא יכול לחיות ---,
אבל אני גם לא יכול לחיות ---! עם=(אית...) / בלי=בלעדי

3. שלום, הגעתם למספר ...

זוהר צריך לטלפן להרבה אנשים. כדי לא לשכוח הוא רושם לעצמו מה הוא רוצה לומר לכל אחד. הוא מטלפן אבל אף אחד לא נמצא בבית, ואז הוא משאיר לכולם הודעות במשיבון או בתא הקולי.

קראו מה זוהר רשם לעצמו להגיד, ואחר כך אמרו את נוסח ההודעה במשיבון. הוסיפו ביטויי פתיחה ופנייה כמו:

זוהר has many phone calls to make. In order not to forget he writes down what he wants to say to each one. Nobody is home and he leaves messages on their answering machines / voice mail. Read and say the messages out loud. Add opening words such as:

רינה, תשמעי... סליחה שאני מודיע כך... אני רוצה לשמוע מה את/ה חושב/ת... שלום... רק רציתי לומר ש...

תרגיל: לומר לרותי, שהשארתי לה את הספר אצל השכנה שגרה מתחתיה.

רותי, ה', כאן יוסי. אני רוצה לומר לך, שהשארתי לך את הספר אצל השכנה שגרה מתחתיתך. בסדר? אהתי'...

- 1) לומר למשה, שקניתי לו כרטיס, לא יחד עם דני וחנה אלא בשורה שמאחוריהם.
- 2) לומר לדויד, שישלח לי את הסיפור שכתבו עליו.
- 3) לומר לפרופסור לוי, שאני לא יכול לבוא אליו לפני 3:00 אחר הצהריים.
- 4) לומר לרמי ורינה, שאני לא כועס עליהם ושהחיים פחות יפים בלעדיהם.
- 5) לומר לדניאלה, שהשכנה שגרה מעליה היא אשה מאוד מיוחדת.
- 6) לשאול את רותי הופמן, אם אני יכול להיות אחריה אצל רופא השיניים, כי יש לי ב-4:00 פגישה חשובה.
- 7) לומר לאבי, שדניאל רוצה לקרוא את הספר אחריו.
- 8) לומר לאברהם, שהזוג שגר מתחתיו הם חברים טובים שלי, ושכדאי לו להכיר אותם.

? הוסיפו עוד 3 הודעות דומות.

אין מאחוריי ויש לפניי

(א) בעברית יש עוד מילות יחס רבות ומילים שנוטות על דרך שם העצם ביחיד או על דרך שם העצם ברבים. בקטע שלפניכם מופיעות גם מילות יחס שעוד לא הכרתם. מצאו את משמעותן במילון.

There are many more prepositions and words in Hebrew declined as the singular or the plural nouns. In the following excerpt you will encounter prepositions you have not learned before. Look up their meaning in the dictionary.

שימו לב: במילים המובאות כאן על דרך שם העצם ביחיד הנטייה בגוף שלישי רבים היא על דרך ☐ ם או ☐ ן.

Please note: the words in the excerpt declined in the manner of singular nouns, the third person plural ☐ ם or ☐ ן is used.

בתוך, מול, לקראת, מסביב, במקום

In the manner of singular nouns.

נוטות כמו שם עצם ביחיד.

In the manner of plural nouns. - בפני

בפני נוטה כמו שם העצם ברבים.

(ב) שבצו את מילות היחס בנטייה במקום המתאים ובצורה הנכונה.

במקום לומר תודה ובבקשה

חבריי הטובים נסעו לטיול ארוך באפריקה. כשהם חזרו, החלטתי לקחת אותם משדה התעופה, כי הייתי בטוח שהם יחזרו עם מיליון מזוודות ו--- מתנות לכל העולם. חשבתי שיהיה להם נחמד, אם מישהו יבוא לקבל אותם בשדה התעופה וירוך --- ברגע שהם יצאו. בשדה התעופה היו המון תיירים. חיפשתי אותם בכל מקום. --- אנשים התחבקו והתנשקו, אבל את חבריי הטובים עוד לא מצאתי. חשבתי לעצמי: איך אמצא אותם?

ואז, פתאום, הם עמדו --- צוחקים ומאושרים. הם לא האמינו שעשיתי את כל הדרך הארוכה רק בשבילם ואמרו: "אתה משוגע! אנחנו לא בטוחים שאנחנו היינו באים ---".

"נו, טוב," עניתי, "כבר באתי לשדה התעופה, אז בואו איתי הביתה..." בדרך הביתה חשבתי: זאת הדרך הישראלית שלי לומר להם שהתגעגעתי אליהם, וזאת הדרך הישראלית שלהם לומר לי תודה! --- הם לא יאמרו תודה, אבל לכל האחרים הם יספרו, כמה שהם התרגשו!

מה ואיך היו אומרים לך חבריך ה... (בני ארץ אחרת) כשהיית בא לקחת אותם בהפתעה בשדה התעופה.

שיעור

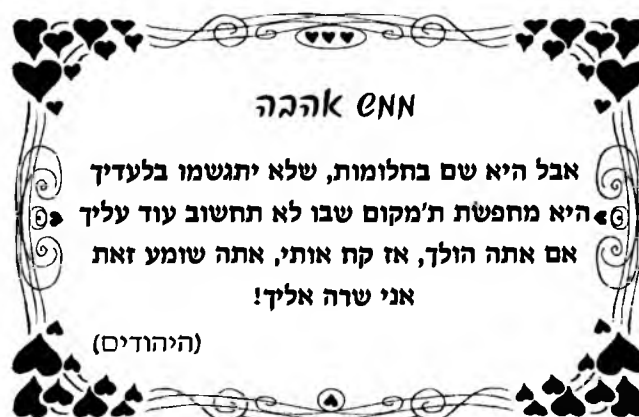
13

עברית מן ההתחלה

ג) **בִּיצִיאתִי לְקִרְאתְךָ - לְקִרְאתִי מִצָּאתֶיךָ** (ר' יהודה הלוי)

מצאו במילון את המילים והסבירו את השורה מתוך השיר של ר' יהודה הלוי.

5. השלימו את המילים החסרות בקטע בצורה הנכונה. היעזרו במילים האלה:

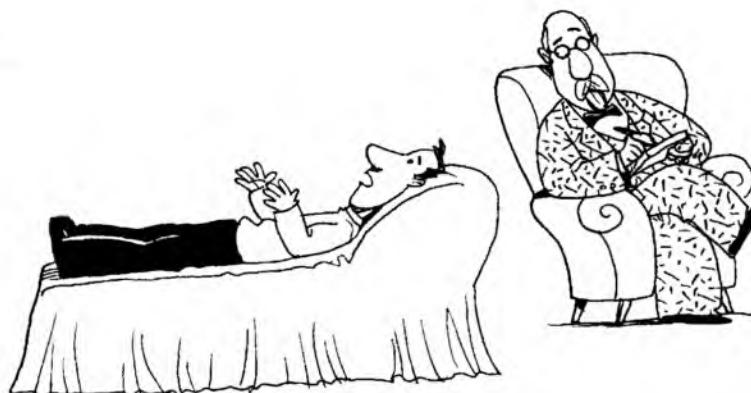
- נפלא • נרצח • עובדה • סדר • שלט • איחר • הפתעה • השאיר • כלל • הפך
- פתר • הבדל • נכשל

שווא=שקר

וחלמות השוא ידפרו (זכריה י 2)

אנשים תמיד חלמו, ותמיד ימשיכו לחלום. חוקרים ואנשי דת מנסים להסביר את החלומות. בעולם העתיק האמינו שאלוהים מדבר עם האנשים בחלומותיהם, ומה שרואים בחלום בלילה הוא אמת לא פחות נכונה ולא פחות חשובה, ממה שאנחנו רואים וחושבים ביום. יש כמה --- בין החלום לבין היום-יום: בחלום אנחנו לא --- במצב. אנחנו לא יכולים למנוע מדברים להיכנס לחלום ולכן יש בחלומות הרבה מאוד ---.

בעולם העתיק האמינו שהחלום הוא סמל, והוא יכול לספר לנו מה יקרה בעתיד ומה כדאי לעשות בהווה. החלום עושה זאת בתמונות שעוברות במהירות ובלי ---. לא תמיד מבינים את החלום, ולכן בעולם העתיק היו אנשים בעלי תפקיד מיוחד של פורי חלומות. אנשים אלה --- את החלום לחולם עצמו.

תאוריות פסיכולוגיות של המאה האחרונה מנסות להסביר את החלומות.

היו פסיכולוגים שהסבירו את הצורות, הקווים והצבעים שבחלום. הם מצאו שלחלומות יש --- אסתטיים, והם דומים זה לזה בתרבויות שונות. אחרים עסקו ביחסים שבין בני האדם בחלום, וחשבו שהמשמעות של החלום היא רק בקשר שלו אל המציאות.

לקלווין הול, שחי באמצע המאה העשרים, הייתה תאוריה מעניינת על החלומות. תאוריה זו מדברת על החלומות כמו על טקסט כתוב, שלפעמים מצלם את המציאות כמו שהיא, ולפעמים משנה את המציאות ואפילו --- אותה, אבל מספר עליה סיפור אמיתי. כמו בכל סיפור יש בחלום הכול: מקום, זמן, אנשים, יחסים, רגשות וסוף.

ממבחינים ומשאלות ששאלו החוקרים את החולמים עולות כמה --- מעניינות: גברים חולמים יותר על גברים, ואילו נשים חולמות גם על גברים וגם על נשים. אנשים חולמים שהם מצליחים, אבל יותר פעמים הם חולמים שהם ---, ושאינן להם מזל. אנשים חולמים שהם --- לפגישה, או שהם מחכים למישהו שלא בא. לפעמים החלומות בונים סיפורים דרמטיים מאוד: אדם חולם שהוא --- ולא יודע לומר מי עשה את זה, או שמישהו --- אותו בלי אוכל ובלי מים, וגם אז הוא לא יודע לומר למה. החלומות לא תמיד מספרים שהחיים --- ויפים, אבל הם גם לא מספרים רק טרגדיות עצובות. הם מספרים לנו שמאחורי החיים היומיומיים יש דברים מעניינים לא פחות.

(לפי: פרופ' פרץ לביא, על החלומות)

אָדָם אֶחָד חָלֵם בַּלַּיְלָה שֶׁהוּא מֵת - קֵם בַּבֹּקֶר וְרָאָה שֶׁזֶאת אִמָּת! (שיר רחוב)

מה קרה לאיש הזה?

Concessive Conjunction and Concessive Clause

6. ביטויי ויתור ומשפטי ויתור

אף על פי ש... / למרות ש... + משפט

למרות + שם עצם

דוגמאות:

- הוא איחר אף על פי שהוא הבטיח לבוא בזמן.
- יצאנו לטיול למרות הגשם החזק.

שיעור
13

עברית מן ההתחלה

גיל, 07:00 זכר
אז עו פו שמה אן לאן ואמרו שזיקש
אמן הפעם לא לאמר, לא הפעם!
נמאס איין פאכט אסר ארד!
נס

נס,
08:00 זכר
אמרו הפעם שיק, לא עו פו שאג אמר
צוקר - געט אהרין מה קרה: אימרג
(אז עו פו שמש יצאג אמר), כי
זאמזע פערן היה אי פנציר.
גסא איין?
גיל

בטלפון:

נטע: אז מה יהיה?

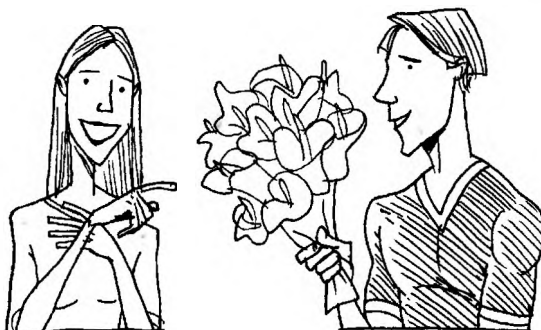
גיל: אז לאן נלך?

נטע: למקום שאי אפשר לאחר אליו!

המחיצו את השיחה בין נטע לבין גיל כשהם נפגשו. ?

השתמשו ב: אף על פי ש... / למרות ש... / למרות.

צאגייג: נטע: אמרת שכעסתי אני ---

7. ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא (סנהדרין מד)

? איפה תשימו את המקף (-) ולמה?

8. א) השלימו את המשפט הפותח בעזרת ביטויי הוויתור - למרות / אף על פי ש... ואמרו שוב את כל המשפט. אל תסתכלו בעמודה השמאלית, אלא רק בפתיחות שבעמודה הימנית. רק אחר כך בדקו את התשובות הנכונות בעמודה השמאלית.

Complete the opening sentence using the concessive conjunctions - אף על פי ש... and say the whole sentence over again. When you do this, do not look at the left column. Only after you have given your answer, check for the correct answer in the left column.

החלוצים הראשונים נשארו בארץ

המלריה הנוראה	למרות המלריה הנוראה.
התנאים היו קשים	אף על פי שהתנאים היו קשים.

החלוצים הראשונים נשארו בארץ למרות האנדרה הנוראה.

החלוצים הראשונים נשארו בארץ, אף על פי שהתנאים היו קשים.

(1) החלוצים הראשונים נשארו בארץ

מזג האוויר השונה	למרות מזג האוויר השונה.
הם עבדו קשה	אף על פי שהם עבדו קשה.
לא הייתה להם פה משפחה	אף על פי שלא הייתה להם פה משפחה.

(2) הוא לא אוהב אותה

היא נחמדה כל כך	אף על פי שהיא נחמדה כל כך.
העיניים היפות שלה	למרות העיניים היפות שלה.
החוכמה והכישרונות שלה	למרות החוכמה והכישרונות שלה.
היא מעניינת מאוד	אף על פי שהיא מעניינת מאוד.
כולם אוהבים אותה	אף על פי שכולם אוהבים אותה.
היא אוהבת אותו	אף על פי שהיא אוהבת אותו.

(3) הצלחנו ללמוד עברית

בהתחלה נכשלנו בכל הבחינות	אף על פי שבהתחלה נכשלנו בכל הבחינות.
קשה ללמוד את כל הפעלים	אף על פי שקשה ללמוד את כל הפעלים.
זאת שפה שונה	אף על פי שזאת שפה שונה.
לא היה לנו זמן	אף על פי שלא היה לנו זמן.
כל התרגילים האלה	למרות כל התרגילים האלה!

(ב) כתבו השלמות בעזרת: למרות ו אף על פי ש... לשני המשפטים הפותחים:

Write complete sentences of concession using למרות and אף על פי ש... for the two core sentences.

יצאנו לטיול.

הצלחנו בבחינה.

9. כתבו ביוגרפיה של אדם שלמרות כל הקשיים היה לאיש/ה מפורסם/ת: הלן קלר / מרי קירי / מרטין לותר קינג / דויד בן גוריון או אדם אחר. השתמשו במשפטי ובביטויי ויתור: למרות / אף על פי ש...

Write a biography of a person who became famous inspite of his difficulties: Helen Keller / Marie Curie / Martin Luther King / David Ben Gurion or some other person. Use concession sentences and expressions: למרות / אף על פי ש...

10. כל אחד בתורו - סיפור אמיתי

כבר כמעט החלטתי לעזוב את התור ולחזור הביתה. אורי בן השנה לא הפסיק לבכות, התור היה ארוך ואני הייתי עייפה. כמעט עמדתי לצאת, כשהיא התקרבה אליי ואמרה: "אל תלכי. אף פעם אי אפשר לדעת. לפעמים התור משנה את כל החיים." ומייד המשיכה: "שמי לינדה, ואני מאמינה בתורים. אני חושבת שתור הוא הרבה פעמים מתנה נהדרת. את מבינה, אני למשל, פגשתי את בעלי בתור."

אורי הפסיק לבכות. ופתאום גם התור היה קצר יותר. היא המשיכה:

"עמדתי בבנק והיה תור ארוך. הייתי עייפה ולא היה לי כוח לעמוד. כמעט עמדתי לצאת ופתאום ראיתי אותו. עשרים שנים לא ראינו זה את זה, מאז שגמרנו את בית הספר. כל אחד הלך למסלול חיים אחר ולא פגשנו זה את זה כל השנים האלה. לא היינו 'חברים' כשהיינו צעירים, אבל היה משהו באוויר, את יודעת..."

אני התחתנתי, והוא התחתן. אחר כך שמעתי שהוא עזב את הבית.

גם אני התגרשתי. היו לי ימים קשים, אבל דווקא עליו לא חשבתי. ופתאום, בבנק, בדיוק כשרציתי ללכת..."

אורי נרדם, והגיע התור שלי, סידרתי מה שהייתי צריכה לסדר ויצאתי מן הבנק.

מאז גם אני מאמינה בתורים.

(1) גם אתם מאמינים בתורים?

(2) שתי הנשים נפגשו אחרי עשר שנים. המחיצו את השיחה ביניהן.

לעמוד בתור זה כמו לשחק במשחק ללא מילים-משחק תרבותי. הסוציולוג הישראלי, ברי שוורץ, אומר שתור הוא כמו מיקרוקוסמוס של כל תרבות ושל כל חברה. מה הם הכללים של התור בעולם המערבי?

1. זמן שווה כסף. במקום לעמוד בתור אפשר לעבוד ולקבל כסף, ולכן אנשים מאבדים את סבלנותם מהר מאוד.
 2. אף על פי שזמן שווה כסף, אנשים מוכנים לחכות זמן ארוך בתור, אם העניין חשוב להם: אנשים עומדים בתור הרבה שעות לקנות כרטיס לקונצרט של אומן מפורסם, אבל אין להם סבלנות לעמוד בתור אפילו עשר דקות כדי לקנות תרופה רגילה, או כדי לשלם בקופת הסופרמרקט.
 3. אם אנשים עומדים בתור למרות שאין להם זמן, הם מתחילים להאמין ולהסביר לכולם שהדבר שמחכים לו הוא הטוב ביותר בעולם: "אם יש תור למסעדה הזאת, סימן שזאת מסעדה מצוינת".
 4. אף על פי שאנשים חושבים שכדאי לחכות במקום המיוחד הזה, הם מנסים למצוא משהו נמוך מהם בסטטוס, כדי שהוא יחכה בתור במקומם. אדם שחושב על עצמו כאדם בעל סטטוס גבוה, לא מחכה בתור; הוא שולח מישהו אחר, כי הזמן שלו יקר יותר. אנשים חשובים מאוד אף פעם לא מחכים בתור!
 5. אף על פי שהרופא או הפקיד לא אוהבים לראות תור ארוך ורועש שמחכה להם, הם הופכים להיות חשובים יותר כשהרשימה של אנשים שמחכים להם גדולה יותר. רופא חשוב הוא רופא שאי אפשר להיכנס אליו מיד, אלא צריך לחכות לו בתור. רופאים לפעמים "בונים" את התור. אף על פי שהרופא או הפקיד יושבים בחדר אחר ועוד לא ראו את האנשים בתור, הם שולטים בהם מן הרגע ומשחקים בזמן שלהם כמו דיקטטורים אמיתיים.
 6. אף על פי שאנשים עושים הכול כדי לא לעמוד בתור, הזמן בתור יכול להיות גם מתנה; אנשים היו מוכנים לעמוד בתור שעות ארוכות ליד הַבֵּית הַלֵּבָן, אחרי שגיון קנדי נרצח כדי לתת לו כבוד.
- אלה הם אחדים מן הכללים של התור בעולם המערבי. למרות ההבדלים בין התרבויות, יש כמה כללים חשובים של אידאולוגיית התור, ואפשר למצוא אותם בכל תרבות.
- יש ארצות, ששם תמיד יש סדר בתור, ובארצות אחרות זה לא כך. באנגליה, למשל, ברור שיש סדר בתור, ואילו בישראל חושבים כולם שאין סדר בתור. אבל סוציולוגים שחקרו את התורים לאוטובוסים בישראל מצאו שלמרות ה"בָּלָגָן" הגדול, הצעקות וה"מילים המלוכלכות" שנשמעות בתור, הישראלים עולים לאוטובוס לפי סדר כְּרוֹנוֹלוֹגִי - מי שהגיע ראשון - יעלה ראשון, ומי שהגיע אחרון - יעלה אחרון.
- (לפי: נריה בלום, כללי התור, עיתון מעריב, אוגוסט 1989)

לפי הקטע: מה הן הסיבות לתורים ארוכים?

(ב) לאיזה עניין מתייחסות המילים האלה בקטע?

What do the following words refer to in the excerpt?

- (1) "סבלנותם" (שורה 5)
- (1) "במקומם" (שורה 14)
- (2) "שלו" (שורה 15)
- (3) "להם" (שורה 17)
- (4) "אליו" (שורה 19)
- (5) "בהם" (שורה 21)
- (6) "לו" (שורה 24)
- (7) "אותם" (שורה 26)

(ג) מה אתם חושבים על תאוריית התור?

(ד) מצאו את ההשלמה ההגיונית בכל פריט, אמרו לאיזה כלל בקטע קשור כל פריט.

Find the logical completion for each item. Say to which rule in the passage is each item connected.

(1) רצינו להיכנס להצגה הכי טובה בעיר, לכן עמדנו הרבה שעות

בתור, אף על פי ש...

- היה חם מאוד.
- התור היה קצר.
- היה נעים מאוד.
- היה לנו זמן.

הכלל ---

(2) אחרי שרַבִּין נרצח, אנשים עמדו כל היום בתור כדי לעבור לפני

הארון, אף על פי ש...

- לא כולם הסכימו עם הדרך הפוליטית שלו.
- לא היה תור.
- הם הסכימו עם הדרך הפוליטית שלו.
- הם אהבו אותו מאוד.

הכלל ---

(3) הרופא הזה אומר לעשרה אנשים לבוא באותה שעה, אף על פי ש...

- הוא בודק ומטפל רק בשלושה אנשים בשעה.
- הוא אוהב שאנשים יושבים ליד החדר שלו.
- יש הרבה מקומות ישיבה במרפאה שלו.
- הם אוהבים לבוא יחד.

הכלל ---

(4) הוא עומד בתור כמו כולם למרות

- השקט מסביב
- הסדר בתור
- העובדה שהוא איש מפורסם
- המקום שלו בתור

הכלל ---

(5) אני עומד בתור כבר שעה, אף על פי ש...

- כיף לעמוד בתור.
- שמעתי שהמסעדה טובה מאוד.
- אני צריך לעבוד עכשיו.
- אין לי עבודה.

הכלל ---

(ה) "למרות ההבדלים בין התרבויות יש כמה כללים חשובים של אידאולוגיית התור, ואותם אפשר למצוא בכל תרבות." ספרו על התור בתרבות אחרת.

(ו) המחזיון את ההתנהגות שלכם ואת התגובות של אנשים שונים לשני המקרים הבאים.

Role play your behaviour and the reactions of various other people to the two following cases.

(1) את/ה צריך/ה לקנות תרופה לחבר חולה מאוד, שמחכה בבית. אבל בבית המרקחת יש תור ארוך מאוד.

(2) את/ה עומד/ת בתור, ופתאום בא אדם ונכנס לתור לפניך.

תור לאוטובוס, יוחנן סימון

13. (א) סדרו לפי השיתות את האנשים העומדים בתורים - מימין לשמאל:

Arrange the people standing in the queue according to the conversations - from right to left.

חנה: תסלחי לי, חנה, אבל אני חושבת שאת עמדת מאחורי רותי, ורחל עמדה מאחוריך ודני עמד מאחוריה, ואני עמדתי לפניכם. ככה זה אצלנו - צריך לשמור על התור.

זה התור: אני, רותי, חנה, רחל, דני.

(1) יוסי עמד איתי בתור ואחרינו עמדו חנה ואברהם; לפניכם עמדה מיכל, הבחורה שעובדת בשדה התעופה, ולפניה עמד איש מבוגר.

(2) דני ורותי, באתי מהר בגללכם, כי אמרתם שאתם צריכים ללכת וביקשתם שאני אשמור לכם את התור אחריי. איפה יצחק, הבחור שעמד לפניי? הוא כבר נכנס לרופא? אוי, אז עכשיו נכנסה שרה, הבחורה שעמדה אחריכם, ואחריה היה עוד בחור סטודנט צעיר!

(3) רבקה, את מוכנה לשמור לי על המקום? זה גם לבעלי. אני באתי בלעדיו אבל אנחנו ניכנס יחד לרופא אחרייך, בסדר? ואחרינו יש איש נחמד בשם יעקב הוא יבוא עם אשתו שושנה, אבל היא לא תיכנס איתו, כי הרופא לא יכול לראות אותה היום.

(4) חנה, מתי את נכנסת לרופא? אני ביקשתי להיכנס לפנייך, כי הרופא הולך בשש, ואני צריכה לראות אותו היום. אני יודעת שלפנינו יש שני שכנים שלי - רחל ונחום. הם חולים מאוד, ובגללם אני מחכה הרבה זמן. לפניכם היה פה מר כהן, ולפניו באה גם גברת כהן, אשתו. היא נכנסת בלעדיו לרופא.

(5) תסלחו לי, אבל אני הייתי פה הרבה לפניכם. אתה, מר רבינוביץ, באת חצי שעה אחריי, ואני בטוחה, שמר לני ובנו היו פה לפניך. הם גם היו פה לפניי. אני מצטערת גברת כהן, עמדת פה לבד, ואני לא יודעת למה את עכשיו אומרת, שאת צריכה להיכנס עם בעלך. את צריכה להיכנס בלעדיו ואחריי. אם הוא רוצה, הוא יכול להיכנס בסוף אחרי מר שמעוני. סדר זה סדר!

(ב) כתבו "תידת תור" בעצמכם ובקשו זה מזה לארגן את התור.

יצאתי מהבית להיות בין אנשים. עמדתי בתור ברחוב יפו, ליד שוק מִחְנֶה יְהוּדָה בירושלים. האישה היפה שבאה ועמדה מאחוריי שמחה מאוד שהאוטובוס עוד לא בא. תודה לאל, גם האוטובוס מאחר. היא בדקה את הסלים לרגליה ורצתה לדעת מה השעה בדיוק.

נתתי לה להסתכל על שעוני, ואני המשכתי לשמוע את שיחת שני הגברים, שעמדו לפניי ודיברו על אוכל ועל מוות. הגבוה ביניהם אמר, ששלוש הארוחות הגדולות שהוא אוכל יום-יום הן המוות שלו. האיש הנמוך שהקשיב לו שאל: "למה?"

הסתכלתי באישה היפה שהמשיכה לשמוח ושמחתי גם אני, אף על פי שלא חיכיתי לאוטובוס ולא רציתי לעלות עליו. רציתי מאוד שהאוטובוס ימשיך לאחר, ואני אשמע למה האיש הגבוה ימות בקרוב.

"לפני חמש שנים" הוא אמר "זה לא היה כך." אז הוא עבד כמו חמור ואכל כמו כלב והיה בריא כמו שור. הצרות התחילו כשהוא עבר למקום עבודה אחר. היה לו מזל והוא מצא עבודה במפעל אמריקני. אבל המזל הטוב הוא גם סופו הרע.

"למה?" שאל האיש הנמוך, ואילו אני הסתכלתי בפחד על האוטובוס שהגיע, ושמחתי שהוא עבר ולא עצר.

האישה היפה כבר לא כל כך שמחה - היא שוב רצתה לדעת מה השעה בדיוק. "קו 18 הוא הקו הכי רע בעיר" היא אמרה; והיא יודעת כי היא נוסעת בו כבר עשר שנים, יום יום.

שאלתי אותה אם היא נוסעת גם בקווים אחרים, והיא ענתה בכעס: "מה פתאום?"

שמה את הסלים ואמרה שבקו הזה יש נהג שתמיד מאחר. היו לה עוד דברים לומר בכעס: "איזה מדינה יש לנו!"

עכשיו גם רציתי להכיר את הנהג המאחר, אבל המשכתי להקשיב לאיש הגבוה למרות הרעש החזק מן הרחוב. האיש סיפר שהאמריקנים יודעים לאכול, ושהארוחות במפעל מצוינות ויש הרבה בשר, שלוש פעמים ביום. הרופא אמר לו שאסור לו לאכול את הארוחות הגדולות האלה. "למה?" שאל האיש הנמוך. שמעתי אותו אף על פי שאז הגיע אוטובוס 18. האישה היפה אספה את הסלים, והיא כבר לא שמחה. היא כעסה והיא עוד תגיד לנהג המאחר כמה הוא לא בסדר, ובאיזו מדינה אנחנו חיים. היא עלתה לאוטובוס ראשונה, לפני שני הגברים. ואני כבר פחדתי שלא אשמע את תשובתו של האיש הגבוה. כשכבר הייתה האישה היפה בתוך האוטובוס, נפתח אחד הסלים שלה, וכל התפוזים נפלו ממנו. האוטובוס עוד לא זז. ילד קטן עזר לה לאסוף את התפוזים, ואני שמעתי את האיש הגבוה צועק ומסביר לאיש הנמוך למה הוא לא מצליח לעשות מה שהרופא אומר לו: "נותנים לנו את הארוחות האלה - נותנים, בן אדם, בלי כסף, אנחנו לא משלמים שום דבר!"

דלתות האוטובוס נסגרו, האוטובוס זז ונעלם, ואני נשארתי בתחנה, מחכה לתור חדש.
(לפי: סיפורים רוקדים ברחובות ירושלים)

- (1) ? למה שלוש הארוחות הן המוות של האיש הגבוה?
- (2) למה יוסל בירשטיין מחכה לתור החדש?

(ב) השלימו לפי הסיפור:

- אוכל כמו
- עובד כמו
- בריא כמו

(ג) האם אתם מכירים ביטויים דומים בשפות אחרות?

(ד) האם גם אתם לפעמים שמחים שהאוטובוס לא בא?

(ה) המחיצו שיחה של האנשים בתור החדש.

קראו באינטונציה נכונה את המשפטים שאומרים האנשים בתור.

Read the sentences the people in the queue are saying, and think what animal they resemble.

- אני לא בתור, אני רק רוצה לשאול משהו.
- יש לי רק חלב ולחם, אז אני יכולה להיות לפניך?
- זה לא מעניין אותי שהיית פה קודם, תור זה תור.
- סליחה, מי אחרון פה?
- לא אכפת לי מה אמרו לך בטלפון, הייתי פה לפניך.
- תגידו, אתם ביחד?
- אתה יכול לשמור לי על התור?
- התור הזה לא ייגמר גם מחר בבוקר.
- זה לא התור של אבא שלך, אז תעמוד בשקט ותפסיק לסדר את התור.
- תסלח לי, אבל אני מחכה פה שנים.
- הייתי רוצה לבקש משהו קטן. אתה מוכן לתת לי לעמוד לפניך? זה ייקח לי דקה.

הוסיפו עוד שניים-שלושה משפטים, שאנשים אומרים בתור.

16. א-פרופא

תור

- בוקר טוב. סוף-סוף.
- מה סוף סוף?
- עמדתי בתור כמעט שעה.
- שעה? זה לא הרבה זמן. מה הבעיה?
- ניסיתי להוציא כסף מהכספומט והמכשיר לקח לי את הכרטיס.
- איזה כרטיס אשנאי יש לך?
- כרטיס של הבנק שלכם.
- טוב. זה ייקח יום-יומיים. אתה רוצה להוציא כסף?
- כן. 1000 שקלים, וגם לדעת מה מצב החשבון.
- מה מספר החשבון שלך?
- 29-87354867.
- בסדר. תחתום פה בבקשה. עוד משהו?
- כן. אני רוצה גם להחליף מאה דולר לשקלים. כמה הדולר היום?
- בקנייה 4.32 ובמכירה 4.20.
- יופי. תודה.
- עוד משהו?
- דבר אחרון, אני צריך שני פנקסי צ'קים חדשים.
- בסדר. רשמתי. זה יגיע אליך בדואר.
- תודה רבה.

המחיצה עוד שיחה בבנק. הלקוח רוצה להחליף פרנקים, לפתוח חשבון בנק ולהפקיד כסף.

מילים:

האזיא, האזיא • הפקיד, הפקיד • חתם, לחתום • כרטיס אשנאי.

Summary of Topics

האוצר הלשוני

Vocabulary

א) אוצר המילים

שמות עצם Nouns

delay / lateness	איחור ז. 0.0.
difference	הבדל ז.
explanation	הסבר ז.
surprise	הפתעה נ.
rule / regulation	כלל ז.
factory	מפעל ז.
fact	עובדה נ.
shout / yell	צעקה נ.
cash register	קופה נ.
airport	שדה תעופה ז.
line	תור ז.

פעלים Verbs

loose	איבד, לאבד
be late	איחר, לאחר
turn over	הפך, להפוך
leave behind	השאיר, להשאיר
be murdered	נרצח, להירצח
be right, correct	צדק, לצדוק
controll	שלט, לשלוט (ב.../על)

שמות תואר Adjectives

terrific	משגע, משגעת
wonderful	נפלא, נפלאה
noisy	רועש, רועשת

שונות Miscellaneous

even though / although	אף על פי ש...
by the way	דרך אגב
despite / in spite	למרות
behind	מאחורי
above / over	מעל
below / under	מתחת
thank God	תודה לאל

שיעור
13

עברית מן ההתחלה

צורות: • סיכום נטיית מילות היחס

תחביר: • ביטויי ויתור ומשפטי ויתור

Concessive Conjunction and Concessive Clause

בגאיות: היא לא כעסה לארות האחר.

הוא אחר, אף על פי שהוא הבטיח ללא בזמן.

מילון: • מילות יחס בנטייה

שיעור 14

1. בניין פיעל, גזרת ל"י, זמן הווה, שם פועל

לְגַלּוֹת	לְגַלּוֹת	לְגַלּוֹת
ז.	מְגַלֶּה	מְגַלֶּה
נ.	מְגַלֶּה	מְגַלֶּה
ז.	מְגַלִּים	מְגַלִּים
נ.	מְגַלִּים	מְגַלִּים

וכך גם: לְחַפּוֹת, לְשַׁנּוֹת, לְצַפּוֹת, לְלוּוֹת, לְבַלּוֹת, לְנַקּוֹת, לְנַסּוֹת

השלימו את הטבלה:

אני, אתה, הוא	אני, את, היא	אנחנו, אתם, הם	אנחנו, אתן, הן
מְנַסֶּה	---	---	---
---	מְבַלֶּה	---	---
---	---	מְגַלִּים	---
---	---	---	מְצַפּוֹת

שיעור
14

עברית מן ההתחלה

2. בתרגיל זה חוזר כל פועל בבניין פיעל בגזרת ל"י פעמיים. שבצו את הפעלים בפעם השנייה, בצורה הנכונה בזמן הווה או בשם הפועל.

In this exercise verbs in the פיעל conjugation are introduced and used. Every verb appears in the first sentence, so you may use it to help you complete the sentences correctly. Use the verbs in the present tense or in the infinitive form.

הבחינות בשער

הימים האחרונים של סוף שנת הלימודים הגיעו והבחינות בשער. אני לא פוחדת מהבחינות של סוף השנה, אבל אני גם לא מחכה לבחינות. הייתי רוצה שלא יהיו בחינות בכלל - אבל מה לעשות?! ככה זה: בסוף כל סימסטר "אחכאות" בחינות, צריך לעבור אותן, וזהו.

אני רק מקווה שהבחינות השנה יהיו קצת יותר קלות. כל שנה אנחנו --- שהבחינות לא יהיו קשות. אף אחד לא מצפה שהבחינות יהיו מאוד קלות, אבל אנחנו --- לציונים טובים.

יש לנו מורה אחד שמלווה את כיתתנו כבר הרבה שנים, והוא כמו חבר שלנו. בימים שלפני הבחינה, התלמידים --- אותו עד חדר המורים כדי לשמוע ממנו מה כדאי ללמוד, ומה יהיה בבחינה. אבל הוא אף פעם לא מגלה לנו. אנחנו בעצם יודעים שאסור לו ---.

המורה הזה אוהב לשנות כל פעם את סגנון הבחינה. הוא מאמין, שאם לא --- את התרגילים והשאלות, התלמידים עונים כמו תוכי. אני מנסה להיכנס לראש של המורה, אבל בעצם לא כדאי --- לדעת מה יהיה בבחינה. צריך ללמוד, וזהו!

אחרי הבחינה האחרונה אני מנקה את השולחן מכל הניירות, ויוצאת לחופשה עם חברים. בחופשה אנחנו " --- את הראש" ויוצאים לבלות. איך --- ?

ענו על השאלה שבסוף הקטע בעזרת הפעלים החדשים (פיעל ל"י).
כתבו 4 משפטים לפחות.

באנגלית: אל מסדרים אל אנקיס ple זכר.

"שְׁמָחָה רַבָּה, שְׁמָחָה רַבָּה, אָבִיב הָגִיעַ - פֶּסַח בָּא" (שיר ילדים לפסח - ב. יפה/י. אדמון)

3. שבצו בקטע את הפעלים האלה בזמן הווה בצורה הנכונה!

לבלות, לנקות, לצפות, לשנות, לנסות, לחכות, לגלות, ללוות

"אָבִיב הָגִיעַ - פֶּסַח בָּא!"

כבר שבוע שאני "עובדת על הבית". אני יודעת שיש בחורות שלא --- לרגע האחרון, והן "אבלות" כבר חודשיים מתחת למיטות ומעל לארונות, אבל אני עושה את הכול בעשרה ימים, וזה לא פחות נקי.* דבר ראשון אני קונה הרבה חומרי ניקוי. אני אוהבת --- חומרים חדשים וריחות חדשים, אז אני קונה בשוק עוד ועוד חומרי ניקוי.*

כל שנה אני --- את תוכנית הניקיונות: שנה אחת אני מתחילה עם חדרי הילדים ובשנה השנייה, עם הסלון.*

מאחורי הארונות ומתחת למיטות אני --- כל מיני דברים, שחשבתי שזרקתי אותם מזמן. כשאני עובדת, אני שומעת שירים בווקמן. אני הולכת איתו לכל מקום, והמוזיקה --- אותי בעבודת.*

אני תמיד --- שהילדים שיעזרו לי. אני מבקשת מהם פעם ופעמיים לסדר את החדרים שלהם, אבל הם לא עושים הרבה.*

אם אתם שואלים אותי, פסח לא צריך להיות באביב. כולם --- את הבית מבוקר עד ערב, ואז פתאום יש רוח חֲמָסִין חזקה, וכל הבית שוב מלוכלך.

שיעור
14

עברית מן ההתחלה

326

4. אל יאללה, כ"!

(א) הוסיפו את המשפטים האלה למונולוג של הבחורה בערב פסח בכל מקום שיש כוכבית *.

Add these sentences to the young woman's monologue on Passover eve.
The sentences should be added next to the stars.

חולת ניקיון

- מה שיותר - יותר טוב!
- אני פשוט חייבת מוזיקה.
- אצלי הכול טיפ-טופ ובצ'יק-צ'ק!
- אז החלטתי בלי טובות!
- לא בא לי לחזור על אותו דבר פעמיים.

ספרו זה לזה איך, מתי ועם מי אתם מנקים את הבית. ?

(ב) כתבו מונולוג של מישהו אחר והשתמשו בפעלי פיעל ל"י.

אפשר להתחיל כך: כבר חזרתי אנסה...

5. k-פרול

ניקיונות

- תשמע, מחר הם באים, ואנחנו צריכים לנקות את הבית.
- את חושבת שמישהו ירגיש אם הבית נקי או מלוכלך?! אבל אם את רוצה אני מוכן לעזור לך.
- זה לא לעזור לי! החלטנו שאנחנו מנקים את הבית יחד.
- בסדר, תתחילי את, ואני אבוא אחר כך.
- או.קיי. אני הולכת לנקות את השירותים ואת חדר העבודה, ואתה תנקה את החדרים הגדולים - את הסלון, את חדר השינה ואת חדרי הילדים.
- ומה עם המטבח?
- את המטבח מנקים רק בסוף. אני עוד צריכה לבשל כמה דברים. ויהיה צריך גם לשים את הכלים במדיח.
- טוב. הכול פה?

- כן. הסמרטוט, חומרי הניקוי וגם הדלי. אבל לפני שאתה מתחיל לשטוף, צריך לטאטא. נורא מלוכלך.
- יותר טוב עם שואב אבק, לא?
- איך שאתה רוצה. רגע, שכחנו את הכביסה.
- אין כביסה, אבל יש לי כמה חולצות שצריך לגהץ.
- לא עכשיו. אני אגהץ אחר כך, ואתה אל תשכח לשים סבון בדלי.
- כן המפקדת!

המחיזו שיחה של עוד זוג שנגמרת במשפט: כן המפקד! ?

שיעור
14

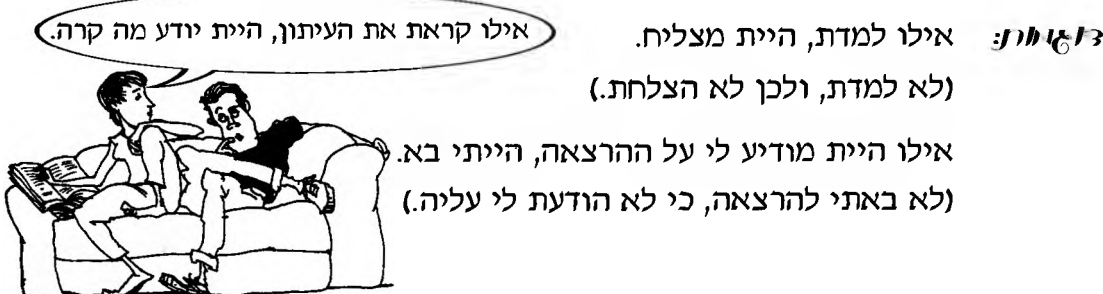
עברית מן ההתחלה

מילים:

גִּיהָר, אֶגֶהָ • דָּאִי • טֶאטֶא, אֶטֶא • מְדִיחַ (מְדִיחַ כְּאִיס) • סִמְרֶטוֹט • אֶיֶה אֶקֶי.

אֶטֶא, אֶטֶא • מְפַקֵּד, מְפַקֵּדָה

אילו + משפט בעבר (עבר פשוט או להיות בעבר +פועל בהווה)
 + משפט בעבר (להיות בעבר+פועל בהווה)

קראו את הסיפורים וסמנו את המשפט הנכון לפי כל סיפור.

Read the stories and underline the correct sentence according to each story.

שלושה סיפורי חסידיים (לפי: אור הגנוז, מרטין בובר)

א) האבן היקרה

אנשים רבים הכירו את רבי שמלקי, אבל רק מעטים ידעו שהוא חי בעוני רב. יום אחד הגיע איש עני אל רבי שמלקי. העני ביקש ממנו כסף לאוכל, לו ולילדיו. לרבי שמלקי לא היה כסף, אבל לאשתו הייתה טבעת אחת, והוא נתן אותה לאיש העני. כשהלך העני לדרכו, סיפר רבי שמלקי לאשתו, שהוא נתן את הטבעת האחת שהייתה בבית, לאיש עני. כעסה אשתו ואמרה: למה לקחת את הטבעת הזאת? אתה יודע שזאת טבעת יקרה מאוד, ויש בה אבן טובה! רץ רבי שמלקי אחרי העני ואמר לו: עכשיו שמעתי שהטבעת שנתתי לך, יקרה מאוד, ויש בה אבן טובה. בבקשה, אל תמכור אותה בזול!

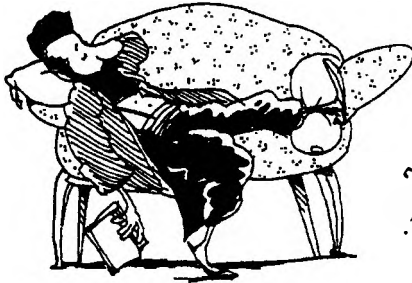

מהו המשפט הנכון לפי הסיפור: ?

- אילו אשתו של רבי שמלקי הייתה אומרת לו שהטבעת יקרה, הוא לא היה נותן אותה לאיש העני.
- אילו רבי שמלקי לא היה מספר לאשתו, שהוא נתן לאיש העני את הטבעת, הוא לא היה יודע שהטבעת יקרה.

ב) חיבור ספר - למה?

החסידים של הרבי מקוצק שאלו אותו למה הוא לא כותב ספר. הרבי מקוצק שתק ואחר כך אמר: "בואו נאמר שכבר כתבתי את הספר. מי ירצה לקנות אותו?" "האנשים שלנו יקנו אותו". ענו החסידים. "ומתי יהיה להם זמן לקרוא את הספר?", שאל הרבי.

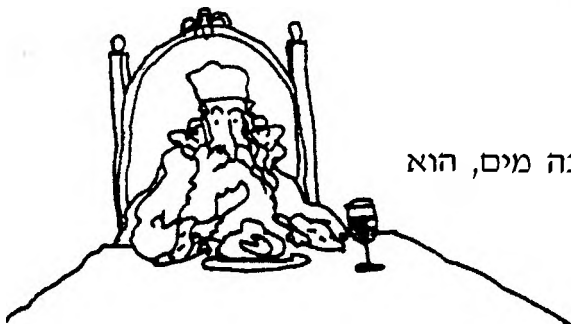
"כל השבוע הם עובדים קשה. ביום שישי הם הולכים לבית הכנסת. אחר כך הם חוזרים הביתה, ואוכלים ארוחת שבת גדולה. רק אחרי הארוחה יש להם זמן לקרוא את הספר. והינה, שוכב אדם על הספה, לוקח את הספר, פותח אותו, אבל הוא עייף ורוצה לישון. הוא ישן, הספר נופל, והוא לא קורא אפילו דף אחד. אז עכשיו, תגידו לי בבקשה - למה לי לכתוב ספר?"

? מהו המשפט הנכון לפי הסיפור:

- לדעת הרבי, אילו הוא כתב ספר, כולם היו קוראים אותו.
- לדעת החסידים, אילו הרבי היה כותב ספר, כולם היו קוראים אותו.

ג) איש עשיר

איש עשיר בא אל הרבי מקוזניץ. "מה אתה אוכל כל יום?" שאל אותו הרבי. "אני אוכל מעט מאוד" ענה העשיר "אני אוכל רק לחם במלח ושותה רק מים. זה מספיק לי." "מעכשיו אתה צריך לאכול כל יום בשר טוב ולשתות יין יקר כמו כל העשירים." אמר הרבי. אחרי שהעשיר הלך, שאלו החסידים את הרבי למה הוא אמר כך לעשיר. ענה הרבי: "הוא צריך לאכול בשר טוב ולשתות יין יקר כדי להבין שהעני צריך לחם ומים. כאשר אדם עשיר אוכל רק לחם, הוא חושב, שהעניים יכולים לאכול אבנים."

? מהו המשפט הנכון לפי הסיפור:

- אילו העשיר היה אוכל רק לחם ושותה מים, הוא היה מבין את העניים.
- אילו העשיר היה אוכל גם בשר טוב ושותה יין יקר, הוא היה מבין את העניים.

צאָוונע: כולם יכולים לבוא לפגישה בשמונה בערב,
ולכן אנחנו לא משנים את זמן הפגישה.

**אילו אישה לא היה יכול לבוא לפגישה בשמונה בערב,
היין אשניס את זמן הפגישה.**

- (1) היא צריכה ללדת כל יום, לכן אנחנו מצפים כל יום לטלפון ממנה.
אילו היא לא הייתה צריכה ללדת, ---
- (2) אני אוהבת את המחשב שלי, ולכן אני לא מנסה מחשב חדש.
אילו לא אהבתי את המחשב שלי, ---
- (3) אנחנו לא יכולים לשחק איתם, כי הם מגלים את הסודות שלנו לכולם.
אילו הם לא היו מגלים ---
- (4) איבדתי את התיק, ולכן אין לי כסף עכשיו.
אילו ---
- (5) היא לא אוהבת לבלות מחוץ לבית, ולכן היא לא מכירה את בתי הקפה והמסעדות בעיר.
אילו ---
- (6) היא פוחדת מהחושך, ולכן אנחנו מלווים אותה הביתה. אילו ---
- (7) לא ידעתי שיש שביתה של נהגי האוטובוסים, ולכן אני מחכה בתחנה כבר יותר משעה.
אילו ---
- (8) דויד בא לשדה התעופה באיחור, ולכן הוא לא עמד בתור הרגיל.
אילו ---
- (9) הוא לא צדק ולא הסכים לשנות את דעתו ולכן כעסתי עליו.
אילו ---

8. א) הלקוח תמיד צודק

עד לפני שנים אחדות לא ציפו הלקוחות הישראליים לקבל שירות טוב בחנויות. הם לא חשבו שהמוכרים צריכים להיות אדיבים. כשהם היו מחכים הרבה זמן בתור, או כשהמוכרים לא היו מגלים אליהם סבלנות, הם קיבלו את התנהגותם ואמרו: "ככה זה בישראל, זה לא נורא".

אבל בשנים האחרונות התחילו הלקוחות הישראלים לגלות שבעולם הגדול הדברים שונים. הרבה יותר נעים לקנות, כאשר המוכר אומר לך "בוקר טוב", מחייך אליך, עונה לשאלותיך ולא עומד חסר סבלנות, ומחכה שתצא כבר מן החנות, כדי שהוא יוכל להמשיך לדבר בטלפון...

היום גם המוכרים הישראלים יודעים, שבלי שירות טוב אי אפשר לעשות עסקים. יצחק פהן, כלכלן ישראלי, בדק ומצא, שלקוח שממשיך לבוא לאותו קיוסק יום-יום, כדי לאכול פלאפל, משלם כ-3000 שקלים בשנה. אם גם בעל הקיוסק יודע זאת, כדאי לו לשנות את התנהגותו ולתת שירות טוב: כדאי לו להיות נחמד, לחייך אל הלקוח ולשאול אותו "מה נשמע"; כדאי לו לנקות את השולחן, לפנות כלים מלוכלכים מן השולחן ולנסות לתת ללקוח הרגשה נעימה וביתית. כדאי לו גם לעבוד במהירות ולא לתת לאנשים לחכות הרבה זמן בתור.

חברות בינלאומיות כמו פיצה-האט, קנטקי-פרייד-צ'יקן ומקדונלדס מלמדות את העובדים איך לדבר, מה ללבוש ואיך להתנהג עם הלקוח.

כל שנה הן מזמינות את המוכרים לכמה ימים של "סמיןר שירות". חברות רבות לא רק מלמדות את העובדים איך להתנהג, אלא גם בודקות את השירות שנותנים בחנויות. מנהלי החברות מבקשים מלקוחות לכתוב את דעתם על השירות, הם מדברים עם לקוחות, ואפילו מצלמים את השיחות של עובדים עם לקוחות.

העובדים בחנויות לא תמיד שמחים לשינוי. בהתחלה הם כועסים על הבדיקות האלה ופוחדים מהן. אבל במשך הזמן הם מוכנים לנסות דרכי שירות חדשות ולהתייחס טוב יותר ללקוח.

- 1) ? מה הוא שירות טוב לפי הקטע?
- 2) מה אתם חושבים: מה הוא שירות טוב?
- 3) המחיצה שתי שיחות קצרות לפי האיורים: בשיחה אחת בעל הקיוסק נותן שירות טוב ובשיחה השנייה לא אכפת לו מהלקוחות.

(ב) כתבו לפי הקטע: מי עושה מה?

המוכר הטוב / המוכר הלא מוצלח / הלקוח / מנהל החברה /

מחייך ללקוחות. האוכר האל מה מחייך ללקוחות.

- (1) --- מצלם את המוכרים.
- (2) --- מחכה בסבלנות.
- (3) --- מדבר בטלפון ולא נותן שירות ללקוחות.
- (4) --- מפחד מהבודקים.
- (5) --- מסביר איך צריך להתנהג.
- (6) --- מחייך ונותן הרגשה נעימה.
- (7) --- מגלה סבלנות.
- (8) --- מחכה בתור.
- (9) --- עונה לשאלות על השירות.

(ג) המחיצה "סמינר שירות" : מנהל חברה מסביר לקבוצת אנשים איך צריך להתנהג עם הלקוחות, והם שואלים שאלות ואומרים מה הם חושבים על דבריו.

(ד) המחיצה שתי שיחות בין לקוח ובין עובד בחנות או במסעדה. בשיחה אחת מקבל הלקוח שירות טוב, ובשיחה האחרת הוא מקבל שירות רע.

מעכשיו יש שירות טוב לא רק בחו"ל אלא גם בישראל.

כתבו מה עושים האנשים והחברות לפי הקטע. השתמשו במבנה:

לא רק ... אלא גם ...

בעל קיוסק

בצל קיוסק לא רק אחי"ק אלא את האקוח מה נשא, אלא גם מנקה את השולחן ומפנה כליס מאוכלים.

בעלי החנויות / חברות ישראליות / מנהלי חברות

כתבו שניים שלושה משפטים על איש מקצוע בלי לומר מה הוא המקצוע, ושאלו זה את זה

מה הוא המקצוע. השתמשו במבנה: לא רק ... אלא גם ...

In two-three sentences describe a profession without naming it.

Ask each other what this profession might be. Use the construction לא רק... אלא גם...

10. אז יאללה, ב"!

בין "נו...!" ל"סליחה"

כתבו את דברי המלצר המנומס לפי דברי המלצר הלא מנומס.

המלצר הלא מנומס: אוף, איזה לכלוך על השולחן שלכם! אתם צריכים

לזוז מפה מייד. אני צריך לנקות עכשיו!

המלצר המנומס: סליחה, אני מצער שאני צריך לנקות את השולחן כעת

כבר יושבים, אבל אני בטוח שיהיה לכם יותר נעים לעבוד לי שולחן נקי!

(1) מה יש לך? אתה לא יכול לחכות? יש פה עוד אנשים. אני אבוא אליך כשיהיה לי זמן.

(2) זהו! אתם צריכים לקום. אני צריך לפנות את השולחן. סוגרים את המסעדה בעוד חמש דקות!

(3) שוב אתה משנה את ההזמנה? אתה לא יכול לשנות את ההזמנה כל רגע. תחליט כבר מה אתה רוצה, סלט או סנדוויץ'?

(4) אני "מת" על התוכנית הזאת. למה אתה רוצה שאני אכבה את הטלוויזיה? אם אתה לא רוצה לראות את התוכנית, אתה יכול ללכת הביתה!

11. א) מיכאל / מרים ילן שטקליס / לחן: נעמי שמר

חיביתי, חיביתי, חיביתי,
בכיתי, בכיתי, בכיתי,
ומי לא בא?
מיכאל.

ובחלון ישבתי,
והקשבתי,
והשבתי -
מיכאל.

כי=ש...

חרדתי=פחדתי

השכם=מוקדם

תדענה=ידעו

תפרענה=יפריעו

והוא הבטיח פעמיים
כי יבוא אחר-הצהריים.
ומי לא בא?
מיכאל.

ובגזזטרא צמדתי,
ולחצר נרדתי,
ותרדתי -
מיכאל.

שמלה לבשתי יפה מאוד,
וסינר, בו רקום אפרוח נרוד.
ומי לא בא?
מיכאל.

והוא לא בא.
והוא לא בא,
מיכאל.

והבובות פולן לישון השכבתי.
חשבתי: שלא תדענה -
שלא תפרענה -
אותי ואת מיכאל.

מחר אלך השכם בבוקר אל הגן,
ואשב לי ואבכה לי כל הזמן.
מיכאל.

(מתוך: בחלומי, מרים ילן-שטקליס)

כתבו את השיר של מיכאל.

ב) ענו על השאלות:

- למי הילדה חיכתה?
- כמה זמן, לפי דעתכם, היא חיכתה?
- היא סידרה, פינתה ואולי גם ניקתה את החדר. למה היא עשתה את כל הדברים האלה?
- כל כמה דקות היא שינתה את מקומה - לאן היא הלכה?
- למה היא עברה ממקום למקום? מה היא ניסתה לעשות?
- עד מתי היא קיוותה שהוא יבוא?
- מה אתם חושבים: אילו הוא היה בא - איפה הם היו מבליים ואיך?
- היא ישבה בגן ובכתה. מה אתם חושבים: היא עדיין ציפתה למשהו? למה?
- מה לדעתכם קרה בסוף?

ג) מה אתם חושבים: זה שיר ילדים? למה?

12. בניין פיעל, גזרת ל"י, זמן עבר

לגלות

	ז.	ז. / נ.	נ.
י.	גיליתי גילית גילתה	גילית גילתה	גילית גילתה
ו.	גילינו גיליתם גילו	גילינו גיליתם גילו	גילינו גיליתם גילו

(א) השלימו את הפעלים בכל הגופים:

אני	אתה	את	הוא	היא	אנחנו	אתם	אתן	הם/הן
ניסיתי	---	---	---	---	---	---	---	---
---	גילית	---	---	---	---	---	---	---
---	---	בילית	---	---	---	---	---	---
---	---	---	ציפה	---	---	---	---	---
---	---	---	---	חיכתה	---	---	---	---
---	---	---	---	---	שינינו	---	---	---
---	---	---	---	---	---	קיוויתם	---	---
---	---	---	---	---	---	---	פיניתן	---
---	---	---	---	---	---	---	---	ליוו

שיעור
14

עברית מן ההתחלה

(ב) 1) אמרו בעבר את נטיית הפעלים: לִכְבוֹת / לִרְמוֹת ומצאו את משמעותם במילון.

2) כתבו מילה נרדפת ל- לִרְמוֹת ומילה בעלת משמעות הפוכה ל- לִכְבוֹת.

- 1) Say the verbs לִכְבוֹת / לִרְמוֹת in the past tense (sing. + plural) and find the meaning in the dictionary.
- 2) Find a synonym for לִרְמוֹת and an antonym for לִכְבוֹת.

13. השלימו את הפעלים במשפט השני בזמן עבר, כהמשך למשפט הראשון. השתמשו בפיעל ל"י:

Complete the second sentence using past tense verbs as a continuation of the first sentence.

Use the following verbs:

הפעלים: לנסות • לנקות • לבלות • לגלות • לחכות • לשנות • לצפות • ללוות

באגדה: היה לנו כיף! בילינו נהדר!

(1) את זה אף אחד לא ידע קודם.

(אתה) --- משהו חדש!

(2) היא כבר לא דורון. היא קוראת לעצמה שי.

היא --- את שמה.

(3) הן לא קנו את המכונה מייד. הן קודם בדקו,

איך המכונה עובדת, ומה עושים איתה.

הן --- את המכונה לפני שהן קנו אותה.

(4) נו, נמאס לי - מתי הם כבר יבואו?!

(אני) --- הרבה זמן.

(5) הוא היה צריך לקבל הרבה כסף.

הוא --- למאָה אלף שקל לפחות.

(6) מלוכלך פה. למה אתן לא עושות משהו עם החדר?

מתי (אתן) --- את החדר.

(7) היא לא חזרה לבד הביתה.

(אנחנו) --- אותה.

(8) כשהיינו בפרץ עשינו חיים.

בבוקר הלכנו למוזאון, ובערב הלכנו להצגה או לקונצרט.

(אנחנו) --- נפלא!

14. (א) קראו את השיר ותרגמו אותו בעזרת מילון. Read the poem and translate it, using a dictionary.

גדול הוא האומץ לחכות / נתן זך

גדול הוא האומץ לחכות
מן האומץ לשפוך את הלב.
בבוא אפשר לשבות לב
אנשים, מה שאין כן אם מחכים:

כאן אתה לבד. אתה תולה תמונה
על הקיר, מיישר מרובד, מקשיב לצעדים,
חושב שאתה אומלל, זוכר מיד שאין זה גורל
מיוחד לך. אבל אתה קורע מכתב לגזרים, נזהר.
כאן אתה ברשותך לגמרי: שפוט
את עצמך, אם הכרח הוא. אך זכור: גם זה אינו העיקר.

(ב) אמרו איפה נאמר בשיר של נתן זך משהו דומה למשפטים האלה:

Where in the poem by נתן זך do you find something similar to what is said in these sentences:

קשה ומפחיד לחכות.

"גדול הוא האומץ לחכות".

- (1) קשה לחכות; יותר קל לגלות את הרגשות.
- (2) כשמגלים מה כואב, ומספרים על הבעיות, אנשים אוהבים אותך ומנסים לעזור לך.
- (3) אל תצפה שאנשים יאהבו אותך, כאשר אתה מחכה.
- (4) כשמחכים, מגלים את הבדידות.
- (5) תנסה להבין שיש דברים יותר חשובים מהמחשבות על מה שקורה לך.
- (6) כשתחכה, תגלה שיש עוד הרבה אנשים שמחכים.
- (7) כשאתה מחכה, אין לך למי לפנות - רק לעצמך.

(ג) השוו בין השיר של נתן זך לשיר של מרים ילן-שטקליס. חשבו על הנקודות האלה:

Compare the poems by נתן זך and מרים ילן-שטקליס. Think about the following points:

- (1) למי פונה המשורר בשיר?
- (2) בשני השירים מחכים ועושים דברים דומים. מה עושים?
- (3) מה ההבדל בין שני המחכים?
- (4) איזה שיר יותר אופטימי ולמה?
- (5) איזה שיר אתה אוהב יותר ולמה?

15. בניין פיעל, גזרת ל"י, זמן עתיד

לגלות

	ז.	ז. / ג.	ג.
	אָגלֶה	אָגלֶה	אָגלֶה
י.	תִּגְלֶה	תִּגְלֶה	תִּגְלֶה
	יִגְלֶה	יִגְלֶה	יִגְלֶה
ר.	נִגְלֶה	נִגְלֶה	נִגְלֶה
	תִּגְלוּ	תִּגְלוּ	תִּגְלוּ
	יִגְלוּ	יִגְלוּ	יִגְלוּ

(א) השלימו את הטבלה.

אני	אתה	את	הוא	היא	אנחנו	אתם/אתן	הם/הן
אנסה	---	---	---	---	---	---	---
---	תגלה	---	---	---	---	---	---
---	---	תבלי	---	---	---	---	---
---	---	---	יצפה	---	---	---	---
---	---	---	---	תחכה	---	---	---
---	---	---	---	---	נשנה	---	---
---	---	---	---	---	---	תקוו	---
---	---	---	---	---	---	---	ינקו

(ב) אמרו את נטיית הפעלים לזהות/לזכות בעתיד. ומצאו את משמעותם במילון.

המוכר הטוב

לנסות	האם המוכר ניסה להשפיע עליך לקנות משהו? מוכר טוב לא אנסה להשפיע על הלקוח לקנות משהו. אל (אתה) תנסה להשפיע על הלקוח לקנות משהו!
ללוות	(1) האם המוכרת --- אوتך לכל מקום שהלכת, ולא נתנה לך לבחור כרצונך? מוכרת טובה לא --- את הקונה לכל מקום שהוא הולך! אל (את) --- את הלקוח לכל מקום שהוא הולך!
לחכות	(2) האם המוכרים --- בסבלנות עד שהחלטתם מה לקנות? מוכרים טובים --- בסבלנות עד שהקונים מחליטים מה לקנות. (אתם) --- בסבלנות עד שהקונים יחליטו מה לקנות!
לגלות	(3) האם המוכרות --- לך שם של חנות אחרת, שמוכרת משהו שאתה מחפש, ואין בחנות שלהן? מוכרות טובות --- לקונה שם של חנות אחרת, שמוכרת משהו שאין בחנות! (אתן) --- לקונה שם של חנות אחרת, שמוכרת משהו שאין בחנות!
לצפות	(4) האם המוכרות --- לטיפ וכעסו, כשלא נתתם להן? מוכרות טובות לא --- לטיפ ולא כועסות, כשהן לא מקבלות טיפ! אל (אתן) --- לטיפ ואל תכעסו, כשלא תקבלו טיפ!
לנקות	(5) האם המוכר סידר ו --- את החנות, כאשר היה לו זמן, או שהוא דיבר בטלפון? מוכר טוב מסדר ו --- את החנות, כשיש לו זמן ולא מדבר בטלפון! אל תדברו בטלפון, אלא תסדרו ו --- את החנות, כשיהיה לכם זמן.
לשנות	(6) האם המוכרת --- את היחס אליך, כשאמרת שאתה מחפש משהו זול? מוכרת טובה לא --- את היחס ללקוח, כשהוא אומר שהוא מחפש משהו זול! אל (את) --- את היחס אל הלקוח, כשהוא יגיד שהוא מחפש משהו זול!
לפנות	(7) האם המוכרים --- אתכם מהחנות, כשהיה מאוחר, והם רצו לסגור את החנות? מוכרים טובים לא --- את החנות מהקונים, גם אם זאת השעה לסגור את החנות! אל (אתם) --- את הקונים מהחנות, גם אם מאוחר, ואתם רוצים לסגור את החנות.

פיעל ל"י

- (א) זהו בקטע את הפעלים בבניין פיעל, בגזרת ל"י.
- (ב) כתבו את הערך המילוני של כל פועל ומצאו את משמעותו במילון.
- a) Read the excerpt and identify the verbs in the פיעל conjugation, of the ל"י verb type.
- b) Write the dictionary entry for every verb, and look up its meaning.

ועל כל-פְּשָׁעִים תִּפְסֶה אֱהָבָה (משלי י 12)

אם השופט ימצא שהשוטר לא עשה פשעים נגד המדינה, הוא יזכה אותו והמדינה תהיה צריכה לפצות אותו בהרבה כסף. משפחתו תשמח מאוד. הם יצפו לו בבית, יעשו לו את העוגה שהוא אוהב ויצפו אותה בקרם מיוחד. כאשר הוא ייכנס הביתה, יכסו לו את העיניים, ויבקשו ממנו לזהות את האורחים לפי הברכות שהם יאמרו לו!

- 1) למילה פָּשַׁע יש כמה משמעויות. מצאו אותן במילון ואמרו:
(א) איזו מהן מתאימה לפסוק בכותרת? (ב) איזו מהן מתאימה לקטע?
- 2) מה אתם חושבים: על אילו פשעים מכסה האהבה?

- ג) לפניכם הסבר לפעלים שהופיעו בקטע. כתבו ליד כל הסבר את הפועל המתאים בצורתו המילונית (זכר יחיד בעבר, או בהווה, או בשם הפועל).

Below are the meaning of verbs which appeared in the passage. Next to each explanation write the appropriate verb the way it would appear in the dictionary (sing. m. past or present or inf.)

- 1) נתן כסף או משהו אחר כדי לבקש סליחה.
- 2) השופט אמר שהאיש לא עשה שום דבר רע.
- 6) הכיר.
- 3) שם משהו כדי שלא יראו מה יש מתחתיו.
- 4) שם חומר ששומר על הדבר או עושה אותו לטעים יותר.
- 5) חיכה.

אמרו זה לזה ברכות שאומרים לאדם, שמגיע הביתה אחרי תקופה ארוכה וקשה מחוץ לבית.

כדור הארץ מתחמם משנה לשנה, וחוקרים רבים מאמינים שצריך לחשוב על דרכים לעצור את התהליך, או לפחות להקטין את מהירות ההתחממות.

ההתחממות היא תוצאה של יותר גזים כמו דו-תחמוצת הפחמן (CO2) ומתאן באטמוספירה. הגזים האלה עולים מן המפעלים, מחומרי הניקוי, מן המכוניות, מן המכוניות החקלאיות ומן הכימיקלים בחקלאות המודרנית. הגזים יוצרים מעטפה מסביב לכדור הארץ, שמונעת מן האנרגיה של השמש, שהגיעה לכדור הארץ, לחזור לאטמוספירה ולקרר אותה.

ובאמת, חמש השנים האחרונות של המילניום היו השנים החמות של המאה. תהליך זה מסביר גם את מזג האוויר הקפריזי שאנחנו מכירים מן השנים האחרונות. מזג אוויר זה הוא תוצאה של תהליך ההתחממות.

חוקרים באירופה מצאו שבעונות החורף האחרונות ירדו רוב הגשמים במספר ימים קטן, ובימים האחרים של החורף כמעט לא היו גשמים. לא רק האוויר בכדור הארץ מתחמם, גם מי האוקיינוסים מתחממים. אחת התוצאות היא שאלמוגים רבים מתו באוקיינוס ההודי.

לפי החוקרים, המצב בעתיד יהיה קשה יותר: טמפרטורת כדור הארץ תעלה במאה הקרובה ב-5.2 מעלות צלסיוס. זה אולי נשמע מעט, אבל זה כמעט שליש (1/3) מעליית הטמפרטורה מאז תקופת הקרח עד לימינו. בעבר תהליך ההתחממות היה איטי וארוך, הוא נמשך עשרים אלף שנה וגרם לשינויים גדולים בכדור הארץ.

חוקרים ישראלים חושבים שמדינת ישראל צריכה לחקור את ההשפעות של תהליך ההתחממות באזורנו. יש חוקרים שחושבים שהירידה במספר ימי הגשם היא תוצאה של תהליך זה, ואחרים חושבים שעדיין מוקדם לומר שיש פה תהליך של 'עצירת גשמים'.

חוקרים אחרים אומרים שהאינפורמציה על טמפרטורת האזור היא לא נכונה, כי התחנות שבודקות את טמפרטורת כדור הארץ נמצאות ליד ערים גדולות. שם האוויר תמיד חם יותר בגלל המפעלים שנמצאים מסביב לערים ובגלל המכוניות הרבות.

בשדה בוקר, בדרום ישראל, יש מוסד מחקר גדול שעוסק בשינויים האקולוגיים בישראל. החוקרים במוסד זה מקווים לא רק להבין את תהליך ההתחממות, אלא גם למצוא דרכים איך לנצל את השמש לאנרגיה בבית, במוסדות ובמפעלים במקום חשמל או גז.

(לפי: צפירי רינת, עיתון הארץ, ינואר 2000)

ב) ענו נכון / לא נכון לפי הקטע:

- 1) החוקרים חושבים שהירידה במספר ימי הגשם היא בעיקר בערים גדולות.
- 2) בשנים האחרונות כבר אין שינויים רבים במזג האוויר מיום ליום.
- 3) בעתיד יהיה כדור הארץ יותר חם.
- 4) מעטפת הגזים מסביב לכדור הארץ מקררת אותה.
- 5) המפעלים והמכוניות גורמים לעליית הטמפרטורה.

(ג) סכמו את המאמר בשלוש הקטגוריות האלה:

Summarize the article using these three categories:

תהליך סיבות תוצאות

(ד) מה אתם ממליצים לעשות בחיי היומיום כדי למנוע את התחממות כדור הארץ.

(ה) אתם יוצאים להפגנה נגד המפעלים שמשתמשים בחומרים, שיוצרים 'מעטפה' ופוגעים באטמוספירה. כתבו 4 שלטים להפגנה.

(ו) מה אתם יודעים עוד על התחממות כדור הארץ? מצאו חומר בספרייה ובאינטרנט וספרו בכיתה.

19. אמונות תפלות (א)

חתול שחור מפחיד אתכם? אתם אומרים "בלי עין הרע" אחרי שאמרתם "כמה הוא יפה" או "כמה היא חכמה"? אתם ממשיכים ללבוש את החולצה הפוך כדי לשמור על המזל הטוב? אם כן, אתם מאמינים באמונות תפלות.

האמונות התפלות משותפות לאנשים רבים בכל העולם, ולכן אנחנו מוצאים אותן אמונות בחלקים שונים של העולם. הן נוגעות ברגשות עמוקים של כל אדם והן תוצאה של פחדים, רצונות וחלומות, שגם הם משותפים לאנשים במקומות שונים. לא רק אנשים, שאומרים שהם מאמינים באמונות תפלות, מתנהגים לפי אמונתם; גם אנשים, שאומרים שהם לא מאמינים באמונות תפלות, לפעמים מחכים עד שהחתול השחור יעבור את הכביש...

הינה מספר דוגמות לאמונות תפלות:

- בזמן החתונה כדאי לאישה לעמוד על הרגל של בעלה - כך היא תהיה החזקה בבית.
- אסור להכין שום דבר לפני שהתינוק נולד. רק אחרי שהוא נולד בריא, אפשר לקנות לו כל מה שצריך.

- כשאימא חוזרת הביתה עם תינוק בן יום או יומיים, צריך לשים מלח לפני הדלת. המלח עוזר למזל הטוב להיכנס לבית.
- לא כדאי לבחורה לא נשואה לשבת בפינת שולחן, כי אז היא לא תתחתן שבע שנים.

- אם שתיתם קפה ונשפך קצת קפה מתחת לשולחן, אסור לנקות את הקפה! קפה שנשפך מביא מזל טוב.
- כשחבר יוצא לדרך, אסור להסתכל עליו עד שהוא נעלם. אם תסתכלו עליו, לא תפגשו אותו יותר.
- אם משהו נשבר בבית, צריך מיד לשבור עוד שני כלים לא יקרים, כדי שלא יישברו דברים יקרים יותר.

- אם חבר יצא מהבית לבחינה או לנסיעה ארוכה, תשפכו אחריו מים, ואז המזל הרע יברח ולא יפגע בבני הבית.
- (לפי: עדי קסלר, עיתון ירושלים, יוני 1995)

- (ב) 1 למילה "תפל" יש שתי משמעויות: (1) לא חשוב (2) בלי טעם.
מה אתם חושבים: איזו משמעות מתאימה לאמונות אלה? למה?
- (2) מה אתם חושבים על אמונות תפלות?

קצת חוש הומור, בבקשה!

אנשים פונים לעיתון 'עין הטוב' ושואלים למה הם לא מצליחים, למה הם נכשלים, למה יש להם בעיות ולמה אין להם מזל. עיתונאי "עין הטוב" מאמינים באמונות תפלות. כתבו את תשובות העיתונאים למכתבים שכותבים לעיתון. התחילו כל תשובה במילה אילו.

תשובה: אתמול נשברה בבית שלי צלחת יפה, והיום נפלו ונשברו אצלנו שלוש צלחות עתיקות ויקרות.

תשובת העיתונאי: *אילו היית שוברת איז אצ שתי צלחות, ואלו אלמול, הצלחות היקרות לא היו נשברות.*

- (1) הכרתי את בעלי לפני שנה ואחרי חודש התחתנו. הייתה חתונה נהדרת, אבל מאז בעלי כל הזמן אומר לי מה לעשות, והוא לא מסכים שאני אצא מן הבית להיפגש עם חברים.
- (2) לפני עשר שנים נפרדתי מחברה טובה שלי, שיצאה לטיול בהודו. היא נעלמה ואני לא יודעת איפה למצוא אותה.
- (3) אשתי ילדה תינוק נחמד ויפה לפני חודש. קנינו לו כל מה שצריך לפני שהוא נולד, ויש לנו הכול. אבל אנחנו מאוד דואגים כי הוא לא מפסיק לבכות.
- (4) חברים טובים שלי הזמינו אותי לארוחת ערב לפני שלוש שנים, כדי שאפגוש אצלם בחור נחמד... הוא באמת נחמד ואנחנו חברים, אבל הוא רוצה להתחתן רק בעוד ארבע שנים.
- (5) בננו נסע לחו"ל כי הוא רצה ללמוד שם. כשנפרדנו ממנו, נתנו לו את ברכת הדרך. אחרי שבוע התחלנו לקבל מכתבים: הוא חולה כל הזמן, והוא עצוב מאוד. מאז גם אשתי חולה ואני מרגיש שגם אני הולך להיות חולה.
- (6) שום דבר טוב לא קורה לנו בזמן האחרון: כולם מרגישים לא טוב אצלנו. אשתי קיוותה לקבל עבודה - והיא לא קיבלה אותה. כבר כמה חודשים שהחנות במצב רע: פתחו חנות אחרת לידי וכל הלוקוחות עברו לקנות שם. המזל הטוב עזב אותנו. אני יושב בחנות ומצפה לנס, ואשתי לא שקטה, כל היום היא מנקה את הבית. גם כשנשפך קצת קפה היא מייד מנקה. אני לא יודע מה יהיה!?

- (ד) כתבו עוד מכתב לעיתון 'עין הטוב', ואחר כך כתבו את מכתב התשובה של העיתונאי.
- (ה) ספרו על אמונות תפלות נוספות שאתם מכירים.

איך אפשר היה לומר זאת אחרת?

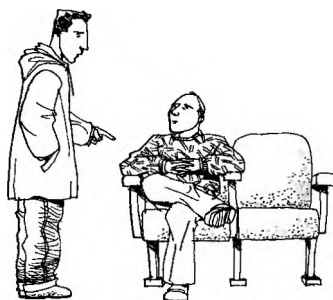
בעברית כמו בשפות אחרות, יש דרכים שונות לומר כל דבר. לפניכם משפטים בדרגות שונות של נימוס - דרגו אותם לפי דרגת הנימוס.

There are different levels of politeness in Hebrew, and there are different ways of saying the same thing.

See the following answers to various questions- rank them according to their level of politeness.

* = מאוד לא מנומס, ** = לא מנומס, *** = מנומס, **** = מנומס מאוד

באמנה:

**** סליחה, אולי יש מקום לידך?

*** אפשר לשבת פה?

** למה אתה לא זז, גם אני צריך מקום.

* אתה לא אוויר, תזוז כבר.

(1) - ברור שהיא נחמדה.

- אם את רוצה לדעת מה אני חושב, אז לדעתי היא נחמדה.

- הייתי אומר שהיא נחמדה.

- היא נחמדה וזהו!

(2) - חבל שצריך לבקש כל כך הרבה פעמים קפה...

- נו, מה עם קפה?

- אני הייתי שותה קפה בשמחה.

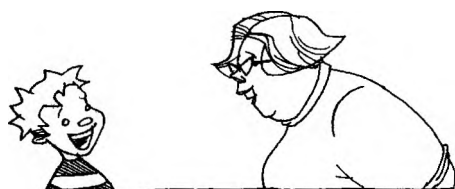
- סליחה, יש קפה?

(3) - אני? מה אני משוגע לצאת לטיול?

- אני מצטער, הייתי רוצה לצאת לטיול, אבל אני לא יכול.

- אני ממש לא רוצה לצאת לטיול.

- לא הייתי רוצה לצאת לטיול.

(4) - הייתי מבקש קצת שקט, אם אפשר.

- שיהיה שם שקט סוף-סוף!

- אולי אתם יכולים להיות בשקט?

- תפסיקו מייד את הרעש, שמעתם?!

Summary of Topics

האוצר הלשוני

Vocabulary

א. אוצר המילים

שמות עצם Nouns

פעלים Verbs

bravery	אומץ ז.ר.0.
coral	אֶלְמוֹג ז.
superstition	אמונה תפלה נ.
understanding	הבנה נ.
warming (of)	התחממות נ.
ring	טבעת נ.
planet earth	כדור הארץ ז.ר.0.
customer / client	לקוח ז. לקוחות
cleaning	ניקוי ז. ניקיון, ז. ניקיונות
miracle	נס ז.
poverty	עוני ז.ר.0.
the evil eye	עין הרע נ.
business	עסקים ז.ר.
stop	עצירה נ.
channel	ערוץ ז.
corner	פינה נ.
ice	קרח ז.
service	שירות ז.
layer	שכבה נ.
process	תהליך ז.

show / discover	גילה, לגלות
cause	גרם, לגרום ל...
reduce / diminish	הקטין, להקטין
get warm	התחמם, להתחמם
give birth	ילד, ללדת
turn off / put out (a light)	כיבה, לכבות
clean	ניקה, לנקות
clear	פינה, לפנות
expect	ציפה, לצפות
cool	קירר, לקרר
pour	שפך, לשפוך

שונות Miscellaneous

if	אילו
as a matter of fact	בעצם
the next day	למחרת

שמות תואר Adjectives

curtious	אדיב, אדיבה
international	בינלאומי, בינלאומית
opposite / upside down	הפוך, הפוכה
polite	מנומס, מנומסת
frightening / scary	מפחיד, מפחידה

שיעור

14

עברית מן ההתחלה

צורות: פועל: • בניין פיעל, גזרת ל"י, זמן הווה.

בגאיה: אגלה

• בניין פיעל, גזרת ל"י זמן עבר

בגאיה: גלית

• בניין פיעל, גזרת ל"י זמן עתיד

בגאיה: אגלה

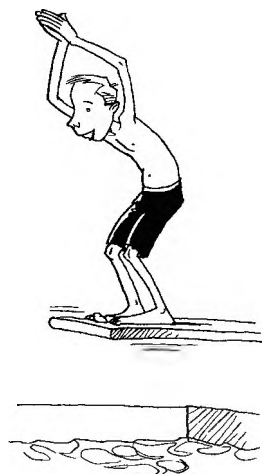
תחביר: • משפטי תנאי בטל The Conditional (Unreal Condition)

בגאיה: אילו קראת את הציתון, הי"ת יוצא אה קרה.

• לא רק... אלא גם...

בגאיה: נסעתי לא רק לבאר שבע, אלא גם לאילת.

Gerund

1. שמות פעולה

פְּתִיחָה	□ □ י □ ה
קִנְיָה	□ □ י □ ה
שִׁירָה	□ □ י □ ה
בִּיקוּר	□ □ י □ ו ר
הַפְסָקָה	□ □ □ □ ה □ ה
הַתְקַדְמוֹת	□ □ □ □ ה □ ו ת

ממלחמה לשלום - כותרות מן העיתון

(1) תושבי הצפון: די למלחמה! די לפגיעות! די לפציעות!

(2) מאתחול הפסקת אש בין שני הצדדים

(3) התקדמות בשיחות השלום

(4) היום - פתיחת הגבול בין שתי המדינות

(5) השבוע - ביקור הנשיא במדינה השכנה

שם פעולה הוא שם עצם המביע פעולה. לכל בניין יש משקל אופייני לשם הפעולה. אבל יש הרבה שמות פעולה חריגים, ויש פעלים שאין להם שמות פעולה. שם פעולה כמו כל שם עצם: (א) הוא בעל מין דקדוקי - זכר או נקבה, (נסיעה=נ.). (ב) הוא מקבל את 'הא' היידוע (הנסיעה). (ג) יש לו צורת סמיכות (נסיעת-). (ד) הוא מקבל כינויים (נסיעתי, נסיעתך וכו'). שמות הפעולה הנלמדים בשיעור זה, נגזרים מפעלים ידועים ולא הובאו ברשימת המילים החדשות בסוף השיעור.

The gerund is a verbal noun (noun form of the verb) expressing an action.

Every conjugation has a typical pattern for the gerund, but there are many irregular gerunds and there are verbs that have no gerund.

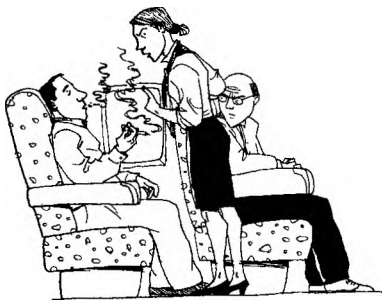
The gerund, like all nouns, has a grammatical gender - masculine or feminine (נסיעה=נ.).

It may receive the definite article (הנסיעה). It may be part of a construct state (נסיעת-), and may receive personal pronouns (נסיעתי, נסיעתך וכו').

The gerunds learned in this lesson are derived from known verbs, and they do not appear in the list of new words at the end of the lesson.

התאימו את כותרות המשנה לכותרות הראשיות בעמוד הקודם.

- (א) הנשיא יבקר השבוע במדינה השכנה וייפגש עם ראש הממשלה.
- (ב) אתמול הפסיקו שני הצדדים את המלחמה ומחר יפתחו בשיחות.
- (ג) בטקס חגיגי יפתחו היום שרי החוץ את הגבול, ומעכשיו אפשר יהיה לעבור ממדינה למדינה בלי ויזה.
- (ד) "השיחות על השלום, שהתחילו לפני שבוע מתקדמות ואנחנו אופטימיים", אמר שר החוץ.
- (ה) תושבי הצפון מבקשים ששני הצדדים יפסיקו להילחם, לפגוע ולפצוע.

2. ועוד כותרות מן החדשות

- (א) סמנו את שמות הפעולה בכותרות.
- (1) עלייה במספר התיירים הנכנסים לישראל - ירידה במספר הישראלים שנוסעים לחוץ לארץ.
- (2) ממחר: העישון בטיסות "אל-על" אסור.
- (3) ההזמנות למקומות במלונות בירושלים - דרך המחשב.
- (4) היום השמיני לשביתת הרופאים בבתי החולים - הבוקר הפגנת רופאים ליד משרדי הממשלה.
- (5) התנגדות השגריר בצרפת להחלטת משרד החוץ על סגירת המשרדים בפריז.
- (6) אין יותר מיסים על קניית טלוויזיה בחוץ לארץ.
- (7) משרד הבריאות הפסיק את מכירת התרופה עד לבדיקה חוזרת של התרופה בבתי החולים.
- (8) הצלחה למדעי המחשב באוניברסיטת הנגב: עלייה גדולה במספר הסטודנטים.
- (9) הפגנת סטודנטים: שיעורי ספורט לתואר ראשון - כפייה!
- (10) מחקר חדש: בעיות בהתפתחות ילדים של אימהות מעשנות.
- (11) מחקר בסיני: אכילת ירקות בבישול סיני מסורתי עוזרת לשמירת רמת כולסטרול נמוכה בדם.

(ב) השלימו את המשפטים לפי הכותרות. Turn these headlines into complete sentences.

שימו לב: בכותרות מופיעים שמות פעולה, ואילו במשפטים אתם מתבקשים להשתמש בצורות הפועל בזמן המתאים או בשם הפועל.

Please note: In the headlines gerunds are used, in the sentences you are asked to use verb in different tenses or in the infinitive.

3-א: מספר התיירים שנכנסים לישראל **צלה**, ואילו מספר התיירים שיוצאים מישראל **ירד**.

- (1) אסור --- כש --- באל על.
- (2) אפשר --- מקומות במלונות בירושלים דרך המחשב.
- (3) הרופאים --- כבר שמונה ימים. היום הם --- ליד משרד ראש הממשלה.
- (4) במשרד החוץ --- לסגור את המשרדים בפריז. השגריר הישראלי בצרפת --- לכך.
- (5) מעכשיו יכולים הישראלים --- טלויזיה בחוץ לארץ בלי לשלם מיסים.
- (6) משרד הבריאות לא מסכים ש --- את התרופה החדשה עד ש --- אותה שוב.
- (7) החוג למדעי המחשב --- מאוד באוניברסיטת הנגב. מספר הסטודנטים בחוג זה ---
- (8) הסטודנטים --- , כי הם חושבים ש --- עליהם ללמוד ספורט.
- (9) לפי מחקרים חדשים, ילדים של אימהות ש --- לאט יותר.
- (10) אם --- ירקות ש --- אותם בדרך הסינית המסורתית, --- על רמת כולסטרול נמוכה בדם.

3.

השלימו את שם הפעולה לפי הפועל.

שימו לב, בתרגיל יש משקלים שונים של שמות פעולה לפי הבנינים והגזרות שלמדנו.
לפעמים יש לשנות את שם הפעולה לצורת הסמיכות או לצורת הריבוי.

Use the following verbs to fill in the gerund.

Please note, The exercise contains different forms of the gerund in accordance with the various grammatical forms we learned. Sometimes the gerund will have to be turned into the plural or into the construct state.

□□□ - □□□ י□□ ה□□ נ.

(1) נסענו לתל אביב ובחזרה. בגלל ה --- היינו עייפים.

(2) החיילים שמרו כל הלילה. הם ישנו כל היום למחרת בגלל ה --- הארוכה.

(3) הסופר הצעיר כותב בסגנון מיוחד. הוא פופולרי
בגלל סגנון ה --- המעניין שלו.

(4) ישבתי על כיסא לא נוח, ועכשיו יש לי כאב גב.
הגב שלי כואב בגלל ה --- על הכיסא הזה.

(5) פגשנו איש מעניין ודיברנו איתו שעה ארוכה.
בגלל ה --- הזאת איחרנו לשיעור.

□□□ - □□□ י□□ ה□□ נ.

(6) אני שונאת לרוץ בשיעור ספורט, כי ה --- האלה "גומרות אותי".

(7) אני אוהב ללכת לישון מאוחר, אבל בבוקר אין לי כוח לקום.
ה --- המוקדמת "הורגת" לי את היום!

(8) היא שרה כמו מלאך. איזו --- נהדרת!

(9) טסנו מקניה לאוסטרליה. ה --- הייתה ארוכה מאוד.

□□□ ה□□ - □□□ יי□□ נ.

(10) אסור לשתות אלכוהול מתחת לגיל 18. --- אלכוהול אסורה.

(11) נעים לקנות בקניון הזה. ה --- כאן נעימה.

(12) קל לעלות להר הזה. ה --- להר הזה קלה!

(13) אסור לבנות עוד קומה בבניין הזה.
--- קומה נוספת אסורה.

(14) קשה לשחות בים. ה --- בים קשה, לכן אני
מעדיף לשחות בבריכה.

שיעור

15

עברית מן ההתחלה

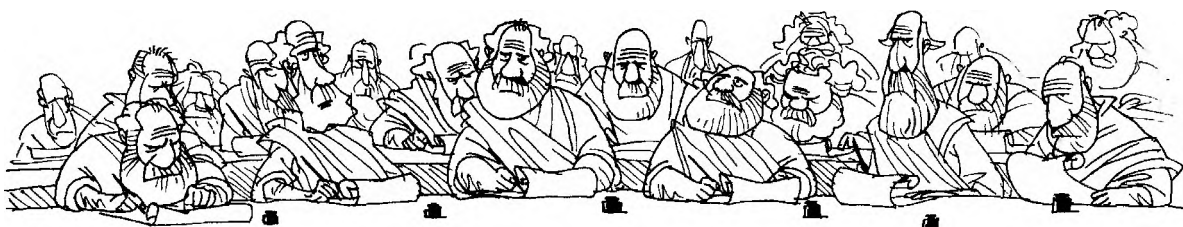
351

- (15) מפסיקים את השיעור לעשר דקות ואחריה --- חוזרים לכיתה.
 (16) בעוד שבוע מתחילים ללמוד. לפני --- הלימודים אנחנו רוצים לטייל בנגב.
 (17) הצייר הדריך אותנו במוזאון. אחריה --- שלו אני מבין מה זאת אומנות מודרנית.
 (18) העיתונאי המליץ על הסרט הזה. הלכנו לסרט, אחרי שקראנו אתה --- החמה שלו.
 (19) הסרטים של הבמאי הצעיר מצליחים מאוד. אחרי --- של סרט אחד, הזמינו אותו לעשות עוד סרט.

- (20) היא החליטה לא לצאת לטיול. גם אנחנו החלטנו לא לצאת לטיול, אחרי ששמענו עלה --- שלה.
 (21) מצאנו מכונת מצוינות, אבל בעל המכונת לא מסכים למכור לנו אותה, לפני שהוא מקבל את --- אשתו וילדיו.

- (22) המורה מצלם כמו שצילמו באמריקה לפני שבעים שנה. הוא אוהב --- אמריקני.
 (23) דני ומיכל מחנכים את ילדיהם בדרך ספרטנית. אני לא מאמין ב --- כזה.
 (24) איך סידרתם את החדר? אני לא מסכים ל --- הזה.
 (25) בבאר שבע גר רופא שמטפל בחולים בשיטות מיוחדות. הרבה רופאים מתנגדים לדרך ה --- שלו.
 (26) דודה שלי תבקר אותנו מחר. ה --- שלה תמיד קצרים מדי.
 (27) בגן הבוטני בירושלים מגדלים צמחים מכל העולם. יש שם שיעורים מיוחדים ל --- צמחים אקזוטיים.
 (28) הייתה ישיבת מורים וסתם פטפטו. נמאס לי מכל ה --- האלה ומכל ה --- האלה.
 (29) היום מתרגמים את התנ"ך לאלפי שפות. ה --- הראשון של התנ"ך היה במאה השלישית לפני הספירה לשפה היוונית. תרגמו אותו במצרים שבעים או שבעים ושניים זקנים.

- 30 הרבה ילדים מתרגשים בבחינות. הפסיכולוגים מנסים למצוא דרך למנוע את ה --- הזאת.
- 31 יוסקיה כעס כי אף אחד לא התנדב לעבוד במטבח של הקיבוץ. הוא אומר שכולם מדברים על --- , אבל אף אחד לא מוכן להתנדב!
- 32 ילדי כיתה א' התקדמו מלימודיהם. המורים כתבו להורים על ה --- היפה של ילדיהם.
- 33 עיר העולים בנגב התפתחה יפה בשנים האחרונות. קראנו בעיתון על ה --- העיר ונסענו לראות מה בנו בה.

4. א) מה גורם לאנשים לצחוק?

שימו לב: בקטע מופיעים מספרים ליד שמות פעולה. בתרגיל ב) יש להפוך את שמות הפעולה האלה לפעלים.
Please note: Numbers appear next to the gerunds in the excerpt. In exercise ב. you will be changing the gerunds into verbs.

במשך שנים רבות עסקו פילוסופים, פסיכולוגים וסוציולוגים בניסיונות להבין מה גורם לאנשים לצחוק. תאוריות רבות "נולדו" כדי לתת הסבר⁽¹⁾ לצחוק: יש חוקרים רבים שחושבים שהצחוק הוא תגובה להפתעה⁽²⁾. אנחנו צוחקים כאשר אין התאמה⁽³⁾ בין התיאור⁽⁴⁾ של המצב, או בין מה שאנחנו מצפים שיהיה, לבין מה שקורה באמת.

חוקרים אחרים רואים בהומור תגובה למצבים פסיכולוגיים או חברתיים בעייתיים: ההומור והצחוק הם רגע של ניצחון על פחד או הפגנה⁽⁵⁾ של כוח ושליטה⁽⁶⁾ במצב. כשאדם משתמש בהומור, זה סימן שהוא בסדר, שהוא לא נכשל. קבוצה אחרת של חוקרים חושבת שההומור הוא יכולת מיוחדת של חלק מן האנשים.

במחקר, שעשה פרופסור טברסקי מאוניברסיטת פרינסטון, נמצא שאנשים חושבים שהם בעלי חוש הומור, אף על פי שהאנשים שמכירים אותם, לא חושבים שיש להם חוש הומור. כנראה שאנשים חושבים שהומור הוא סימן להצלחה⁽⁷⁾ והם רוצים לחשוב שהם מצחיקים.

במחקר אחר אספו אנשים שעברו פגיעות⁽⁸⁾ מוחיות בגלל תאונה או מחלה. לאנשים אלה הייתה פגיעה רצינית באונה הימנית של המוח. רמת האינטליגנציה שלהם הייתה רגילה⁽⁹⁾, ולא היה להם שום קושי בהבנה של מצבים. החוקרים רצו לדעת מה תהיה התגובה של אנשים פגועי מוח לבדיחות. החוקרים סיפרו לנבדקים סיפורים שגורמים לאנשים בריאים לצחוק ורשמו את תגובותיהם.

פגועי המוח "נכשלו" בשני מבחני ההומור: במבחן ההבנה⁽¹⁰⁾ של סוף מצחיק של בדיחה, ובמבחן היצירה וההמצאה⁽¹¹⁾ של סוף מצחיק לסיפור.

ההסבר להבדלים בתגובות קשור לתפקיד האונה הימנית במוח. האונה הימנית בונה את ההתקשרויות⁽⁸⁾ בין אנשים וקשורה לרגשות וללימוד שפה. בעזרת האונה הימנית אנשים זוכרים את העבר הקרוב ומוצאים פתרונות לבעיות מיידיות. האונה הימנית דומה לדיסק ה-RAM במחשב, העוסק בפתרון בעיות ובהבנת המצב שקורה בכל רגע במחשב. דיסק ה-RAM שונה מה-HARD DISC שעוסק בשמירת⁽⁹⁾ אינפורמציה ובזכירה⁽¹⁰⁾ רחבה. הבנה והמצאה של סוף לבדיחה קשורות להבנה מיידית, ולכן פגיעה באונה הימנית היא פגיעה ביכולת ההבנה והיצירה של סוף מצחיק.

(לפי: ינאי עופרן, עיתון הארץ, מאי 1999)

למה ומתי אנשים צוחקים, לפי המאמר?

(ב) למה ומתי אנשים צוחקים, לפי דעתכם?

השלימו את המשפטים בעזרת פעלים לפי שמות הפעולה הממוספרים בקטע.

Many gerunds appear in the excerpt. In this exercise you are asked to turn the gerunds into verbs in different tenses or into the infinitive. Complete the sentences using verbs according to the gerunds in the excerpt.

תאוריות רבות "נולדו" כדי לתת הסבר(ו) לצחוק.

(1) יש הרבה תאוריות שמנסות להסביר את הצחוק.

(2) אנשים צוחקים, כשמשו --- אותם.

(3) אנחנו צוחקים, כשהמצב לא --- למה שאנחנו --- לעצמנו קודם.

(4) כשמישהו צוחק, הוא --- כוח ואומר לכולם: אני --- במצב.

(5) כשיש לך הומור, אתה אומר לכולם: אני --- בחיים.

(6) במחקרים בדקו אנשים, שתאונה או מחלה --- במוחם.

(7) לפגועי המוח היה קושי --- את הסוף של הבדיחה, והם לא היו יכולים --- סוף מצחיק.

(8) אנשים --- זה עם זה בעזרת האונה הימנית.

(9) ה-HARD DISC --- ו --- אינפורמציה רחבה.

במשפטי לוואי, כשהפעול במשפט הטפל הוא בהווה, (ואינו בשלילה או בכינוי חבר) אפשר בדרך כלל לומר ה... במקום ש...

In attributive sentences - when the verb in the dependent clause is in the present tense, it is usually possible to say ה... instead of ש...

הצעיר הלומד פילוסופיה, אצל פרופסור לוי, יהיה יום אחד פילוסוף חשוב. "האונה הימנית דומה לדיסק ה-RAM במחשב, העוסק בפתרון בעיות ובהבנת המצב שקורה בכל רגע במחשב."

העם ההלכים בחשך ראו אור גדול (ישעיה ט 1)

שיעור

15

עברית מן ההתחלה

354

שבצו את שמות הפעולה מן הרשימה במשפטים.

שימו לב: לפעמים יש לשנות את שם הפעולה לצורת רבים או לנסמך בצירוף סמיכות.

Complete the sentences with the gerunds from the list below

Note that sometimes you are required to use the gerund in the plural form or in a construct state.

התנדבות / הדרכה / פתיחה / הפגנה / פטפוט / המלצה / טיסה / עלייה / שירה /
טיפול / שתייה / הזמנה / שמירה /

(1) ביקרנו במוזאון. ה --- במוזאון הייתה מצוינת, אבל היה שם הרבה רעש, ולא יכולנו לשמוע ברור את ההסברים.

(2) לא באתי לחתונתך כי לא קיבלתי --- .

(3) עוד לא התחילו ללמוד באוניברסיטה. --- שנת הלימודים באוניברסיטאות תהיה רק בעוד חודש.

(4) מחר תהיה ליד הַכְּנֶסֶת --- גדולה נגד המיסים החדשים על דירות ובתים.

(5) הם לא מפסיקים לדבר. בגלל --- האלה, אי אפשר ללמוד בשקט.

(6) היא מעדיפה לנסוע שעות במכונית, רק לא להיות באוויר. היא פשוט שונאת --- .

(7) לפני שהן עזבו את העבודה בבנק, הן ביקשו מהמנהל מכתב --- .

(8) ראשי ממשלות אף פעם לא יוצאים החוצה לבד.

יש עליהם --- שעה-שעה ויום-יום, ומלווים אותם לכל מקום.

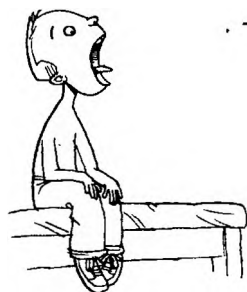
(9) תינוקות צריכים --- יומיומי, כי הם לא יכולים לאכול, להתרחץ ולהתלבש לבד.

(10) בטיולים ארוכים בשמש, האוכל לא כל כך חשוב. יותר חשובה ה --- .

(11) בבתי חולים יש הרבה אנשים שעובדים בלי לקבל כסף. בלי עבודת ה --- שלהם, אי אפשר היה להמשיך ולטפל בחולים כמו שצריך.

(12) השנה הגיעו לישראל יותר תיירים. לפי הסְטָטִיסְטִיקָה הייתה --- של 30% במספר ההזמנות לבתי המלון.

(13) כל שיעור מוֹזִיקָה בבית הספר שלי נפתח בעשר דקות של --- בציבור. כך אנחנו לומדים המון שירים חדשים.

6. שמות פעולה רבים לא נבנים לפי המבנה המוצג בטבלה. חלקם הם שמות פעולה של בניין אחר ולחלקם משקל אחר. בתרגיל הבא יש מספר דוגמות של שמות פעולה כאלה.

Many gerunds are constructed differently from what is shown in the table. They are either gerunds of another 'binyan' or they take a different pattern. In the next exercise there are several examples of gerunds of this sort.

(א) לפניכם שמות של סרטים, ומתחתם מספר משפטים המתארים את הסרט. התאימו את שם הסרט לתיאור.

Below are movie titles and several sentences about their contents. Match the title with the appropriate descriptive sentence.

 ירושלים חיפה תל אביב גניחות קטנות	עבודת אדמה ירושלים חיפה תל אביב	אהבה זו יום אחד ירושלים חיפה תל אביב	 ירושלים חיפה תל אביב
	כעסים ופחדים ירושלים חיפה תל אביב	חזרה הביתה ירושלים חיפה תל אביב	
נגינה עד מוות ירושלים חיפה תל אביב			

- איש זקן שחי כל השנים בכפר ועבד את אדמתו, צריך למכור את האדמה ולעזוב את הכפר.
- צעיר בא מארץ אחרת ולא מצליח להיכנס לחברה הגדולה.
- בחורה צעירה נוסעת לבקר את הדודים בעיר הגדולה, אבל לא מוצאת אותם בבית. היא פוגשת בחור ומבלה איתו יום אחד. הם אוהבים זה את זה, אבל נפרדים אחרי יום.
- ילדה "עושה כסף" מסיפורים שהיא כותבת לעיתון. היא מספרת על הרגשות שלה: היא כועסת על העולם ופוחזת מהאנשים הרעים שמסביבה.
- סיפור על חייל שחוזר הביתה, ומוצא שהחיים בבית הם לא כל כך יפים ושקטים, כמו שהוא חשב, כשהיה רחוק מהבית.
- אגדה על צעיר, שחי רק כדי לנגן. ביום שהוא יפסיק לנגן הוא ימות.
- אישה שגונבת אוכל מהסופרמרקט, ונותנת אותו לאנשים עניים, שמחכים לה בחוץ.
- זוג זקנים נפגש בחופשה. הוא מזמין אותה לרקוד, הם רוקדים ורוקדים עד ש...

(ב) לפי שמות הסרטים האלה כתבו בקיצור את סיפור הסרט, כמו בתרגיל 6.

Write a synopsis of the movies story, according to the name of the movie, as in exercise 6.

(1) חתונה בלי סוף

(2) החלום המתוק של חווה

(3) שנה של שינה

(4) הזמנה למשחק

(ג) כתבו עוד שמות של סרטים, הצגות תאטרון או ספרים שיש בהם שמות פעולה.

7. מילון

Greetings and Congratulations

ברכות ואיחולים

ברכות ואיחולים רבים אומרים בעברית בעזרת שמות פעולה.

מילות:

לאדם שיוצא לדרך ארוכה, אומרים: נסיעה טובה!

כשמדברים עם אדם אחד ומבקשים למסור שלום לאדם אחר, אומרים: דרישת שלום!

כשמצטערים על משהו לא טוב שנעשה, אומרים: סליחה!

מצאו במילון את משמעות שמות הפעולה והתאימו להם את ההסברים:

אומרים לאיש, שמישהו במשפחתו מת.

התאקלמות קלה!

אומרים לפני יום הכיפורים.

חתימה טובה!

אומרים למי שגמר את הצבא.

גיוס נעים!

אומרים למי שעולה לארץ.

ברכות לשחרור!

אומרים למי שהולך לצבא.

החלמה מהירה!

אומרים לאיש חולה.

ניחומים מכל הלב!

המרכז הקהילתי בחיפה

תוכניות לחנוכה

- ◆ נגינה וריקודים לאור נרות
- ◆ בישול של מאכלים מסורתיים בשמן
- ◆ ציורים בצבע ובניית חנוכיות
- ◆ שירה בציבור - שירי חנוכה לגדולים ולקטנים
- ◆ צילומים באור ובחושך
- ◆ נסיעה לירושלים, טיול ברחובות העיר וצילומי חנוכיות

אמרו מה יעשו בחנוכה במרכז הקהילתי בחיפה. הפעלים צריכים להיות בזמן עתיד.

צאנו: יצאנו לירקנו לאור נרות.

9. **התפילה שאחרי הדלקת הנרות**

הנרות הללו אנו מְדַלִּיקים על הניסים ועל הנפלאות ועל התשועות ועל המלחמות, שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה על ידי כוהנך הקדושים. וכל שמונת ימי חנוכה הנרות הללו קודש הם, ואין לנו רשות להשתמש בהם, אלא לראותם בלבד כדי להודות ולהלל לשמך הגדול, על ניסךך ועל נפלאותיך ועל ישועתך.

(1) כמה ימים נמשך חג החנוכה?

(2) מה מותר ומה אסור לעשות עם הנרות?

סביבונים וחנוכיות, סופגניות ודמי חנוכה, נרות ופסטיבלים. חג החנוכה, כמו חגים רבים אחרים בתרבות הישראלית, הוא חג של קניות ומכירות, בישולים וטיולים; אבל כשחושבים על המשמעות האמיתית של החג עולות שאלות רציניות על התרבות הישראלית והקשר שלה להיסטוריה היהודית. אחת השאלות היא, מה המשמעות של חג החנוכה ליהודי חילוני, ואיך הוא יכול לחגוג באמת את החג הזה?

החגיגה של חנוכה היא חגיגת ההתנגדות של התרבות היהודית לתרבות היוונית. היוונים אסרו על לימוד תורה ועל שמירת שבת, על מילת הבנים ועל אכילת אוכל כשר. המכבים לחמו נגד הפיכת ירושלים לעיר יוונית ונגד הקרבת חזיר בבית המקדש. ההצלחה של המכבים היא גם הניצחון על היוונים וגם הניצחון על היהודים המתיוונים. איך יכול יהודי חילוני, שרוצה לראות בישראל ארץ של תרבות מערבית, לחגוג את חג החנוכה? או: איך יהודי דתי מודרני, שרוצה לראות רפורמות בדת היהודית, יכול לחגוג את חג החנוכה?

יהודים חרדים חושבים שהישראלים החילוניים דומים למתייוונים. אבל לדעתי יש כמה הבדלים בין המתיוונים ובין הישראלים החילוניים. ההבדל הראשון הוא הפְּיָה: המתיוונים דיברו על כפייה בכוח של הדת היוונית על היהודים. החילוניים של היום לא מבקשים לכפות את החילוניות. הם מאמינים בחופש דתי.

הבדל אחר קשור בשאלה מה היא התרבות הלאומית במדינת ישראל. הישראלים החילוניים רצו לבנות מודל אֶלְטֶרְנָטִיבי של תרבות יהודית: לא שמירת מצוות כמרכז התרבות היהודית, אלא תרבות בעלת ארבעה אֶלְמֶנטִים: דיבור, כתיבה וקריאה בשפה העברית, שמירה והכרה של הנוף הארץ ישראלי, ידיעת ההיסטוריה היהודית והישראלית ובניית חיים לאומיים חדשים.

זה היה החלום של תחילת הציונות החילונית. האם החלום הזה הגיע אל סופו? כן ולא.

מצד אחד, האלמנטים המיוחדים של התרבות הישראלית הולכים ונעלמים. כולם מדברים על ה"כפר הגלופאלי", והתרבות הישראלית הופכת להיות יותר ויותר מערבית: בשפה יש יותר ויותר מילים משפות אחרות; יש "ריצה" לתרבות המערבית בכל עניין: בשירה ובנגינה, בחינוך ובאומנות, בתרגום ספרים ובנסיעות לחוץ לארץ, באופנה ובאוכל, בחגים וביום-יום.

מבצע חנוכה בית

מחחיל עכשיו!

השמות הכי מזליקים בעיצוב הבית
בית לוחם 8 ימים כדי ליצור סל המזון שלכם וזה זה יהיה בדיעבד

נס בַּח השמן!

פרסומות בעיתון
בחדש פסח

אבל מצד אחר הישראלים ממשיכים בחיפוש התרבות הישראלית: ברדיו יש חזרה לשירים ישראלים. בקולנוע יש עלייה במספר הסרטים הישראלים. בחנויות הספרים יש הצלחה גדולה לספרים ישראלים. מדברים על צילום ישראלי ועל עיצוב ישראלי. מדברים על סגנון כתיבה ישראלי ועל שירה ישראלית, כותבים על בישול ישראלי, על דרכי חשיבה ישראליות ועל סגנון בנייה ישראלי, ויותר מכל מדברים על דיבור ישראלי!

(לפי: יאיר שלג, עיתון הארץ, חנוכה 1997)

"איך יכול יהודי חילוני, שרוצה לראות בישראל ארץ של תרבות מערבית, לחגוג את חג החנוכה?" מה התשובות בקטע לשאלה זו?

(ב) מה דעתכם על אלטרנטיבה תרבותית - חילונית?

(ג) פרויקט לחיזוק התרבות הישראלית

ועדת תרבות נותנת כסף לתוכניות ולפרויקטים שמייצגים את התרבות הישראלית. לפי הקטע, חשבו לאיזה פרויקט הם ייתנו כסף, ולאיזה פרויקט הם לא ייתנו כסף? סמנו כן או לא ואמרו למה.

A special Zionist culture committee allocates money to programs and projects that represent Israeli culture. According to the excerpt - think which project will be funded money and which project will not. Circle כן or לא and explain why.

- (1) בניית בתים בסגנון האזור, סגנון מזרחי, ים-תיכוני כן / לא
- (2) תרגום ספרות מערבית כן / לא
- (3) צילומי מקומות רחוקים ומיוחדים בעולם כן / לא
- (4) ערבי שירה של שירי ארץ ישראל הישנים כן / לא
- (5) קורסים לבישול צרפתי ואיטלקי כן / לא
- (6) ערבי קריאה של סיפורי עם מכל העולם כן / לא
- (7) המצאת מלים חדשות בעברית למכונות ולמכשירים כן / לא
- (8) טיולים משפחתיים בשבתות בכל הארץ כן / לא

שיעור
15

עברית מן ההתחלה

360

- 9) שמירת הטבע וניקוי חופי הארץ כן / לא
- 10) מציאת שמות עבריים למסעדות ולחנויות כן / לא
- 11) מכירת ציורים ופסלים של אומנים ישראלים כן / לא
- 12) כתיבת הצגות תאטרון באנגלית כן / לא
- 13) נסיעות של צעירים לאַסְיָה ולאֶפְרִיקָה כן / לא
- 14) קניית ציורים וצילומים של אומנים ישראלים כן / לא
- 15) הסרטת פגישות עם דור הראשונים כן / לא
- 16) עיצוב גינות בסגנון בִּינְלָאוּמִי כן / לא

ד) המחזו דיון בוועדת התרבות הישראלית.

Dramatize a discussion in the Israeli Culture Committee.

ה) כתבו מה דעתכם על הפרוייקט של "חיזוק התרבות הישראלית".
האם פרוייקט כזה מיוחד לישראל או שהוא יכול להיות גם במקומות אחרים?

11. אל יאֵלֶּה, ה"י!

כיופים עם החברה

חלמנו על חופשה ופינטָזְנוּ על כיופים עם כל החברה - אבל לא יצא כלום מהפנטזים האלה! ישבנו סתם במלון, כמו בכל סופֶּשְׁבֹּעַ רגיל בבית ודיברנו.

- על מה דיברתם?

- על המצב. היו דֶּסְקוּסִים מעניינים. האמת היא שלא תמיד יכולתי להבין את כל ההתְּפַלְסְפוּיִת... שטויות!

- ומה עם איזה סיפורים פיקנטיים?

- גם ריכלנו - אלא מה?! במיוחד על הבוס.

פעם הוא בא לעבודה ופעם הוא לא בא -

כבר נמאס מההתְּפַלְסְפוּיִת שלו!

- ואיך היה האוכל במלון?

- שום דבר מיוחד, כמו בבית, רק קצת יותר נְשֻנָּשִׁים בין הארוחות, וזהו!

נתחו את שמות הפעולה המודגשים - שורש ובניין. נסו לנחש את משמעויותיהם או

למצוא אותן במילון או אצל החברה...

דסקוסים

- מונית... מונית...
- כן. לאן?
- למלון המלך שלמה. זה רחוק?
- לא כל כך. רבע שעה. אני מקווה שלא יהיו פקקים.
- תגיד, לא שמעתי חדשות ואני רואה שאצלך הרדיו פתוח. קרה משהו?
- לא. כרגיל. ממשיכים בשיחות גם פה וגם שם. מנסים להסכים על ההסכמים.
- מי יודע לאן כל זה הולך. ראית איזה משוגע! איך הוא עובר אותי?
- אני דווקא בעד. מוכרחים לתת הזדמנות לדרך אחרת.
- כן. באופן כללי גם אני חושב כך, אבל צריך לעשות הכול לאט לאט.
- תיזהר, כמעט עברת באור אדום. תעשה לי טובה. סע לאט. תגיד, בעד מי הצבעת?
- כמו כולם. לא שאני מסכים עם כל מה שהוא אומר, אבל חשבתי שצריך לתת כוח למפלגה גדולה ולא ללכת על מפלגות קטנות, כי הם לא ייכנסו לכנסת. מה הולך פה?
- איזה פקק!
- מה אתה אומר על כל העניין הזה, עם השופטים האלה?
- אני מבין שכועסים, אבל לא הלכתי להפגין - אי אפשר לומר לשופטים איך לשפוט. בשביל זה יש כנסת ויש חוקים. את בית המשפט ואת הנשיא צריך להשאיר מחוץ לפוליטיקה.

- כן ולא. הם כמוני וכמוך במדינה. אוי, איזה פקק! אני כבר מאחר.
- הינה, זה המלון. הגענו. בוא, אני אעזור לך עם המזוודות.
- תודה רבה. היה לי נעים לדבר איתך.
- גם לי. כל טוב!

המחיצה שיחה דומה על בעיות השעה בין ספר/ית ללקוח/ה.

מילים:

הַזְדַּמְנוּת נ. • הַסָּכֵם ז. • הַזְבִּיעַ, אֶהְזִיעַ • מוֹנִית נ. • סָפָר ז. • פֶּקֶק ז.

Summary of Topics

האוצר הלשוני

Vocabulary

א. אוצר המילים

שמות עצם Nouns

פעלים Verbs

lobe	אונה נ.
cease-fire	הפסקת אש נ.
theater play	הצגה נ.
department (in university)	חוג ז.
sense	חוש ז.
pig	חזיר ז.
secularism	חילוניות נ.
circumcision	מילה (ברית מילה)
tax	מס ז. מיסים
victory	ניצחון ז. ניצחונות
doughnut	סופגנייה נ.
(a) laugh	צחוק ז.
public	ציבור ז.
difficulty, difficulties	קושי ז. קשיים
level	רמה נ.
ambassador	שגריר ז.
response / reaction	תגובה נ.

invent / make up	המציא, להמציא
recommend	המליץ, להמליץ (על...)
film	הסריט, להסריט
demonstrate	הפגין, להפגין
(be) Hellenized	התייוון, להתייוון
(be) opposed to	התנגד, להתנגד (ל...)
impose	כפה, לכפות (על/את)
describe	תיאר, לתאר

שמות תואר Adjectives

adult / old	מבוגר, מבוגרת
traditional	מסורתי, מסורתית
funny	מצחיק, מצחיקה
complete/whole	שלם, שלמה

Grammatical topics

ב. נושאים לשוניים

Gerund

• שמות פעולה צורות:

באגלות: פתיחה, ריצה, בנייה, הפסקה, ביקור, התקדמות

Gerund in Construct state and Plural

• שמות פעולה בסמיכות וברבים תחביר:

באגלות: החלטת האמנה, ישיבות אורים

Greetings and Congratulations

• ברכות ואיחולים מילון:

שיעור

15

עברית מן ההתחלה

364

1. **אני יכול** / נתנו זך

אני יכול לצייר
אך אינני יודע

אני יודע לנגן
אך אינני יכול

נאם יבוא מישהו ויאמר לי -
שכל העולם בָּמָה

אירק לו ישר בפרצוף.

(מתוך: כל החלב והדבש, 1983)

?"אירק לו ישר בפרצוף" למה?

The Superlative

ערך ההפלה

עלות:

יוסי הוא המוזיקאי הטוב ביותר בכיתה שלנו!

יוסי הוא המוזיקאי הכי טוב בכיתה שלנו.

ה+שם עצם+שם תואר+ביותר

ה+שם עצם+הכי+שם תואר

2. (א) קראו ואמרו את השאלה שאפשר לשאול על כל משפט.

מוזיקאים משהו - משהו

- (1) המספר הגדול ביותר של אנשים ששמע קונצרט היה ב-5 ביולי בסנטרל פארק, בניו יורק. זה היה קונצרט פתוח של התזמורת הפילהרמונית, ושמע אותו קהל של 800.000 אנשים!
 - (2) זמר האופרה המבוגר ביותר עד היום, מארק רייזן, שר באופרה "ייבנגי אונייגין" בתאטרון בולשוי, במוסקו, ב-13 ביולי 1895. הוא היה אז בדיוק בן 90!
 - (3) לפסנתרנית הרומניה זילה דלברנקה (1887-1991) הייתה הקריירה המוזיקלית הארוכה ביותר בהיסטוריה. היא התחילה לנגן כאשר הייתה בת שלוש, והמשיכה עד גיל מאה ושלוש. ברסיטל שנתנה בגיל מאה ושלוש, מחא לה הקהל כפיים שש פעמים, כדי שתחזור ותנגן.
 - (4) הזמן הארוך ביותר של מחיאות כפיים לאומן היה ביולי 1991, בווינה, אוסטריה. הקהל מחא כפיים במשך שעה ועשרים דקות לפלסידו דומינגו, ששר את המלט!
(לפי: ספר השיאים של גינס, 2000)
- כתבו עוד חמש שאלות הקשורות בשיאים ובלמוזיקה.

(ב) איזו מוזיקה אתם הכי אוהבים?

(ג) מיהו המוזיקאי האהוב עליכם ביותר?

(ד) כתבו שלוש פרסומות לדיסקים, לקונצרטים, למוזאון או להצגת תיאטרון בעזרת "ביותר" ו"הכי".

הסרט הפופולרי ביותר בעיר "אהבה של יום אחד!"
המוזיקה הכי רומנטית עם הסיפור ה"מדליק" ביותר!!!

כל אחד מהאנשים שנכנסו לאולם הקונצרטים, מצא את כיסאו, ישב עליו וחיכה בסבלנות להתחלת הקונצרט.

בשעה שמונה וחצי כיבו את האורות ובאולם היה חושך. אז פתחו חברי התזמורת בנגינת קונצרטו לפסנתר של באך. אחר כך הייתה הפסקה של כחצי שעה, ואחריה ניגנו חברי התזמורת עוד קונצרטו לפסנתר של באך.

כשהאנשים יצאו מן האולם, הם היו צריכים לענות על שאלה אחת פשוטה: איזה קונצרטו כתב באך, ואיזה נכתב על ידי תוכנת המחשב EMI (Experiment in Musical Intelligence).

רוב האנשים ששמעו את הקונצרט לא ידעו לומר איזה קונצרטו נכתב על ידי תוכנת המחשב, ואיזו היא המוזיקה המקורית של יוהן סבסטיאן באך.

מוזיקת EMI היא תוצאה של שנות מחקר ארוכות. פרופסור דיוויד קופ מאוניברסיטת קליפורניה בסנטה קרוז, בדק מאות יצירות של באך ובנה רשימות של כללי השפה המוזיקלית של באך: חוקים וסימנים מוזיקליים, הקמוניות שמופיעות פעמים רבות ומשפטים מוזיקליים. אחר כך הוא חיבר את הכול ליצירה אחת. זהו הקונצרטו החדש של באך. בעזרת הרעיונות של קופ ובעזרת תוכנת המחשב החדשה EMI, יצרו החוקרים דיסק, ובו ניסו לחקות יצירות של מלחינים ידועים: סונטה של בטהובן, סוויטה של רחמנינוף, מזורקה של שופן ועוד.

האנשים, ששמעו את היצירות המוזיקליות של המחשב, נהנו מן הקונצרט ואפילו התרגשו ממנו. הם היו בטוחים שהם שומעים יצירה מקורית של מלחין מפורסם כמו, באך, מוצרט, או שופן. אבל אחרי שסיפרו להם שהיצירות האלה הן של המחשב, הם שינו את דעתם, ואמרו שהם לא נהנו מן המוזיקה ושהיא לא ריגשה אותם. זה אומר שהמשמעות של היצירה המוזיקלית לא נמצאת רק באוזנם של השומעים, אלא גם במוחם ובליבם.

ההתפתחויות הטכנו-אקדמיות האלה גורמות לקושי אצל אוהבי המוזיקה; אנשים אלה מאמינים שהסגנון המיוחד של כל מלחין הוא תוצאה של רגשות ואפילו של יצרים עמוקים, של מחשבות רציניות ושל כישרונות לא רגילים, שאי אפשר לחקות אותם.

ה-EMI הוא לא מלחין. הוא לא מנסה לומר משהו ולא רוצה לגלות רגשות ומחשבות. הוא חסר רגשות ואין לו רעיונות עמוקים.

"המוזיקה של ה-EMI יכולה להיות אמיתית ומרגשת לא פחות מהמוזיקה של המלחינים הגדולים", אומר פרופסור קופ, "השאלה מי הוא המלחין של היצירה, ומה הוא רצה לומר, לא שייכת לשפיטה המוזיקלית ולהנאה ממנה. המוזיקה היא מתנה ולא שואלים עליה כדי ליהנות ממנה, כמו שלא שואלים על הטבע. כשיוצאים לטיול ורואים נוף נהדר בטבע, לא שואלים, מה הטבע "רוצה" לומר לנו. לטבע אין רעיונות עמוקים, רצונות מיוחדים או רגשות מקוריים. הנוף עצמו מרגש אותנו וגורם לנו לחשוב. כך גם המוזיקה."

אבל גם פרופסור קופ מסכים שהמוסיקה הממוחשבת שהמחשב יצר עד עכשיו, היא מוזיקה "רזה". הוא אומר: "היצירות בנויות לפי תכנית ויש בהן סדר. אין ביצירות הפתעות כמו בעולם האמיתי, ולכן הן עדיין נשמעות לא אמיתיות. כדי לכתוב מוזיקה שתשמע כמו מוזיקה אמיתית, יהיה צריך לחקות את השמחה שמוצאים בטבע, את הבדידות ששומעים ברוח הלילה ואת הגעגועים לאהבה."

(לפי: עיתון הארץ (מהעיתון ניו יורק טיימס), דצמבר 1997)

(ב) השלימו את המשפטים לפי הקטע.

- (1) תוכנת המחשב החדשה EMI מתאימה לא רק למוזיקה של באך אלא גם ---
- (2) כאשר סיפרו לאנשים שהמוזיקה שהם שומעים היא מוזיקה של מחשב ---
- (3) אף על פי שהמחשב יצר מוזיקה יפה, ---
- (4) אילו משמעות המוזיקה הייתה רק באוזן השומעים ולא במוחם, ---

(ג) מה יש גם במוזיקה אמיתית וגם במוזיקה ממוחשבת, ומה יש רק במוזיקה אמיתית ואין במוזיקה ממוחשבת?

אמרו משפטים לפי הקטע והוסיפו את שם התואר בצורה הנכונה.

What do real music and computerized music have in common, and what does only real music have? Say sentences and add the adjective in the correct manner.

תשובה: חוקים (אומנותי)

גם באזיקה אמיתית וגם באזיקה ממוחשבת יש חוקים אמנותיים.

(1)	סימנים	(מוזיקלי)
(2)	הפתעות	(מיוחד)
(3)	רגשות	(עמוק)
(4)	הרמוניות	(מעניין)
(5)	מחשבות	(רציני)
(6)	סגנון	(שונה)
(7)	משמעות	(אובייקטיבי)

(ד) כתבו קטע דומה על זן גודל ללא זן גודל, או שקספיר ללא שקספיר, או....

4. שבצו את התארים בצורה הנכונה.

שימו לב: בשמות עצם רבים צורת הריבוי לזכר היא **ות** ובשמות עצם ממין נקבה צורת הריבוי היא **ים**.

Complete the sentences using the appropriate forms of the adjectives. Note that many masculine nouns end in the plural form with **ות** and a few feminine nouns end in the plural form with **ים**.

וְכָל-הָעַם רָאִים אֶת-הַקּוֹלֹת (שמות כ 15)

(גדול) (נהדר)	(יורק) (צר)	(קטן) (לבן)	(שקט) (קריד)	(1) המוזיקה הזאת פותחת לי חלונות --- לעולמות --- . כשאני שומעת את המוזיקה הזאת אני רואה שדות ---, דרכים --- בנויות מאבנים --- ומעל, בשמים, ציפורים --- שעולות למעלה, למעלה. (2) במוזיקה הזאת אני שומע קולות --- של רוחות בלילות ה --- של הסתיו. (3) אני שומעת במוזיקה הזאת רעיונות --- על החיים. זאת מוזיקה ששומעים במלונות --- ו---. זאת מוזיקה של אנשים ---. במוזיקה הזאת יש רעש של העולמות ה --- של האדם המודרני: ערים ---, רחובות ---. עם הצלילים של המוזיקה הזאת עולים בי מילים ---, חלומות ---, יצרים --- ופחדים ---. (4) כשאני שומע את המוזיקה הזאת, אני מרגיש שכל הזיכרונות ה --- ביותר שלי מתחילים להופיע. אני עובר למקומות --- ורואה אורות --- שמנסים להגיע אליי - מתקרבים ומתרחקים. (5) איזה עושר יש במוזיקה הזאת! אני "שומע" בה צבעים כמו בגן עדן: פירות --- ו---. במוזיקה הזאת יש סודות ---, ויש בה כוחות לא --- שגורמים לי לרגשות ---. המוזיקה הזאת עומדת מעל כל הקירות ה --- שעומדים בין האדם והטבע. המוזיקה שוברת את הגבולות הלא --- שיש בין האדם לבין הטבע. (6) המוזיקה הזאת שולחת ידיים --- ו --- אל האדם. אנחנו צריכים לסגור את העיניים ה --- שלנו, לשמוע את הצלילים המיוחדים ולחלום, לחלום ולישון...

תארו מוזיקה בצבעים, בצורות ובמטאפורות אחרות.

חלומות טובים

(א) קראו את הצירופים האלה ברבים וביחיד והסבירו למישהו שמתחיל ללמוד עברית על סוגים שונים של סיומות שם העצם בעברית. השתמשו במשפטים 1-5.

Read the following expressions and explain to someone who is just beginning to learn Hebrew, the different nouns suffixes in Hebrew. Use the sentences 1-5.

הצירופים:

ברבים: מקומות יפים, דרכים קטנות, אבנים עתיקות, שמים כחולים, הגעגועים האלה, השנים הארוכות, רחוק מן הגיהנום, בלי מחשבות על מוות...
חמאה רכה, כוסות יין, ידיים עוזרות, נשים צעירות, מילים טובות ובתים חמים - חלומות רומנטיים...

ביחיד: מקום יפה, דרך קטנה, אבן עתיקה, שמים כחולים, הגעגועים האלה, השנה הארוכה, רחוק מן הגיהנום, בלי מחשבה על מוות...
חמאה רכה, כוס יין, יד עוזרת, אישה צעירה, מילה טובה ובית חם - חלום רומנטי...

- 1) יש מילים שאין להן רבים, כמו ---
- 2) יש מילים שהן תמיד בזוגי, כמו ---
- 3) יש מילים בנקבה שאין להן סימן מיוחד לנקבה, כמו ---
- 4) יש מילים שהסיומת שלהן ברבים היא **ות**, אבל הן ממין זכר, כמו ---
- 5) יש מילים שהסיומת שלהן ברבים היא **ים**, אבל הן ממין נקבה, כמו ---

(ב) הפכו כל משפט לרבים או ליחיד.
שימו לב לתארים: הם תמיד מתאימים למין הדקדוקי - זכר או נקבה - ולא לצורה.
יש מילים שאי אפשר להפוך אותן לרבים, ולהפך.

Turn each sentence into the singular or plural.

Make sure the adjectives agree with the gender - masculine or feminine - and not with the form. Some words do not have a singular / plural form.

- 1) יש לנו ספקות גדולים בקשר למהות האמיתית של הריבונות ההיסטורית.
ביחיד:
- 2) אין יתרון גדול לעיקרון הכלכלי של חיסכון לאומי.
ברבים:

(3) הצוות המעולה, שעמד בצומת המרכזי, נתן תות אדום לכל אדם.
ברבים:

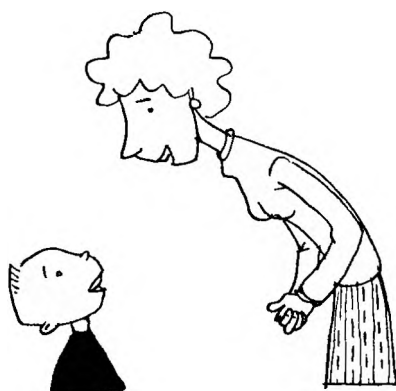
(ג) מצאו את משמעות המילים במילון, וכתבו שוב את המשפטים במילים אחרות.

באנחנו: יש לנו ספקות בקשר ל...: אנחנו כל כך בטוחים...

מספרים גדולים

1,000	- אלף
2,000	- אלפים
3,000	- שלושת אלפים
4,000	- ארבעת אלפים
9,000	- תשעת אלפים
10,000	- עשרת אלפים
11,000	- אחד עשר אלף
12,000	- שנים עשר אלף
13,000	- שלושה עשר אלף
14,000	- ארבעה עשר אלף
19,000	- תשעה עשר אלף
20,000	- עשרים אלף
100,000	- מאה אלף
1,000,000	- מיליון
1,000,000	- מיליארד

אלה פקודי בני-ישראל לבית אבתם כל-פקודי המחנות
לעבאתם שש-מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות
וחמשים:
(במדבר ב 32)

כתבו את מספר בני ישראל.

7. (א) אמרו בקול רם את המספרים בתרגילים וכתבו את התוצאה.

(ב) אמרו עוד חמישה תרגילים נוספים מאלף ועד מיליון.

$$389574 : 3 =$$

$$542 : 12 =$$

$$12,397 - 8,959 =$$

$$3,578 + 4,642 =$$

$$197 \times 2003 =$$

$$354.382 + 508 =$$

$$5,291 - 389 =$$

$$932 \times 11 =$$

= הֵם / שְׁנוּה

- מִינוֹס / פְּחוֹת

+ פְּלוֹס / וְעוֹד

x קְפוֹל

: לְחֶלֶק

8. (א) קראו את המספרים במילים והשלימו את הברכה.

ברכה ליום הולדת

(ב) כתבו עוד ברכה ליום הולדת.

9. (א) ענו על החידות.

חידות - בואו נאמר ש...

- (1) בואו נאמר שאדם אוכל כל יום בערך 10 פרוסות לחם. כמה פרוסות לחם אוכל אדם בחייו, אם הוא חי 57 שנה, ועד גיל 3 הוא לא אכל לחם בכלל?
- (2) בואו נאמר שאדם ישן כל לילה 7 שעות. כמה שעות ישן אדם בחייו, אם הוא חי שמונים שנה, ובשלוש השנים הראשונות לחייו הוא ישן 12 שעות כל יום?
- (3) בואו נאמר שאדם כותב כל יום בערך 120 מילים. כמה מילים אדם כותב במשך 87 שנים?

(ב) כתבו עוד שלוש חידות דומות, ושאלו זה את זה מה התשובה עליהן.

Comperative Phrase and Comperative Clause

מילות השוואה ומשפטי השוואה

• יותר מ...

ירושלים יותר גבוהה מתל אביב.

• יותר מאשר

בירושלים יש יותר מקומות קדושים מאשר בתל אביב.
הירושלמים אוהבים לשבת בבית יותר מאשר לטייל ברחובות.

• פחות מ...

ירושלים פחות מודרנית מתל אביב.

• פחות מאשר

לתל אביב באים פחות תיירים מאשר לירושלים.
הירושלמים פחות נהנים להופיע בבגדים מיוחדים מאשר התל אביבים.

לפני מילת יחס, או לפני שם הפועל משתמשים לרוב ב-מאשר.

In most cases מאשר precedes prepositions or infinitives.

11. (א) השלימו את הקטע במילים יותר ופחות.

ירושלים ותל אביב

ירושלים היא אחת הערים העתיקות בישראל ושמה מופיע פעמים רבות בתנ"ך. היא עתיקה הרבה --- מתל אביב, אבל השם תל אביב נמצא כבר פעם אחת בתנ"ך:

הגולה=בבל

"וַיָּבֹאוּ אֶל הַגּוֹלָה תֵּל אַבִּיב" (יחזקאל ג, 15).

בספר יחזקאל תל אביב היא בגולה, זאת אומרת בבבל.

עד שנות השבעים הייתה תל אביב העיר הגדולה ביותר בישראל, אבל היום יש בירושלים --- אנשים מאשר בתל אביב, אי אפשר לדעת כמה שנים יימשך המצב הזה, כי בתל אביב יש הרבה --- צעירים מאשר בירושלים.

התל-אביבים חושבים, שהחיים בתל אביב מעניינים --- מאשר בירושלים; העיר חיה מבוקר עד בוקר, ולכן בפרסומות קוראים לתל אביב "עיר ללא הפסקה". ירושלים היא עיר אחרת - אומרים התל-אביבים - עיר שקטה --- מתל אביב. אבל הירושלמים לא מסכימים ואומרים: בירושלים יש לא --- מקומות לבלות מאשר בתל אביב.

"הירושלמים סגורים --- מאשר התל-אביבים" - אומרים הצעירים בתל אביב. אולי בגלל החומה, אולי בגלל ההיסטוריה הארוכה, אולי בגלל הגבול עם המדבר, או בגלל ההרים הגבוהים, יש משהו קשה ודרמטי בירושלים. החיים בירושלים --- קלים ופשוטים מאשר בתל אביב. גם מזג האוויר שונה בשתי הערים. תל אביב נמוכה וקרובה לים ואין בה אוויר הרים קריר. לכן חם בה בקיץ --- מאשר בירושלים, אבל בחורף נעים לטייל ברחובות תל אביב --- מאשר ברחובות ירושלים, עיר הרוחות.

ירושלים, 2001

תל אביב, 2001

(ב) כתבו על שתי ערים אחרות בצורה דומה. השתמשו ב- יותר ופחות.

(ג) המחזו ויכוח בין שני אנשים על שתי ערים אחרות, בארץ אחרת.

12. (א) כתבו משפטי השוואה על הזוגות האלה בעזרת התארים המצורפים והוסיפו עוד שלושה תארים ועוד זוגות כרצונכם.

Write sentences comparing these couples, use the given adjectives, and add three more couples.

(1) ישראל / ארצות הברית (גדול)

(2) אירופה / אסיה (עשיר)

(3) בשר / ירקות (בריא)

(4) אלסקה / אפריקה (חם)

(ב) כתבו על הזוגות האלה והוסיפו תארים כרצונכם.

(1) מחשב / אומנות

(2) ציור / קריקטורה

(3) חוק / מסורת

(4) עברית / ---

13. **אֲנִי אוֹהֶבֶת אוֹתָךְ יוֹתֵר מִכָּל דָּבָר אֲחֵר / רִיקִי גֶל**

יותר מאשר השמש אוהבת את היום,
יותר מאשר הקיץ אוהבת את החום,
יותר מאשר החורף אוהב את הקור,
יותר מאשר היין אוהב את השיפור,
יותר מאשר הגשם אוהב את הענן,
יותר מהשעון שאוהב את הזמן,
יותר מאשר רומיאו אוהב את ג'ולייט,
יותר מאשר סוקרטס אוהב את האמת,
יותר מאשר החופש אוהב פרפרים,
יותר מאשר שופן שאוהב את הפסנתר,
אני אוהבת אותך יותר מכל דבר אחר.

(1) אמרו את השיר שוב בצורה הזאת:

האהבה שלה יותר גדולה מהאהבה של השמש ליום.

(2) הוסיפו עוד ארבע שורות לשיר.

(3) כתבו את השיר או את המכתב אליה מהאיש, שהיא אוהבת יותר מכל דבר אחר.

כל אומן יודע שציור פרצוף הוא אחד האתגרים הרציניים ביותר. בפרצוף, שהוא "אזור" אליפטי של 20-30 סנטימטרים עם עיניים, שיניים, פה, אף, ואוזניים, יש עושר לא רגיל של צורות וקווים. מצד אחד צריך לחשוב איפה בדיוק יהיה כל חלק, ומה יהיה היחס המדויק של כל חלק בפנים לחלקים האחרים. מצד שני, אם האומן חושב רק על הדיוק ועל 'האמת', הוא לא חופשי והוא לא אומר אמיתות אומנותיות בצבע, בצורה, בקו ובקומפוזיציה. לכן "טיפול" האומנים בפרצוף האדם יותר מאשר בכל נושא אחר.

בתקופתנו, כשכל אדם מכיר אנשים מפורסמים מצילומים ומן הטלוויזיה, יש לציירים יותר חופש מאשר בעבר: הם יכולים "לצייר את דעתם" על האדם ולא את הפרצוף ה"אובייקטיבי". הם מציירים בפרצוף את הפחדים שלהם מהאדם הזה, את כעסם עליו, או את אהבתם אליו. לכן אפשר לומר שרוב הציירים של היום, שמציירים פרצופים של אנשים מפורסמים, הם קריקטוריסטים.

יש שני סוגים של קריקטוריסטים: ציירים מהסוג הראשון רוצה שהאנשים יכירו מייד את האיש וגם יראו מייד את הגרוטסקי ואת המצחיק. אלה הם בדרך כלל הקריקטוריסטים בעיתונים. הם מחקים את המיוחד בפרצוף האדם, אבל בונים אותו בצורה שונה מהמציאות: אף ארוך במציאות יהיה אף ארוך יותר בקריקטורה מאשר בפרצוף המקורי; פה קטן יהיה החלק הקטן ביותר בפרצוף גדול ורחב; אדם מכוער יהיה מכוער מאוד בקריקטורה, וכן הלאה. מי שמסתכל בקריקטורה נהנה, כי הוא מגלה מייד את האיש שמופיע בקריקטורה, ושם לב לקווים פיזיים שהוא לא ראה קודם באותו פרצוף.

הסוג השני של הקריקטוריסטים הוא האומנים, שמנסים להבין את חוכמת הפרצוף. אומנים אלה לא רק רוצים שאנשים יראו מייד מי האיש, אלא גם רוצים לגלות מה נמצא מאחורי הפרצוף - את האופי של האדם ואת המיוחד לו. הקריקטורה מנסה להיות קלה ומינימליסטית יותר מאשר הפרצוף האמיתי, או הציור הקלאסי של הפרצוף. זה לא אומר שהיא נעשית בקלות, אבל הרעיון שמאחורי התמונה צריך להיות רעיון חד וברור. קריקטורה טובה היא התיאור הנכון ביותר של האדם, והיא נותנת הרגשה כאילו היא נעשתה בקלות, הקלות של האמת הברורה לכול!.

חנוך פיבן

(לפי: ההקדמה של דני קרמן לספר פיבן, חנוך פיבן)

בחרו צילומים של אנשים מפורסמים ונסו לחשוב איך הייתם מציירים את הקריקטורה של הפרצוף שלהם. השתמשו ב- יותר מ... / פחות מ...

צאגוה: I x יש אאנניס גזאזא, אאכנ בקריקטורה האאנניס של יהא החאק הגזאזא באתר ברצאזא.

15. מן הפעיל לסביל

לבניינים פיעל והפעיל יש צורה פסיבית: פועל והופעל.
פעלים אלה מופיעים הרבה יותר פעמים בגוף שלישי.

The הפעל and הפעיל construction have a passive form - פועל and הופעל.
They appear mostly in the third person.

בניין פועל, גזרת השלמים, עבר, הווה ועתיד בגוף III

הוא	היא	הם/הן	
סופר	סופרה	סופרו	סיפר
מסופר	מסופרת	מסופרים/מסופרות	מספר
יסופר	תסופר	יסופרו	יספר

בניין הופעל, גזרת השלמים, עבר, הווה ועתיד בגוף III

הוא	היא	הם/הן	
הורגש	הורגשה	הורגשו	הרגיש
מורגש	מורגשת	מורגשים/מורגשות	מרגיש
יורגש	תורגש	יורגשו	ירגיש

(1) אמרו בצורה דומה את הפעלים: דיבר בפועל והפסיק בהופעל.

16. (א) קראו את הכותרות מן העיתון. בכותרות אלה מופיעים פעלים בשלושת הבניינים הסבילים (פסיביים) בעברית: נפעל, פועל והופעל.

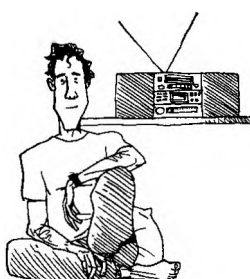
(ב) זהו את הפעלים והפכו את המשפטים כך שהפועל יהיה בצורתו הפעילה (האקטיבית): מנפעל - לפעל, מפועל לפיעל ומהופעל להפעיל.

שימו לב: חלק מן המשפטים הפעילים יהיו בסתמי, מכיוון שלא מצוין שם הגוף הפועל במשפט הסביל.

Read the newspaper headlines. Verbs from the three passive conjugations appear in these headlines - the passive conjugations in Hebrew are: נפעל (nif'al), פועל (pu'al), and הופעל (huf'al). Identify the verbs and turn the sentences into active sentences. From נפעל (nif'al) to פעל (p'al), from פועל (pu'al) to פיעל (pi'el), and from הופעל (huf'al) to הפעיל (hef'il).

Please note: Some of the active sentences will be impersonal because the acting person is not indicated in the passive sentences.

הפסקה עבודתו של מנהל בנק בגליל.
הפסיקו את עבודתו של מנהל בנק בגליל.

כותרות

(1) תמונה שצוירה על ידי שאגאל, נמכרה בחצי מיליון דולר

(2) חמישה עובדים במפעל כימיקלים הועברו לבית חולים במרכז הארץ

(3) בשונה הבאה יוכנסו מחשבים חדשים לכל בתי הספר

(4) שני קופים, שהוחזקו במשך יומיים בלי מים, נשלחו לטיפול בבית חולים ומרירי

(5) נהגים שיתפסו נוהגים באור אדום, יזהרו, ובפעם השנייה יישפטו

(6) שחקנים מהוליווד: הסרט יסרט רק אם יבטח שלום באזור

(7) חולים ממדינות המזרח התיכון יטופלו על ידי רופאים ישראליים

רק טוב!

- (א) זהו את הפועל בסביל (פסיבי).
- (ב) הפכו כל פועל סביל לפעיל (אקטיבי).
- (ג) מצאו את פירושו במילון.
- (ד) תרגמו את המשפט כולו.

(1) כל החיילים במדינה שוחררו.

(2) מקם השלום האזורי הוקדם למחר. המקם ינוהל בעברית ובערבית.

(3) פוטרנו כל עובדי המפעלים של הצבא.

(4) מומחר ישודרו רק שירי אהבה ושלוש.

בקיצור ולעניין

- (א) קראו את הידיעה.
- (ב) מצאו את פירוש ראשי התיבות במילון וענו על השאלות.

Look up the meaning of the abbreviations and acronyms in the dictionary and answer the questions.

חח"כ ד"ר א.ב. כהן, שהופיע אתמול אהח"צ בת"א, סיפר על דו"ח שנכתב ע"י מורים לשפות מארה"ב, שעבדו בשירות האו"ם. בדו"ח נאמר, שחיילי צה"ל מעדיפים בד"כ לדבר בקיצור ובראשי תיבות!

- (1) מי דיבר?
- (2) מתי ואיפה?
- (3) מי כתב מה?
- (4) איפה הם עובדים?
- (5) מה הם חושבים על החיילים?

מה אתם חושבים : למה משתמשים בקיצורים בצבא?

(ג) כתבו את הכתובת במילים שלמות.

עו"ד לוי
שדי נילי"י מסי 7
ת"ד 54321 ב"ש

לכב' גב' אהרונ' ופרופ' אהרונ'
רח' ביל"ו מס' 5, י-ם

(ד) לפניכם שיחה בראשי תיבות ובקיצורים שלא יימצאו במילון.
נסו לפענח, או שאלו ישראל 'מעודכן'.

The following conversation includes acronyms and abbreviations that cannot be found in the dictionary, only an “up-to-date” Israeli would know them. Try to decipher them.

19. אז יאולה, ב"!

נפרדים

- שמע, ממש חבלייז. שרייש.
- אין מה לעשות, הלויז לא מתאים, וזהו זה.
- ואם תחשוב טוב, תראה שכל העניין זלייז.
- אבל אם אתה דווקא רוצה - זבש"ך.
- תדשד"ש לחברה.

פּרידוֹת

- אז זהו. צריך לומר שלום, אין מה לעשות, לכל דבר יש סוף.
- מתי אתה אז?
- כבר. אני רוצה לתפוס את האוטובוס הבא.
- קנית כרטיס הלוך ושוב?
- כן, בטח. אני אחזור. ויהיה לכם קשה להיפטר ממני.
- נו, אז עכשיו הזמן לומר לך שאנחנו ממש מצטערים שאתה עוזב.
- תגיד, מאין האוטובוס יוצא?
- מרציף 8. יש שם כבר תור גדול.
- טוב. תשמור על עצמך. ותצלצל כשתגיע.
- באמת תודה רבה. היה יופי!
- אין בעד מה. הכיף כולו שלנו!
- הינה, אני כבר מתחיל להתגעגע.
- אוף! אני שונאת פרידות. אז יאללה.
- ביי!

המחיצו שִׁיחָה דומה בין חברים בכיתה בסוף הלימודים.

מילים:

הָאֵלֶּכְסָנְדֵּר • נֶפֶטֶר, אֶלֶפְטֶר ... • רִצִּיף.

Summary of Topics

האוצר הלשוני

Vocabulary

א. אוצר המילים

שמות עצם Nouns	פעלים Verbs
hall	הופיע, להופיע
challenge	חבר, לחבר
riddle	חיקה, לחקות
drive / impulse	יצר, ליצור
composer	מחא בפיים, למחוא בפיים
poet	נהנה, ליהנות
richness / wealth	ריגש, לרגש
fear	
slice	
face	
note / sound	
audience / crowd	
ease	
peak / height	
computer program	
אולם ז.	appear
אתגר ז.	compose
חידה נ.	imitate
יצר ז.	create
מלחין ז.	clap
משורר ז.	enjoy
עושר ז. ר.0.	excite
פחד ז.	
פרוסה נ.	
פרצוף ז.	
צליל ז.	
קהל ז.	
קלות נ.ר.0.	
שיא ז.	
תוכנה נ.	
	שמות תואר Adjectives
	חד, חדים
	מכוער, מכוערת
	ממוחשב, ממוחשבת
	מקורי, מקורית
	sharp
	ugly
	computerized
	original

שיעור

16

עברית מן ההתחלה

382

צורות: • פועל: בניין פועל, גזרת השלמים, זמן הווה ועבר.

בגמיה: סלפר, מסלפר

• בניין הופעל, גזרת השלמים, זמן הווה ועבר

בגמיה: הארש, אורש

The Superlative

• תחביר: ערך ההפלגה

בגמיה: האלמיקא' הטוב ביותר

האלמיקא' הכי טוב

• דרגת היתרון:

מילות השוואה ומשפטי השוואה

Comparative phrase and Comparative Clause

בגמיה: ירושלים יותר גבוהה מאל אביב.

אל אביב באים כחות תיריק אכר אירללמ.

• שונות: מספרים גדולים - אלף עד מליארד

Noun Suffixes

• מילון: סיומות שם העצם

Passive and Active Verbs

• פעלים סבילים ופעילים

Acronyms and Abbreviations

• ראשי תיבות וקיצורים

תרגילי אוצר מילים

1. מצאו את המילה יוצאת הדופן בכל שלישייה, ואחר כך מצאו מילה נוספת להשלמת השלישייה מן הרשימה למטה. נסו להסביר מה משותף לכל שלוש המילים.

Find the irregular word among the three words, and then find an additional word to complete the set from the list below. Try to explain what is the common denominator among the three words.

נחמז	חילוני	מנומס	באמה: אדיב	
---	הקטין	התחמם	קירר	(1)
---	משורר	פרצוף	מלחין	(2)
---	מידי	מקורי	אמיתי	(3)
---	נשאר	נרצח	נפגע	(4)
---	מאחורי	בזמן	מתחת	(5)
---	צייר	חיקה	חיבר	(6)
---	חדר	אולם	דלת	(7)
---	הפסיק	פינה	כיבה	(8)
---	חיכה	מנע	קיווה	(9)
---	מסריט	מפחיד	מצחיק	(10)
---	טעים	יפה	נהדר	(11)
---	מרד	כבש	כפה	(12)
---	סגור	תפוס	עסוק	(13)
---	נהדר	רע	מכוער	(14)
---	מחשבה	דעה	ניקיון	(15)
---	פתרון	שאלה	חידה	(16)
---	אוזן	ריח	טעם	(17)

- רעיון • שלט • טבעי • כיתה • בעיה • אומן • ציפה • נהרג • עצר •
- גורא • מעל • נאמד • יצר • הגדיל • מרגש • נפלא • שמור • ראייה •

2. שבצו במשפטים האלה את שם הפועל, את שם הפעולה או את הפועל בזמן עבר, הווה או עתיד בגוף הנכון:

(לכבוש, לשלוט)	(1) המוסלמים לא רק --- את ארץ ישראל ארץ אלא גם --- בה מאות שנים.
(למחוא כפיים)
(לעלות, לנגן)	(2) בכל הקונצרטים הטובים בעולם אנשים ---, כדי שהאומן --- שוב על הבמה ו--- עוד משהו.
(לחבר, לכתוב, להימשך)	(3) לא קל --- יצירה מוזיקלית. --- היצירה הזאת --- שלוש שנים, מ-1997 עד שנת 2000.
(להופיע, להמליץ, ללכת)	(4) אילו היא --- הערב, אנחנו --- לכולם --- לקונצרט.
(להשאיר, להימצא)	(5) רותי, --- לי בבקשה את שני הכרטיסים בקופה ש --- מאחורי השער.
(לאחר, לטוס, להישאר)	(6) בגלל ה--- בכל ה--- מאירופה (אנחנו) --- הלילה בשדה התעופה.
(לצלם, לשלוח)
(להפתיע)	(7) אני נהנית מאוד מ--- הנוף הנפלאים ש(אתה)--- לי. זאת הייתה --- נהדרת. תודה!
(לרצות, להזמין, להסריט, לבנות)
(לשמוח, לראות, לבוא)	(8) יוסי, (אנחנו) --- --- אותך ל--- סרט על --- הקיבוץ הראשון בעוד כחודש. --- אותך! אנחנו מקווים ש---
(להודיע, לצאת)
(להתקשר, לדעת, לטייל, לומר)	(9) אי אפשר יהיה --- להם, כי הם כבר --- מזמן מהבית. רק אם הם --- כדי --- מתי ה---, (אנחנו) --- להם.
(להרגיש, להיות, לצעוק)
(לנסות, לעלות)
(לתפוס)
(לחשוב, להיות, לשבת)
(להרגיש, לנסוע)	(10) כבר היום אני --- מה --- מחר! למרות ה --- הנוראות, ואף על פי שכולם --- לעלות ראשונים, (אני) --- מהר לאוטובוס כדי --- מקום ליד החלון. לא אכפת לי מה אחרים --- עליי, אני --- שם ראשונה, כי אם לא --- ליד החלון, אני --- לא טוב כל זמן ה---.
(לשים לב, ליזכור, לשים)
(לצדוק, לאבד)	(11) דני אמר לי שאני צריכה --- ו--- תמיד איפה אני --- את התיק. הוא ---, כי לפני שבוע (אני) --- אותו בברכה.
(לקרר)	(12) - אבנר, מה דעתך, כדאי --- את היין לפני הארוחה?
- זה תלוי בטעם שלך. לפי דעתי, כן.
(להקטין)	(13) --- מספר החדרים בדירה לא שינתה, בעצם, שום דבר בדירה.

בלי מילון !

יש מילים בעברית שאפשר להבין אותן מן הצליל שלהן. למשל,

הולכים בלילה ושומעים את רשרוש העלים
של העץ ברוח, רששש...רשש...רששש...

פותחים בקבוק יין ושמים יין בכוסות ושומעים: בוק-בוק-בוק-בוק....

השעון על הקיר מתקתק תיק תיק תיק תיק תיק....

מול החלון, ליד פרחי הגן עוברות דבורים ומזמזמות זוזוזוזוז....

ילדים יושבים בחדר ומדברים על שום דבר,
סתם מפטפטים פטפטפטפטפט....

גשם יורד על החלון ומטפטף טיפטיפטיפטיפטיפ....

תינוק בוכה, אימא באה ושמה בפה שלו מוצץ,
ואז שומעים את התינוק מוצץ: מצצצ...מצצצצ....

חשבו על דוגמות משפות אחרות לאונומטופניה.

שימו לב: בראש כל פסקה יש מספר. זיהוי הפסקות דרוש לתרגיל 4.4)

Please note: each paragraph is numbered. These numbers are necessary for exercise 4.4.)

(1) אגדה בתלמוד מספרת שהתינוק יודע את כל התורה לפני שהוא נולד. יש אנשים שאומרים שהוא גם יודע את כל השפות. אבל רגע לפני שהתינוק יוצא לאוויר העולם, בא מלאך, נוגע בפה של התינוק והוא שוכח את כל התורה.

(2) באגדה הזאת יש משהו דומה מאוד לתאוריה של פרופסור פיטר גיוסזיק מאוניברסיטת ג'ונס הופקינס באמריקה, שחוקר את התפתחות השפה אצל ילדים. לפי גיוסזיק התינוק לומד חלק חשוב מן השפה כשהוא בבטן אימו, הוא לא שוכח מה שלמד, אלא ממשיך ללמוד את השפה אחרי שהוא נולד, עד שהוא יודע את כל חוקי השפה ומשתמש בה בלי קושי.

(3) תהליך למידת השפה הוא תהליך רגיל, ורוב הילדים בעולם לומדים את השפה בקלות ובמהירות. כשחושבים על התהליך הזה, וכשבודקים מה הילד יודע בגיל חמש, רואים שהילד לומד אלפי מילים, מבין משפטים, מבין הומור בשפה, יכול לצחוק משגיאות ויודע לא לחזור על שגיאות. זה לא דבר פשוט, ההורים לא מלמדים את הילד את השפה, כמו שמלמדים שפה חדשה. הם לא מסבירים לו חוקים של דקדוק ולא מסבירים לו מילים. הילד מבין הכול בעצמו, ומהר מאוד, אף על פי שלא קיבל עזרה בלמידת השפה מאף אחד.

(4) היום יודעים הרבה יותר ממה שידעו בעבר על למידת השפה, לא רק אצל ילדים אלא גם אצל תינוקות. פעם חשבו שתינוקות לומדים בערך בגיל עשרה חודשים את הצלילים של השפה שלהם הם אומרים כל מיני צלילים בשפת הגייבריש, וההורים חוזרים רק על הצלילים שיש להם משמעות בשפה שלהם. כך לומדים התינוקות על אילו מילים וביטויים כדאי לחזור ומה נכון.

(5) אבל לדעתו של גיוסזיק התינוקות לומדים ומכירים את כל הצלילים עוד לפני שהם נולדים, ובגיל עשרה חודשים הם רק לומדים איך לומר אותם. ברור שאי אפשר לבדוק מה התינוק מבין או לא מבין כשהוא בבטן אימו, ולכן צריך לבדוק את התינוק בסביבה ובמצב שדומים מאוד למצב שלו בבטן.

(6) באחד המחקרים שמו תינוקות בחדר אחד והם שמעו קולות של אנשים מדברים מחדר אחר דרך דלת סגורה. התינוקות לא שמעו את המילים בצורה ברורה, אלא רק את הצלילים ואת האינטונציה של האנשים המדברים. החוקרים נתנו לכל התינוקות מוצץ. התינוקות מצצו את המוצץ כל הזמן, ושמעו את הקולות של האנשים. החוקרים מצאו שכאשר תינוק בן כמה ימים שומע את אימא שלו הוא מתחיל למצוץ מהר יותר. גיוסזיק חושב שהתינוק לומד להכיר בבטן אימו גם את

הצלילים שלה וגם את ההבדלים בין צלילים בשפה, כמו למשל, ההבדל בין פא (p) לבין פא (f). לפי המחקר הזה, תינוק בן כמה ימים מעדיף את הצלילים בשפת האם על צלילים חדשים של שפה זרה.

(7) במחקר אחר רצו לבדוק מאיזה גיל הילדים זוכרים מילים. תינוקות בני שמונה חודשים שמעו במשך שבועיים סיפורים עם מילים שהן לא יומיומיות ולא רגילות. אחר כך נתנו להם לשמוע רק מילים ולא סיפורים: פעם אחת הם שמעו מילים רגילות שהם לא שמעו בסיפורים, ופעם שנייה הם שמעו מילים מיוחדות מן הסיפורים. התינוקות הקשיבו יותר זמן למילים המיוחדות, המילים שהופיעו בסיפורים; זאת אומרת שהם זכרו אותן.

(8) בעתיד גם יחקרו נושאים אחרים שקשורים לזכירה. איך זוכרים התינוקות את המילים, איך ומאין הם יודעים לבנות משפטים נכונים, איך הם יודעים מה הסדר הנכון של המילים במשפט, ואיך הם מחליטים איזו מילה צריכה לבוא אחרי איזו מילה. (לפי: תמר רותם, עיתון הארץ, אוקטובר 1998)

(ב) ענו על השאלות:

(1) מה דומה ומה שונה בין האגדה בתלמוד ובין התאוריה של ג'וסזיק בקשר למה שהתינוק יודע כשהוא נולד?

(2) אחת משיטת הלימוד באולפן לעברית היא ללמד את העברית כמו שתינוק לומד את השפה. האם יכולה להיות שיטה כזאת לפי פסקה 3?

(3) בפסקה 6 מספרים שהתינוקות שמעו קולות של אנשים דרך "דלת סגורה". למה החוקרים סגרו את הדלת?

(4) במקום המילים "שפה זרה" בפסקה 6, אפשר לומר:

- א. שפה שהילד לא מכיר.
- ב. שפה שאימא של הילד מדברת.
- ג. שפה של החוקרים.
- ד. שפה לא נכונה.

- (5) "רצו לבדוק מאיזה גיל הילדים זוכרים מילים." - פסקה 7.
מה התשובה לשאלה הזאת?
- (6) סמנו את ההשלמה הנכונה והסבירו איך החוקרים יודעים את זה:
לפי פסקה 7, תינוק בן כמה חודשים -
- א. לא זוכר מילים מיוחדות.
 - ב. זוכר רק מילים רגילות.
 - ג. זוכר מילים שהוא כבר שמע.
 - ד. לא זוכר מילים שהוא שמע.
- (7) לפי המחקר, מה התינוק לומד לפני מה - מילים, משפטים, צלילים?
- (8) אילו מורים לעברית, שלא הצליחו ללמד את הילדים עברית, היו הולכים לפרופסור גיוסזיק, מה הוא היה אומר להם?
- (9) ספרו זה לזה על הדרך שלכם בצלילים, במילים ובמשפטים בשפה העברית.

5. קראו את הקטע והשלימו את המילים החסרות, גם לפי המשך הקטע וגם לפי מה שאתם יודעים. אתם יכולים לחפש את התשובות בספרים או לשאול חברים. ההשלמות הנכונות נמצאות בסוף הפרק.

תנ"ך אז והיום

בתנ"ך יש בערך --- (1) מילים. המילים האלה, במשמעותן בתנ"ך או בשינויי משמעות, הן הבסיס לעברית החדשה. למשל, הפועל --- (2) בעברית תנ"כית זה כמו לחפש: "בקשתי את שאהבה נפשי" (שיר השירים ג, 1) בעברית מודרנית משתמשים בפועל הזה, אבל המשמעות "יזהר" קצת: לרצות משהו, ולומר למישהו לעשות את זה בשביל מישהו. מהשורש הזה נולדו עוד מילים בעברית חדשה כמו: --- (3).

יותר מאלפיים מילים מופיעות בתנ"ך רק פעם אחת או פעמיים. גם בחלק מן המילים האלה משתמשים היום, אבל פעמים רבות קיבלו המילים האלה "צבע" אחר ומשמעות אחרת. למשל, המילה --- (4), מופיעה בתנ"ך רק פעם אחת, בספר ישעיה, ומשמעותה שם - אבן טובה. היום אֶקְדַּח הוא כלי להרוג אנשים. כל שָׂרִיף באמריקה וכל שוטר או חייל בישראל הולך עם --- (4). כך גם המילה --- (5), שמופיעה בספר יחזקאל פעמיים. בתנ"ך זה כנראה אור גדול מהשמים. היום ה--- (5) מביא אור וחום לעולם המודרני.

גם שמות של ארצות מודרניות מופיעים בתנ"ך: השם --- (6) מופיע למשל, רק פעם אחת בספר עובדיה. בימי התנ"ך הייתה --- (6) עיר באזור צידון, על חוף הים התיכון. היום זאת ארץ גדולה באירופה, בין בלגיה לאיטליה.

החוקרים חושבים שהמילים שמופיעות רק פעם או פעמיים בתנ"ך היו מילים רגילות באותה תקופה. לצד התנ"ך היו עוד טקסטים ועוד ספרים, ומילים אלה הופיעו אולי בספרים אחרים שעדיין לא נמצאו.

לא כל המילים בתנ"ך הן מאותה תקופה. התנ"ך מספר על ההיסטוריה של עם ישראל מזמן אברהם אבינו, בערך בשנת 1750 לפני הספירה, עד בניית הבית השני בערך בשנת 520 לפני הספירה. לכן יש בתנ"ך מילים עתיקות מאוד מתקופת האבות, ומילים חדשות יותר מתקופת בית המקדש השני. החוקרים חושבים שבעברית התנ"כית יש שני חלקים: העברית הקלסית והעברית המאוחרת. גם בעברית הקלסית, וגם בעברית המאוחרת של התנ"ך יש שני סוגים של טקסטים: פרוזה ושירה.

בתנ"ך יש 42 ספרים. בכל ספר - פרקים, בכל פרק - פסוקים ובכל פסוק - מילים. המילה, שמופיעה הכי הרבה פעמים היא המילה --- (7). היא מופיעה בתנ"ך 11.841 פעמים. היא מופיעה יותר בפרוזה מאשר בשירה.

אחריה באה המילה --- (8). היא מופיעה 5846 פעמים. המילה הבאה היא --- (9) שמופיעה 5045 פעמים.

השם שמופיע הכי הרבה פעמים הוא שמו של --- (10). הוא מופיע 6646 פעמים. אחריו מופיע 3210 פעמים שמו של --- (11).

הספר עם מספר המילים הגדול ביותר הוא ספר --- (12): יותר מ-21.000 מילים. הספר עם מספר הפרקים והפסוקים הגדול ביותר הוא ספר --- (13): 150 פרקים ויותר מ-2500 פסוקים.

בתנ"ך ספרו קצת אחרת: המספר הכי גדול שיש בתנ"ך הוא --- (14) זה היה מספר בני ישראל בזמן דויד. אבל בתנ"ך לא כתוב --- (14) אלא: "אלף אלפים ומאה אלף" (דברי הימים א' כא' 5).

התנ"ך מספר גם מה היה מספר בני ישראל כאשר יצאו ממצרים: --- (15) ובלשון התנ"ך "ששים ריבוא", כי בתנ"ך ריבוא או רבבה זה 10.000.

כמו בעברית מודרנית גם בתנ"ך יש מילים מהרבה שפות אחרות: מ---, ---, --- (16) ועוד, ויש גם מילים עבריות מקוריות.

מספר מילים מן התנ"ך עבר עם השנים גם לשפות אחרות. למשל המילים --- ו--- (17) מופיעות בשפות כמו ב---, ב---, ב--- (18) ובשפות אחרות. משמעותן בשפות אלה היא יום מנוחה או שנת חופש ומנוחה. המשמעות הראשונית של המילים האלה באה מן התנ"ך: "שבת היום לה'" בספר שמות או בספר ויקרא "שבת שבתון הוא לכם".

(לפי: ספר השיאים של גינס, 2001)

וַיְבָרֶכְנוּ אֶת־רִבְקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אֲחֵיתָנוּ אֵת־הֵיאֵל לְאַלְפֵי רִבְבָּה וַיִּירֶשׁ זֶרַעָךְ (בראשית כד 60)

כמה זה אלפי רבבה? ?

6. הפרוטה / ש"י עגנון

מעשה בעני אחד, שחזר בליל שבת מבית הכנסת לביתו וראה פרוטה בדרך. אמר העני: שיחקה השעה ומי שימצא אותה, יהיה בעל מזל. אבל שבת היום ואני לא יכול לקחת את הפרוטה. אילו מצאתי אותה לפני שירדה השמש, הייתי קונה בה קצת יין ועושה קידוש, והייתי קונה קצת לחם ונהנה מן השבת. הלך לביתו וקיבל את השבת בלי יין ובלי שום דבר ליהנות, אלא רק לחם שחור.

בבוקר, כשהלך לבית הכנסת אמר העני: אלך ואראה, אם לא ראה אותה מי שאינו יהודי, היא עדיין שם. כשהגיע לשם, ראה שזאת לא פרוטה פשוטה, אלא פרוטה של כסף. אמר העני: לאותו אדם יהיה מזל עוד יותר גדול - חשב שימצא פרוטה פשוטה, ומצא פרוטה של כסף. הקדוש ברוך הוא מנסה אותי בניסיון גדול. פנה משם, והלך לבית הכנסת.

אחרי התפילה אמר העני לעצמו: עכשיו לא אמצא אותה. הרבה אנשים עברו עליה והרבה עיניים ראו אותה ומישהו כבר לקח אותה. אבל אולי היא עוד שם, אלך ואראה. אם לא לקחו

אותה, אבדוק שהיא מטבע של כסף ואם לקחו אותה, לא אחשוב עליה יותר. כשהגיע לשם, מצא אותה באותו מקום כמו בערב וכמו בבוקר, אבל עכשיו של זהב היא.

ואם זה לא מעשה כשפים (=מאגיה), השמש החמה והאור החזק הם שנותנים לה צבע של זהב. חשב העני בליבו: כמה דברים אפשר לקנות במטבע אחת; אני רק צריך לקחת אותה וכל מה שאני רוצה יהיה בידי: לחם לבן וקצת יין ודג, והרבה דברים טובים ליהנות מן השבת, ולתת גם לגוף ליהנות. הסתכל העני שוב ושוב, אבל פחד השבת היה עליו וחזר לביתו ובידיו אין שום דבר. במנחה, בתפילת אחר הצהריים, לא הלך למטבע. פחד שהוא לא יוכל להילחם יותר ביצר וייקח אותה: מי יודע אם אעמוד במבחן. בשבת החנויות היו סגורות, אבל במנחה כשיפתחו את החנויות, אני פוחד שאקח אותה.

אבל כשאדם נלחם ביצר - היצר נלחם בו ואומר: לא לקחת אותה אתה צריך, אלא לשים אותה בצד ועליה אבן, שלא יראה אותה משהו אחר, וייקח אותה. אחרי שגמר להתפלל מנחה חזר לאותו מקום. לראות - מותר.

הייתה שעה מאוחרת של אחר הצהריים. השמש שלחה אור זהב, וכשהגיע העני לא ראה מטבע אחת - הרבה מטבעות היו שם. אולי לא מטבעות של ממש, אלא אותה מטבע נתנה אור מסביב. מטבע של זהב הייתה. אילו היה לוקח אותה, היה לו אוכל לשלושה שבועות - מה כל האוכל שצריך העני? מטבע זהב אחת.

אמר העני: טוב שאין לי דבר בבית, ואני יכול לעמוד כאן ולראות צורת מטבע. טיפש היה זה ששם כספו כאן. מה חשב - שהמטבעות יגדלו וייתנו לו פירות?!

אני הייתי שומר אותן על ליבי, וכל פעם שאשתי ובניי היו מבקשים לאכול, הייתי כועס עליהם, אבל הולך לחנות ונותן את מטבע הזהב והמוכר היה נותן לי כבוד רב.

הסתכל שוב במטבע וחשב: עכשיו שאני רואה אותה, אני יודע שאולי השטן שם אותה פה כדי לבחון אותי. מיד עמד ואמר לעצמו: טיפש אני: עומד ומסתכל במטבע, ואני צריך להתפלל ואין לי זמן למשחקים. פנה ועזב את המקום ורץ לבית הכנסת.

אחרי תפילת ערבית אפילו לא רצה להסתכל במטבעות: "הן כבר שיחקו איתי כל היום" - אמר לעצמו. אבל כשפנה ראה אותן, והן כולן זהב ואור עולה מהן. אמר לעצמו: עכשיו, כשעברה שבת קודש, אלך ואראה מה האור הזה.

הסתכל וראה מה שאין כל עין רואה ואין כל יד אוספת. לקח את המטבעות ואסף עוד ועוד מטבעות. במטבע אחת היה יכול לקנות יין ולחם ודג - והנה הוא אוסף עוד ועוד מטבעות. חזר לביתו שמח. שר שיר למוצאי שבת ואשתו מסדרת לו שולחן מלא. ישבו לאכול ומאז לא היו חסרים דבר. מפני ששמר שבת אחת מעוני - שמר הרבה שבתות מעושר.

(לפי: אלו ואלו)

פגשתם באותו עני וביקשתם שילמד אתכם את חוכמת החיים שלו. מה הוא אמר לכם?

ההשלמות לקטע: תני"ך אז והיום

(1) 8000	(10) דוד - דויד
(2) לבקש	(11) משה
(3) בבקשה	(12) ירמיהו
(4) אקדח	(13) תהלים
(5) חשמל	(14) 1.100.000
(6) צרפת	(15) 600.000
(7) את	(16) אכדית, אוגריתית, ארמית, פרסית
(8) כל	(17) שבת, שבתון
(9) אלהים	(18) אנגלית, צרפתית, ספרדית, הונגרית

7. **חולם בספרדית** / אהוד מנור, שלמה יידוב

אני חושב ואני כותב
בעברית בלי קושי,
ואוהב לאהוב אותך
בעברית בלעדית.

זאת שפה נהדרת,
לא תהיה לי אחרת,
אך בלילה בלילה
אני חולם עוד בספרדית.

אמונים בעברית שומר לך
וסוגר בעברית תריסים.
לילה טוב בעברית אומר לך
וגם סופר בעברית כבשים.

העברית משתנה בלי הרף,
זה התחיל בלוחות הברית,
אני חי בשפה דוהרת
ואמות כנראה בעברית!

אני קם בעברית בבוקר
ושותה בעברית קפה
משלם בעברית ביוקר,
על כל דבר שאני קונה.

בשפתו של דויד המלך,
אני חי ומשמיע קול.
וקורא סיפורים לילד
כן, תמיד מימין לשמאל.

בעברית יש מילים בשפע,
להגיד את הכול כמעט.
יש בה תקע ויש בה שקע
אך אין מילה בעברית לטקט.

מתרגש בעברית מפרח
ונושא בעברית תפילה.
מתרגז בעברית בן רגע
ומרביץ בעברית קללה.

מה האיש בשיר יודע לעשות בעברית, ומה אתם כבר יודעים?

8. **סוף טוב - הכול טוב**

סוף מעשה במחשבה תחילה (אלקבץ - לכה דודי)

מסוף העולם ועד סופו

סוף הכבוד לבוא (נדרים סי'ב)

האך אז הסוף!

סוף לדבר

אתחילה ואז סוף

סוף הוא תמיד התחלה

סוף סוף

סוף כל סוף

אין סוף

פסק זמן
5

עברית מן ההתחלה

קיצורים Abbreviations

Masculine	זכר	ז.
Singular	יחיד	י.
Preposition	מילית יחס	מ"י
Coordinator / Conjunction	מילת חיבור	מ"ח
Feminine	נקבה	נ.
Slang	סלנג	ס.
Verb	פועל	פ.
Plural	רבים	ר.
Noun	שם עצם	ש"ע
Adjective	שם תואר	ש"ת
Adverb	תואר פועל	ת"פ
Does not exist	לא קיים	0

הערות:

1. המילים מתורגמות לפי משמעותן בהקשר הנתון בלבד.
2. כל הפעלים מופיעים בצורת העבר ולידם שם הפועל.
3. צורת הריבוי של שם העצם מופיעה כאשר חלים בשם העצם שינויים פונטיים, או כאשר נוספת לו סיומת מיוחדת.
4. שמות התואר מופיעים רק בצורת היחיד - זכר ונקבה.
5. הכתיב הוא לפי כללי הכתיב המלא חסר הניקוד, שקבעה האקדמיה ללשון העברית, אף אל פי שהמילים מנוקדות בניקוד מלא, לבד מְדַגְּשִׁים שאינם נהגים.

1. The words are translated into their meaning only in the given context.
2. All the verbs appear in the past tense form with the infinitive.
3. The plural form of a noun is given when it carries a phonetic change or when it has a special suffix.
4. Adjectives are given only in the two singular forms - masculine and feminine.
5. The spelling is according to the rules of the full spelling without vocalization determined by the Hebrew Language Academy, even though the words are vocalized.

מילון Dictionary

never	אף פעם	mourning	אבל ז. ר.0.
at	אצל מ"י	pear	אגס ז.
cupboard / coffin	ארון ז. ארונות	curtious	אדיב, אדיבה ש"ת
fire	אש נ. אישים	beloved	אהוב, אהובה ש"ת
challenge	אתגר ז.	hall	אולם ז. אולמות
because of	בגלל מ"ח	artist	אומן ז., אומנית נ.
loneliness	בדידות נ.	art	אומנות נ.
joke	בדיחה נ.	bravery	אומץ ז. ר.0.
let's	בוא, בואי, בואו+עתיד	lobe	אונה נ.
traitor	בוגד ז. בוגדת נ.	character / nature	אופי ז. ר.0.
lonely	בודד, בודדה/בודדת ש"ת	trend / fashion	אופנה נ.
outside	בחוץ ת"פ	treasure	אוצר ז. אוצרות
elections	בחירות נ.ר.	happiness / joy	אושר ז. ר.0.
examine / test	בחן, לבחון פ.	area	אזור ז.
mistakenly / by mistake	בטעות ת"פ	citizen	אזרח ז. אזרחית
spend time	בילה, לבלות פ.	loose	איבד, לאבד פ.
international	בינלאומי, בינלאומית ש"ת	delay / lateness	איחור ז.
cook	בישל, לבשל פ.	be late	איחר, לאחר פ.
cemetery	בית קברות ז.	slow	איטי, איטית ש"ת
cry	בכה, לבכות פ.	if	אילו
at all	בכלל ת"פ	(someone) care about	אכפת ל...
without	בלעדי מ"י	caring / involved	אכפתי, אכפתית ש"ת
quickly	במהירות ת"פ	caring / involvement	אכפתיות נ.ר.0.
especially	במיוחד ת"פ	album	אלבום ז.
instead	במקום	coral	אלמוג ז.
fine ("that's fine")	בסדר גמור ת"פ	if	אם מ"ח
basis, base	בסיס ז.	bathtub	אמבטיה נ.
pro / for	בעד	superstition	אמונה תפלה נ.
problematic	בעייתי, בעייתית ש"ת	real	אמיתי, אמיתית ש"ת
owner (store owner)	בעל - (בית, חנות, ...)	middle	אמצע ז.
	בעלת - / בעלי - / בעלות -	gather	אסף, לאסוף פ.
animal	בעל חיים ז. בעלי חיים	even though / although	אף על פי ש... מ"ח

מילון

עברית מן ההתחלה

difference	הַבְּדֵל ז.	as a matter of fact	בְּעֶצֶם מִיּוֹחַ
bring	הָבִיא, לְהָבִיא פ.	in short, to sum up	בְּקִיצוֹר מִיּוֹחַ
understanding	הַבְנָה נ.	bar-mitzva	בַּר מִצְוָה ז.
enlarge	הַגְדִּיל, לְהַגְדִּיל פ.	create	בָּרָא, לְבָרֹא פ.
inform	הוֹדִיעַ, לְהוֹדִיעַ פ.	clear / obvious	בָּרוּר, בְּרוּרָה שִׁית
notice	הוֹדָעָה נ.	escape	בָּרַח, לְבָרוּחַ פ.
appear	הוֹפִיעַ, לְהוֹפִיעַ פ.	health	בְּרִיאוּת נ.ר.
aged	הִזְדַּק, לְהִזְדַּק פ.	for	בְּשִׁבִּיל מִיּוֹחַ
hold	הִחְזִיק, לְהִחְזִיק פ.	bon apetite	בְּתִיאָבוֹן תִּיפ
prepare	הִכִּין, לְהִכִּין פ.	genius	גֵּאוֹן ז. גֵּאוֹנִית נ, שִׁית
admitted / put in	הִכְנִיס, לְהִכְנִיס פ.	border	גְּבוּל ז. גְּבוּלוֹת
recommend	הִמְלִיץ, לְהִמְלִיץ (על...) פ.	heroism	גִּבּוֹרָה נ.
invent / make up	הִמְצִיא, לְהִמְצִיא פ.	idiot / fool	גּוֹלָם ז. גִּלְמִים
explanation	הִסְבֵּר ז.	physical	גּוֹפְנִי, גּוֹפְנִית שִׁית
film	הִסְרִיט, לְהִסְרִיט פ.	fate / fortune	גּוֹרָל ז. גּוֹרָלוֹת
pass	הִעֲבִיר, לְהִעֲבִיר פ.	cut	גָּזַר, לְגַזֹּר פ.
prefer	הִעֲדִיף, לְהִעֲדִיף פ.	hero	גִּיבּוֹר ז. גִּיבּוֹרָה נ, שִׁית
demonstrate	הִפְגִּין, לְהִפְגִּין פ.	hell	גִּיהֵנוֹם ז.ר.
demonstration	הִפְגָּנָה נ.	show / discover	גִּילָה, לְגַלּוֹת פ.
opposite / upside down	הִפּוּךְ, הִפּוּכָה שִׁית	camel	גָּמֶל ז.
turn over	הִפָּךְ, לְהִפּוֹךְ פ.	steal	גָּנַב, לְגַנוֹב פ.
cease-fire	הִפְסָקַת אֵשׁ נ.	missing / longing	גַּעְגּוּעִים ז.ר.
disturb	הִפְרִיעַ, לְהִפְרִיעַ פ.	match	גִּפְרוֹר ז.
surprise	הִפְתָּעָה נ.	cause	גֵּרֶם, לְגַרוֹם (ל...) פ.
theater play	הִצָּגָה נ.	take care / worry	דָּאָג, לְדַאֹג (ל...) פ.
join	הִצְטָרַף, לְהִצְטָרַף (ל...) פ.	similar to	דּוֹמָה (ל...) פ.
Blessed Be His Name (God)	הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא ז.	urge	דַּחַף ז. דַּחְפִּים
dedication (on a book)	הַקְדָּשָׁה נ.	palm tree	דָּקֵל ז. דַּקְלִים
reduce / diminish	הִקְטִין, לְהִקְטִין פ.	south (south of)	דָּרוֹם ז.ר. (מְדְרוֹם ל...) פ.
sacrifice	הִקְרִיב, לְהִקְרִיב פ.	by the way	דֶּרֶךְ אֲגִב
lecture	הִרְצָאָה נ.	demand	דָּרַשׁ, לְדַרֹּשׁ פ.
leave behind	הִשְׁאִיר, לְהִשְׁאִיר פ.	grass	דָּשָׁא ז. דְּשָׁאִים
to influence	הִשְׁפִּיעַ, לְהִשְׁפִּיעַ (על) פ.	fid	הָאָכִיל, לְהָאָכִיל פ.
participate	הִשְׁתַּתַּף, לְהִשְׁתַּתַּף (ב...) פ.	is it	הָאֵם? מִילַת שְׁאֵלָה
miss ("I miss you")	הִתְגַּעְגַּע, לְהִתְגַּעְגַּע (ל...) פ.	in the next	הַבָּא/הַבָּאָה/
divorce	הִתְגַּרַּשׁ, לְהִתְגַּרַּשׁ (מ...) פ.	(...year, week)	(בשנה, בשבוע, ...)

compose	חיבר, לחבר פ.	argue	התווכח, להתווכח פ.
riddle	חידה נ.	hide	התחבא, להתחבא פ.
smile	חיך, לחיך פ.	gather strength	התחזק, להתחזק פ.
wait	חיכה, לחכות (ל...) פ.	get warm	התחמם, להתחמם פ.
secularism	חילוניות נ.	warming (of)	התחממות נ.
educate	חינך, לחנך פ.	(be) Hellenized	התייוון, להתייוון פ.
imitate	חיקה, לחקות פ.	become dirty	התלכלך, להתלכלך פ.
pioneer	חלוץ ז. חלוצה נ.	(be) opposed to	התנגד, להתנגד (ל...) פ.
butter	חמאה נ.	behave	התנהג, להתנהג פ.
a bit warm	חמים, חמימה ש"ת	behavior	התנהגות נ.
heat wave	חמסין ז.	kiss	התנשק, להתנשק פ.
hassidic	חסיד, חסידית ש"ת	(became) develop	התפתח, להתפתח פ.
less (luckless, homeless...)	חסר (מזל, בית...) - חסרת - / חסרי - / חסרות -	development	התפתחות נ.
yard	חצר נ, חצרות	progress	התקדם, להתקדם פ.
agricultural	חקלאי ז, חקלאית נ ש"ת	approach	התקרב, להתקרב (ל...) פ.
pious (ultra-orthodox Jew)	חרדי, חרדית ש"ת	phone, contact	התקשר, להתקשר (אל / ל...) פ.
ring	טבעת נ.	get used to	התרגל, להתרגל (אל / ל...) פ.
look after/ take care of	טיפל, לטפל (ב...) פ.	and on the other hand / side	ואילו מ"ח
stupidity	טיפשות נ.ר.0.	et cetera, etc.	וכו' וכו'
foolish / stupid	טיפשי, טיפשית ש"ת	committee	ועדה נ.
ability	יכולת נ.	fly	זבוב ז.
give birth	ילד, ללדת פ.	throw	זרק, לזרוק פ.
creation / piece	יצירה נ.	sociable person	חברהמן ז. חברהמנית נ. ס.
drive / impulse	יצר ז, יצרים	social	חברתי, חברתית ש"ת
create	יצר, ליצור פ.	celebration	חגיגה נ.
honey moon	ירח דבש ז.	sharp	חד, חדה ש"ת
moon	ירח ז.	department (in university)	חוג ז.
as / like	כ... מ"י	string / thread	חוט ז.
as if	כאילו מ"ח	wisdom	חוכמה נ.
honor	כבוד ז. ר.0.	material	חומר ז. חומרים
conquer	כבש, לכבוש פ.	except / apart from	חוץ מ...
planet earth	כדור הארץ ז.ר.0.	law	חוק ז, חוקים
fotball	כדורגל ז.	destruction	חורבן ז.ר.0.
in order to	כדי / כדי ש... מ"ח	sense	חוש ז.
beehive	כנורת נ. כנורות	pig	חזיר ז, חזירה נ.
		hug	חיבק, לחבק פ.

from behind	מֵאַחֲרֵי ת"פ	star	כּוֹכֵב ז.
behind	מֵאַחֲרֵי מ"י	glass	כּוֹס נ. כּוֹסֹת
food	מֵאֵכֶל ז.	such	כָּזֶה ז., כָּזֵאת נ., כָּאֵלֶּה ר.
article	מֵאֵמֶר ז.	respect	כִּיבוֹד, לְכַבֵּד פ.
adult / old	מְבוגֵר ז., מְבוגֶרֶת נ., ש"ת	turn off / put out (a light)	כִּיבֶה, לְכַבּוֹת פ.
test / exam	מִבְחָן ז.	cap / skull cap	כִּיפָה נ.
fortune teller	מַגְדֵּת עֲתִידוֹת נ.ר.0.	all sorts	כָּל מִינֵי
Star of David	מֶגֶן דָּוִיד ז., מְגִינֵי דָוִיד	cage	כְּלוּב ז.
scientist	מִדְעָן ז., מִדְעָנִית נ.	musical instrument	כְּלֵי נְגִינָה ז.
guide	מְדְרִיךְ ז., מְדְרִיכָה נ.	economics	כְּלָקָה נ.ר.0.
death	מָוֹת ז.ר.0.	economist	כְּלָקָן ז., כְּלָקָנִית נ.
ready	מוֹכֵן, מוֹכְנָה ש"ת	rule / regulation	כָּלֵל ז.
institution / establishment	מוֹסָד ז. מוֹסְדוֹת	probably	כְּנֶרֶאָה
morality / ethics	מוֹסֵר ז.ר.0.	anger	כַּעַס ז. כַּעֲסִים
Saturday evening	מוֹצָאֵי שַׁבָּת ז.ר.	impose	כָּפֶה, לְכַפּוֹת (על/את)
successful	מוֹצֵלַח, מוֹצֵלַחַת ש"ת	as	כְּפִי ש... מ"ח
east	מִזְרָח ז. ר.0.	as usual	כְּרִגִּיל ת"פ
clap	מָחָא כְּפִיִּים, לְמַחֹא כְּפִיִּים פ.	pillow	כְּרִית נ.
educator	מַחֲנֵךְ ז. מַחֲנֵכֶת נ.	when	כַּשְׁ... / כְּאֲשֶׁר מ"ח
the day after tomorrow	מַחֲרֵתִּים ת"פ	writing	כְּתָב ז.
thought	מַחְשְׁבָה נ.	address / inscription	כְּתוּבָת נ.
goal / objective	מִטְרָה נ.	shoulder	כְּתֵף נ. כְּתֵפִים
circumcision	מִילָה נ. (בְּרִית מִילָה)	national	לְאוּמִי, לְאוּמִית ש"ת
ugly	מְכּוֹעֵר, מְכּוֹעֶרֶת ש"ת	alone	לְבַד ת"פ
sell	מָכַר, לְמַכּוֹר פ.	funeral	לְנוּיָה נ.
full	מָלֵא, מְלֵאָה ש"ת	billboard / notice board	לוּחַ מוֹדְעוֹת ז.
angel	מְלָאךְ ז.	warrior / fighter	לוֹחֵם ז. לוֹחֲמֵת נ.
composer	מְלַחֵן ז. מְלַחֲנָה נ.	accompany / escort	לְיוּנָה, לְלוּוֹת פ.
computerized	מְמוֹחֶשֶׁב, מְמוֹחֶשֶׁבֶת ש"ת	dirt / filth	לְכֻלֵּךְ ז.ר.0.
really / real	מִמֶּשׁ	the next day	לְמַחֲרֵת ת"פ
manager / boss	מְנַהֵל ז. מְנַהֶלֶת נ.	down	לְמַטָּה ת"פ
polite	מְנוּמָס, מְנוּמָסֶת ש"ת	actually / in fact	לְמַעֲשֶׂה
prevent	מָנַע, לְמַנוֹעַ פ.	despite / in spite	לְמַרוֹת מ"ח
tax	מָס ז. מִיסִּים	in my opinion	לְפִי דַעַתִּי, לְדַעַתִּי
traditional	מְסוֹרֶתִי, מְסוֹרֶתִית ש"ת	in front	לְפָנִים ת"פ
course / path	מְסָלוֹל ז.	customer / client	לְקוֹחַ ז. לְקוֹחוֹת

be killed	נִהָרַג, להִהָרַג פ.	scissors	מְסַפְּרִים ז.ר.
subject	נוֹשֵׂא ז.	give / hand	מָסַר, לְמַסּוֹר פ.
be careful	נָהָר, לְהִזָּהֵר (מ...) פ.	hoe	מַעְדֵּר ז.
remember (something)	נִזְכֵּר, לְהִזְכֵּר (ב...) פ.	involved	מְעוֹרָב, מְעוֹרָבֶת שׁיית
snake	נָחַשׁ ז.	above / over	מַעַל
play (an instrument)	נִינֵן, לִנְנוֹ (ב...) פ.	west	מַעַרְב ז.ר. 0.
paper	נִייר ז. נִיירוֹת	map	מַפָּה נ.
victory	נִצְחוֹן ז. נִצְחוֹנוֹת	frightening / scary	מַפְחִיד, מַפְחִידָה שׁיית
take advantage of / use	נִיצל, לְנַצֵּל פ.	because of...	מִפְּנֵי שׁ... מ״ח
clean	נִיקָה, לְנַקּוֹת פ.	factory	מַפְעֵל ז.
cleaning	נִיקוּי ז. נִיקוּיוֹ, ז. נִיקוּיוֹת	commander	מַפְקֵד ז. מַפְקֵדָת נ.
fail	נִכְשֵׁל, לְהִכְשֵׁל פ.	key	מַפְתָּח ז. מַפְתָּחוֹת
fed up with...	נִמְאָס ל...	funny	מַצְחִיק, מַצְחִיקָה שׁיית
be found	נִמְצָא, לְהִמָּצֵא פ.	Cabbalist	מַקוֹבֵל ז.
last	נִמְשָׁךְ, לְהִמָּשֵׁךְ פ.	original	מַקוֹרִי, מַקוֹרִית שׁיית
miracle	נִס ז. נִסִּים	subject/profession	מַקְצוּעַ ז. מַקְצוּעוֹת
be left	נִעָזַב, לְהִיעָזֵב פ.	ahead	מֶרֶאשׁ ת״פ
be helped / assisted	נִעָזַר, לְהִיעָזֵר פ.	revolt	מֶרֶד ז.
disappear	נִעָלַם, לְהִיעָלֵם פ.	soup	מֶרֶק ז.
stop / be arrested	נִעָצַר, לְהִיעָצֵר פ.	terrific	מִשְׁגֵּעַ, מִשְׁגַּעַת שׁיית
be stung	נִעָקַץ, לְהִיעָקֹץ פ.	poet	מִשׁוֹרֵר ז. מִשׁוֹרֶרֶת נ.
be hurt	נִפְגַּע, לְהִיפָּגַע פ.	common / shared	מְשׁוֹתָף, מְשׁוֹתָפֶת שׁיית
wonderful	נִפְלָא, נִפְלְאָה שׁיית	answering machine	מְשִׁיבּוֹן ז.
be injured	נִפְצַע, לְהִיפָּצַע פ.	Messiah	מְשִׁיחַ ז.
part from	נִפְרַד, לְהִיפָּרֵד (מ...) פ.	salary	מְשַׁכְּרֶת נ.
eternity	נִצָּח ז.	dwelling, tabernacle	מְשְׁכָן ז. מְשְׁכָנוֹת
be chased	נִרְדָּף, לְהִירְדֹף פ.	meaning	מְשַׁמְעוֹת נ.
be murdered	נִרְצַח, לְהִירְצֹחַ פ.	glasses	מְשַׁקְפִּים ז.ר.
be broken	נִשְׁבַּר, לְהִשְׁבֵּר פ.	below / under	מִתַּחַת
kiss	נִשְׁקָה נ.	p.s.	נ.ב. (נוֹכְרֵתִי בְּדִבְרִי/בְּסוּף)
be forgotten	נִשְׁכַּח, לְהִישָׁכַח פ.	be gathered/collected	נִאָּסַף, לְהִיאָסֵף פ.
closed	סָגוּר, סָגוּרָה שׁיית	con / against	נֶגֶד
style	סָגְנוֹן ז. סָגְנוֹנוֹת	end	נִגְמַר, לְהִגְמֹר פ.
order	סֵדֶר ז.	touch	נָגַע, לְנַעֵץ/לְנַגֹּעַ (ב...) פ.
type / kind	סוּג ז.	be lighted	נִדְלַק, לְהִידָלֵק פ.
secret	סוּד ז. סוּדוֹת	enjoy	נִהָנֵה, לְהִנָּנוֹת (מ...) פ.

sting	עֵקֶץ, לַעֲקוֹץ פ.	tabernacle, Succa, booth,	סוּכָּה נ.
channel	עָרוֹץ ז.	doughnut	סוּפִגִּייה נ.
value	עֶרֶךְ ז. עֲרִכִים	reason	סִיבָה נ.
hurt / insult	פָּגַע, לִפְגוֹעַ (ב...) פ.	prayer book	סִידוּר ז.
garbage can	פֶּח אֲשָׁפָה ז.	folk tale	סִיפּוּר עִם ז.
fear	פַּחַד ז.	danger	סִכָּנָה נ.
hammer	פִּטִּישׁ ז.	basket	סֵל ז.
babble	פִּטְפֹּט, לִפְטֹפֵט פ.	count	סָפַר, לִסְפּוֹר פ.
side lock	פִּיאָה נ.	literature	סִפְרוּת נ.
corner	פִּינָה נ.	slave	עֶבֶד ז. עֲבָדִים
clear	פִּינָה, לִפְנוֹת פ.	slavery	עֲבָדוּת נ.ר.
face	פָּנִים ז.ר. או נ.ר.	term paper	עֲבוּדָה נ.
note pad	פִּנקָס ז.	still	עֲדִיין
stripe	פֶּס ז.	fact	עוֹבְדָה נ.
verse	פָּסוּק ז.	not yet	עוֹד לֹא
sculpture statue	פֶּסֶל ז.	poverty	עוֹנִי ז.ר.
piano	פִּסְנֶתֶר ז.	richness / wealth	עוֹשֵׁר ז.ר.
injure	פָּצַע, לִפְצוֹעַ פ.	assistance / help	עֲזָרָה נ.
a sucker	פְּרָאִיר ז., פְּרָאִירִית נ. ס.	the evil eye	עֵין הָרַע נ.ר.
slice	פְּרוּסָה נ.	municipality	עִירִיָּה נ.
farewell / parting	פְּרִידָה נ.	by ("hit by a car")	עַל יְדֵי מִי
face	פְּרָצוּף ז.	leaf	עֵלֶה ז. עָלִים
open	פְּתוּחַ, פְּתוּחָה ש״ת	superior / upper	עֲלִיוֹן, עֲלִיוֹנָה ש״ת
solve	פֶּתַר, לִפְתּוֹר פ.	people / nation	עַם ז.
color, paint	צָבַע, לִצְבּוֹעַ פ.	deep	עֲמוּק, עֲמוּקָה ש״ת
righteous person/"saint"	צַדִּיק ז., צַדִּיקָה נ.	interest	עֲנִיין ז.
be right / be correct	צָדֵק, לִצְדוֹק פ.	cloud	עָנָן ז.
shape / form	צוּרָה נ.	busy	עָסוּק, עָסוּקָה ש״ת
(a) laugh	צָחֻק ז.	be engaged in / deal	עָסַק, לִעְסוֹק פ.
public	צִיבוּר ז.	business	עֲסָקִים ז.ר.
grade / mark	צִיוֹן ז.	sadness	עָצֵב ז.ר.
Zionism	צִיוֹנוּת נ.ר.	stop	עֲצִירָה נ.
photograph	צִילָם, לִצְלֹם פ.	object	עֶצֶם ז.
expect	צִיפָּה, לִצְפוֹת פ.	(self) by myself,	עַצְם - בְּעַצְמִי, מִי
bird	צִיפּוֹר נ. צִיפּוֹרִים	stop / arrest	עָצַר, לִעְצוֹר פ.
fringe (zizith)	צִיצִית נ.	(a) sting	עֲקִיצָה נ.

noisy	רועש, רועשת ש"ת	shadow	צל ז.
wide	רחב, רחבה ש"ת	note / sound	צליל ז.
compassion / pity	רחמים ז.	ring, call	צלצל, לצלצל פ.
excite	ריגש, לרגש פ.	toy	צעצוע ז.
soft	רך, רכה ש"ת	shout	צעק, לצעוק פ.
train	רפכת נ.	shout / yell	צעקה נ.
gossiper	רכלן ז., רכלנית נ.	sorrow	צער ז. ר. 0.
level	רמה נ.	north (north of)	צפון ז. ר. 0. (מצפון ל...)
noise	רעש ז.	constant / fixed / permanent	קבוע, קבועה ש"ת
will, wills	רצון ז. רצונות	of a group / collective	קבוצתי, קבוצתית ש"ת
serious	רציני, רצינית ש"ת	Kabala	קבלה נ. ר. 0.
list	רשימה נ.	grave / tomb	קבר ז. קברים
wicked	רשע ז., רשעית נ., ש"ת	sanctity / holiness	קדושה נ.
brake	שבר, לשבור פ.	communal/of the community	קהילתי, קהילתית ש"ת
mistake / error	שגיאה נ.	audience / crowd	קהל ז. קהלים
ambassador	שגריר ז. שגרירה נ.	former	קודם, קודמת ש"ת
field	שדה ז. שדות	voice	קול ז. קולות
airport	שדה תעופה ז.	cinema	קולנוע ז., בתי קולנוע
Holocaust	שואה נ.	floor	קומה נ.
equal	שווה, שווה ש"ת	cash register	קופה נ.
judge / referee	שופט ז. שופטת נ.	difficulty, difficulties	קושי ז. קשיים
bull	שור ז., שוורים	section / except	קטע ז. קטעים
root	שורש ז. שורשים	hope	קיווה, לקוות פ.
chess	שחמט ז. ר. 0.	cool	קיר, לקרר פ.
tuberculosis	שחפת נ. ר. 0.	ease	קלות נ. ר. 0.
devil	שטן ז. נ.	envy	קנאה נ.
peak / height	שיא ז.	zealot / fanatic	קנאי ז. קנאית נ. ש"ת
method	שיטה נ.	ice	קרח ז. ר. 0.
belong to	שייך, שייכת (ל...) ש"ת	circus	קרקס ז.
sleep	שינה נ. ר. 0.	connected to, related to	קשור, קשורה (ל...) ש"ת
change	שינוי ז.	prattle	קשקש, לקשקש פ.
lie	שיקר, לשקר פ.	primary	ראשוני, ראשונית ש"ת
poetry	שירה נ. ר. 0.	feeling	רגש ז., רגשות
service	שירות ז. ר. 0.	chase	רדף, לרדוף פ.
layer	שכבה נ.	wind	רוח נ.
controll	שלט, לשלוט (ב.../על)	spiritual	רוחני, רוחנית ש"ת

מילון מונחים Terms

past tense	עבר ז.	Grammatical terms	מונחי הלשון
future tense	עתיד ז.ר.	linking verb	אוגד ז.
verb	פועל ז. פעלים	vocabulary	אוצר מילים ז.
paragraph	פסקה נ.	letter	אות נ.
active	פעיל, פעילה ש"ת	expression / phrase	ביטוי ז.
form	צורה נ.	conjugation	בניין ז.
imperative	ציווי ז.	person	גוף ז.
passage / excerpt	קטע ז.	verb type	גזרה נ.
plural	רבים, רבות	direct speech	דיבור ישיר
question	שאלה נ.	indirect speech	דיבור עקיף
root	שורש ז.	the definite article	הא הידוע
noun / nomen	שם (שם עצם) ז.	present tense	הווה ז.ר.
infinitive	שם פועל ז.	habitual action	פעולה הרגלית
gerund	שם פעולה ז.	comparison	השוואה נ.
adverb	תואר פועל ז.	dual	זוגי ש"ת
adjective	תואר (שם) ז.	masculine	זכר ז.
		tense	זמן ז.
		singular	יחיד ז., יחידה נ.
		structure	מבנה ז.
		preposition	מילת יחס נ.
		number	מספר ז.
		sentence	משפט ז.
		nominal sentence/clause	משפט שמני
		grammatical pattern	משקל ז.
		subject	נושא ז.
		conjugation / declension	נטויה נ.
		feminine	נקבה נ.
		passive	סביל, סבילה ש"ת
		cause	סיבה נ.
		construct state	סמיכות נ. סמיכויות
		impersonal	סתמי
Class terms	מונחי הכיתה		
say (out loud)	אמר		
dramatize	המחזיון		
complete	השלימו		
match	התאימו		
write	כתבו		
answer	ענו		
read	קראו		
fit into	שבצו		
discuss	שוחחו		
please note (note) that...	שימו לב		
answer	תשובה נ.		

מילון

עברית מן ההתחלה

complete/whole	שלם, שלמה שיית
blanket	שמיקה נ.
hate	שנא, לשנא פ.
judge	שפט, לשפוט פ.
pour	שפך, לשפוך פ.
sleeping bag	שק שינה ז.
liar	שקרן ז. שקרנית נ.
be silent	שתק, לשתוק פ.
accident	תאונה נ.
response / reaction	תגובה נ.
process	תהליך ז.
degree / title , degrees	תואר ז. תארים
thank God	תודה לאל
parrot	תוכי ז. תוכייה/תופית נ.
computer program	תוכנה נ.
consequence / result	תוצאה נ.
line	תור ז.
resurrection / revival	תחייה נר.ו.
describe	תיאר, לתאר פ.
baby	תינוק ז, תינוקת נ. תינוקות
jewel	תכשיט ז.
movement	תנועה נ.
busy=taken (a place, phone)	תפוס, תפוסה שיית
catch	תפס, לתפוס פ.
hope	תקווה נ.
culture	תרבות נ.
translate	תרגם, לתרגם פ.
backpack	תרמיל גב ז.

